

6. Rannsóknarstarf

1. Fjölbreytt rannsóknarstarf

Menntun í Háskóla Íslands hefur verið forsenda fyrir því að á 20. öld hefur orðið til heilbrigðiskerfi, menntakerfi, réttarkerfi og í raun nútímalegt samfélag á Íslandi sem stenst samjöfnuð við önnur samfélög Vesturlanda. Meðal þúsunda brautskráðra stúdenta eru fjölmargir sem hafa orðið brautryðjendur í atvinnulífi, menningu og stjórnámálum landsins. Til þess að byggja upp aðrar atvinnugreinar en landbúnað og fiskveiðar, sem höfðu verið höfuðatvinnuvegir landsmanna um aldir, og voru jafnvel að dragast saman, varð að hugsa eitthvað nýtt. Nýjar hugmyndir verða meðal annars til með nýjum rannsóknum, og stærsta rannsóknarstöð landsins og hornsteinn íslenska menntakerfisins hefur verið Háskóli Íslands. Á síðustu árum hafa fleiri skólar haslað sér völl á þessum vettvangi. Aðeins brot rannsókna skilar sér í nýjum atvinnugreinum eða vöru sem selst í miklu upplagi á alþjóðlegum markaði, flestar leggja smærri lóð á vogarskálar atvinnulífs og menningar. Þegar eitthvað stærra gerist getur það skipt sköpum, en margt smátt gerir líka eitt stórt.

Síðustu áratugi hafa rektorar Háskóla Íslands verið óþreytandi við að benda á þá staðreynd að sterk tengsl eru á milli aukinna grunnrannsókna og nýsköpunar í atvinnulífi. Öflugar rannsóknir leiða til stofnunar sprotafyrirtækja sem efla atvinnu, hagvöxt og mannlíf. Þetta á ekki aðeins við um fyrirtæki sem markaðssetja vörur, heldur einnig blómstrandi menningarlíf sem aflar tekna ekki síður en málmbraðslur. Talið er að allt að fjórðung af hagvexti í Bandaríkjunum frá lokum síðari heimsstyrjaldar til ársins 1990 megi rekja til grunnrannsókna. Mikilvægustu stofnanir þar í landi sem stunda grunnrannsóknir eru rannsóknarháskólar.¹ Efnahags- og framfarastofnunin hefur einnig gefið út skýrslur sem benda á tengsl menntunar, rannsókna og hagvaxtar. Oft hefur verið bent á að þegar kreppti að í atvinnumálum í Finnlandi eftir hrun Sovétríkjanna um 1990 hafi Finnar brugðist við með því að auka fjárveitingar til menntunar, rannsókna og nýsköpunar. Þegar kreppt hefur að í efnahagsmálum á Íslandi eins og á árunum 1988–97 og aftur eftir bankahrunið haustið 2008 hefur orðið hlutfallslegur samdráttur hjá Háskóla Íslands. Þegar síldin hvarf og kal varð í tünnum bænda í lok

¹ Vef. ERIC. Committee for Economic Development, 19.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Mikið af rannsóknarvinnu Háskólans fer fram í vinnuherbergjum kennara. Hér er heimspækingur, Róbert H. Haraldsson, við ritstörf.

sjöunda áratugar 20. aldar leiddi það til samdráttar í efnahagslífi og flutnings fólks úr landi. Þá var stofnað til náms í náttúruvísindum á Íslandi, og var þar með lagður grunnur að vexti samfélagsins síðar. Frá því að samdráttur varð í efnahagslífinu 2008 hefur Háskóli Íslands ítrekað bent á að nú væri lag að efla kennslu og rannsóknir til stuðnings við að byggja upp öflugra atvinnulíf.

Háskóli Íslands er kennslu- og vísindastofnun þar sem lögð er áhersla á að kennarar og sérfræðingar hans leggi stund á rannsóknir samhliða kennslu. Rannsóknir eru nauðsynlegar til að styrkja fræðilega undirstöðu kennslugreina og laða stöðugt fram nýja þekkingu. Akademískt frelsi starfsmanna til að velja sér rannsóknarsvið er hornsteinn hvers fræðasamfélags. Formaður vísindanefndar vildi í yfirlitsriti um rannsóknir brýna fólk sitt til dáða þegar hann sagði: „Rannsóknir og kennsla eru tengd margvíslegum böndum og þeim kennara sem ekki fylgist með rannsóknum á sínu sviði er hætt við stöðnun sem kemur niður á nemendum hans ekki síður en honum sjálfum.“² Gert er ráð fyrir að kennarar verji að jafnaði um 40% af vinnutíma sínum til rannsókna. Því má áætla að árið 1990 hafi ársverk kennara til rannsókna verið um 140. Með sömu viðmiðum er unnt að segja að árið 2009 hafi ársverk kennara við rannsóknir verið komin í um 250 og til viðbótar unnu um 200 aðrir starfsmenn við rannsóknarstörf hjá Háskóla Íslands, eða liðlega 450 ársverk samtals.³ Auk þess starfaði fjöldi sérfræðinga á sjálfstæðum rannsóknarstofum

² *Rannsóknir við Háskóla Íslands 1991–1993*, 1.

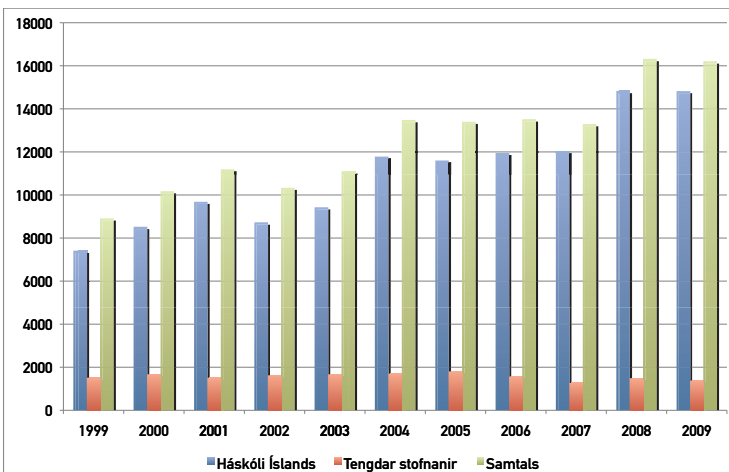
³ *Háskóli Íslands. Kennsluskrá 1990–91*, 508–17. – *Árbók Háskóla Íslands 2009*, 89.

Háskólans. Eftir aldamótin 2000, þegar rannsóknarnám hafði farið vel af stað, munaði jafnframt verulega um rannsóknarframlag stúdenta.

Ein forsenda fyrir því að hljóta greiðslur úr Vinnumatssjóði eða frekari greiðslur úr Rannsóknasjóði Háskólans er að akademískir starfsmenn skili upplýsingum um ritverk sín og fræðistörf til Vísindasviðs skólans. Af slíkum framtölum eru reiknuð út rannsóknarstig, og má af þeim sjá vöxt í rannsóknum við Háskóla Íslands og tengdar stofnanir á umliðnum árum. Myndrit III.11 sýnir fjölgun rannsóknarstiga á árunum 1999–2009. Hér er ekki aðeins spurning um magn, heldur einnig gæði. Einn helsti mælikvarði á ágæti vísindaritgerða er talinn sá að þær fáiast birtar í ritrýndum fræðiritum. Árið 2003 birtust 222 greinar í 164 ISI-tímaritum, sem eru viðurkennd erlend fræðitímarit, og árið 2009 hafði þeim fjölgað í 550 greinar í 364 ólíkum ISI-tímaritum, sem eru skráð í sérstakan gagnagrunn hjá Institute for Scientific Information.⁴ Þannig hafði ritvirkni aukist stórlega á sama tíma og rannsóknir birtust í meira en helmingi fleiri tímaritum. Rannsóknir vísindamanna höfðu einnig vakið meiri athygli því frá árinu 2005 til ársins 2009 fjölgaði tilvitnunum í vísindagreinar háskólamanna úr 5.100 í um 10.000.⁵

Myndrit III.11 Rannsóknarstig akademískra starfsmanna Háskóla Íslands og tengdra stofnana 1999–2009

Heimild: Vef. HÍ. Tölfræði um rannsóknir. Rannsóknarstig.

⁴ Vef. HÍ. Tölfræði um rannsóknir. Rannsóknarstig.

⁵ *Stefna Háskóla Íslands 2011–2016*, 6.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Kennarar Háskólans sinna rannsóknum sínum ýmist á eigin vegum eða í tengslum við rannsóknarstofnanir skólans. Fræðimenn í hug-, félags- og menntavísindum stunda fræðistörf í meira mæli á eigin vegum en þó í nafni rannsóknarstofnana, en akademískir starfsmenn í heilbrigðis- og náttúruvísindum og verkfræðigreinum tengja sínar rannsóknir í meira mæli rannsóknarstofum, enda þurfa þeir oft að nota tækjabúnað sem þar er að finna og reiða sig á aðstoðarmenn. Allir starfsmenn skólans þurfa þó að birta rannsóknir sínar í nafni Háskóla Íslands. Í verkfræði, náttúruvísindum og heilbrigðisvísindum er lítið um að rannsóknir séu birtar í bókum, en meira um að niðurstöður þeirra birtist í alþjóðlegum tímaritum. Í félags-, mennta- og hugvísindum eru hins vegar um 10% af niðurstöðum rannsókna birt í bókarformi.⁶ Árið 2010 voru rannsóknarstofnanir, rannsóknarstofur og fræðasetur við eða í tengslum við Háskóla Íslands um 75 talsins eða nálægt því að vera ein rannsóknarstofa á hverja kennslugrein.

Sumar rannsóknarstofur heyra undir aðrar rannsóknarstofnanir sem eru eins og regnhlífar yfir smærri stofur. Þannig heyra margar stofnanir á Hugvísindasviði með takmarkaðan rekstur undir Hugvísindastofnun, og sama á við um Lagastofnun og Félagsvísindastofnun. Raunvísindastofnun og Verkfræðistofnun er skipt upp í sjálfstæðar stofur, og undir Rannsóknastofnun á Menntavísindasviði starfa á annan tug rannsóknarstofa á sérhæfðum rannsóknarsviðum. Við sameiningu Kennaraháskóla Íslands og Háskólans var samþykkt stefna um að sviðið gegndi veigamiklu samfélagshlutverki og undirstrikað að efla ætti rannsóknir á Menntavísindasviði.⁷ Margar stofnanir gefa út ritraðir á sínum fræðasviðum auk þess sem niðurstöðum rannsókna er miðlað í innlendum og erlendum vísindaritum, sem og á vefnum.

Í grófum dráttum má skipta rannsóknum í þrjá þætti: grunnrannsóknir, hagnýtar rannsóknir og þjónusturannsóknir. Mörkin eru stundum óskýr, og grunnrannsóknir geta hæglega orðið hagnýtar þótt ekki hafi verið lagt upp með það markmið. Þjónusturannsóknir eru einnig jafnan hagnýtar.

Hin síðustu ár hafa allar deildir og fræðasvið haldið vaxandi fjölda málþinga og ráðstefna þar sem akademískir starfsmenn miðla nýjustu rannsóknum til almennings og fagaðila eins og lesa má um í Ritaskrá Háskóla Íslands á vefnum. Stígandi hefur verið í alþjóðlegu samstarfi á öllum fræðasviðum. Kennarar hafa setið í ritstjórn

⁶ Vef. HÍ. Rannsóknastig. Háskóli Íslands.

⁷ Menntavísindasvið. Stefna um rannsóknir.

erlendra vísindatímarita og tekið að sér hlutverk andmælenda við doktorsvarnir í erlendum háskólum. Jafnframt er mikið leitað til kennara skólans vegna ritrýningar vísindagreina fyrir erlend fagtímarit. Rannsóknir starfsmanna Háskólans eru oftast í samstarfi við innlenda og erlenda sérfræðinga með tilstyrk margra sjóða, þótt ekki sé greint frá því í þessu yfirliti.

Ráðstefnur og málþing þar sem niðurstöður rannsókna eru kynntar eru fastur liður í starfi Háskóla Íslands. Í janúar 2011 var í fimmtánda sinn haldin ráðstefna um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum, en þær eru að jafnaði haldnar annað hvert ár og eru á vegum allra deilda Heilbrigðisvísindasviðs. Vísindamenn í Guðfræðideild og Heimspekideild hafa á annan áratug haldið Hugvísindaping þar sem nýjustu rannsóknir í hugvísindum eru kynntar. Á aldarafmælinu 2011 voru haldnir á þriðja hundrað fyrirlestra á Hugvísindapingi. Jarðfræðafélag Íslands, sem stofnað var 1966, hefur frá því skömmu eftir stofnun verið með ráðstefnur, hin síðari ár bæði vor og haust. Eðlisfræði á Íslandi var heiti á rannsóknarþingum eðlisfræðinga sem haldin hafa verið annað hvert ár frá árinu 1982. Síðasta áratug hafa einnig verið haldin Raunvísindaping annað hvert ár þar sem vísindamenn allra greina raunvísinda miðla nýjustu niðurstöðum í fræðunum, og þannig má lengi telja.

Félagsvísindafólk hefur í liðlega áratug haldið ráðstefnu að hausti sem kölluð hefur verið Þjóðarspegill. Þar eru kynntar nýjustu niðurstöður úr rannsóknum á sviði félagsvísinda á Íslandi, og hafa ritrýndir fyrirlestrar allt frá árinu 1994 verið gefnir út á bókum sem nálgast heilan hillumetra. Árið 2009 voru um 170 fyrirlestrar gefnir út í fjórum þverhandarþykkum bindum, en árið eftir voru þeir orðnir svo umfangsmiklir að ákveðið var að gefa þá einungis út á vefnum.⁸ Hinn mikli fjöldi greina er vísbending um vaxandi fræðastarf félagsvísindafólks. Á þessu árabili hefur ráðstefnan vaxið að fjölbreytni, og endurspeglar það fjölgun námsgreina og mikla grósku í fræðunum. Fjöldi félagsvísindamanna sem starfa utan Háskóla Íslands hefur tekið þátt í þessu landsmóti félagsvísinda, auk fastra kennara Háskólans, meistara- og doktorsnema. Þjóðarspegill hefur jafnframt verið vettvangur þar sem almennungi gefst kostur á að kynna sér það nýjasta í rannsóknum félagsvísindamanna.

Auk landsmóta vísindamanna á öllum fræðasviðum eru flestar fræðigreinar með fræðaping eða seminör einu sinni til tvisvar í mánuði. Þar kynna nemendur í framhaldsnámi í bland við kennara

⁸ *Árbók Háskóla Íslands* 2009, 121.

og fræðimenn utan skólans niðurstöður nýjustu rannsókna sinna. Nýjar rannsóknir boða nýjar fréttir og þykja því spennandi um fjöllumarefni fjölmiðla. Vísindamenn skólans eru auðsúgestir fjölmiðla á þeim tímum þegar haldin eru málþing og ráðstefnur.

Til að þakka fyrir vel unnin störf og hvetja starfsmenn til dáða hóf Páll Skúlason háskólarektor árið 1999 að veita starfsmönnum Háskólans viðurkenningar fyrir lofsverðan árangur í starfi; fyrir rannsóknir, kennslu og önnur störf í þágu skólans. Árbækur, Fréttabréf og vefsíður Háskólans hafa jafnan sagt frá þessum viðurkenningum, verðlaunum og öðrum stórum styrkjum og vegtyllum sem starfsmönnum Háskólans hafa hlotnast fyrir störf sín jafnt á Íslandi sem erlendis, og er sá listi langur. Á hverju ári frá 1989, þegar fyrst var farið að veita hin íslensku bókmenntaverðlaun, meðal annars fyrir fræðirit, hafa starfsmenn Háskóla Íslands verið meðal tilnefndra og stundum hlotnast verðlaunin.⁹ Ekki síður eftirsótt bókmenntaverðlaun eru viðurkenningar Hagþenkis, félags höfundu fræðirita og kennslugagna, en þar hafa fjölmargir vísindamenn Háskóla Íslands verið tilnefndir og fengið viðurkenningar.

Hér á eftir verður sagt frá nokkrum rannsóknum sem unnið hefur verið að síðustu ár. Rúmsins vegna er aðeins unnt að nefna nokkur dæmi um rannsóknir á hverju fræðasviði. Í því felst engan veginn að höfundur telji þær rannsóknir sem hann segir frá mikilvægari eða á nokkurn hátt betri en hinar sem eru ónefndar.

2. Raunvísindi og verkfræði

Frá því að Raunvísindastofnun var sett á laggirnar árið 1966 hefur verið unnið að þúsundum rannsóknarverkefna með aðaláherslu á grunnrannsóknir.¹⁰ Meginviðfangsefni raunvísinda er þekkingarleit, án tillits til hagnýtingar eða hagnaðar. Raunvísindamenn og ekki síður verkfræðingar fá hins vegar oft hagnýt úrlausnarefni sem þeir glíma við í störfum sínum. Starfsemi Raunvísindastofnunar var skipt niður í rannsóknarstofur eftir fræðasviðum í Eðlisfræðistofu, Efnafræðistofu, Jarðfræðistofu, Jarðeðlisfræðistofu, Reiknifræðistofu og Stærðfræðistofu. Síðustu tvo áratugi hefur stofnunin eflst til muna, ekki síst með tilkomu öflugri styrkjakerfa, eins og áður hefur verið lýst. Því hefur verið unnt að ráða vísindamenn og stúdenta til starfa á hinum margvíslegu sviðum náttúruvísinda. Með reglugerðarbreytingu í maí 2004 í tilefni af yfirfærslu Norrænu eldfjallastöðvarinnar til Háskólans, var Raunvísindastofnun skipt upp í tvær faglega

⁹ Vef. Wikipedia. Íslensku bókmenntaverðlaunin.

¹⁰ Vef. Raunvísindastofnun. Rannsóknarverkefni Raunvísindastofnunar eru gefin út í skýrslum og varðveitt í Þjóðdeild Landsbókasafns. Frá 1997 eru þær einnig á vef Raunvísindastofnunar.

sjálfstæðar stofnanir; Eðlis-, efna- og stærðfræðistofnun Háskólans og Jarðvísindastofnun Háskólans.

Í Eðlisfræðistofnu hefur meðal annars verið unnið að fjölbreyttum rannsóknum á hálfleiðurum, en þeir eru einn af hornsteinum raf-eindatækni nútímans. Hálfleiðaraleysar hafa gert geisladiska að þægilegum og hagkvæmum geymslumiðli fyrir tölvugögn, tónlist og ljósmyndir. Eðlisfræðistofna hefur átt samstarf við margar erlendar vísindastofnanir um hálfleiðandi efni, meðal annars við japanska, bandaríska og breska háskóla.¹¹ Annað dæmi um mikilvægi alþjóðlegs samstarfs er þegar Háskóli Íslands gerðist aðili að norrænu samstarfi um stjörmsjónauka á La Palma, einni af eyjum Kanaríeyja, sumarið 1997 og tók með því heljarstökk í stjarnvísindum. Með því að greiða 1% kostnaðar af sjónaukanum eignaðist Háskólinn hlut í stærsta rannsóknartæki sem hann hefur átt hlutdeild í.¹² Með aðgangi að sjónaukanum hafa íslenskir stjarnvísindamenn auk þess fengið aðgang að öllum stærstu sjónaukum heims bæði á jörðu niðri og úti í geimnum.¹³ Þannig hefur almenningi verið opnuð ný sýn á óravíddir alheimsins með frábærum ljósmyndum, og haldið er á lofti hinum áleitnu spurningum vísindanna um upphaf og endi allra hluta.

Á Efnafræðistofnu hafa á síðustu tveimur áratugum starfað milli 30 og 40 starfsmenn í tveimur deildum, Efnafræðideild og Lífefnafræðideild. Í Efnafræðideild eru stundaðar rannsóknir í eðlisefnafræði, ólífrænni efnafræði, málmolífrænni efnafræði, lífrænni efnafræði og efnagreiningartækni. Í lífefnafræði eru meðal annars stundaðar rannsóknir í líftækni, matvælaefnafræði og næringarfræði, en um þá fræðigrein hefur orðið til sérstök rannsóknarstofa með aðsetur á Landspítala. Meðal viðamikilla rannsóknarverkefna á sviði efnafræði má nefna rannsóknir á áhrifum þorskalýsis og streitu á hjarta og maga. Sigmundur Guðbjarnason, fyrrverandi háskólarektor, stjórnaði verkefninu sem sýndi að lýsi og omega-3 fitusýrur hafa góð áhrif á hjartað og auka streituþol, en streita og mikil lýsisneysla hafði að sama skapi slæm áhrif á maga. Rannsóknir Efnafræðistofnu í samstarfi við fyrirtæki í rekstri leiddu m.a. til framleiðslu nýrra omega-3 afurða, og hafa rannsóknir annarra fyrirtækja einnig eflst við það.

Með sameiningu Jarðfræðistofnu, Jarðeðlisfræðistofnu og Norrænu eldfjallastöðvarinnar í Jarðvísindastofnun og flutningi hennar í Öskju varð til öflug rannsóknarstofa á sviði jarðvísinda. Stundaðar voru rannsóknir á ýmsum sviðum jarðfræði, setlagfræði, jarðeðlisfræði, landfræði og eldfjallafræði. Vísindamenn stofnunarinnar hafa

Sumar rannsóknir krefjast vandmeðfarinna tækja sem kalla á góða tækjaverði. Hér er Axel Sölvason við starf sitt sem tækjavörður í húsi Verkfræði- og raunvísinda-deildar, VR-III.

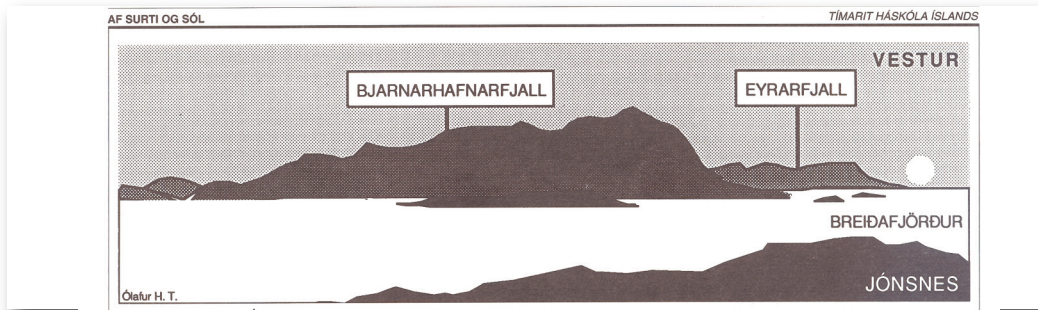
¹¹ *Raunvísindastofnun Háskólans 30 ára*, 12–13.

¹² Sigurður Steinþórsson, „Stjörnu-Odda draumur“, 3–4.

¹³ Einar H. Guðmundsson og Örnólfur E. Rögnvaldsson, „Þyngdarlinsur, dulstirni og hulduefni“, 24–25.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Í Íslendingabók segir Ari fróði að Íslendingar hafi upphaflega talið í árinu réttar 52 vikur eða 364 daga. En þá hafi þeir merkt „að sólargangi að sumarið munaði aftur til vorsins“; þ.e. árið var of stutt svo að sumarkoma varð stfellt fyrr. Þá lagði Þorsteinn surtur til á Alþingi að auknið yrði einni viku við sumarið sjöunda hvert ár. Þorsteinn hefur líklega búið á Hofstöðum á Þórsnesi á norðurströnd Snæfellsness. Á myndinni er sýnt hvernig hefur mátt greina hvernig sólsetur um vorjafndægur hefur færst til frá ári til árs. Teikningin er eftir Ólaf H. Torfason en fylgir grein eftir Þorstein Vilhjálmsson, prófessor í vísindasögu í Raunvísindadeild, um tímatal á fyrstu öldum Íslandsbyggðar.

meðal annars haft eftirlit með eldfjöllum landsins, og á árunum 1973–2010 mátti merkja fyrirboða eldsumbrota í 19 tilvikum; þar af var í tólf skipti unnt að gefa út viðvörun til almennings fyrir gos. Þannig var hægt, í samvinnu við Veðurstofu Íslands og Almannavarnir, að vara við eldgosi í Heklu, sem spáð hafði verið, í beinni útsendingu Ríkisútvarpsins hinn 26. febrúar árið 2000 klukkan sex síðdegis.¹⁴ Fræðimenn frá Jarðvísindastofnun voru við flestu búnir, eftir áralanga vöktun, þegar Eyjafjallajökull gaus árið 2010, og rannsóknir þeirra birtust meðal annars á forsíðu hins þekktu vísindarits *Nature* sama ár.

Rannsóknin á Grænlandsjökli er gott dæmi um að vísindarannsóknir eru í auknum mæli stundaðar í samstarfi við erlenda sérfræðinga. Sigfús Johnsen prófessor færði sig um set frá Raunvísindastofnun til Kaupmannahafnarháskóla þar sem hann hefur verið meðal þeirra sem eru í forsvari fyrir rannsóknum á Grænlandsjökli. Með því að bora niður í gegnum jökulinn fengust upplýsingar um veðurfar á norðurhveli jarðar í um 200.000 ár aftur í tímann. Vísindamenn Raunvísindastofnunar hafa meðal annars haft það verkefni að mæla þyngd íssins, en út frá því má sjá hitastig á þeim tíma sem snjórinn féll. Jökullinn sýnir miklar sveiflur í veðurfari í aldanna rás:

Mælingar ... hafa ennfremur sýnt að hitasveiflurnar geta á stundum gerst afar hratt. Samkvæmt nýjustu niðurstöðum er t.d. talið að fyrir um 11 þúsund árum hafi meðalhitastig hækkað um 15 gráður á tæpum 50 árum og þannig hafi á mannsaldri veðurfar við norðanvert Atlantshaf breyst úr ísaldarloftslagi í mildara loftslag. Til samanburðar má benda á að vísindamenn telja að svokölluð gróðurhúsaáhrif, sem

¹⁴ *Tölvupóstur.* Páll Einarsson 23.12.2010 og Daði Sveinsson, aðstoðarfréttamaður á RÚV 29.12.2010.

menn bera nokkurn kvíðboga fyrir, valdi 2–5°C hækkun á um 100 árum. Hinar náttúrulegu sveiflur, sem við höfum mælt í jöklinum, eru þannig miklu dýpri og skjótari.¹⁵

Eitt af stórum verkefnum Raunvísindastofnunar síðastliðna áratugi hefur verið rannsókn á íslenskum jöklum með íssjá. Á vegum stofnunarinnar var á árunum 1977–79 þróuð og smíðuð íssjá sem hefur „veitt merkilegar niðurstöður um óþekkta dali, firði og eldfjöll undir Vatnajökli, Mýrdalsjökli, Hofsjökli og Langjökli“.¹⁶ Óvíst er hvort þessar rannsóknir leiða til stofnunar sprotafyrirtækja eða einkaleyfa. Þær veita hins vegar vitneskju um landið og geta orðið verulega hagnýtar við vegagerð, skipulag varna við eldgosum, landnýtingu, gróðurvernd, mannvirkjagerð margs konar, auk þess sem unnt er að afmarka hve stór hluti jöklanna veitir vatni til fallvatna landsins. Helgi Björnsson vísindamaður sagði í grein sem tileinkuð var Þorbirni Sigurgeirssyni prófessor: „Í jöklamælingum, eins og annarri jarðeðlisfræðilegri könnun, er fátt hagnýtara en fræðileg þekking.“¹⁷ Hagnýting rannsókna er stundum áratugi að koma fram, en í mörgum tilvikum þjónar þekkingin engum hagnýtum tilgangi öðrum en þeim að fræða okkur um heiminn sem við lifum í. Að loknum liðlega þriggja áratuga rannsóknum Helga Björnssonar og samstarfsmanna hans á Raunvísindastofnun kom út bókinn *Jöklar á Íslandi* sem er stórvirki á þessum sviðum.

Á Reiknifræðistofu Raunvísindastofnunar hefur verið unnið á sviði hagnýtrar stærðfræði og tölvunarfræði. Auk útreikninga fyrir sjávarútveg, svo sem á samspili fiskistofna eins og þorsks og loðnu, hafa verið útbúin straumfræðileg reiknilíkön sem lýsa straumum grunnvatns og sjávar. Líkönin hafa meðal annars nýst við útreikninga á straumum í Mývatni, Hornafjarðarósi og í Gilsfirði. Einnig hafa verið útbúin reiknilíkön fyrir snjóflóð sem taka tillit til aðstæðna á landinu, og hafa þau nýst við gerð varnargarða fyrir snjóflóð og nýrra rýmingaráætlana á hættusvæðum. Sérfræðingar Reiknifræðistofu hafa einnig lagt sitt til upplýsingaiðnaðarins á Íslandi sem lýst er hér á eftir. Árið 2009 hlaut Hannes Jónsson prófessor 25 milljóna króna öndvegisstyrk Rannsóknasjóðs fyrir verkefnið Reiknisetur fyrir hönnun efna og íhluta.

Stærðfræðistofa Raunvísindastofnunar er vettvangur grunnrannsókna í stærðfræði og stærðfræðilegri eðlisfræði. „Eitt verkefna á Stærðfræðistofu hefur einmitt verið að semja ensk-íslenska orða-

¹⁵ *Raunvísindastofnun Háskólans 30 ára*, 22.

¹⁶ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 196.

¹⁷ Helgi Björnsson, „Könnun jökla með rafsegulbylgjum“, 292.

skrá um stærðfræðihugtök sem nú er aðgengileg á Veraldarvefnum.¹⁸ Viðfangsefni innan greina stærðfræðinnar er m.a. að setja upp svokölluð net sem samanstanda af hnútum og leggjum. Útreikningar með netum eru til margra hluta nytsamlegir og henta sérstaklega vel við athugun á hvers konar flutningskerfum eins og strætisvagnakerfum. Netafræði við Háskólann hefur meðal annars verið beitt við rannsóknir á hitaveitukerfum.

Nýsköpunarfyrirtækið Marel varð til sem afsprengi rannsóknarverkefnis innan Raunvísindastofnunar Háskólans undir stjórn Rögnvalds Ólafssonar eðlisfræðings. Rögnvaldur leiddi saman kennara í eðlisfræði og tölvutækni, auk fólks sem þekkti til í fiskvinnslu og tveggja verkfræðistúdenta. Hugmyndin sem stúdentarnir unnu að var rafeindavog sem vigtaði fisk í hentugar pakkningar. Reynsla Raunvísindastofnunar af örtölvum og forritun þeirra var undirstaða þessa verkefnis.¹⁹ Fyrirtækið Marel var stofnað utan um þessa hugmynd árið 1983. Á vegum Upplýsinga- og merkjafræðistofu Verkfræðistofnunar og af verkfræðistudentum var áfram unnið að margvíslegum hagnýtum rannsóknarverkefnum í samvinnu við Marel.²⁰ Árið 2009 var fyrirtækið starfrækt í fimm heimsálfum með 850 starfsmenn eða fleiri en allir akademískir starfsmenn Háskóla Íslands voru á sama tíma.²¹ Forráðamenn Marels hafa ríkan skilning á mikilvægi rannsókna og leggja jafnan stóran hluta af veltu sinni í rannsóknir. Rögnvaldur Ólafsson hlaut útflutningsverðlaun forseta Íslands árið 2008 fyrir frumkvöðlastarf á sviði vísinda.²²

Verkfræðingar höfðu lengi sinnt rannsóknnum, og þeir byggðu upp umfangsmikla rannsóknarstarfsemi á vegum Verkfræðistofnunar Háskólans. Starfi hennar var skipt upp í stofur sem tengdust skorum Verkfræðideildar: Aflfræðistofu, Jarð- og veptæknistofu, Vatnaverkerfræðistofu, Kerfisverkfræðistofu, Ljóstæknistofu, Upplýsinga- og merkjafræðistofu og Varma- og straumfræðistofu. Starfsemin breytist nokkuð eftir áhugasviðum og verkefnum prófessora. Verkfræðingar og raunvísindamenn þurfa oft sérhæfðar rannsóknarstofur og tæki til margvíslegra rannsókna, og skýrir það stundum hærrí fjárveitingar til þeirra greina en annarra. Síðustu tvo áratugi hafa tölvur leyst sum þessara tækja af hólmi, og unnt er að framkvæma margvíslegar mælingar, prófanir og tilraunir í fullkomnum tölvum.

Á vegum Aflfræðistofu voru stundaðar margvíslegar rannsóknir í fræðilegri aflfræði og tilraunaafllfræði fastra og fljótandi efna, og voru viðfangsefnin bæði á sviði byggingarverkfræði og vélaverkfræði.

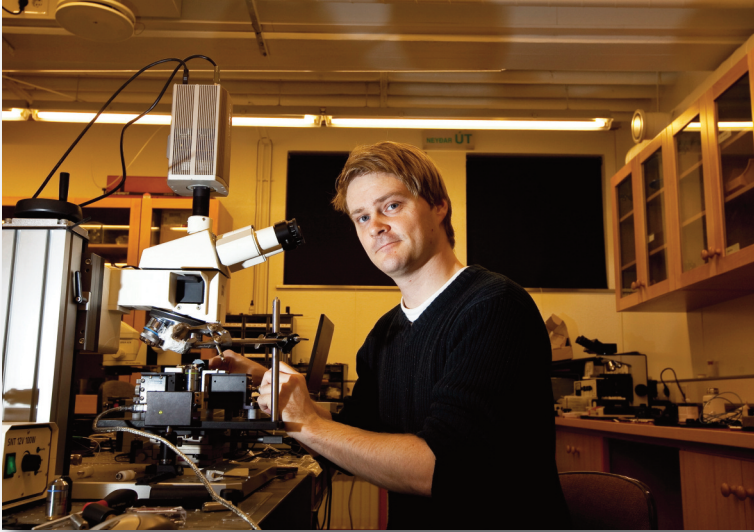
¹⁸ *Raunvísindastofnun Háskólans 30 ára*, 28.

¹⁹ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 196.

²⁰ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 567–68, 591–92.

²¹ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 288. – Vef. Lbs. Ávarp Sigurðar Arnar Hilmarssonar formanns stúdentaráðs Háskóla Íslands við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu.

²² *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 30.

Mikill hluti rannsókna á öllum fræðasviðum Háskólans er unninn af nemendum, einkum doktorsnemum. Það kom vel fram í Tímariti Háskóla Íslands árið 2010 þar sem þessi mynd var birt af Birni Agnarssyni, doktorsnema í eðlisfræði, en hann vann að þróun nýrrar örflögu sem notuð yrði í smásjám til að lýsa upp sýni.

Rannsóknir voru stundaðar í hafverkfræði þar sem kannað var sjólag umhverfis Ísland, áhrif haföldu á mannvirki og hagnýting orku úthafsöldunnar. Í tengslum við hafverkfræðina voru athugaðir möguleikar á að byggja flotbrú yfir Hvalfjörð. Af því varð ekki, heldur voru boruð göng undir fjörðinn. Á sviði aflfræði hefur mikil rækt verið lögð við rannsóknir í jarðskjálftaverkfræði, á áhrifum jarðskjálfta á byggingar og mannvirki, og þróuð voru líkön til að lýsa jarðskjálftum, en þær rannsóknir hafa síðan haldið áfram á vegum Rannsóknarmiðstöð í jarðskjálftaverkfræði á Selfossi.

Á Kerfisverkfræðistofu hefur verið unnið að fjölmörgum verkefnum á sviði stjórnæðni, stýritækni, samskiptatækni, gagnasamskipta, gagnaúrvinnslu, mælitækni og leiðsögu- og staðsetningartækni. Sérstaklega hefur verið unnið að umfangsmiklum rannsóknarverkefnum á sviði staðsetningarkerfa. Má þar nefna tölvukerfi til flugumferðarstjórnar, ratsjárvinnslukerfi, sjálfvirk tilkynningakerfi fyrir skip, fjölþjóðlega athugun á flugumferð yfir Norður-Atlantshaf og GPS-staðsetningarkerfi. Þróaður var þjálfunarhermir af Nesjavallavirkjun sem líkir eftir hegðun jarðvarmaorkuvers. Má nota hann til þjálfunar starfsmanna, margvíslegra prófana og kannana á eiginleikum versins, meðal annars með tilliti til rekstraröryggis.

Á Varma- og straumfræðistofu hefur meðal annars verið unnið að margvíslegum hitaveiturannsóknum. Þróað var hermilíkan fyrir hitaveitur þar sem unnt væri að líkja eftir hegðun kerfisins ef

einhverjum þætti þess væri breytt. „Teknir eru með í reikninginn allir þeir þættir, sem hafa áhrif á hegðun þess svo sem álagsbreytingar, stækkun hitaveitunnar og endurskipulagning eldri íbúðarhverfa. Slíkt hermílikan gagnast við leit að takmörkunum hitaveitukerfa og þeim atriðum, sem bæta má, auk þess sem það getur aðstoðað við val kosta við stækkun og breytingar á kerfinu.“²³ Hönnuð voru tölfræðileg líkön af varmaorkuverum, könnuð bestun á orkugjöfum til húshitunar og rennsli á vatni í borholum með heitu vatni. Einnig upphitun á strætisvögnum með hitaveituvatni til að koma í veg fyrir mengun þegar vagnar eru í lausagangi. Á vegum Verkfræðistofnunar hefur verið unnið að fjölmörgum verkefnum fyrir sjávarútveg og fiskvinnslu.

Hjá Upplýsinga- og merkjafræðistofu var lögð áhersla á merkjafræði, fjarkönnun, tölvumyndvinnslu og fleira. Í fjarvinnslu var unnið að nokkrum rannsóknarverkefnum til eflingar á greiningarhæfni og þróunar á aðferðum. Með fjarkönnunarmælingum var rannsökuð gróðureyðing og uppræðsla á Auðkúluheiði og Eyvindarstaðaheiði, teknar hitamyndir af Surtsey, talin hreindýr á virkjunarsvæði við Kárahnjúka og mæld gróðurþekja á Eyjabökkum. Í vatnaverkfræði voru meðal annars rannsökuð áhrif loftslagsbreytinga á aurfyllingu lóna og fylling Háslóns við Kárahnjúka skoðuð sérstaklega. Næst lá beint við að rannsaka öryggi stíflu- eða vatnavirkja. Einnig var reynt að áætla hvað gerist ef stíflur bresta og flóð verða; allt miðar að því að minnka áhættu og auka öryggi. Brunaverkfræði er ein þeirra greina sem kenndar hafa verið síðustu ár, og tók Verkfræðistofnun þátt í evrópsku rannsóknarverkefni á því sviði. Þá kom sér vel að geta verið með tölvuefirlíkingar af gassprengjum í lokuðu rými í stað þess að reyna slíkt í tilraunastofu.²⁴

Á nær öllum sviðum verkfræði hefur á síðustu áratugum verið unnið að fjölda verkefna sem tengjast læknisfræði eða heilbrigðisvísindum. Þannig var á Aflfræðistofu rannsökuð aflfræði gervifótar allt frá hæl og fram í tá. Á vegum Ljóstæknistofu voru mældir útfjólubláir geislar sem geta haft áhrif á húðkrabbamein og augnsjúkdóma, og kannað samhengi ljóss og skammdegisþunglyndis. Með merkjafræði var unnið að greiningu á frumum frá leghálsi með hjálp gervitauganeta. Þau hafa einnig verið notuð til að rannsaka heilalínurit, flokka svefngögn og greina geðklofa. Hönnuð voru forrit til gagnþjöppunar á heilaritum. Rafmagnsverkfræðingar hafa rannsakað gallblöðruna og greint langtímatruflanir í hjartarafboðum. Á árunum 1992–96

²³ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 576.

²⁴ *Árbók Háskóla Íslands* 2005, 176–77.

var í samvinnu við Landspítalann og sjúkrahúsið í Vestmannaeyjum hannaður hágæða filmuskanni til að koma röntgenmyndum og sneiðmyndum af pappír eða filmu yfir á þjappað form og senda í tölvutæku formi milli staða. Í samvinnu við Landspítalann var einnig unnið að greiningu á röntgenmyndum og segulómmyndum af sama sjúklingi til að meta árangur af krabbameinsmeðferð. Frá árinu 2005 hafa hjá Verkfræðistofnun verið rannsakaðir möguleikar á að græða gervifót við lærlegg og hver væri hagkvæmasta lögun á slíkum ígræðlingi. Þróuð voru líkön sem herma eftir mekanískri svörun beina. Einnig mætti nota slík líkön til að kanna styrk beina hjá fólki með beinþynningu.

Árið 2008 var svo stofnað Rannsóknasetur í kerfislíffræði þar sem má segja að hafi verið sameinaðar í eitt setur heilbrigðisgreinar, raunvísindi og verkfræði, sem er gott dæmi um samvinnu vísindagreina, en lífvísindi hafa verið vaxandi fræðasvið víða erlendis á síðustu árum.

Árið 2008 hlaut Bernhard Örn Pálsson, gestaprófessor við Háskóla Íslands og prófessor í lífverkfræði við University of California í San Diego, 2,4 milljóna evra styrk frá Evrópska rannsóknarráðinu (*European Research Council*, ERC). Styrkurinn rann alfarið til Háskóla Íslands og var þá stærsti rannsóknarstyrkur sem komið hafði til skólans. Styrkurinn var nýttur til að koma á stofn Rannsóknasetri í kerfislíffræði. „Bernhard hefur verið leiðandi á sínu sviði í aldarfjórðung og marka rannsóknir hans í kerfislíffræði upphaf nýrra tíma á sviði lífvísinda.“²⁵ Hjá Rannsóknasetri í kerfislíffræði hefur verið unnið „að því að þróa aðferð til að láta svifþörungum nýta sér koldíoxíð úr jarðvarmaorkuverum ásamt ódýru rafmagni til að framleiða verðmæt efnasambönd“.²⁶ Tveimur árum síðar var Bernhard ráðinn til að veita forstöðu *The Novo Nordisk Foundation Center for Biosustainability* við Tækniháskóla Danmerkur (DTU) til að þróa sjálfbæran lífefnaiðnað, og fékk hann til þess 15 milljarða króna í tannfé.²⁷

Gott dæmi um hlut Háskóla Íslands í þróun samfélagsins er þáttur hans í þróun upplýsingaiðnaðar hér á landi. Reiknistofnun og Raunvísindastofnun Háskólans fluttu inn fyrstu stórtölvurnar til rannsókna árið 1964. Skýrsluvélar ríkisins og Reykjavíkurborgar (SKÝRR) höfðu reyndar starfrækt tölvur frá 1951, en þær voru ekki notaðar til kennslu eða rannsókna.²⁸ Háskólinn hóf síðan kennslu í reiknifræði og tölvunarfræði og var leiðandi á því sviði um langt

Öll háskólastarfsemi, kennsla og rannsóknir, krefst fólks sem gerir hreint eftir starfsemi dagsins. Hér er Ragnheiður Birna Úlfarsdóttir að þrifa í kjallara húss Verkfræði- og raunvísindadeildar, VR-III, 3. nóvember 1992.

²⁵ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 27.

²⁶ *Morgunblaðið* 23. jan. 2011, 34.

²⁷ *Vef. mbl.is*. Íslendingur stýrir rannsóknarmiðstöð í lífefnaiðnaði.

²⁸ Óttar Kjartansson, *Upplýsingaiðnaður í hálföld*, 30.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

árabil. Þekking á upplýsingatækni og tölvunarfræði færðist áfram út í atvinnulífið og til þjóðarinnar allrar, meðal annars fyrir atbeina Endurmenntunarstofnunar Háskóla Íslands.²⁹ Á grundvelli þessa hefur með árunum orðið til öflugur iðnaður sem byggist á tölvutækni og skapar miklar gjaldeyrstekjur, auk þess sem tölvur eru ein af undirstöðum atvinnulífsins. Tölvur og upplýsingakerfi eru í dag eins mikilvægar samfélaginu og taugakerfið mannum. Reiknistofnun Háskólans vann frumkvöðlastarf þegar komið var á nettingum og þær þróaðar til að þjóna öllu landinu, eins og rakið verður í þætti um Reiknistofnun annars staðar í þessu riti (III.6.6). Háskóli Íslands hefur augljóslega átt þátt í þessari þróun ásamt mörgum öðrum. „Hugvit á heimsvísu“ var fyrirsögn Morgunblaðsins 3. október 1997. Í fréttinni er talað um stórsókn íslenskra hugbúnaðarfyrirtækja undanfarin ár á erlend mið, sem hleypt hafi nýju lífi í íslenskan tölvuheim og skapað gífurlega þenslu undanfarin tvö til þrjú ár. Frá árinu 1990 til 1997 hafði útflutningur á hugbúnaði nær hundradfaldast, en árið 1996 nam hann tæpum milljarði og allt útlit fyrir að hann ætti eftir að halda áfram að vaxa.³⁰ Það eru gjarnan þeir einstaklingar sem bera fræðin út úr skólanum, sem blómstra á vettvangi atvinnulífsins.

Oddur Benediktsson, prófessor í tölvunarfræði, var einn af frumkvöðlum upplýsingaiðnaðar á Íslandi, allt frá því er hann tók á móti fyrstu tölvu Háskólans 1964, byggði upp nám í tölvunarfræði og var óþreypandi að halda endurmenntunarnámskeið um gæðakerfi í forritun og fjölmargt fleira. Einn af mörgum uppeldissonum hans í fræðunum er Friðrik Skúlason sem brautskráðist sem tölvunarfræðingur frá Raunvísindadeild Háskóla Íslands 1989. Hann var starfsmaður Reiknistofnunar Háskólans á árunum 1983–88; sprotafyrirtæki hans í Tæknigarði 1988–93 sprengdi utan af sér húsnæðið, hann þróaði tölvuveirubannann Lykla-Pétur, villuleitarforritið Púka, ættfræðiforritið Espólín og á grunni ættfræðiforrítsins gagnasafnið Íslendingabók í samvinnu við Íslenska erfðagreiningu frá 1997. Hann veitti landsmönnum endurgjaldslausan aðgang að Íslendingabók, sem margir hafa haft bæði gagn og ánægju af, en Íslendingabók mun vera eini ættfræðigrunnurinn sem nær til heillar þjóðar.³¹

Sprotafyrirtæki í upplýsingaiðnaði skipta hundruðum frá því landsmenn fóru að byggja upp þessa atvinnugrein. Fyrirtækið Hugvit, sem stofnað var 1993, hefur verið stórvirkt í útflutningi á hugbúnaði til skjalastjórnar. Tölvuleikjafyrirtækið CCP, sem stofnað

²⁹ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 300.

³⁰ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XIX:6, 12.

³¹ *Tæknigarður 20 ára*.

var 1997, er með fjölda viðskiptavina sem spila m.a. tölvuleikinn Eve Online. Háskóli Íslands á mikilvægan þátt í að byggja upp það upplýsingaþjóf félag sem þessi fyrirtæki spretta úr.

Fyrir í þessu riti var sagt frá því hvernig ferðamálafræði hefur byggst upp sem námsgrein við Háskóla Íslands samhliða fjölgun ferðamanna (III.3.3). Eitt þeirra verkefna sem hafa fengið styrk fjallaði um söguslóðir Spánverja á Vestfjörðum. Þannig skila sum verkefni öðrum hagnaði en þeim sem varð kveikjan að þeim, en það var verkefnisstjóri Rannsókn- og fræðaseturs Háskóla Íslands á Vestfjörðum sem fékk þessa viðurkenningu. Á mörgum sviðum náttúruvísinda byggja vísindamenn skólans upp ný rannsóknarsvið. Árið 2010 fengu vísindamenn við skólann báða öndvegissstyrkina sem Rannsóknasjóður Rannís úthlutar. Prófessor í eðlisfræði við Háskóla Íslands hlaut góðan stuðning til afburðaseturs í ljósskauteindatekni, og prófessor í Líf- og umhverfiseild hlaut styrk til rannsókna á bleikju, en að baki hverju verkefni er jafnan teymi vísindamanna.³² Þannig halda rannsóknir í náttúruvísindum og verkfræði áfram að þróast.

3. Heilbrigðisvísindi

Tengsl Landspítalans og Háskóla Íslands hvíla á gömlum grunni og ná allt aftur til stofnunar spítalans. Í maí 2001 undirrituðu háskóla- rektor og forstjóri Landspítalans samstarfssamning um uppbyggingu háskólasjúkrahúss og um kennslu og rannsóknir í heilbrigðisvísindum. Með samningnum, sem byggði á lögum frá 1. maí 1999, var fyrirhugað að efla spítalann sem háskólasjúkrahús, þannig að fræðileg og verkleg menntun heilbrigðisstétta á Íslandi yrði sambærileg því sem best gerist á hliðstæðum sjúkrahúsum erlendis. Í framhaldi fékk Landspítalinn fulltrúa á háskólafundi.³³

Fjöldi rannsóknarstofa á heilbrigðisviði hefur verið starfræktur á Landspítalanum síðustu áratugi. Þar eru stundaðar umfangsmiklar rannsóknir, bæði hagnýtar og þær sem varða þjónustu, sem og grunnrannsóknir á sviði sýklafræði, veirufræði, ónæmisfræði, meinafræði, krabbameinsfræða, næringarfræði og á fleiri sviðum. Í tengslum við allar námsbrautir Læknadeildar og síðar Heilbrigðisvísindasviðs hafa verið reknar rannsóknarstofur. Hin síðari ár hafa sérfræðingar á sviði heilbrigðisvísinda í auknum mæli haslað sér völl í einka- fyrirtækjum.

Árið 2005 voru í fyrsta sinn veittar akademískar nafnbætur til starfsmanna sem vinna á stofnunum í samstarfi við Háskóla Íslands.

³² Vef. HÍ. Vísindamenn við HÍ fá yfirgnæfandi meirihluta styrkja úr Rannsóknasjóði.

³³ *Árbók Háskóla Íslands* 2001, 17.

„Akademísk nafnbót er í flestum tilvikum veitt í tengslum við einhverja af heilbrigðisvísindadeildum Háskóla Íslands.“³⁴ Nafnbótin er veitt á grundvelli hæfnisdóms dómnefndar og sem viðurkenning á akademísku hæfi. Þannig hefur tugum starfsmanna á Landspítala, hjá Krabbameinsfélagi Íslands, Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins og fleiri stofnunum verið veitt slík viðurkenning, en þeir sinna oft stundakennslu við skólann.

Í Ritaskrá Háskólans er yfirlit yfir rannsóknir vísindamanna. Þar hafa lyfjafræðingar verið mikilvirkir; á sviði læknis- og hjúkrunarfræði eru rannsóknir umfangsmiklar og fræðimenn í sjúkraþjálfun og tannlækningum hafa sótt í sig veðrið síðustu áratugi.

Þótt kennarar Lyfjafræðideildar hafi verið fálíðaðir tókst þeim á síðustu áratugum að byggja upp sterkan rannsóknargrunn sem varð undirstaða að frekari uppbyggingu framhaldsnáms sem talið er standast samanburð við nám í lyfjafræði annars staðar á Norðurlöndum. Allir útskrifaðir lyfjafræðingar hafa unnið fjögurra mánaða rannsóknarverkefni sem hluta af MS-námi. Rannsóknir og kennsla í lyfjafræði við Háskóla Íslands hefur leitt til nýrra atvinnutækifæra í lyfjafræði og almennt til þekkingarsköpunar fyrir íslenskt samfélag á sviði lífvísinda. Árið 1987 útskrifuðust fyrstu lyfjafræðingarnir með kandiðatspróf í greininni að loknu fimm ára námi.³⁵ Talið er að þann mikla uppgang sem hefur verið í lyfjaframleiðslu á Íslandi síðustu ár megi tengja þeirri ákvörðun.³⁶ Brautskráðir lyfjafræðingar hafa fundið vinnu við hæfi, og fyrirtæki og stofnanir hafa notið góðs af því. Rannsóknarþjálfun á sviði lyfjafræði nýttist þó ekki einungis við hefðbundnar lyfjafræðilegar rannsóknir, heldur hafa þær einnig verið þáttur í stærri heildarmynd rannsókna þar sem einstakar greinar styðja hver aðra. Með vaxandi samstarfi og samvinnu rannsóknarhópa á mismunandi fræðasviðum, hefur verið hægt að takast á við og leysa flóknari og viðameiri verkefni en ella.

Kennarar Lyfjafræðideildarinnar eru virkir vísindamenn hver á sínu sviði og þátttaka þeirra í hinu alþjóðlega vísinda- og rannsóknarsamfélagi hefur vaxið hin síðari ár. Afköst kennara Lyfjafræðideildar í rannsóknum hafa á síðustu árum verið mikil.³⁷ Þeir hafa jafnframt verið mjög virkir í alþjóðlegu fræðistarfi, setið í ritstjórn tímarita, andmælt við doktorsvarnir og borið af lyfjafræðiskólum í Bandaríkjunum í birtingu vísindagreina.³⁸

Kennarar Lyfjafræðideildar eru í rannsóknarsamstarfi við vísindamenn í öðrum deildum Háskólans, innlendar og erlendar rann-

³⁴ *Árbók Háskóla Íslands* 2009, 23.

³⁵ *Árbók Háskóla Íslands* 1984–85, 45.

³⁶ *Árbók Háskóla Íslands* 2005, 139.

³⁷ *Vef: HÍ. Rannsóknastig Háskóla Íslands.*

³⁸ *Árbók Háskóla Íslands* 2007, 146.

sóknarstofur og alþjóðleg lyfjafyrirtæki. Rannsóknirnar hafa leitt til fjölda einkaleyfa, og sprotafyrirtækin Oculis, Lipid Pharmaceuticals, Lyfjapróun, Líf-Hlaup og NaturImm eru afsprengi rannsóknarvirkni kennara deildarinnar.

Í janúar 2011 samþykkti deildarfundur Lyfjafræðideildar að setja á stofn Lyfjavísindakjarna – rannsóknasetur í lyfjafræði og lyfjavísindum, sem væri rammi um þær rannsóknir sem stundaðar eru við Lyfjafræðideild. Við Lyfjavísindakjarnann eru þrjár rannsóknarstofur, Rannsóknastofa í lyfjaefnafræði, en þar er unnið að rannsóknum á sviði lyfjaefnafræði, lyfja- og efnafræði náttúruefna og lyfjagreiningartækni. Helstu verkefni eru smíði nýrra lífvirkra efna, leit að virkum efnunum í plöntum og sjávarlífverum og greining lyfja og umbrotsefna í lífsýnum. Í Rannsóknastofu í lyfjagerðarfræði beinast rannsóknirnar að þróun og hönnun nýrra lyfjaforma, einkum til lyfjagjafar á slímhúð, með áherslu á að auka leysni torleystra lyfja og bæta flæði um líffræðilegar himnur. Áhersla hefur verið lögð á þróun nefúðalyfja, augnlyfja og endaparmslyfja, sem og á bóluefni. Við Rannsóknastofu í lyfjafaraldsfræði og klínískri lyfjafræði hefur verið unnið á sviði lyfjafaraldsfræði, að stefnumótun og stjórnun lyfjamála, klínískri lyfjafræði og félagslyfjafræði.³⁹

Um aldamótin 2000 voru liðlega 20 sérfræðisvið læknisfræði við Háskóla Íslands, allt frá augnsjúkdómafræði til veirufræði. Meirihluti rannsókna í læknisfræði er birtur í fagtímaritum, kynntur á veggspjöldum eða í fyrirlesturum á ráðstefnum erlendis. Á ársfundum, þingum og í tímaritum fagstétta hér á landi er algengara að fræðistörfin séu kynnt á íslensku. Þaðan leita niðurstöður inn í fjölmiðla sem telja ferskar rannsóknarniðurstöður gott fréttaeefni, enda mikið í mun að rannsóknir á heilsufari berist til almennings. Sérfræðingar heilbrigðisstétta miðla einnig nýjum rannsóknum erlendis frá og heimfæra á Ísland. Af mörgu er að taka, en nýleg dæmi eru ábendingar um að transítusýrur í matvælum geti leitt til ótímabærs dauðdaga.

Allt frá því að Björn Sigurðsson vann sitt heimskunna brautryðjandastarf á Keldum í rannsóknum á hæggingum veirusjúkdómum hafa fjölmargir vísindamenn á Keldum haldið áfram því starfi með rannsóknum, allt frá gangi, smithegðun og meinafræði visnu og mæði yfir í sameindalíffræðilegar rannsóknir síðustu ára. Umfangsmiklar faraldsfræðirannsóknir hafa farið fram á mörgum sviðum. Júlíus Sigurjónsson gerði merkar manneldisrannsóknir

³⁹ *Tölvupóstur. Þórdís Kristmundsdóttir prófessor 24.02.2011.*

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Á Keldum, rétt fyrir vestan Vesturlandsveg á leið upp í Mosfellsbæ, er ein mikilvægasta rannsóknarstofnun Háskólans, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði.

kringum 1940 sem lögðu grunn að þekkingu á mataræði Íslendinga. Á síðustu árum hafa Inga Þórsdóttir og samstarfsfólk einkum lagt stund á næringarfræði meðgöngu og vaxtarára. Viðamiklar rannsóknir í faraldsfræði gigtsjúkdóma, augnsjúkdóma, lungnasjúkdóma, ofnæmis, efnaskiptasjúkdóma og sjúkdóma í beinum hafa verið í gangi, auk þess sem Hjartavernd rekur öfluga rannsóknarstofu þar sem greindir hafa verið fjölmargir áhættuþættir hjarta- og æðasjúkdóma og fylgst með heilsufari þúsunda manna. Með faraldsfræðilegum aðferðum hefur m.a. tekist að rekja ættgengt heilablóðfall, svonefnt mýlildi, til stökkbreytingar hjá einstaklingi sem uppi var á 17. öld í Barðastrandarsýslu. Á sviði krabbameinsrannsókna hefur orðið til umfangsmikil krabbameinsskrá, byggð á vandaðri meinafræðilegri flokkun sem felur í sér efnivið til frekari rannsókna. Í svonefndu Dungalssafni eru geymd vefjasýni úr liðlega 250.000 Íslendingum sem eru mikilsverð til samanburðarrannsókna. Jórunn Erla Eyfjörð, Helga M. Ögmundsdóttir og fleiri samstarfsmenn hafa átt þátt í að skilgreina hlutverk BRCA2-gensins í tilurð og meinþróun krabbameins í brjósti, en við fund þess leynist hugsanlega lykill að lækningu. Á ýmsum sviðum grunnrannsókna hefur verið unnið merkilegt starf; í ónæmisfræði, frumulíffræði æðapels, súr-efnisbúskap augans, stofnfrumu- og þroskunarfræði, svo að örfá dæmi séu nefnd. Eitt af einkennum rannsókna í læknisfræði er hið mikla samstarf við nálægar fræðigreinar. Þannig hefur stór hluti

þeirra sem lokið hafa doktorsprófi frá Læknadeild haft aðra grunnmenntun en læknisfræði, og eru líffræðingar fjölmennastir.

Um langt árabíl var starfandi erfðafræðinefnd við Háskóla Íslands. Síðar bættust rannsóknarprófessorinn Eiríkur Steingrímsson og Jón Jóhannes Jónsson dósent í hóp þeirra sem unnu að erfðafræði og beindu sjónum að stofnfrumurannsóknum, klónun og fleiri sviðum. Mikilvirkastur hefur þó verið Kári Stefánsson sem lauk doktorsprófi í læknisfræði frá Háskóla Íslands árið 1988. Eftir sérfræðistörf erlendis, og mjög stuttan stans sem forstöðumaður Tilraunastöðvar Háskóla Íslands að Keldum, stofnaði hann líftæknifyrirtækið deCode árið 1996 og skömmu síðar Íslenska erfðagreiningu sem hefur aðsetur í túnfæti háskólalóðarinnar. Fyrirtækið varð ein stærsta rannsóknarstofa landsins á sviði heilbrigðisvísinda. En einn maður færir ekki fjöll. Sérfræðingar í sameindalíffræði, sem kennd hefur verið við Háskóla Íslands í ára-ráðir undir forystu Guðmundar Eggertssonar prófessors, auk fjölda annarra fræðimanna, hafa gert draum manna um leit að erfðavísnum sem valda sjúkdómum á Íslandi að veruleika, og þar hafa sérfræðingar Íslenskrar erfðagreiningar lagt þung lóð á vogarskálarnar. Hluti þeirrar þekkingar getur orðið til að lina þjáningar eða lækna sjúkdóma og þróa ný lyf. Rannsóknir Íslenskrar erfðagreiningar hafa verið leiðandi á þessu sviði. „Engin stofnun í heiminum í dag kemst nálægt Íslenskri erfðagreiningu í árangri í rannsóknum á mannerfðafræði“, sagði Kristín Ingólfssdóttir háskólarektor í brautskráningarræðu í júní 2010. Skömmu áður höfðu Íslensk erfðagreining, Landspítalinn og Háskóli Íslands sett á stofn Mannerfðafræðistofnun Íslands „í þeim tilgangi að efla rannsóknir í mannerfðafræði og veita nemendum í framhaldsnámi og ungum vísindamönnum tækifæri til þjálfunar“.⁴⁰ Agnar Sturla Helgason lauk meistaraprófi í mannfræði frá Félagsvísindadeild Háskóla Íslands árið 1995, áður en hann hóf framhaldsnám við Oxfordháskóla.⁴¹ Í samvinnu við Íslenska erfðagreiningu rannsakaði hann erfðir Íslendinga, varpaði ljósi á uppruna þeirra og skyldleika við Norðmenn og fólk á Bretlandseyjum og staðfesti þannig ákveðna sýn á landnám Íslands. Eða eins og Kári Stefánsson, rannsóknarprófessor Háskólans, orðar það: „Þetta lítur þannig út að Ísland hafi verið numið af norskum strákum, sem stoppuðu á Bretlandseyjum, pikkuðu upp konur, fluttust til Íslands og settust þar að.“⁴² Agnar Sturla hefur síðar verið stundakennari í mannfræði við Háskóla Íslands, en auk þess á mikill fjöldi sérfræðinga á ýmsum rannsóknarstofum Háskólans samstarf við Íslenska erfðagreiningu.

⁴⁰ Vef. HÍ. Kristín Ingólfssdóttir, Brautskráningarræða 12. júní 2010.

⁴¹ Agnar Helgason, „Uppruni Íslendinga: vitnisburður erfðafræðinnar“.

⁴² *Morgunblaðið* 16. jan. 2011, 18.

Rannsóknir við Tannlæknadeild hófust með könnunum á tann- og munnheilsu Íslendinga, og nokkrar vísindagreinar birtust á árunum eftir 1972, þegar deildin var orðin sjálfstæð. Síðan þá hefur umfang og viðfangsefni rannsókna aukist ár frá ári. Upplýsingar úr fyrstu rannsóknum hafa reynst dýrmætar og hafa nýst til framhaldsrannsókna, einkum gagnasafn Þórðar Eydal Magnússonar, prófessors emeritus, sem hefur orðið grundvöllur langtímarannsókna, vísindagreina og doktorsverkefna í tannréttingum.

Tannskemmdir hafa verið mikið vandamál á Íslandi, og kennarar Tannlæknadeildar hafa því unnið við víðtækar rannsóknir á tíðni tannskemmda og á leiðum til að auka skilvirka tannvernd. Rannsóknir á tannfyllingum og endurgerð þeirra hafa verið unnar um árabíl við deildina. Einnig hafa verið rannsakaðar greiningaraðferðir og orsakir tannskemmda, svo sem bakteríuflóra, munnvatn og mataræði. Fjöldi greina hefur birst á undanförunum árum í vísindaritum um íslenskar rannsóknir á þessu sviði, og þær hafa einnig leitt til nokkurra doktors- og meistaraþrófa við Háskóla Íslands og við erlenda háskóla. Annar skyldur sjúkdómur, glerungseyðing tanna, hefur vakið athygli hérlendis, og er deildin í öflugu samstarfi við erlenda aðila um rannsóknir á útbreiðslu og orsökum glerungseyðingar og á leiðum til að koma í veg fyrir hana. Rannsóknir hafa verið gerðar á tannheilsu Íslendinga til forna, og í réttartannlæknisfræði er unnið að skráningu tannþroska til aldursgreiningar. Tannholdsbólga hefur verið rannsökuð vegna sérstakrar bakteríuflóru og afleiðinga sjúkdómsins fyrir almennt heilsufar. Á síðustu árum hafa yfir 20 greinar verið birtar í erlendum tímaritum um íslenskar rannsóknir á tannholdsbólgu.⁴³

Peter Holbrook hefur unnið með Lyfjafræðideild að þróun lyfja til notkunar gegn munnholssjúkdómum, og fengu þær rannsóknir viðurkenninguna *Innovation in Oral Care Award* 2005. Nokkur meistara- og doktorsverkefni hafa tengst þessu verkefni, og sprotafyrirtækið Líf-Hlaup var stofnað 1998 í sambandi við það. Í samstarfi við Læknadeild, Landspítalann og Krabbameinsfélag Íslands hefur verið unnið að rannsóknum á sjúkdómum í munnslímhúð, sérstaklega flatskæningi (*lichen planus*) og tengslum hans við munnkrabbamein. Á síðari árum hefur orðið bylting í notkun svonefndra tannplanta við enduruppbyggingu tyggingarfæra, og hefur Tannlæknadeild tekið virkan þátt í rannsóknum á því sviði. Í samvinnu við erlenda háskóla hefur Tannlæknadeild birt fjölda rannsókna sem

⁴³ *Tölvupóstur*. Teitur Jónsson dósent 1.02. 2011.

Deigi vísindanna, 25. september, var fagnað um alla Evrópu árið 2009. Á Íslandi hélt Rannís vísindavöku þar sem margs konar vísindi voru kynnt. Hér eru kynntar niðurstöður rannsókna á vannýtingu lyfja á Íslandi.

tengjast notkun tannplanta í tannlækningum og uppbyggingu í munnholli.

Rannsóknarsvið Hjúkrunarfræðideildar er fjölbreytt og hefur mótast af sérhæfingu kennara. Í rannsóknum sínum hafa þeir lagt ríka áherslu á samvinnu við hjúkrunarfræðinga og annað starfsfólk heilbrigðisþjónustunnar, sérstaklega yfirstjórn hjúkrunar á Landspítala sem hefur meðal annars tekið þátt í rekstri Rannsóknastofnunar í hjúkrunarfræði, en hún var stofnuð árið 2001. Af rannsóknarsviðum má nefna rannsóknir á óværd ungbarna og þjónustu við foreldra þeirra. Mörg verkefni tengjast sjúklingum með erfiðleika í lungum og þróun hjúkrunarþjónustu fyrir þá og fjölskyldur þeirra. Unnið var að innleiðingu fjölskylduhjúkrunar á Landspítala sem hefur, auk þess að efla skilning á stöðu aðstandenda, leitt til ýmissa rannsóknarverkefna og fjölgunar framhaldsnema á því sviði. Rannsóknir á verkjum og verkjameðferð eru fyrirferðarmikið rannsóknarsvið hjá deildinni, og rík áhersla er á að þróa starfsaðferðir á þessu sviði í samvinnu við hjúkrunarfræðinga á Landspítala.

Mörg rannsóknarverkefni kennara og framhaldsnema hafa tengst samfélagslegum aðstæðum fólks og viðfangsefnum á ólíkum tímarskeiðum ævinnar eins og meðgöngu og fæðingu, líðan skólabarna, heilbrigði kvenna og breytingum á heilsufari samfara hækkandi aldri. Mörg þeirra hafa verið unnin í samstarfi við heilsugæsluna. Má þar nefna verkefni sem tengjast líðan aldraðra sem búa heima

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

eða dveljast á stofnunum sem og líðan aðstandenda þeirra. Sömu leiðis hafa ofbeldi í nánnum samböndum, notkun ávanabindandi efna og kynhegðun ungmenna verið rannsökuð. Loks hafa margir kennarar fjallað með einum eða öðrum hætti um stefnumörkun stjórnvalda, skipulag heilbrigðisþjónustunnar, öryggi á vinnustöðum, vinnuvernd starfsmanna og fleira.⁴⁴

Eftir að Rannsóknastofa í hreyfivísindum var stofnuð árið 2003 tóku rannsóknir í sjúkráþjálfun að eflast til muna. Stundaðar hafa verið rannsóknir á ýmsum sviðum hreyfivísinda og sjúkráþjálfunar, svo sem á hreyfingu og þreki barna og fullorðinna, hreyfiþroska barna, meiðslum í íþróttum og forvörnum gegn þeim, styrk grindarbotnsvöðva eftir barnsburð, gönguþjálfun hjá fólki með parkinsonveiki, hreyfistjórn eftir hálsáverka, stjórn jafnvægis hjá öldruðum, þjálfun sjúklinga eftir heilablóðfall, þjálfun eftir hjartaaðgerðir og áhrifum jafnvægisþjálfunar á hreyfihömluð börn, svo aðeins séu nefnd fáein dæmi. Árið 2009 fékk Rannsóknastofa í hreyfivísindum fullkominn tækjabúnað til rannsókna á hreyfingum í þrívídd sem bætir til muna aðstöðu til rannsókna.

Tvær öflugar rannsóknareiningar fluttust yfir á heilbrigðisvísindasvið þegar sviðið varð til á miðju ári 2008, næringarfræði frá Raunvísindadeild og sálfræði frá Félagsvísindadeild, og vísar það á nálgun greinanna við heilbrigðisfræði. Í næringarfræði hefur heilbrigði mjólkur verið rannsökuð og þannig tengist hún lýðheilsuvísindum sem er vaxandi vísindagrein á sviðinu. Klínískt nám í sálfræði hefur fært greinina inn á svið heilbrigðisvísinda, og hafa sálfræðingar meðal annars rannsakað gaumstol, spilafíkn, dulræna reynslu, átröskun, höfuðáverka, málstol, sálfræði ritmáls og talmáls, svo aðeins séu nefnd fáein dæmi.

Jón Bragi Bjarnason prófessor í efnifræði stundaði um árabíl rannsóknir á þorskensímum úr fiskslógi. Í framhaldi af því stofnaði hann fyrirtækið Ensímtækni sem seldi snyrtivörur og síðar lyf eftir klínískar prófanir erlendis.⁴⁵

Sigmundur Guðbjarnason háskólarektor var einn af stofnendum sprotafyrirtækisins SagaMedica árið 2000, en það selur náttúruvörur eða fæðubótarefni í formi jurtaveiga og taflna úr ætíhvönn og fleiri íslenskum jurtum. Rannsóknir Sigmundar og samstarfsmanna hans á íslenskum lækningajurtum, sem hófust 1992, sýndu að efni í þeim hafa hamlandi áhrif á ýmsa kvilla, en ekki síst á krabbameinsfrumur og myndun krabbameinsæxla.⁴⁶ Um aldir hefur verið þekkt að fjöl-

⁴⁴ *Tölvupóstur*. Kristín Björnsdóttir prófessor 31.01.2011.

⁴⁵ Sigmundur Guðbjarnason, „Jón Bragi Bjarnason. Minning.“

⁴⁶ HÍ. Sigmundur Guðbjarnason rektor Háskóla Íslands 1985–1991, kvikmyndaviðtal. – *Vef*: SagaMedica.

*Katrín Jakobsdóttir menntamálaráðherra heimsótti Lífvísindasetur í Lækna-
garði 19. október 2010. Þar
eru stundaðar rannsóknir í
erfða-, frumu- og sameinda-
líffræði. Magnús Karl
Magnússon prófessor kynnti
ráðherra starfsemi setursins.*

margar jurtir hafa lækningamátt, og var ætíhvönn m.a. af þeim sökum talin meðal sérstakra hlunninda á bújörðum landsmanna. Með rannsóknum er unnt að finna út hvaða efni eru virk gegn sjúkdómum. Klínískar rannsóknir á virkni þessara efna hófust árið 2010, en áður en niðurstöður þeirra liggja fyrir vilja vísindamenn almennt ekki skrifa upp á virkni þeirra. Reynir Tómas Geirsson, forseti Lækna-
deildar, varaði við því að lyfjafyrirtæki auglýstu efnablöndur sem allra meina bót nema fram hafi farið klínískar prófanir á lyfjunum, en á það virtist stundum skorta, jafnvel hjá fræðingum sem ættu að vita betur.⁴⁷ Lyfjafyrirtæki um allan heim keppast við að finna jurtir og aðrar lífverur sem unnt væri að vinna hin náttúrulegu lyfjaefni úr og fá svo einkaleyfi á öllu saman, en um það hefur Valdimar T. Hafstein, lektor í þjóðfræði við Háskóla Íslands, skrifað lærðar greinar.⁴⁸ Flestar jurtir eru þekktar en aðeins um tíundi hluti þeirra er hagnýttur. Vísindamenn beina einnig sjónum að lífverum sem menn hafa ekki áður uppgötvað, meðal annars þeim sem koma upp úr hafdjúpunum í rannsóknarverkefni Líffræðistofnunar og samstarfsaðila á botndýralífi við Íslandsstrendur. Verkefnið, sem er undir stjórn Jörundar Svavarssonar prófessors og samstarfsmanna hjá Hafrannsóknastofnun og Náttúrufræðistofnun Íslands, hefur aðsetur í Sandgerði. Alls 37 áður óþekktar lífverur hafa verið uppgötvaðar á grundvelli þessa verkefnis og um 1.000 nýjar tegundir greindar, sem ekki voru áður þekktar á Íslandsmiðum.⁴⁹

⁴⁷ Reynir Tómas Geirsson, „Villandi auglýsingar um óþarfa“, 37.

⁴⁸ Valdimar Tryggvi Hafstein, „The Politics of Origins“, 300–15.

⁴⁹ *Tölvupóstur*. Jörundur Svavarsson prófessor 10.01.2011.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Hópur fyrirtækja sem tengjast Háskólanum og Tæknigarði sterkum böndum eru lyfjafyrirtæki, til dæmis Omega Pharma og Lyfjaþróun. Síðarnefnda fyrirtækið var stofnað árið 1991. Þar voru fjórir starfsmenn þegar það var starfrækt í Tæknigarði árið 1998, en þeim fjölgaði ört og voru orðnir 32 árið 2004. Lyfjaþróun vann með nýjum aðferðum við lyfja- og bóluefnagjafir í samvinnu við Háskóla Íslands og erlend fyrirtæki og stofnanir.⁵⁰ Fyrirtækið hlaut nýsköpunarverðlaun Rannís og sameinaðist árið 2007 Actavis-samstæðunni, eins og fleiri sprotafyrirtæki í lyfjaiðnaði höfðu gert.

Árið 2008 var sprotafyrirtækið BP lífefni ehf. stofnað. Það byggir á rannsóknum sameindalíffræðinga við Háskóla Íslands og vísindamanna við Karolinska Institutet í Stokkhólmi. Fyrirtækið vann að þróun lyfja sem vinna á bakteríum með því að örva framleiðslu bakteríudrepani efna í líkamanum.⁵¹ Lyfin verka á annan hátt en hefðbundin sýklalyf og gætu reynst gagnleg gegn sýklstofnum sem eru ónæmir fyrir algengum sýklalyfjum.⁵²

Frumkvöðlar sem standa að þessum nýsköpunarfyrirtækjum og rannsóknarstofum í Háskóla Íslands hafa aflað fjár til rannsókna úr innlendum og erlendum sjóðum. Háskólinn hefur einnig lagt fyrirtækjunum til rannsóknaraðstöðu, og nemendur í meistara- og doktorsnámi hafa átt þess kost að koma að verki og þjálfast í fræðistörfum. Þegar kemur í ljós að rannsóknarniðurstöður geta orðið hagnýtar hafa Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins, lífeyrissjóðir og aðrir fjárfestar lagt málefnið lið. Loks hefur verið unnt að veita aðstoð við umsóknir um einkaleyfi.⁵³

Árið 1985 fékk Háskólinn heimild til að „eiga aðild að rannsóknar- og þróunarfyrirtækjum, er séu hlutafélög, sjálfseignarstofnanir eða félög með takmarkaða ábyrgð og stundi framleiðslu“.⁵⁴ Þar með opnaðist möguleiki fyrir skólann til að hagnýta rannsóknir sem gerðar eru á hans vegum. Háskólinn hefur hingað til þó aðeins í litlum mæli átt hlut að slíkum fyrirtækjum. Í árslok 2010 átti hann hlut í um tíu fyrirtækjum, og voru Tæknigarður og Tækniþróun þar á meðal.⁵⁵ Í Bandaríkjunum fá háskólar umtalsverðar tekjur af einkaleyfum. Minna hefur verið um það hér, en árið 2005 tóku gildi ný lög um uppfinningar starfsmanna, og styrkja þau réttarstöðu Háskólans og starfsmanna hans sem vilja sækja um einkaleyfi á tilteknum rannsóknarniðurstöðum.⁵⁶ Með löggjöfinni öðlaðist Háskólinn tilkall til hagnýtingarréttar á uppfinningum starfsmanna sinna. Hugverkanefnd Háskóla Íslands og Landspítala – háskóla-

⁵⁰ *Tæknigarður 20 ára*, 20, 28.

⁵¹ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 290.

⁵² Vef. Wikipedia, Aktheia.

⁵³ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 290.

⁵⁴ *Árbók Háskóla Íslands* 1984–85, 189.

⁵⁵ *Tölvupóstur*. Sigurður J. Hafsteinsson fjármálastjóri 6.12.2010.

⁵⁶ Vef. Alþingi. Lög nr. 72/2004. Lög um uppfinningar starfsmanna.

sjúkrahúss vann fyrstu einkaleyfisumsókn þar sem Háskóli Íslands er meðeigandi. Árið 2007 gerðu Sveinbjörn Gizurarson prófessor og Háskóli Íslands fyrsta samning sinnar tegundar sem Háskólinn átti aðild að við bandaríska fyrirtækið Internasal Therapeutics. Fram að því höfðu einstakir starfsmenn skólans og sprotafyrirtæki sem vaxið hafa upp í skjóli Háskólans eingöngu gert slíka samninga. Starfsfólk Háskóla Íslands hefur til ársloka 2009 fengið skráð tæplega 90 einkaleyfi fyrir uppfinningar sínar og hugverk.⁵⁷

4. Hugvísindi

Rannsóknir fræðimanna á sviði hugvísinda hafa lengstum verið einrykjastarf. Vísindamaðurinn hefur einn og óstuddur krufið mál til mergjar og glímt við úrlausnarefni sín. Á síðustu tveimur áratugum hefur samstarfsverkefnum á sviði hugvísinda farið fjölgandi. Hugvísindamenn vinna rannsóknir sínar þó jafnan í nafni þeirra rannsóknarstofa sem þeir tengjast. Í Guðfræðideild var ein rannsóknarstofa, Guðfræðistofnun, og í Heimspékideild, síðar Hugvísindadeild, var í flestum tilfellum ein rannsóknarstofa fyrir hverja fræðigrein sem sameinuðust síðan undir Hugvísindastofnun þegar henni var komið á fót í maí 1998. Eftir því sem námsgreinum hefur fjölgað síðustu tvo áratugi hefur rannsóknarstofum einnig farið fjölgandi.

Stofnun Árna Magnússonar hefur verið flaggskip í rannsóknum í íslenskum fræðum og hefur frá stofnun unnið að varðveislu, útgáfu og fræðilegri umfjöllun um bókmenntaarf þjóðarinnar. Árið 1992 hlutu Vésteinn Ólason, Sverrir Tómasson og Guðrún Nordal íslensku bókmenntaverðlaunin í flokki fræðirita fyrir bókina *Íslensk bókmenntasaga I* sem kom út sama ár. Á árinu 2009 náði Árnastofnun þeim merka áfanga að handritasafn stofnunarinnar í Reykjavík og Kaupmannahöfn var sett á sérstaka varðveisluskrá Menningarstofnunar Sameinuðu þjóðanna (UNESCO), Minni heimsins (*Memory of the World*). Auk fræðilegrar útgáfu hefur hin síðustu misseri verið unnið að því að gera handritin aðgengileg á vef stofnunarinnar þar sem vísindamenn um allan heim geta unnið með afrit af frumheimildum.

Árnastofnun er sem eikartré í garði íslenskra fræða, en við hlið hennar blómstra fleiri fræðasvið hugvísinda sem borið hafa ríkulegan ávöxt síðustu misseri. Til viðbótar hinum eldri rannsóknarstofum í hugvísindum hafa fleiri verið settar á stofn á síðustu árum sem efla rannsóknir á því sviði. Árið 2000 var sett á laggirnar innan Hug-

⁵⁷ *Árbók Háskóla Íslands* 2007, 27, 146; 2009, 18.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

vísindastofnunar Þýðingasetur Háskólans. Góðar þýðingar á íslensku eru lykill að menningu annarra þjóða. Þýðingasetur stendur fyrir rannsóknum og hagnýtum verkefnum í þýðingum, enda fátt mikilvægara fámennri þjóð sem varðveitir tungumál sitt en að eiga góðar þýðingar. Þýðingasetrið styður jafnframt við meistaranám í þýðingarfræðum sem stofnað var til árið 2002.

Stofnun Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum varð til í október 2001 í tengslum við 90 ára afmæli Háskóla Íslands og Evrópska tungumálaárið. Þannig sameinuðust málvísindi og tungumál undir einum hatti en höfðu áður verið undir Stofnun í erlendum tungumálum. Fjöldi bóka um tungumálakennslu, tileinkun erlendra tungmála, fjöltyngi og erlendar bókmenntir hefur komið út á vegum stofnunarinnar. Ötull talsmaður hennar er Vigdís Finnbogadóttir, fyrrverandi forseti Íslands og velgjörðarsendiherra tungumála hjá Menningarstofnun Sameinuðu þjóðanna.

Á árunum 2007–08 hófst samstarf Háskóla Íslands og vísindastofnana í Asíu. Formlegir samstarfssamningar voru undirritaðir við nokkra helstu skóla í Kína á árinu 2008. Asíusetur Íslands var sett á laggirnar árið 2008, og er það samstarfsstofnun Háskóla Íslands og Háskólans á Akureyri. Asíusetrinu er ætlað að efla rannsóknir og fræðistörf á Íslandi sem lúta að Asíu og Asíufræðum.⁵⁸ Fyrir milligöngu kínverska menntamálaráðuneytisins fékk Háskóli Íslands sendikennara í kínversku á árunum 2007–09. Í maí árið 2008 var síðan sett á laggirnar Konfúsíusarstofnunin Norðurljós. Stofnunin styrkir á margan hátt vísinda- og menntasamstarf Háskóla Íslands og Kína.

Í hugvísindum er því ekki að heilsa að starfsmenn sem auðga menningu þjóðarinnar og skapa henni grundvöll með rannsóknum á tungumáli, bókmenntum og sögu landsins fái einkaleyfi eftir ævistarfið. Rannsóknum í hugvísindum er einfaldlega skilað til þjóðarinnar sem borgaði brúsann.

Íslenskar bókmenntir, íslenskt mál og sagnfræði Íslands hafa verið eitt af aðalsmerkjum íslenskrar menningar. Þannig hafa komið út orðabækur sem starfsmenn Orðabókar Háskólans hafa tekið saman. Má þar nefna ritið *Íslenska orðsifjabók* eftir Ásgeir Blöndal Magnússon orðabókarritstjóra sem var gefin út árið 1989. Jón Hilmar Jónsson rannsóknarprófessor gaf einnig út orðabækur um íslenska málnotkun og hugtök nokkrum árum síðar. *Íslensk samheitaorðabók* kom út árið 1985, í ritstjórn Svavars Sigmundssonar dósents, og var kostuð af

⁵⁸ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 25, 124.

Vefnámskeiðið *Icelandic Online* gerir nettengdu fólki kleift að stunda nám í íslensku máli hvar sem er í heiminum.

Styrktarsjóði Þórbergs Þórðarsonar og Margrétar Jónsdóttur. Þótt Þórbergi væri meinað að taka próf í íslenskum fræðum frá Háskólanum árið 1919, eins og greint er frá framar í þessu riti, var hann ekkert að erfa það og gaf eigur sínar til stofnunar þessa sjóðs við Háskóla Íslands til að styrkja útgáfu samheitaorðabókar, rímorðabókar og stílfræði. Eiríkur Rögnvaldsson, kennari í íslenskrri málfræði, setti saman *Íslenska rímorðabók* sem kom út 1989 og hefur verið eftirsótt meðal hagyrðinga og rappara. Útgáfa á íslenskum orðtökum og málsháttum hefur lengi verið á verkefnaskrá íslenskufræðinga skólans, og kom Jón G. Friðjónsson prófessor með framlag til íslenskra orðatiltækja þegar hann gaf út ritin *Mergur málsins* árið 1993, sem hlaut íslensku bókmenntaverðlaunin það ár í flokki fræðibóka, og *Rætur málsins*, árið 1997 um föst orðasambönd, orðatiltæki og málshætti í íslensku biblíumáli. Þá hafa fjölmargir hugvísindamenn og tungumálakennarar Háskólans komið að gerð orðabóka annarra tungumála eins og dönsku, ensku, spænsku, rússnesku, þýsku, auk orðabókar um íslenskt slangur. Einnig hafa þeir tekið þátt í gerð netorðabóka og kennsluvefjarins *Icelandic Online*. Guðfræðingar, málvísindamenn og íslenskufræðingar unnu í áraradír að nýrri þýðingu á Biblíunni sem kom út árið 2007 í tilefni þess að þúsund ár voru frá kristnitöku á Íslandi árið 2000. Af sömu ástæðu kom út *Kristni á Íslandi*, kristnisaga í fjórum bindum sem Hjalti Hugason prófessor í guðfræði ritstýrði. Í tilefni af 50 ára afmæli lýðveldis á Íslandi ákvað Alþingi hinn 17. júní 1994 að veita

rausnarlega upphæð til eflingar íslenskri tungu. Árið 2005 kom síðan út þriggja binda verkið *Íslensk tunga* þar sem málfraeðingarnir Guðrún Kvaran, Höskuldur Þráinsson og Kristján Árnason miðla af áratuga rannsóknum á íslensku máli í nútíð og fortíð. Árið 2009 hlaut prófessor í íslenskri málfraeði öndvegisstyrk fyrir verkefnið Hagkvæm máltækni utan ensku – íslenska tilraunin.⁵⁹ Markmið þess er að „þróa vísindalegar máltækniaðferðir sem henta auðlindalitlem tungumálum, einkum beygingamálum.“⁶⁰ Máltækni er þverfagleg vísindagrein sem miðar að því að hanna tækni sem getur unnið með og skilið náttúruleg tungumál og stuðlar að notkun þeirra í samskiptum manns og tölvu.⁶¹

Rannsóknir sagnfraeðinga við Háskóla Íslands síðastliðin 20 ár hafa spannað alla sögu Íslands byggðar, og kallast þeir oft á við fjölda fraeðimanna og áhugafólks um sagnfraeði í rannsóknum sínum, eins og reyndar flestir hug- og félagsvísindamenn skólans. Sumir þeirra hafa litið vítt yfir sviðið og skrifað kennslubækur fyrir öll skólastig um sögu landsins frá landnámi til nútíma. Þór Whitehead prófessor hefur litið sér nær og kannað millistríðsárin og styrjaldarárin í þaula í ritróðinni *Ísland í síðari heimsstyrjöld*. Hafa bækur hans um styrjöldina notið hylli lesenda, og hlaut hann árið 1995 íslensku bókmenntaverðlaunin í flokki fraeðirita fyrir bókina *Milli vonar og ótta*. Aðrir hafa lagt stund á rannsóknir á lífi í bröggum að lokinni styrjöldinni, á Landnámabók, á þekktum einstaklingum eins og Jörundi hundadagakonungi og Árna Magnússyni, uppruna og endimörkum íslenska þjóðríkisins, upplýsingunni á Íslandi, vaðmáli og verðlagi, einokunarverslun, efnahagsþróun og velferðarmálum, og samskiptum Íslendinga við umheiminn – svo að aðeins séu nefnd fáein dæmi um rannsóknir kennara í sagnfraeði.

Sagnfraeðingar áttu í samvinnu við Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn þátt í að koma á stofn Miðstöð munnlegrar sögu árið 2007. Hlutverk hennar er að safna munnlegum heimildum um sögu lands og þjóðar, varðveita þær til frambúðar og gera aðgengilegar almenningi, en stofnunin hefur aðsetur í Þjóðarbókhöðu. Í efnahagserfiðleikum Íslendinga 2008 hóf stofnunin söfnun á heimildum frá fólki sem hafði upplifað sérstakar aðstæður.

Eins og sagnfraeðingar hafa komið að útgáfu eldri ritheimilda um sögu Íslands, svo sem á lögbókinni Grágás, Íslendingasögum, heimildaflokknum Sýnisbók íslenskrar alþýðumenningar og fleiru, þá hafa bókmenntafræðingar ritstýrt útgáfum á fjölmörgum bókmenntaverkum Íslendinga og gefa út sérstakar sýrpur með slíkum

⁵⁹ *Árbók Háskóla Íslands* 2009, 22–23.

⁶⁰ *Vef*. HÍ. The Icelandic Language Technology Research Group.

⁶¹ *Vef*. HÍ. Máltækni.

Rannsóknarverkefnið Á mótum danskrar og íslenskrar menningar. Danir á Íslandi 1900–1970 er samvinnuverkefni Stofnunar Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum, Sagnfræðistofnunar Háskóla Íslands og Institut for nordiske studier og sprogvidenskab við Kaupmannahafnarháskóla.

ritum á vegum Bókmenntafræðistofnunar. Árið 1997 kom til dæmis út bókinn *Stúlka* með ljóðum eftir íslenskar konur, búin til prentunar af Helgu Kress prófessor, með nöfnum allra skáldkvenna sem gefið hafa út ljóðabók hérlendis ásamt lista yfir titla bóka þeirra. Auk þess að rýna í bókmenntaverk skálda og rithöfundna hafa háskóla-kennarar í bókmenntum getið sér gott orð sem höfundar fagurbókmennta jafnt sem fræðibóka og þýðendur bókmenntaverka. Fræðistörf bókmenntamanna spanna vítt svið skáldskapar, allt frá kvikmyndum, myndlist og fornbókmenntum til nútímabókmennta.

Heimspekingar hafa á síðustu tveimur áratugum lagt grunn að námi og rannsóknum í siðfræði, femínískri heimspeki, umhverfismálum, frumspeki, þekkingarfræði, rökfræði og fleiri sviðum heimspeki. Þannig fjallaði Vilhjálmur Árnason prófessor um erfiðar ákvarðanir í heilbrigðisþjónustu í riti sínu *Siðfræði lífs og dauða* sem kom út árið 1993. Þremur árum síðar hlaut Þorsteinn Gylfason prófessor íslensku bókmenntaverðlaunin í flokki fræðirita fyrir bókina *Að hugsa á íslensku*. Þorsteinn hafði einnig getið sér gott orð fyrir ljóðabýðingar og vildi með málrækt bæta mannlífið og efla

skilning fólks á sálarlífi manna, því að „mál og sál eru systkini“, sagði Þorsteinn.⁶² Sérfræðingar á Siðfræðistofnun tóku virkan þátt í umræðu um gagnagrunn á heilbrigðissviði þegar hann kom til tals, og í framhaldi af því tóku siðfræðingar þátt í alþjóðlegu verkefni á sviði erfðafraeði og siðfræði sem birtist í bókinni *The Ethics and Governance of Human Genetic Databases. European Perspectives*, árið 2007. Heimspekingar ritstýrðu einu af átta bindum um aðdraganda og orsakir falls íslensku bankanna 2008 fyrir Rannsóknarnefnd Alþingis. Auk þess að taka virkan þátt í þjóðfélagsumræðu hér á landi hafa kennarar í heimspeki miðlað áfram erlendum straumum og stefnum í fræðunum.

Stór hópur stúdenta af ýmsum sviðum vísinda haslar sér völl á sviði skapandi greina, eins og list- og menningargreinar hafa verið kallaðar. Í skýrslu sem kom út árið 2010 um hagræn áhrif skapandi greina segir að þær séu á við stóra málmbræðslu í sköpun verðmæta fyrir þjóðarþúið. Stúdentar brautskráðir af Hugvísindasviði leggja gjörva hönd á margar skapandi greinar, og nægir að nefna fjölda rithöfunda sem menntaðir eru við Háskóla Íslands. Að loknu prófi í sagnfræði árið 1996 vann Arnaldur Indriðason rithöfundur um tíma sem blaðamaður áður en hann lagði fyrir sig að skrifa glæpasögur. Bækur hans seljast í stórum upplögum jafnt á Íslandi sem erlendis. (Vilborg) Yrsa Sigurðardóttir, verkfræðingur frá Háskólanum 1989, fylgir fast á eftir Arnaldi á metsölulistum. Saman skapa þau, ásamt fjölda annarra rithöfunda, vinnu fyrir stóran hóp fólks um leið og þau efla menningu landsmanna.

Árið 2009 var sett á laggirnar Edda – öndvegissetur. Setrið átti „að vera leiðandi í þverfaglegum og gagnrýnum samtímarannsóknum á sviðum jafnréttis, fjölbreytileika, samfélags, stjórnmála, menningar, öryggismála og þverþjóðlegra tengsla“.⁶³ Edda sameinar fjölda greina á sviði félags- og hugvísinda. Í tengslum við setrið hefur verið rekinn alþjóðlegur jafnréttisskóli, sem fékk öndvegisstyrk frá Vísinda- og tækniráði Rannís, og hefur fjöldi erlendra stúdenta komið hingað til náms á hans vegum.

5. Félagsvísindi

Á sviði félagsvísinda, lögfræði og viðskipta- og hagfræði var lengi vel starfandi að jafnaði ein rannsóknarstofa á hverju fræðasviði, en á árinu 2009 voru starfræktar sjö rannsóknarstofur á þessum sviðum, og líklega má telja Félagsvísindastofnun, Hagfræðistofnun og

⁶² Vef. Róbert H. Haraldsson, Um systkinin mál og sál.

⁶³ Vef. HÍ. Edda – öndvegissetur.

Lagastofnun þeirra kunnastar. Rannsóknarstofnanir eru samstarfs-
vettvangur fastráðinna og lausráðinna vísindamanna skólans sem
skapa tengsl út í samfélagið og við hinn alþjóðlega fræðaheim. Efl-
ing kennslu og rannsókna hefur haldist í hendur í félagsvísindum
frá upphafi náms í þessum greinum. Mikil fjölgun nemenda, sérstak-
lega meistara- og doktorsnema, sem þegar hefur verið sagt frá, og
uppbygging framhaldsnáms í þessum greinum hefur haft mjög hvetj-
andi áhrif á rannsóknir á fræðasviðinu og í raun gjörbreytt rannsókn-
arumhverfi sviðsins. Í félagsvísindum eru greinar sem áður voru
kenndar í Félagsvísindadeild, Lagadeild og Viðskipta- og hagfræði-
deild og mynda breiðan hóp fræðigreina.

Félagsvísindastofnun var sett á stofn árið 1986 til að „annast
hagnýtar og fræðilegar rannsóknir og kynna almenningi nytsemi félags-
vísindalegra rannsókna“.⁶⁴ Með starfi hennar var verið að bregðast við
mikilli eftirspurn í samfélaginu þar sem kallað var eftir því að marg-
vísleg þjóðfélagsmál væru rannsökuð með aðferðum félagsvísinda. Þar
gat stofnunin sér m.a. gott orð fyrir skoðanakannanir. Með þeim fór
hún oft nærri úrslitum kosninga, og var jafnan til hennar leitað til að
spá um niðurstöður þeirra. Þar hefur orðið til mikið safn upplýsinga
um kosningar, kosningahegðun, stuðning við framboð og kosningaspár
undir stjórn kennara á þessu fræðasviði. Prófessorar í stjórnmálafræði
gefa oft umsagnir um stjórnmál líðandi stundar og skýra niðurstöður
kosninga í öllum fjölmiðlum, enda jafnan mikið til þeirra leitað.
Kosningahegðun hér á landi hefur einnig verið borin saman við
kosningar víða erlendis. Í skýrslum Félagsvísindastofnunar segir að
hún hafi þá „sérstöðu meðal rannsóknastofnana HÍ að fá enga fjárveit-
ingu frá hinu opinbera, hvorki til rannsóknarstarfa né fyrir stöðu-
heimildir starfsmanna“.⁶⁵ Stofnunin byggði starf sitt mikið á hagnýtum
þjónusturannsóknum fyrir aðila innan og utan Háskólans, auk þess
sem hún sótti styrki úr ýmsum áttum til fræðilegra rannsókna. Unnið
hefur verið að rannsóknum fyrir Stjórnarráðið, opinberar stofnanir,
hagsmunasamtök, félagasamtök, fjölmiðla, fjölda fyrirtækja og ein-
staka fræðimenn. Einn af kostunum sem verkkaupar sjá við að leita til
Háskólans er að þeir þurfa ekki að leggja eigin starfskrafta í tímafrek
og vandasöm verk og fá auk þess aðila sem þekktur er fyrir hlutleysi
og almenningur treystir.

Við Félagsvísindastofnun hefur verið byggt upp gagnasafn í tengsl-
um við rannsóknir á hennar vegum. Gagnasafnið er á sviði velferðar-
mála, menntamála, kjaramála, húsnæðismála, atvinnumála, byggðar-

⁶⁴ *Árbók Háskóla Íslands*
2002, 60.

⁶⁵ *Árbók Háskóla Íslands*
2002, 60.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

mála, neysluháttá, fjölskyldumála, menningar og á sviði almennra þjóðmála. Heimildasafnið gefur stofnuninni möguleika á að bera saman upplýsingar frá fleiri tímaskeiðum og sjá þannig meðal annars hvernig hugmyndir og skynjun fólks á veruleika sínum breytist í tímans rás. Undir hatti Félagsvísindastofnunar voru árið 2009 starfræktar 14 rannsóknarstofur eða -setur á fræðasviðum deildanna þriggja sem að stofnuninni standa, og hefur rekstur hvernar þeirra orðið mjög umfangsmikill.⁶⁶ Rannsóknarsetrin hafa sinnt lífsháttum barna og unglinga, barna- og fjölskylduvernd, þjóðmálum, fótunarfræðum, mannfræði, vinnuvernd, menntakerfum, menntamálum, fólksflutningum og fjölmenningu, afbrotufræði, skatta- og velferðarmálum, fjölmiðlun og boðskiptum, kennarastarfi og skólaþróun og ævilangri náms- og starfsráðgjöf. Félagsvísindamenn hafa meðal annars tekið þátt í alþjóðlegum rannsóknum á sviði lífshjúkara, velferðar, lífsskoðana og viðhorfa. Þannig hafa þeir reglulega getað borið viðhorf Íslendinga til margvíslegra málaflokka saman við viðhorf 40 annarra þjóða sem hafa verið til samanburðar. Af þessum könnunum hefur þjóðin reglulega verið upplýst um hversu hamingjusöm hún sé í samanburði við ýmsar erlendar nágrannaþjóðir, og er það ekki ónýtt þegar misvel árar í þjóðarþúskapnum. Á árunum 1995–97 komu þannig út nokkrar erlendar fræðibækur á sviði fjölþjóðlegra lífsskoðanarannsókna, þar sem íslenskir félagsvísindamenn gátu lagt til efni frá Íslandi til samanburðar.⁶⁷

Velferðarþjóðfélagið hefur verið að byggjast upp á síðustu áratugum, og hafa félagsvísindamenn gjörla fylgst með þeirri þróun og borið saman við nágrannalöndin.⁶⁸ Rannsakaðar hafa verið orsakir búferlaflutninga, staða öryrkja og fatlaðra könnuð, bornar hafa verið saman almannatryggingar á Íslandi og í nálægum löndum, vinnumarkaðurinn hefur verið greindur, stéttaátök gaumgæfð, borin hefur verið saman skattbyrði á Íslandi og meðal OECD-ríkja, og skýrð hafa verið margvísleg áhrif hnattvæðingar og staða þekkingarþúskapar í samanburði við erlend ríki. Glæpir og refsingar eru ennþá hluti af nútímasamfélagi og eru bófar hundeltir af afbrotufræðingum og lögfræðingum sem greina refilestígu þeirra og refsingar dómstóla og setja í alþjóðlegt samhengi almenningi til upplýsingar og fræðimönnum til skilnings. Í alþjóðlegu samstarfi hefur verið lögð rækt við rannsóknir á kvennahreyfingum, en þær vinna jafnan að jafnrétti í samfélaginu. Jóhannes Nordal, fyrrverandi seðlabankastjóri og félagsvísindamaður, fjármagnaði rannsóknir á

⁶⁶ Vef. HÍ. Félagsvísindastofnun.

⁶⁷ Inglehart, *Modernization and Postmodernization*.

⁶⁸ Stefán Ólafsson, *Lífshjúkara og lífshættir á Norðurlöndum*.

Þjóðarspejill X, tíunda félagsvísindaráðstefna Háskóla Íslands, var haldin 30. október 2009. Þar voru fluttir um 170 fyrirlestrar í 48 málstofum.

vegum Vísindasjóðs í gegnum Seðlabanka Íslands eins og áður er nefnt. Hann fylgdist í áraraðir með fræðasamfélaginu og rannsóknum vísindamanna og hafði þetta að segja árið 2004 um þróun fræðanna og félagsfræði sérstaklega: „Þegar til þess er litið að aðeins þrír áratugir eru liðnir síðan kennsla í félagsfræði hófst við Háskóla Íslands [1970], fyrst í smáum stíl og af litlum efnum, er undravert hverjum þroska fræðigreinin hefur tekið hér á landi og hve fjölbreytt viðfangsefni hennar eru orðin. Er þetta reyndar eitt af mörgum dæmum um hinar stórfelldu breytingar sem orðið hafa á fræðasamfélaginu hér á landi á síðustu árum og lýsir sér bæði í stóruknum fjölda vel menntaðra fræðimanna og aukinni fjölbreytni viðfangsefna.“⁶⁹

Félagsvísindamenn hafa einnig sinnt ævisagnarannsóknum og skrifað ævisögur. Brjóstmynd af Björgu C. Þorláksson, fyrstu íslensku konunni sem lauk doktorsprófi, var sett upp utan við Odda um svipað leyti og ævisaga hennar, sem hlaut hin íslensku bókmenntaverðlaun, var skrifuð þar í húsinu. Brjóstmyndin var afhjúpuð hinn 17. júní 2001 í tilefni þess að 75 ár voru frá doktorsvörn Bjargar, og mun hún vera fyrsta stytta sem sett var upp af nafngreindri konu í Reykjavík.

Dæmi um ný rannsóknarsvið sem tengjast breytingum á íslensku samfélagi eru nýbúarannsóknir, fjölmennning, hnattvæðing og vinnutengdir fólksflutningar. Útlendingar hafa á síðustu áratugum flutt í auknum mæli til landsins. Þátttaka þeirra í atvinnulífi víða í sjávar-

⁶⁹ Jóhannes Nordal, „Horft um öxl“, 9.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

byggðum skiptir sköpum fyrir rekstur samfélaganna, og hefur aðlögun þeirra að þjóðfélaginu verið könnuð. Með nýjum stórframkvæmdum kom í vaxandi mæli erlent vinnuafli, og áhrif þess á vinnumarkaðinn voru rannsökuð. Í samstarfi íslenskra og erlendra vísindamanna hefur aðlögun innflytjenda að samfélaginu verið rannsökuð. Eigindlegum rannsóknaraðferðum hefur í vaxandi mæli verið beitt í félagsvísindum þar sem tekin eru viðtöl, stundaðar vettvangsrannsóknir og ritaðar heimildir greindar, eins og gert hefur verið í mannfræði. Rannsóknir á þessu sviði sýna að sumir hópar útlendinga koma til að skapa sér og fjölskyldum sínum erlendis bættu „lífsafkomu og senda því peninga til foreldra, systkina, barna eða annarra ættingja“.⁷⁰

Annað svið rannsókna sem fengið hefur verðuga athygli á umliðnum árum er stúdía á stöðu fatlaðra og fötlun, sem helst í hendur við kennslu í fræðunum.⁷¹ Fræðigreinin vísar á bug einhliða læknisfræðilegum skilgreiningum á fötlun og vill þess í stað leggja áherslu á þátt umhverfis og menningar.⁷² Öryrkjabandalag Íslands hefur stutt Háskóla Íslands til að efla rannsóknir á mannréttindum og félagslegum og efnahagslegum aðstæðum fatlaðs fólks á Íslandi.

Hagfræðistofnun, ein af stærri stofnunum á sviði félagsvísinda, hefur í árunna rás unnið að umfangsmiklum þjónusturannsóknum og leyst margvísleg verkefni fyrir atvinnulífið, ekki ósvipað því sem Félagsvísindastofnun og aðrar stofnanir Háskólans gera reglulega. Um langt árabil var útgáfu Hagfræðistofnunar skipt í þrjá staði; í þjónustuskýrslur þar sem til dæmis var áætlaður kostnaður vegna slysa á börnum á Íslandi árið 1999, í rannsóknarskýrslur, þar sem til dæmis var fjallað um þéttbýlismyndun á Íslandi árið 2002, og í ritröð sem nefndist *Working Papers* og dreift var til um 170 háskóla um allan heim. Ritröðin inniheldur ritrýndar greinar starfsmanna Háskólans í erlendum tímaritum. Þegar utanaðkomandi aðilar óska eftir úttekt eða rannsóknum koma stundum fastir kennarar að því verki eða fólk er ráðið tímabundið til verka. Eins og hjá mörgum öðrum stofnunum Háskólans eru reglulega haldnar málstofur hjá Hagfræðistofnun þar sem akademískir starfsmenn og samstarfsaðilar utan skólans halda erindi og kynna nýjar rannsóknir. Auk þess hafa starfsmenn stofnunarinnar, eins og aðrir akademískir starfsmenn, haldið fjölmörg erindi utan skólans og skrifað greinar í blöð og tímarit, jafnt á Íslandi sem erlendis. Við Hagfræðistofnun hafa sl. tvo áratugi unnið um 5–15 starfsmenn sem byggja starf sitt í miklum mæli á styrkjum sem sóttir eru til einstakra verkefna. Þrá-

⁷⁰ Vef: Unnur Dís Skaptadóttir og Requierme, Filippseyingar á Íslandi, 1.

⁷¹ *Fötlunarfræði. Nýjar íslenskar rannsóknir.*

⁷² Vef: HÍ. Fötlunarfræði.

inn Eggertsson, prófessor í hagfræði, skrifaði bókina *Economic Behavior and Institutions* sem þýdd hefur verið á nokkur tungmál. Hann var um árabíl kallaður til kennslu og rannsókna erlendis, en fjöldi kennara skólans hefur dvalið um lengri eða skemmri tíma við störf við erlenda háskóla, og njóta stúdentar þess þegar þeir koma aftur til kennslu hér heima. Viðskiptafræðistofnun hefur starfað á svipuðum grunni, þó smærri í sniðum.

Hagfræðingar og viðskiptafræðingar Háskólans hafa tekið til rannsókna öll hin hefðbundnu svið efnahagslífs og viðskipta, auk þess sem þeir kryfja til mergjar ný viðfangsefni eftir því sem samfélagið vex. Stjórnun og menning eru meðal þeirra sviða sem hafa í vaxandi mæli verið tekin til rannsókna. Eftir því sem mannauðsstjórnun nýtur meiri hylli í námi viðskiptafræðinga hefur rannsóknunum vaxið fiskur um hrygg á þessu sviði. Með alþjóðavæðingu íþrótta og aukinni þátttöku fólks í æ fleiri íþróttagreinum hafa þær fengið aukið efnahagslegt vægi, og hafa kennarar deildarinnar rýnt í bókhalð íþrótta og margvísleg efnahagsleg áhrif þeirra. Hagfræðikennarar rýndu í Kyoto-samninginn, áhrif virkjunar við Kárahnjúka voru könnuð, hagfræði fötlunar og lífskjör fatlaðra voru greind, og fjölmargt var ritað um fjármál og bankastarfsemi þótt ekki tækist að sjá fyrir hrun á fjármáلامarkaði. Með margvíslegum tölfræðirannsóknum, eins og kennarar deildarinnar hafa staðið að með fleiri vísindamönnum, hafa þeir til dæmis reiknað út að inflúensa móður á öðrum þriðjungi meðgöngu eykur líkur á að barnið greinist með geðklofa síðar á lífsleiðinni.

Sjávarútvegur hefur mikla þýðingu fyrir efnahag landsins og því eðlilegt að umfangsmiklar rannsóknir hafi farið fram á því sviði. Hagfræðingar eru eðlilega meðal þeirra sem helgað hafa sig rannsóknum á fiskihagfræði, varpað ljósi á kvótakerfið, fiskvinnslu og útgerð og farið víða um lönd til að miðla niðurstöðum sínum. Vísindamenn af sviðum eins og mannfræði, félagsfræði, stjórnmálafræði, lögfræði, verkfræði og læknisfræði fjalla um sjávarútveg, sjómenn og fiskvinnslu í sínum rannsóknum, auk þess sem málvísindamenn hafa tekið saman myndhverf hugtök úr sjómennsku og safnað slanguryrðum sjómanna og sett í orðabækur, sér til töffs og almenningi til fróðleiks og þroska.

Við Lagastofnun hafa starfað fastir kennarar Lagadeildar, og voru aðrir starfsmenn ráðnir til einstakra verkefna. Lagastofnun var árið 2003 skipt í fleiri rannsóknarstofur sem fengu styrki til ýmissa

verkefna með fjölda ungra kennara. Á síðustu árum hefur verið lögð aukin áhersla á auðlindarétt, umhverfisrétt, Evrópurétt, stjórnslurétt, rétt gegn kynbundnu ofbeldi og mansali, persónuvernd, réttarstöðu fatlaðra, hæfisreglur stjórnslulaga, réttarsögu, fiskveiðiréttindi, upplýsingarétt, íslensk lög um ráðherraábyrgð, hryðjuverk og íslenskar réttarreglur, lögskýringarfræði, réttarheimildir sem grundvöll laga og fleiri svið lögfræðinnar. Rannsóknir á sviði stjórnsluréttar og mannréttinda hafa aukist umtalsvert, og frá 1994 hefur verið starfrækt Mannréttindastofnun í samvinnu við Lögmannafélag Íslands og Dómarafélag Íslands.

Árið 2005 hóf stofnunin útgáfu á *Ritröð Lagastofnunar* sem var hugsuð til „að koma á framfæri efni, sem hefur fræðilegt og hagnýtt gildi fyrir lögfræðinga og aðra“.⁷³ Í tilefni þess að 100 ár voru frá því að kennsla í lögfræði hófst á Íslandi var árið 2008 gefin út lögfræðiorðabók. Fjölmíðlafólk leitar mikið til stjórnsmálafræðinga til að spá í pólitík líðandi stundar. Á sama hátt eru hagfræðingar og lögfræðingar Háskólans oft kallaðir til að greina efnahagsmál og túlka lög.

Auk Þjóðarspegils, sem sagt hefur verið frá hér að framan, er umfangsmikil önnur fræðiritaútgáfa á vegum stofnana í félagsvísindum, og hefur tímaritum fjölgað hin síðustu misseri. Gefnar eru út skýrslur þar sem teknar eru saman niðurstöður á þjónusturannsóknnum og bækur þar sem kynntar eru niðurstöður rannsókna. Greinar eru birtar í innlendum og erlendum vísindaritum. Loks eru gefin út tímarit, eins og til dæmis *Tímarit lögfræðinga*, en þar er jafnan birt yfirlit yfir rannsóknir og ritstörf kennara í lögfræði, og *Tímarit um viðskipti og efnahagsmál*. Hin síðari ár hefur Stofnun stjórnslufræða og stjórnsmála gefið út vef tímaritið *Stjórnsmál og stjórnslu*, og fjölmargt fleira er gefið út.⁷⁴ Útgáfa tímarita er stundum í samstarfi við aðra aðila sem sinna sambærilegum málefnum, og tímarit eru í vaxandi mæli gefin út á vef. Íslenskir félagsvísindamenn birta rannsóknarniðurstöður sínar æ meira á erlendum vettvangi og taka þar með þátt í hinu alþjóðlega vísindasamfélagi eins og tölur um birtingar í ISI-tímaritum vitna um.

6. Þjónusta við rannsóknir og kennslu

Nokkrar stofnanir Háskólans teljast þjónustustofnanir sem veita háskólasamfélaginu sérhæfða þjónustu af margvíslegu tagi. Auk Endurmenntunar, Happraættis Háskóla Íslands, Listasafns Háskóla

⁷³ *Árbók Háskóla Íslands* 2005, 136.

⁷⁴ *Vef. Stjórnsmál og stjórnslu*.

Íslands og Kennslumiðstöðvar, sem hafa verið nefndar til sögunnar, skipta Rannsóknþjónusta Háskólans, Tæknigarður, Háskóla-útgáfan, Reiknistofnun og Háskólabókasafn verulegu máli í háskóla-samfélaginu og hjálpa til við uppbyggingu rannsóknarháskólans.

Rannsóknþjónusta Háskólans hóf starfsemi um áramótin 1985–86, eftir að Háskólinn hafði fengið heimild í lögum til að stofna þróunarmiðstöð. Markmið hennar var að þjóna starfsmönnum skólans á ýmsum sviðum er lúta að rannsóknum, meðal annars við gerð umsókna um styrki úr erlendum samkeppnissjóðum.⁷⁵ Skrifstofan hafði umsjón með samstarfsnefnd skóla og atvinnulífs frá 1990 auk fleiri verkefna sem þegar hafa verið nefnd. Á vegum Rannsóknþjónustunnar komu út á árunum í kringum 1990 fjögur þykk bindi sem nefndust *Rannsóknir við Háskóla Íslands*. Þar var lýst um 1.000 rannsóknarverkefnum sem unnið var að á vegum háskólamanna. Sum verkefni voru leyst á nokkrum mánuðum, en ár og jafnvel áratugi tók að ljúka öðrum, jafnan þó í áföngum. Til að hvetja menn áfram við rannsóknir hefur frá árinu 1998 verið staðið fyrir hugmyndasamkeppni sem nefnist *Upp úr skúffunum*, í samvinnu við ýmsa aðila sem styðja verkefnið fjárhagslega. Tugir rannsóknarverkefna sem unnt er að hagnýta eru árlega dregnir út úr tölvum vísindamanna og stúdenta skólans, og þremur aðilum eru veitt rífleg verðlaun.⁷⁶ Mörg rannsóknarverkefni Háskólans hafa fengið viðurkenningu, og Rannsóknþjónustan hefur aðstoðað við stofnun sprotafyrirtækja sem komið hafa vörum sínum og hugmyndum áfram á markað. Meðal þeirra fyrirtækja sem fengið hafa einkaleyfi á uppfinningum sínum og Háskóli Íslands á aðild að er Lyfjapróun sem Sveinbjörn Gizurarson, prófessor í lyfjafræði, stofnaði.

Tæknigarður var reistur árið 1988 og átti að hýsa nokkrar stofnanir Háskólans (Reiknistofnun, Endurmenntunarstofnun, kennara í tölvunarfræði og sérfræðinga í jarðeðlisfræði, Rannsóknþjónustu Háskólans, Sjávarútvegsstofnun) og sprotafyrirtæki sem gætu haft hag af því að vera í tengslum við stofnanir skólans. Eftir 20 ára starf höfðu 78 sprotafyrirtæki átt lengri eða skemmri vist í Tæknigarði. Um 40% þeirra hafa hætt rekstri, önnur 40% blómstruðu og sprengdu brátt utan af sér húsnæðið. Þau fluttu út í bæ þar sem þau hafa starfað í áraraðir, og um 20% þeirra runnu saman við önnur fyrirtæki. Eitt þessara fyrirtækja hefur sérstöðu því það er á vegum námsmanna, stofnað í janúar 2007 og nefnist Innovit.⁷⁷ Meginmarkmið Innovit er að auka þátt háskólamenntaðra einstaklinga í frumkvöðlastarfsemi á Íslandi og stuðla að fjölgun sprotafyrirtækja í

Meðal rannsókna doktorsnema sem voru kynntar í *Tímariti Háskóla Íslands* árið 2010 var þjóðfræðirannsókn Ingunnar Asdísardóttur á jötnum í norrænni goðafræði.

⁷⁵ Háskóli Íslands. *Framvinda og framfarir*, 89.

⁷⁶ *Árbók Háskóla Íslands* 1999, 145.

⁷⁷ *Innovit*. *Frumkvæði, hugvit, þekking*, 51.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

þekkingariðnaði. Fyrirtækið Eff2 technologies vann fyrstu frumkvöðlakeppni Innovit fyrir nemendur við íslenska háskóla vorið 2008. Við það tækifæri sagði Friðrik Heiðar Ásmundsson, einn af stofnendum fyrirtækisins, að „[p]ersónuleg og fagleg ráðgjöf Innovit við gerð viðskiptaáætlunar og markaðsrannsókna hefur hjálpað okkur mikið og þeirra stuðningur í gegnum vaxtaskeið fyrirtækisins hefur verið ómetanlegur“.⁷⁸ Í ársbyrjun 2011 varð Eff2 technologies í þriðja sæti í frumkvöðlakeppni í Austurríki með „tæknilausn sem gerir lögreglumönnum kleift að bera kennsl á ólögleg myndbönd með sjálfvirkum hætti“.⁷⁹

Eitt fyrirtæki sem lengi hafði höfuðstöðvar sínar í Tæknigarði er netfyrirtækið og hljómsveitin Baggalútur, upphaflega sett á stofn árið 2001. Liðsmenn Baggalúts gerðu garðinn frægan með spaugi og glensi á vefnum og síðar einnig með tónlist. Áður ráku þeir fyrirtæki með því hefðbundna nafni Íslenska verkfræðistofan, og höfðu frumkvöðlar þess starfað hjá Árnastofnun við uppsetningu á handritasafni stofnunarinnar á vefnum. Smám saman minnkuðu umsvif Íslensku verkfræðistofunnar, en verkefni Baggalúts uxu að sama skapi.⁸⁰

Í árslok 1994 hóf fyrirtækið Miðheimar, sem staðsett var í Tæknigarði, fyrst fyrirtækja að bjóða almenningi upp á aðgang að Internetinu, en fram að því hafði aðeins verið unnt að tengjast vefnum í gegnum Háskóla Íslands eða Hafrannsóknastofnun. Landsmenn tóku þessari þjónustu einstaklega vel, og eftir hálf tveggja ár hafði fyrirtækið sprengt utan af sér húsakynninn í Tæknigarði. Fyrirtækið varð eftir ýmsar breytingar hluti Sífmans sem er stærsta internetþjónusta landsins með um 100.000 viðskiptavini og meira en 100 starfsmenn í netdeild.⁸¹

Háskólaútgáfan var sett á stofn af háskólaráði í apríl 1988. Fyrstu níu árin voru gefin út um 120 rit á vegum hennar og hin síðari ár hafa að jafnaði verið gefin út um 60 rit árlega. Auk þess að hafa umsjón með ýmsum útgáfuverkum Háskólans sjálfs hefur Háskólaútgáfan gefið út margvísleg fræðirit eftir kennara skólans og stofnanir hans. Talið var hagræði að því að hafa útgáfustarfsemi skólans á einni hendi, og ekki er minni hagur að því að ná niður útgáfukostnaði með sameiginlegri útgáfu. Síðustu ár hefur útgáfan tekið upp ritstýringu og ritrýningu bóka sinna. Háskólaútgáfan var önnur stærsta bókaútgáfa landsins, í titlum talið, þegar nálgadist aldarafmæli skólans.⁸² Útgáfan hefur styrkt stöðu skólans sem rannsóknarháskóla og auðveldað útgáfu margs konar fræðirita.

Reiknistofnun Háskólans er ekki síður mikilvæg háskólasam-

⁷⁸ *Innovit. Frumkvæði, hugvit, þekking. – Viðskiptablaðið* 7. maí 2008, 26–27.

⁷⁹ *Vef. Viðskiptablaðið* feb. 2009.

⁸⁰ *Tæknigarður 20 ára*, 15.

⁸¹ *Tæknigarður 20 ára*, 23.

⁸² *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 380–82.

félaginu en blóðrásin mannslíkamanum. Um 1990 starfaði þar á annan tug starfsmanna, en eftir sameiningu við Kennaraháskólann hinn 1. júlí 2008 unnu þar um 30 manns. „Megin hlutverk stofnunarinnar er að skipuleggja og reka Háskólanetið, þar á meðal tölvusamskipti út fyrir Háskólann, skipuleggja og reka almenn opin tölvuver og fjölnotendatölvur, sem veita margvíslega þjónustu svo sem tölvupóst, ... upplýsingaveitur, sinna ráðgjöf og kerfisgerð og sjá um uppsetningu og viðhald hugbúnaðarsafna.“⁸³

Árið 2001 vann Verk- og kerfisfræðistofan hf. (VKS) þarfagreiningu fyrir nemendakerfi Háskólans. Kannaðir voru kostir þess að kaupa nemendakerfi erlendis frá eða smíða nýtt. Niðurstaðan varð sú að endursmíða þágildandi nemendakerfi skólans sem gekk undir heitinu Keilir. Endursmíðin fékk heitið Ugly og hófst sem sérstakt átaksverkefni Kennsluviðs og Reiknistofnunar sumarið 2002, og var aðgangur opnaður þá um haustið. Eitt af markmiðum verksins var að gera Ugly að samskiptamiðstöð kennara og nemenda. Hugbúnaðarþróun Reiknistofnunar bar hita og þunga af verkinu og hafði sér til ráðgjafar verkefnisstjórn. Eftir skipulagsbreytingu skólans 1. júlí 2008 á hvert fræðasvið fulltrúa í verkefnisstjórn Ugly, auk stjórnýslu. Þegar stúdentar skrá sig inn á Ugly koma í ljós allar helstu upplýsingar sem þeir þurfa á að halda vegna námsins. Í Ugly geta háskólakennarar m.a. sett ýmiss konar námsefni og gögn inn á kennsluvefi námskeiða, sent nemendum tilkynningar og skráð hjá þeim einkunnir við lok námskeiðs. Nemendur finna þar stunda-skrár sínar, próftöflur, námsferil, námskeið og gömul próf og geta jafnvel séð hvað er í matinn hjá Hámu á Háskólatorgi. Frá því Ugly fór fyrst af stað hefur hún vaxið og dafnað sem samskiptavettvangur stúdenta og kennara. Kerfið var tekið í notkun hjá Kennaraháskóla Íslands áður en hann sameinaðist Háskólanum og Endurmenntun tók einnig að nota kerfið. Ugly gegnir félagslegu hlutverki sem innri vefur Háskólans en einnig lykilhlutverki sem safn upplýsingakerfa um allt sem lýtur að umsóknum, námi, kennslu, námsmati og skráningu stúdenta.⁸⁴

Háskóli Íslands hefur verið frumkvöðull í notkun upplýsingatækni og innleiðingu tölvu- og nettækni á Íslandi. Við Háskólann er rekið stærsta og öflugasta staðarnet landsins, byggt á ljósleiðurum. Skólinn tengdist fyrst umheiminum með upphringibúnaði árið 1986, og opnaði það fyrir notkun alþjóðlegs tölvupósts. Frá árinu 1987 var internetsamband Íslands rekið af Reiknistofnun Háskólans í

⁸³ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 516.

⁸⁴ *Viðtal*. Hreinn Pálsson prófstjóri og Ragnar Stefán Ragnarsson deildarstjóri RHÍ 29.11.2010.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Háskólaútgáfan varð til 1988 án þess að hafa nokkurn starfsmann í fullu starfi. Síðan hefur hún vaxið upp í að verða ein mikilvægasta þjónustustofnun Háskólans og gefa út um 60 bækur árlega.

NÝJAR BÆKUR FRÁ HÁSKÓLAÚTGÁFUNNI

**Í LEIT AÐ
KONUNGI**
ÁRMANN JAKOBSSON

**BLÓT Í
NORRÆNUM
SÍÐ**
JÓN HNEFILL
AÐALSTEINSSON

**UM HAF
INNAN**
HELGI GUÐMUNDSSON

**KELTAR Á
ÍSLANDI**
HERMANN PÁLSSON

**FJÖLMÍÐLA-
RÉTTUR**
PÁLL SIGURÐSSON

**MENNTUN,
ÁST & SORG**
SIGURÐUR GYLFI MAGNÚSSON

samstarfi við Hafrannsóknastofnun Íslands og fleiri stofnanir í óformlegu félagi sem kallaðist Samtök um upplýsinganet rannsóknaraðila á Íslandi (SURÍS). Raunverulegt internetsamband varð að veruleika hinn 21. júlí 1989, en þann dag var tekið upp fyrsta beina IP-sambandið (*Internet Protocol*) sem jók til mikilla muna möguleika á beinum tengingum til útlanda. Með þessu komst Háskóli Íslands og þar með Ísland í fyrsta skipti í eiginlegt internetsamband. Árið 1995 stofnaði Háskólinn í samstarfi við aðra félagið Internet á Íslandi hf. (Intís), og sá það um netsamband og úthlutaði lénum. Háskóli Íslands átti loks frumkvæði að stofnun félagsins Rannsókn- og háskólanet Íslands hf. (RHnet) í janúar 2001. Reiknistofnun Háskólans hýsir tengipunkt internetsambands háskóla og rannsóknarstofnana við umheiminn samkvæmt samkomulagi við RHnet. Auk sambands við útlönd tengir RHnet háskóla landsins og nokkrar

af rannsóknarstofnunum þess saman á háhraðaneti. Samband við umheiminn er með tengingu við NORDUnet, samtök norrænu rannsóknar- og menntanetanna, sem Háskóli Íslands er aðili að, en RH-net rekur þá tengingu fyrir hönd Háskólans. Hraði og flutningsgeta netsins hefur aukist stjarnfræðilega á tímabilinu 1986–2010 eða úr 300 bitum í 20 milljarða bita á sekúndu.⁸⁵

Hin aukna flutningsgeta og nettenging Stúdentagarðanna leiddi meðal annars til þess að einn nemandi skólans vildi sýna frumkvöðlatakta eins og Reiknistofnun og hóf að reka tölvuþjónustu úr íbúðarherbergi sínu á Gamla garði. Hann hlóð niður miklu magni kvikmynda sem hann fann á netinu og seldi síðan áfram með góðum hagnaði. Að lokum var umferð inn á hans tölvu orðin meiri en allra annarra stúdenta samanlagt, og þá var honum settur stóllinn fyrir dyrnar. Stúdentinn varð fyrst reiður, en svo leiður þegar lokað var fyrir netsamband hans og honum bent á að óheimilt væri að reka fyrirtæki á neti Háskólans.

Magnús Gíslason, kerfisstjóri Reiknistofnunar, bjó í nóvember árið 1992 til fyrstu heimasíðuna eða vefinn sem unnt var að skoða á netinu, og hefur það verið talin fyrsta heimasíða sem stofnuð var á Íslandi.⁸⁶ Hún var afar einföld og lenti smám saman í glatkistunni. Netsamband við útlönd hefur gjörbreytt öllu sambandi háskólamanna við starfsfélaga erlendis, og alþjóðleg samvinna hefur stóru-aukist á öllum sviðum vísinda og fræða í kjölfar þess.

Skjalasafn Háskóla Íslands, sem stofnað var árið 1987, er eins og minni Háskólans. Þar safnast saman hinn skráði vitnisburður um starfsemi háskólasamfélagsins sem varðveittur mun um aldur og ævi.⁸⁷ Skjalasafnið tryggir jafnframt mikilvæg lýðréttindi með því að varðveita vitnisburð stúdenta um námsárangur þeirra.

Stærsta og ein mikilvægasta stofnun sem tengist Háskólanum er *Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn*. Hið nýja safn varð til þegar Landsbókasafn og Háskólabókasafn voru sameinuð í Þjóðar-bókhöfðu hinn 1. desember 1994. Frá þeim tíma hefur safnið eflst og fest sig í sessi, en þó virðist sem sambandið við Háskóla Íslands hafi ekki aukist.⁸⁸ Umhverfið sem safnið starfar í hefur breyst verulega á þessum tíma og tæknibreytingar hafa verið gífurlegar. Í takt við þetta hefur rafræn þjónusta og stafræn miðlun orðið sífellt umfangsmeiri í starfsemi safnsins, og segja má að annað þjóðbókasafn sé að verða til í netheiminum. Starfsmenn skólans og stúdentar geta í auknum mæli nýtt sér safnkostinn og þjónustu safnsins hvort

⁸⁵ *Tölvupóstur*. Maríus Ólafsson, netstjóri RHÍ 16.11.2010.

⁸⁶ *Víðtal*. Maríus Ólafsson, netstjóri RHÍ 16.11.2010.

⁸⁷ Magnús Guðmundsson, „Skjalasafn Háskóla Íslands“. – *Vef*: Skjalasafn Háskóla Íslands.

⁸⁸ Áslaug Agnarsdóttir, „Tvíhöfða risi“, 27–38.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

*Fyrsti forstöðumaður
Skjalasafns Háskóla Íslands,
Magnús Guðmundsson, að
störfum.*

heldur þeir eru staddir á háskólasvæðinu, úti á landi eða erlendis. Safnið tekur virkan þátt í þróun bókasafnskerfisins Gagnis og leitar-síðunnar Gagnir.is. Gagnir er samstarfsverkefni íslenskra bókasafna og er rekinn af Landskerfi bókasafna hf., en nær 300 bókasöfn á landinu nota kerfið, og er það einstakt að heilt þjóðríki sameinist um slíkt kerfi.

Frá því að bókasöfnin voru sameinuð hefur orðið gjörbreyting á „vinnubrögðum flestra háskólanema, kennara og fræðimanna hvað varðar upplýsingaleit og öflun heimilda“.⁸⁹ Safngestir nota í vaxandi mæli netheima og hið rafræna bókasafn, og því hefur verið keyptur aðgangur að rafrænum gagnasöfnum sem geyma tímarit og aðrar heimildir og veita vísindamönnum Háskólans, sem og öðrum fræðimönnum á Íslandi, aðgang að nýjustu rannsóknum um allan heim á hinum margvíslegu sviðum vísinda og fræða. Ef til vill er þetta einn liður í þróun í átt til netháskóla sem eru að verða til sums staðar erlendis.⁹⁰ Safnið rekur samstarfsverkefnið Landsaðgang að rafrænum tímaritum og gagnasöfnum og leitar síðuna Hvar.is. Þar er aðgangur að þúsundum erlendra tímarita, auk 12 gagnasafna, og safnið heldur jafnframt utan um séráskriftir rafrænna tímarita og gagnasafna fyrir Háskóla Íslands. Þá rekur safnið Skemmuna sem er samstarfsverkefni íslenskra háskóla og varðveitir námsritgerðir nemenda, bæði rafrænt og prentað eintak, og rannsóknarit kennara háskólanna.⁹¹ Þannig hefur safnið verið mikilvægur liður í að varðveita ritstörf háskólamanna á einum stað til frambúðar. Akademískir starfsmenn skila inn til Vinnumatssjóðs afritum af ritverkum sem prentuð eru erlendis, og eru þau áframsend til Háskólabókasafns til varðveislu.

Stafræn endurgerð íslensks safnefnis og miðlun þess á vef bókasafnsins hófst fljótlega eftir sameiningu safnanna. Fyrsta verkefnið var kortavefurinn sem var opnaður 1997, og má þar skoða Íslands-kort frá ýmsum tímum. Síðar hafa verið opnaðir vefir fyrir tímarit, handrit og bækur. Flest þessi verkefni hafa verið unnin sem samstarfsverkefni, bæði á innlendum og erlendum vettvangi. Mikið hagræði er fyrir stúdenta, vísindamenn og almenning að fá þetta efni aðgengilegt á vefnum. Á sama tíma varðveitist viðkvæmt safnefni betur. Söfnun og varðveisla stafræns efnis er í verkahring safnsins, og fyrsta stóra verkefnið á því sviði var söfnun íslenskra vefsíðna. Íslenska vefnum, þ.e. þjóðarléninu .is, og erlendum síðum sem fjalla um Ísland og íslensk málefni hefur verið safnað síðan 2004.⁹² Síðustu

⁸⁹ Áslaug Agnarsdóttir, „Tvíhöfða risi“, 27.

⁹⁰ Guðrún Þórsteinsdóttir, „Aðgengi fjarnema að upplýsingum og áhrif búsetu á upplýsingaleitarhegðun þeirra“, 50.

⁹¹ *Tölvupóstur*. Ingibjörg Sverrisdóttir landsbókavörður 20.12.2010.

⁹² *Véf*. Lbs. – Háskólabókasafn. Vefheimildir.

Baggalútur hét upphaflega Íslenska verkfræðistofan og óx upp sem sprötafyrirtæki í Tæknigarði. Hér hefur hann farið langan veg og skemmtir gestum með frumflutningi á eigin lagi í átt-ræðisafmæli Vigdísar Finnbogadóttur 15. apríl 2010.

misseri hafa verið stigin fyrstu skref við móttöku og söfnun á öðru efni sem verður til stafrænt, svo sem bókum, tímaritum, tónlist o.fl.

Þjónusta við nemendur og kennara Háskóla Íslands er stór þáttur í starfseminni. Safnið sér um ritakaup fyrir Háskólann. Boðið er upp á upplýsingaþjónustu, almennar heimildaleitir og leitir í gagnagrunnum, safnkynningar og kennslu á gagnasöfn, auk aðstöðu til náms og rannsókna. Námsbókasafn er starfrækt í safninu, og það efni sem ekki er til má panta í millisafnaláni frá öðrum innlendum og erlendum söfnum.

7. Ábyrgð háskólamanna

Í kjölfar bankakreppunnar árið 2008 hófust umræður um ábyrgð hinna ýmsu aðila á orsökum hennar. Háskóli Íslands var ekki undanskilinn. Traust landsmanna til Háskólans, sem verið hafði frá upphafi mælinga hið mesta sem um gat og fór í 90% í febrúar 2008, féll niður í 76% í febrúar 2010 og var þar enn í febrúar 2011.⁹³ Reyndar féll traust á fleiri stofnunum á þessum tíma en aðrar héldu tiltrú sinni, eins og lögreglan og heilbrigðiskerfið. Eftir að skýrsla Rannsóknarnefndar Alþingis um hrun bankanna birtist var bent á þátt fræðasamfélagsins. Þingmaður og doktor frá Háskólanum sagði: „Í stað þess að vera drifkraftur frumlegrar hugsunar hafa íslenskar rannsóknir og fræðastarf í vaxandi mæli orðið þjónar fjármagnsins þar sem vísindastarf hefur orðið æ háðara viðskiptalífínu.“⁹⁴

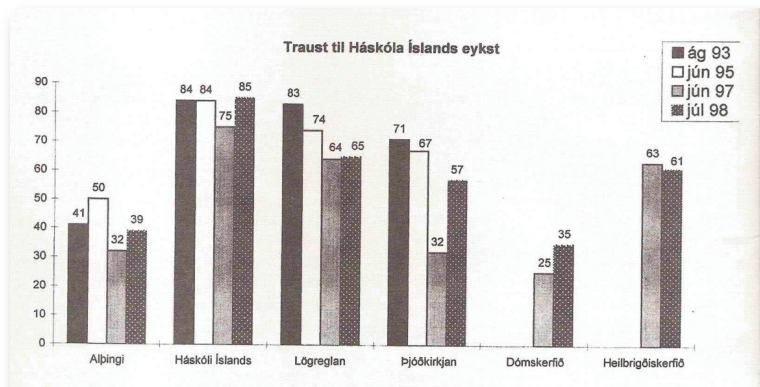
Páll Skúlason, fyrrverandi háskólarektor, taldi að Háskóli Íslands

⁹³ Vef: Þjóðarpúlsinn.

⁹⁴ Ólína Þorvarðardóttir, „Afhjúpun aldarinnar“, 30.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Hvað sem liður stöðu Háskóla Íslands meðal háskóla heimsins hefur hann venjulega notið meira trausts meðal almennings en nokkur önnur stofnun samfélagsins þegar spurt hefur verið, þótt nokkuð hafi dregið úr því síðustu árin. Hér er mynd úr Fréttabréfi Háskóla Íslands sem sýnir traust fólks á skólanum 1993–98. Þá sögðust 75–85% fólks bera mjög mikið traust til hans.

bæri nokkra ábyrgð á hruninu sem varð haustið 2008. „En ábyrgð þeirra og þar með Háskólans sjálfs er óneitanlega mikil. Ekki fyrst og fremst á hruni bankanna heldur á þeim stofnunum og fyrirtækjum sem hefðu átt að fyrirbyggja að svona lagað gæti gerst.“⁹⁵ Nokkrir háskólakennarar mærdi gagnrýnislaust útrásarvíkinga sem söfnuðu fjallháum skuldum með kaupum á fyrirtækjum um allan heim, en þeir voru færri sem vörðu við hættunni af slíku.⁹⁶ Vísinda- og fræðimenn háskólasamfélagsins hafa fengið verðugt rannsóknarverkefni. Nokkrum þeirra stendur nærri að gera grein fyrir sínum þætti.

Pétur Berg Matthíasson, stjórn mála- og stjórnsýslufræðingur, spyr í Morgunblaðinu 5. janúar 2010 hver sé ábyrgð fræðimanna. „Á t.a.m. að veita öllum þeim háskólakennurum áminningu sem aðhylltust stefnuna sem leiddi til hrunsins? ... Ef það eru ekki fræðimennirnir/kennararnir sem bera ábyrgð, er það þá námið, náms-efnið? Er eitthvað sem nemendum var ekki kennt? Ef svo er, liggur þá ekki beinast við að innkalla þær gráður og hvetja fólk til að setjast á skólabekk á ný og bæta við sig því sem upp á vantar? ... Að mínu mati hefur í raun háskólasamfélagið sloppið ótrúlega vel í allri þeirri umræðu sem sprottið hefur upp í kjölfar hrunsins og þáttur háskóla hefur að mjög takmörkuðu leyti verið skoðaður.“⁹⁷ Í kjölfar bankareppunnar voru haldnir margir fyrirlestrar í Háskólanum þar sem reynt var að útskýra tildrög efnahagsvandráðanna.

Í sumum tilvikum virtist unnt að kaupa gæðastimpla frá háskólakennurum og nota þá í áróðursstríði atvinnulífsins. Til dæmis verður ekki betur séð en að það hafi gerst í aðdraganda bankahrunsins. Þegar bankarnir höfðu fengið á sig harða gagnrýni frá greiningardeildum Fitch í febrúar 2006 og Den Danske Bank í mars fékk

⁹⁵ Páll Skúlason, „Allir þurfa að læra siðfræði!“, 31.

⁹⁶ Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 86–87.

⁹⁷ Pétur Berg Matthíasson, „Háskólamenntun í kjölfar hrunsins“, 17.

Viðskiptaráð Íslands þá Frederic Mishkin, prófessor við Columbia-háskóla, og Tryggva Þór Herbertsson, prófessor og þáverandi forstöðumann Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands, til að skrifa fyrir sig skýrslu um fjárhagslegan stöðugleika á Íslandi sem birtist í maí 2006. „Höfundarnir ... segja að vegna þess að íslenskar ríkisstofnanir séu í háum gæðaflokki sé afar ólíklegt að alvarleg vandamál muni steðja að íslenska bankakerfinu.“ Það að háskólakennarar lögðu nafn sitt við skýrsluna og fylgdu henni eftir með fundum gaf henni mikið vægi, og bankarnir gátu haldið áfram að safna skuldum. Þrátt fyrir rausnarlegar greiðslur fyrir viðvikið skjátláðist prófessorunum stórlega.⁹⁸

Í skýrslu Rannsóknarnefndar Alþingis um bankahrunið eru vissulega einnig nokkur dæmi um háskólakennara sem voruðu við útpenslu bankanna, en á varnaðarorð þeirra var ekki hlustað.⁹⁹ Dæmi eru um að bankarnir hafi hótad að hætta stuðningi við Háskóla Íslands ef kennarar skólans hættu ekki að gagnrýna þá.¹⁰⁰ Á árunum fyrir hrun þáði Háskóli Íslands 121 milljón króna í stuðning frá bönkum og fjármálastofnunum.¹⁰¹ „Áhrif kostunar verða fremur óbein en bein og draga leynt og ljóst úr hvatanum til að gagnrýna þá aðila sem fjármagna starfsemina og þar með að taka þátt í þjóðfélagsumræðunni.“¹⁰² Í skýrslu Rannsóknarnefndar Alþingis var talið brýnt að setja almennar reglur um tilhögun kostunar til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra. Háskóli Íslands setti í árslok 2008 reglur um störf starfsmanna skólans utan hans. Þar segir meðal annars: „Starfsmaður skal gæta þess að störf hans utan Háskóla Íslands, hvort sem þau eru launuð eða ekki, samræmist faglegum skyldum hans í Háskólanum, þannig að ekki verði véfengt að ákvarðanir hans og athafnir í starfi samræmist reglum Háskólans og séu í þágu skólans.“¹⁰³

8. Meðal hundrað bestu

Í kjölfar nýrra laga nr. 41/1999 um Háskóla Íslands tóku yfirvöld skólans að undirbúa stefnumótun í málefnum hans. Það var hlutverk háskólafundar hinn 6. apríl 2001 að samþykkja sameiginlega vísinda- og menntastefnu Háskólans.¹⁰⁴ Eftir það unnu allar deildir og helstu stofnanir ítarlegar þróunaráætlanir sem kynntar voru síðar sama ár. Loks var árið 2002 hnykk á þessari stefnumótunarvinnu og samþykkt greinargerðin „Uppbygging Háskóla Íslands – Markmið og aðgerðir 2002–2005“. Með þessu var ákveðið að gera Háskóla Íslands að enn

⁹⁸ Bandaríski prófessorinn Frederic Mishkin fékk 135.000 dali fyrir sinn snúð sem jafngildir árs-launum tveggja prófessora, og Tryggvi Þór fékk 3 milljónir króna, sem voru nærri hálf árslaun, og af því fékk Hagfræðistofnun „eithvað“ fyrir þessa 66 blaðsíðna skýrslu. – Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 214. – Vef. Viðskiptaráð. Financial Stability in Iceland, 9. – Sigurjón Þórðarson, „Háskólinn og hrunið“, 28.

⁹⁹ Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 161, 23.

¹⁰⁰ Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 221–22.

¹⁰¹ Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 212.

¹⁰² Vef. Alþingi. Aðdragandi og orsakir falls íslensku bankanna 2008, 223.

¹⁰³ Vef. HÍ. Reglur um aukastörf akademískra starfsmanna Háskóla Íslands, nr. 1096/2008.

¹⁰⁴ Vef. HÍ. Háskóli Íslands. Vísinda- og menntastefna Háskóla Íslands 2001.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Spámannlega mælt? Upphaf viðtals við Armann Snævarr háskólarektor sumarið 1969.

öflugri rannsóknarháskóla, auka fjölbreytni námsins, efla alþjóðleg samskipti, og bæta ýmis starfsskilyrði í háskólasamfélaginu. Í framhaldi af því voru tilgreindar margvíslegar aðgerðir til að ná þessum markmiðum. Talið var að þetta væri í „fyrsta sinn sem Háskóli Íslands setur fram slíka stefnumiðaða framtíðaráætlun með skýrum mælanlegum markmiðum og tímasetningum“.¹⁰⁵

Skömmu eftir að Kristín Ingólfssdóttir var kosin í embætti háskólarektors árið 2005 setti hún á fót umfangsmikla vinnu við stefnumörkun fyrir Háskóla Íslands fyrir tímabilið 2006–11 sem samþykkt var á háskólafundi 5. maí 2006 og staðfest af háskólaráði 16. maí. Sambærilegar stefnufirlýsingar hafa notið vaxandi vinsælda við háskóla erlendis, og var tekið mið af þeim.¹⁰⁶ Kristín sagði í ávarpi stefnufirlýsingarinnar að hlutverk skólans væri að „þjóna íslensku samfélagi á hverjum tíma og stuðla að framförum og hagsæld. Um fátt ríkir meiri sátt en að velsæld þjóða á 21. öld byggist á því hve hratt og örugglega þær örva þekkingarsköpun, bæta menntun og nýta sér hana. Þess vegna þarf háskólanám og vísindastarfsemi hérlandis að vera á heimsmælikvarða. Við viljum því gera sáttmála við þjóðina um að sækja hærra og lengra.“¹⁰⁷ Í þessari stefnumörkun kemur fram að stórefla skuli alþjóðlegt doktorsnám, fjölga brautskráðum doktorum, efla vísindarannsóknir í samvinnu við alþjóðlega skóla í fremstu röð, sækja á alþjóðlega markaði eftir kennurum og nemendum, bæta starfsaðstöðu þeirra og skerpa á kröfum um námsframvindu. Stefn

¹⁰⁵ *Árbók Háskóla Íslands* 2002, 8.

¹⁰⁶ Ómar H. Kristinsson, „Um stefnufirlýsingar háskóla“, 705–15.

¹⁰⁷ *Stefna Háskóla Íslands 2006–2011*, 1.

skuli að því að færa rekstrarlega ábyrgð út til deilda og bæta þjónustu. Til að ná þessum markmiðum þurftu heildartekjur Háskólans að aukast verulega á tímabilinu 2007–11, og með stefnuna að vopni var áfram unnið að því. Kristín sagði á fundi við undirritun samnings um kennslu og rannsóknir 11. janúar 2007:

Fyrir réttu ári átti ég tal við menntamálaráðherra, Þorgerði Katrínu Gunnarsdóttur, um uppbyggingu þekkingarsamfélags á Íslandi og um stefnumótun Háskólans og mikilvægi þess að setja skólanum skýr og afdráttarlaus markmið. Ef til vill hefur keppnisskap handboltakonunnar birst þegar hún varpaði fram þeirri spurningu hvað þyrfti til að Háskóli Íslands kæmist í lið 100 bestu háskóla.¹⁰⁸

Það sem vakti hvað mesta athygli úti í samfélaginu, og mörgum fannst eftirtektarverðast, var að til að „þjóna sem best íslensku samfélagi hefur Háskóli Íslands sett sér það langtíamarkmið að vera meðal 100 bestu háskóla í heimi“.¹⁰⁹ Þessu markmiði var víða vel tekið, og þjóðarstoltið svall í brjóstum Íslendinga. Aðrir bentu á hversu margt vantaði hjá Háskóla Íslands til að þessu markmiði yrði náð og hann stæði langt að baki þeim skólum sem væru meðal 100 bestu. Til að ná afburðaárangri stefndi Háskóli Íslands að því að bera sig saman við nokkra öfluga háskóla í nágrannalöndunum sem voru sambærilegir að rekstrarformi, en það voru háskólarnir í Kaupmannahöfn, Helsinkí, Lundi, Uppsölum, Tromsø, Björgvin, Aberdeen og Boston sem allir eru meðal háskóla í fremstu röð. Til að komast á þann lista „eru mikilvægustu mælikvarðarnir birtingar á rannsóknarniðurstöðum í viðurkenndum alþjóðlegum ISI-tímaritum, fjöldi greina í tímaritunum Nature og Science, vísindaverðlaun til kennara og nemenda, áhrif af rannsóknarniðurstöðum vísindamanna, fjöldi erlendra nemenda, fjöldi erlendra kennara og mat virtra fræðimanna á háskólunum. Ennfremur er tekið mið af þáttum á borð við fjölda nemenda á hvern kennara og árangri nemenda eftir brautskráningu.“¹¹⁰ Frá því að Háskóli Íslands setti sér þessi markmið hefur mikill árangur náðst á sumum sviðum, svo sem fjölgun brautskráðra doktora, fjölgun tilvitnana í birtingar vísindamanna Háskólans og aukning styrkja úr innlendum og erlendum samkeppnissjóðum. Á öðrum sviðum hefur ekki gengið eins vel að ná markmiðunum, einkum í efnahagskreppunni, þannig er fjöldi nemenda á hvern kennara svipaður og verið hefur.

¹⁰⁸ Vef. Lbs. Ávarp Kristínar Ingólfsdóttur rektors við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu.

¹⁰⁹ *Stefna Háskóla Íslands 2006–2011.*

¹¹⁰ *Stefna Háskóla Íslands 2006–2011.*

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

Hinn 11. janúar 2007 var undirritaður samningur milli Háskóla Íslands og menntamálaráðherra um auknar fjárveitingar til skólans. Þetta var atburður sem háskólasamfélagið hafði beðið eftir í tæpa tvo áratugi. Loksins, loksins höfðu ráðamenn séð eftir margar úttektir óháðra aðila að Háskóli Íslands var vel rekin og ódýr gæðastofnun, og nú átti að hefja uppbyggingarstarf með auknum fjárveitingum sem miðuðust við að Háskólinn stæði jafnfætis alþjóðlegum rannsóknarháskólum í fremstu röð.¹¹¹ Kannski höfðu ráðamenn séð ljósið og áttað sig á því að sprotafyrirtæki og nýsköpun tengist í vaxandi mæli rannsóknum háskóla og fólki sem hefur menntað sig og vill nota þekkingu sína til að búa til ný tækifæri. Ekki hefur spillt fyrir að ríkissjóður stóð vel, m.a. vegna sölu á ríkisfyrirtækjum, niðurgreiðslu skulda ríkissjóðs og ríflegra skatttekna. Boðað var til fundar í hátíðarsal Háskólans þar sem menntamálaráðherra, háskólarektor og formaður Stúdentaráðs héldu ræður, og iðnaðar- og viðskiptaráðherra og formaður annars stjórnarflokksins sat á palli og skrifaði undir sem vitundarvottur. Sigurður Örn Hilmarsson, formaður Stúdentaráðs, sagði að það hefði mátt sjá tár á vanga við þessa tilfinningaþrungnu athöfn. Menntamálaráðherra sagði við þetta tækifæri: „Þessi samningur markar tímamót og á sér langan aðdraganda. Hann leggur grunn að alveg nýjum kafla í sögu Háskólans og um leið þróun menntakerfisins á Íslandi.“¹¹² Samkvæmt samningnum átti Háskólinn að fá 300 milljóna króna aukafjárveitingu árið 2007 og síðan 640 milljóna króna viðbótarframlag árlega á árunum 2008–11, samtals tæplega 2,9 milljarða króna. Fjárveitingin var háð árlegu samþykki Alþingis og því að Háskólinn uppfyllti margvísleg skilyrði um aukin afköst og árangur í starfi. Með þessum árangurstengda samningi voru skapaðar raunhæfar forsendur fyrir því að Háskóli Íslands öðlaðist viðurkenningu í framtíðinni sem háskóli í fremstu röð í heiminum.

„Tímamót í íslenski skólasögu“, sagði á forsíðu Fréttablaðsins, og Þorsteinn Pálsson, ritstjóri þess og fyrrverandi forsætisráðherra, sagði í leiðara blaðsins að samkomulagið „markar nýtt upphaf í þróun vísindarannsókna og háskólakennslu. Í því felst einnig veigamesta pólitíska ákvörðun kjörtímabilsins.“¹¹³ Njörður P. Njarðvík, prófessor emeritus, taldi hins vegar að tilraun til að komast í hóp bestu háskóla í heimi hefði verið óraunsæ. „Rektor Háskóla Íslands, minnar gömlu stofnunar sem ég starfaði við í 33 ár, lýsti því yfir, að skólinn skyldi verða einn af hundrað bestu háskólum í heimi. Til

¹¹¹ HÍ. Málsnúmer: HI05110025. An Evaluation of Scholarly Work at the University of Iceland. Málsnúmer: HI03050029. Institutional Evaluation Programme – ytri úttekt EUA á HÍ 2005.

Málsnúmer: HI05110024. Skýrsla starfshöps rektors um viðbrögð við niðurstöðum ytri úttekta á Háskóla Íslands 2004 og 2005.

¹¹² Vef. Lbs. Ávarp Þorgerðar Katrínar Gunnarsdóttur menntamálaráðherra við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu.

¹¹³ Fréttablaðið 12. jan. 2007, 1, 26. – *Árbók Háskóla Íslands* 2007, 256.

hvers er svona yfirlýsing? Er ekki lengur hægt að stefna einfaldlega að því að vanda sig, gera sitt allra besta, bæta skólann hægt og bítandi.“¹¹⁴ Þráinn Eggertsson, sem einnig hafði starfað sem kennari við Háskóla Íslands í liðlega þrjá áratugi, svaraði árið 2011 spurningu um hvort Háskóli Íslands kæmist á topp hundrad-listann á næstu 20 til 30 árum:

Ég held að það sé nær óhugsandi. Við erum of fámenn til þess – og íslenskir háskólar minna oft fremur á leiktjöld en alvöruháskóla. Við getum hugsanlega náð langt – og höfum náð langt – á örfáum sviðum. Með sérhæfingu. En við stefnum alls ekki í þá átt – við reynum að sinna öllum sérgreinum sem sögur fara af og spreða háskólum út um allar þorpa-grundir. ... Ég hef ekki orðið var við raunverulegan metnað í háskólamálum hjá leiðtogum þjóðarinnar eða jafnvel hjá þjóðinni.¹¹⁵

Viðbótarfjárveiting kom árin 2007 og 2008, en síðan hrundu hinir nýlega einkavæddu bankar eins og spilaborg yfir þjóðina. Frekari greiðslum til Háskóla Íslands á grundvelli samningsins var frestað frá og með 2009.¹¹⁶ Gjaldþrot bankanna í október 2008 var verulegt áfall fyrir skólann eins og fyrir alla þjóðina. Draumurinn um að komast í hóp 100 bestu fjarlægðist, um sinn að minnsta kosti. Háskólanum var gert að spara á sama tíma og fjöldi atvinnulausra streymdi í skólann. Árið 2009 var talið að sparnaður hjá Háskólanum jafngilti rekstri Kennaraháskólans, en þar var 2.300 nemenda skóli að sameinast Háskóla Íslands um mitt ár 2008. „Kristín Ingólfssdóttir, rektor HÍ, segir að frestun samningsins sé áfall ekki síst þar sem skólinn hefur staðið við öll áfangamarkmið sem í samningnum eru. ... Hættan er sú að okkur fatist flugið í rannsóknum og af því hef ég verulegar áhyggjur.“¹¹⁷

Afmælisárið 2011 skar Alþingi fjárveitingar til Háskólans niður þriðja árið í röð, þá um 475 milljónir króna, og var áætlað að um 900 stúdentar væru við nám í skólanum án þess að þeim fylgdi fjárveiting. Til að bregðast við samdrættinum vildi háskólaráð treysta gæði og kjarnastarfsemi skólans, kennslu og rannsóknir. Á fundi sínum hinn 17. desember 2010 ákvað háskólaráð að undirbúa hugsanlegar aðgangstakmarkanir og benti jafnframt á að lengi hefði verið óskað eftir því að fá að hækka skrásetningargjald en stjórnvöld

Á Háskóladegi 20. febrúar 2010 kynnti Félagsvísindasvið starfsemi sína. Þar bókðu nemendur 5.580 vöflur handa gestum, örugglega meðal hinna bestu í heimi.

¹¹⁴ Njörður P. Njarðvík, *Spegill þjóðar*, 116–17.

¹¹⁵ *Friðs verslun* LXXII:2, 33.

¹¹⁶ *Árbók Háskóla Íslands* 2008, 89. – *Tölvubréf*. Gunnlaugur H. Jónsson, innri endurskoðandi 25.09.2009.

¹¹⁷ *Fréttablaðið* 26. nóv. 2009, 1.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.6 RANNSÓKNARSTARF

hafi neitað skólanum um lagabreytingu sem er skilyrði fyrir hækkun.¹¹⁸ Á hundrað ára afmælisári Háskólans var Þjóðskólinn tilbúinn að velja úr Þjóð sinni inn í skólann.

Stefnumörkun Háskólans fyrir 2006–10 þótti hafa tekist vel og mörg markmið sem skólinn setti sér náðu fram að ganga. Árið 2010 var því hafinn undirbúningur að nýrri stefnumörkun Háskólans fyrir árin 2011–16. Hin nýja fimm ára áætlun var samþykkt á háskólaþingi hinn 7. desember og staðfest í háskólaráði 17. desember 2010. Í Stefnu Háskóla Íslands 2011–2016 var sem fyrr megináherslan á að efla skólann sem alþjóðlegan rannsóknarháskóla í fremstu röð með framúrskarandi kennslu. Auk þess var lögð áhersla á mannauð skólans og talið brýnt „að vísindamenn skólans ástundi uppbyggilega gagnrýni á þeim vettvangi sem hver og einn þekkir best og að þeir taki virkan þátt í opinberri umræðu á vandaðan hátt“.¹¹⁹

Á árinu 2011 var aldarafmæli Háskóla Íslands fagnað undir yfirskriftinni *Fjár sjóður til framtíðar*. Vísað var til þeirrar menningar og þeirrar auðlegðar sem býr í stúdentum sem munu erfa landið og byggjast á rannsóknum háskóla og nýsköpun í samvinnu við atvinnulíf landsmanna. Þjóð sem varð vitni að því að fjármunum var glatað í bankahruni, fjármunum sem voru meiri en sem hefði numið rekstri Háskóla Íslands í 500 ár, veit að fjárfesting í menntun verður ekki tekin frá henni eins og fjárfesting í hlutabréfum skýjaglópa.¹²⁰ Fjárfesting í menntun og rannsóknum er fjársjóður til framtíðar, og Háskóli Íslands vildi leggja sitt af mörkum til að gera þann visku-brunn sem drýgstan.

Háskólinn er ekki hættur þátttöku í alþjóðlegri samkeppni. Fáum dögum áður en haldið var upp á aldarafmæli hans, 8. október 2011, barst sú frétt að Háskóli Íslands hefði komist í hóp 300 bestu háskóla í heimi, að mati breska blaðsins *Times Higher Educational Supplement*. Þar eru um 17.000 háskólar metnir þannig að þeir 300 bestu eru innan við 2% hópsins. Reikna má út frá stigamati sem blaðið birtir að skólinn er í 276. sæti. Blaðið metur fimm þætti háskólastarfs: kennslu (30%), rannsóknir (30%), áhrif rannsókna (30%), alþjóðavídd (7,5%) og tekjur sem aflað er frá fyrirtækjum (2,5). Háskóli Íslands aflar flestra stiga í áhrifum rannsókna, sem eru mæld í fjölda tilvísana í ISI-tímaritum í greinar eftir starfsmenn skólans.¹²¹

¹¹⁸ HÍ. Fundargerð háskólaráðs 17. des. 2010.

¹¹⁹ *Stefna Háskóla Íslands 2011–2016*, 21.

¹²⁰ Gylfi Zoëga, „Hver borgar brúsann?“, 1.

¹²¹ Vef. HÍ. Hugskot. Eiríkur Smári Sigurðarson, „Háskólaálfur Tímans um Háskóla Íslands.“

7. Stúdentaráð

1. Stúdentaráð

Stúdentaráð er skipað 30 fulltrúum stúdenta sem kosnir eru til tveggja ára í senn. Til að halda til haga reynslu og þekkingu er helmingur þeirra kosinn inn árlega. Stúdentaráð kýs sér sjö manna stjórn sem fer með málefni ráðsins á milli funda. Stúdentaráði er ætlað að „standa vörð um menningarlega og félagslega hagsmuni stúdenta og vera æðsti fulltrúi þeirra innan Háskólans og utan“.¹ Með lögum frá 1957 fengu stúdentar einn mann í háskólaráð og í kjölfar stúdentabaráttunnar á áttunda áratugnum fjölgaði þeim í fjóra árið 1978 á mótum háskólarektor, deildarforsetum og tveimur fulltrúum Félags háskólakennara.² Með lögum um Háskóla Íslands frá 1999 fækkaði fulltrúum í ráðinu og stúdentar fengu tvo, sem þeir kjósa beint. Undir Stúdentaráði starfar fjöldi fastra nefnda, svo sem hagsmunanefnd, lánasjóðsnefnd, menntamálanefnd, funda- og menningarmálanefnd, jafnréttisnefnd og utanríkisnefnd eða alþjóðanefnd. Stúdentaráð skipar fulltrúa í stjórn Félagsstofnunar stúdenta, Lánasjóðs íslenskra námsmanna, Æskulýðssambands Íslands, auk fjölda annarra ráða og nefnda sem varða hagsmuni stúdenta, meðal annars allar fastanefndir háskólaráðs. Aðspurðir telja almennir stúdentar sig þó hafa takmarkaða möguleika á að hafa áhrif á stefnu Háskólans.³ Stúdentaráð hefur í áratugi gefið út Stúdentablaðið sem kemur út reglulega yfir vetrarmánuðina og hefur stundum verið dreift með dagblöðum til allra landsmanna. Hin síðari ár hefur fréttamiðlun á vef Stúdentaráðs stóraukist, og þar hefur meðal annars mátt hlusta á fróðlega umræðuþætti, sem teknir eru upp í hljóðveri í kjallara Odda, þar sem stúdentar taka dægurmál og baráttumál sín til umfjöllunar.

Auk Stúdentaráðs voru árið 2010 starfrækt 60 nemendafélög á vegum nær allra námsgreina í Háskólanum, og tengjast skemmtileg nöfn þeirra jafnan námsgreinum. Þannig er Yggdrasill félag nemenda í umhverfisfræði, Soffía félag heimspekinema, Spútnik félag rússneskunema, Hnallþóra félag matvælafræðinema, Kuml félag fornleifafræðinema, svo að eitthvað sé nefnt. Mörg nemendafélög gangast fyrir náms- og skemmtiferðum, gefa út fréttabréf og tímarit, bjóða upp á fyrirlestra, skiptibókamarkaði, halda úti spjall-

¹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01*, 30. – Jón Ólafur Ísberg, *Stúdentsárin*, 329.

² *Stúdentablaðið 1993* 1. tbl., 12. – *Árbók Háskóla Íslands 1976–79*, 7.

³ Friðrik H. Jónsson, Einar Mar Þórðarson og Pétur Maaack Þorsteins-son, *Gildi og gagnsemi náms í Háskóla Íslands*, 31.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Árið 2002 tók Vaka, félag lýðræðissinnaðra stúdenta, völdin í Stúdentaráði eftir áratugarlangt veldi vinstri armsins í stúdentapólitík-inni.

rásam og tölvupóstlistum og margt fleira. Nemendur í virku félagsstarfi innan Háskóla Íslands skipta því þúsundum árlega.

Stúdentaráð er hópur námsmanna með það sameiginlega áhugamál að vinna að heill og velferð stúdenta. Skiptar skoðanir eru um leiðir til að hámarka þessa velferð. Tvær nokkuð jafnstórar fylkingar hafa lengi stjórnað Stúdentaráði frá því að það var sett á laggirnar árið 1920. Vaka, félag lýðræðissinnaðra stúdenta, var stofnuð 1935, og Röskva, samtök félagshyggjufólks, var stofnuð árið 1988.⁴ Vaka vann stærsta sigur sinn í áratugi árið 1990, en strax árið eftir snerist dæmið við og Röskva komst til valda. Á tífunda áratugnum og fram á nýja öld var Röskva með meirihluta í ellefu ár í röð. L-listi óháðra náði inn manni veturinn 1994–95. Fyrsta áratug 21. aldar hafa fylkingarnar skipst á að vera í meirihluta, Vaka þó heldur oftar. Árið 2005–06 komst Háskólistinn í lykilstöðu, en hann hafði fyrst boðið fram árið 2003. Hann hafði einstaklingskosningar og afnám fylkingapólitíkur sem höfuðmarkmið sitt og neitaði að mynda meirihluta með annarri hvorri stóru fylkingunni. Niðurstaðan var samvinna þar sem Röskva var með þrjá fulltrúa, Vaka þrjá fulltrúa og formaður ráðsins kom frá Háskólistanum þar sem hvorug stóra fylkingin gat unnt hinni að fá formannssætið. Elías Jón Guðjónsson stjórn málafræðinemi var kjörinn formaður með tveimur atkvæðum Háskólistans og 18 sátu hjá við formannskjörið.⁵ Árið eftir kom aftur upp oddastaða Háskólistans, en þá sameinuðust

⁴ *Stúdent* 1993 vor, 3. – *Morgunblaðið* 5. feb. 2011, 22.

⁵ *Fréttablaðið* 20. mars 2005, 38.

Röskva og Vaka um að útiloka Háskólistann frá samstarfinu sem fólki Háskólistans fannst einhver merkilegasta niðurstaða kosninganna.⁶ Í kosningum 2009 var Öskra, hreyfing byltingarsinnaðra stúdenta, mjög áberandi, en fylgismenn hennar aðhylltust hugmyndir anarkisma. Þeir hvöttu stúdenta til að kjósa ekki og voru mjög gagnrýnir á starf Stúdentaráðs og gömlu fylkinganna. Í kosningunum 2009 vann Vaka meirihluta á sama tíma og mikil sveifla var í samfélaginu til vinstri, og mynduð var fyrsta vinstristjórnin á Alþingi. Skrökva, félag flokksbundinna framapotara við Háskóla Íslands, náði inn manni í kosningum vorið 2010. Stefnumál Skrökvu var að breyta fyrirkomulagi Stúdentaráðs og leggja niður fylkingapólitíkina eins og Háskólistinn hafði talað fyrir. Þá gerðist aftur sá sögulegi atburður að mynduð var samvinnustjórn allra fylkinga í ráðinu. Í ársbyrjun 2011 náði Vaka aftur meirihluta með fimm fulltrúum, en þá voru í framboði, auk Röskvu sem fékk þrjá menn, Skrökva, sem náði einum manni, og Stúdentafélag hægrimanna sem bauð fram í fyrsta sinn og náði ekki inn manni.⁷ Röskva og Vaka hafa lengst af verið með jafnmarga fulltrúa í háskólaráði.

Þótt stúdentar skiptist í fylkingar og takist á um stefnur og strauma er samstarfið að jafnaði gott og samstaða um hin stóru hagsmunamál stúdenta. Starfi hagsmunanefndar veturinn 1996–97 var lýst þannig: „Starf nefndarinnar var með miklum ágætum og góð samvinna milli nefndarmanna.“⁸ Árið 2001 var tekið í sama streng: „Samstarf fylkinganna í Stúdentaráði við reglugerðarvinnuna gekk almennt mjög vel, fyrir utan tímabundnar deilur um réttmæti skólagjalda í MBA-námi, og stúdentar sýndu mikla samstöðu á háskóla-fundi þann 19. maí þegar reglugerðin var tekin til umfjöllunar.“⁹

Innan við helmingur stúdenta tekur að jafnaði þátt í kosningu til Stúdentaráðs sem er stundum tekið sem dæmi um áhugaleysi stúdenta um eigin málefni. Síðustu ár hefur verið kosið rafrænt, og var vonast til að það mundi glæða kjörsókn. Hún virðist lítið hafa batnað því að árið 2011 kusu aðeins 27% stúdenta, og gæti það verið mælikvarði á að hreyfingarnar væru að færast nær hver annari.¹⁰ Ekki eru allir námsmenn spenntir fyrir stúdentapólitík eins og lesa má í dagbók háskólastúdents frá árinu 2001: „Stúdentapólitíkin, með fullri virðingu fyrir þeim sem að henni standa, finnst mér ekki gáfuleg. Tvær mjög þreyttar og gamlar hreyfingar keppast um að eigna sér heiðurinn af öllu sem gerist jákvætt í skólanum. Vaka kennir Röskvu um allt sem fer miður (eins og t.d. að Röskva

⁶ *Tölvupóstur*. Óli Gneisti Sóleyjarsón 10.02.2011.

⁷ *Morgunblaðið* 5. feb. 2011, 22.

⁸ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1996–97, 43.

⁹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 2000–01, 109.

¹⁰ *Morgunblaðið* 5. feb. 2011, 22.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

hafi gleymt að fordæma heimsókn Li Pengs til landsins) og nefnir Röskvu mjög oft á nafn. Þeir hafa verið í minnihluta svo lengi sem elstu menn muna og þar sem Röskva er búin að eyðileggja áhuga stúdenta á stúdentapólitík nennir enginn að fylgjast með hvað er að gerast.¹¹

Aðeins hefur borið á því að stöku stúdent telji sér ekki skylt að greiða gjald til Stúdentaráðs.¹² Þannig neituðu þrír stúdentar árið 1992 að greiða allt innritunargjaldið vegna þess að þeir vildu ekki eiga aðild að Stúdentaráði.¹³ Skylduaðild hefur verið réttlætt með því að Stúdentaráð og Félagsstofnun stúdenta taka að sér margvíslega þjónustu fyrir Háskóla Íslands og fá hluta af skráningargjaldi skólans í sinn hlut.¹⁴ Að ætla að greiða aðeins hluta skrásetningargjaldsins og standa ekki skil á þeim hluta þess sem rennur til Stúdentaráðs er svipað því að einstaklingur neiti að greiða allt útsvarið til sveitarfélagsins vegna þess að hann fari aldrei í sund, noti ekki strætó og tali aldrei við sveitarstjórnina.

Stúdentar sem kosnir eru til ábyrgðar í Stúdentaráði verða oft áberandi í stjórn málum og efnahagslífi landsmanna þegar fram líða stundir. Því má segja að störf fyrir stúdenta sé eftirsóknarverður félagsmálaskóli og stökkpallur til frekari frama í samfélaginu. Frá tíunda áratug 20. aldar má meðal annars sjá meðal félagsmanna Vöku nöfn Jónasar Fr. Jónssonar sem varð forstjóri Fjármálaeftirlitsins, Sigurjóns P. Árnasonar, bankastjóra Landsbanka Íslands, og Illuga Gunnarssonar alþingismanns. Frá Röskvu má sjá nöfn Dags B. Eggertssonar borgarstjóra, Guðmundar Steingrímssonar alþingismanns og Katrínar Jakobsdóttur mennta- og menningarmálaráðherra, svo aðeins nokkur nöfn séu nefnd.

Frá því fyrst voru sett lög um Háskólann skiptist kennsluárið í tvö misseri. Um árabíl var haustmisseri frá 15. september til 23. janúar og vormisseri frá 24. janúar til 31. maí.¹⁵ Með þessu skipulagi voru próf haustmisseris í janúar, og kennsla vormisseris hófst strax að þeim loknum. Stúdentar höfðu í áraraðir barist fyrir því að próf haustmisseris yrðu færð frá janúar yfir í desember. Breyting á próftíma og kennslumisserum hafði verið til umfjöllunar í háskólaráði námsárið 1987–88 en var hafnað.¹⁶ Árið 1989 komst hreyfing á málið þegar könnun meðal stúdenta leiddi í ljós að 77% þeirra vildu færa miðsvetrarpróf fram fyrir jól. Eftir nefndarstörf og umfjöllun háskólaráðs 31. maí 1990 var kennslumisserum breytt frá næstkomandi hausti. Haustmisserið hófst þá hinn 5. september og

¹¹ *Dagbækur háskólastúdenta*, 17.

¹² Glúmur Jón Björnsson, „Bosnískar konur“, 10.

¹³ Hörður Helgason, „Skylduaðild byggir á rangri lagatúlkun“, 5–7.

¹⁴ Sveinbjörn Björnsson, „Ekki skylduaðildargjald“, 12.

¹⁵ *Árbók Háskóla Íslands* 1911–12, 47; 1935–36, 75.

¹⁶ *HÍ*. Fundargerðir háskólaráðs 12. nóv. 1987 og 28. apríl 1988. – Sveinbjörn Björnsson, „Jólapróf, misseraskil og námseiningar“, 22–23. – Þóroddur Kristinsson, „Breytt skipting kennslumissera“, 3–7.

Frá sameiginlegum fundi Stúdentaráðs, Sambands íslenskra námsmanna erlendis og Bandalags íslenskra sérskólanema á Lækjartorgi í Reykjavík árið 1991 þar sem mótmælt var skerðingu námslána.

Því lauk 21. desember, og vormisseri stóð frá 7. janúar til 26. maí. Með reglum frá 2009 breyttust kennslumisserin aftur þannig að nám hefst fyrir á haustin og lýkur fyrir á vorin.¹⁷ Próftímabilið stendur í tvær vikur fyrir lok hvors misseris. Stúdentar fengu þannig kærkomið jólaleyfi frá 22. desember fram yfir áramót, sem hafði svo sem alla tíð verið skráð í reglugerðir sem jólaleyfi, en kennarar fengu aftur á móti það hlutskipti að yfirfara próf um jólin og höfðu að jafnaði þrjár vikur til að skila einkunnum til Nemendaskrár.

Stúdentaráð hefur barist fyrir því að kennarar skili einkunnum að loknum prófum á tilsettum tíma, en nokkur misbrestur hefur verið á því. Þetta er talsvert hagsmunamál fyrir stúdenta því að þeir fá ekki afgreidd námslán fyrir en vitnisburður úr prófum liggur fyrir. Stúdentar rituðu greinar um málið í dagblöð, og spannst af því fjölmiðlaumfjöllun sem varð „einkunnaslugsurum“ víti til varnaðar, auk þess sem haldið hefur verið úti heimasíðu um einkunnaskil í samvinnu við Nemendaskrá Háskólans.¹⁸ Í fjölmönnum námskeiðum eiga kennarar fullt í fangi með að skila af sér innan hins tiltekna tíma.¹⁹ Helga M. Ögmundsdóttir prófessor hefur bent á að kennurum sé stundum vandi á höndum:

Í byrjun júní fékk ég í hendur stóran stafla af ágætum ritgerðum sem læknanemar á 4. námsári hafa skrifað um 10 vikna rannsóknarverkefni sín. En staflinn var reyndar ekki

¹⁷ Vef. HÍ. Reglur fyrir Háskóla Íslands nr. 569/2009, gr. 52.

¹⁸ Ársskýrsla Stúdentaráðs 1989–90, 16; 2000–01, 19. – *Stúdentablaðið* 1993 10. tbl., 4.

¹⁹ Ársskýrsla Stúdentaráðs 1989–90, 16.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Stúdent glímir við fjárhags- málin. Teikning úr Stúdentablaðinu árið 1993.

alveg nógu stór því á föstudegi þeirrar viku sem skiladagur var á mánudegi áttu 8 af 36 nemendum enn eftir að skila ritgerðum sínum. Fyrir þessu geta legið ýmsar góðar og gildar afsakanir og ástæður, en mér er spurn: Hvenær byrjar klukkan að tifa hjá kennaranum? Daginn sem nemendur áttu að skila eða daginn sem hver og einn skilaði í raun?²⁰

Félag háskólakennara og Félag prófessora voru ósátt við eftirlitsvefinn, en eftir vorpróf árið 2000 kom í ljós að í 32% tilvika bárust einkunnir of seint, og virtust skilin þó hafa batnað talsvert frá fyrri árum.²¹ Eftirlitinu var haldið áfram og skil hafa smám saman batnað.

Stúdentar hafa jafnan stutt kjara- og hagsmunabaráttu háskólakennara, og gott samstarf hefur verið við Félag háskólakennara. Árum saman hafa þessir hópar haldið sameiginlegt jólaball fyrir börn kennara og stúdenta; síðustu árin í hátíðarsal Háskólans.²²

Sumarnám hefur helst verið í boði í tengslum við erfitt efnahagsástand. Sumarnám við Háskóla Íslands kom fyrst til umfjöllunar á Alþingi árið 1931 í tengslum við efnahagsferfiðleika sem þjóðin átti þá við að stríða. Ekkert varð úr framkvæmdum.²³ Frá árinu 1959 höfðu tíðkast sumarnámskeið í íslensku fyrir norræna stúdenta. Árið 1993 samþykkti háskólaráð tillögu Guðmundar Birgissonar,

²⁰ Helga M. Ögmundsdóttir, „Einkunnaskil – hvað um kennarann?“, 25.

²¹ Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01, 51.

²² Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97, 61.

²³ Guðni Jónsson, *Saga Háskóla Íslands*, 43–44.

fulltrúa stúdenta, um sumarönn fyrir þá stúdenta sem ekki ættu kost á atvinnu. Ári síðar var enn samþykkt tillaga formanns Stúdentaráðs um að boðið yrði upp á námskeið sumarið 1994.²⁴ Þótt ekki hafi verið tekin upp skipuleg sumarönn í öllum námsgreinum var nokkuð um námskeið á sumrin, ekki síst fyrir erlenda stúdenta. Eftir að atvinnuleysi brast á eftir bankakreppuna haustið 2008 var boðið upp á fjölda sumarnámskeiða á öllum fræðasviðum sumarið 2009, og einnig voru nokkur úrræði í boði sumarið 2010 þótt ekki væru þau eins almenn og sumarið áður.²⁵ Ekki þótti taka því að bjóða upp á sumarnámskeið árið 2011 vegna áhugaleysis árið áður.

Nýsköpunarsjóður námsmanna, sem stofnaður var 1992, er án efa ein ánægjulegasta og hagnýtasta hugmynd sem samþykkt hefur verið í Stúdentaráði síðastliðna tvo áratugi, eins og þegar hefur verið greint frá.²⁶ Margar stærri og smærri hugmyndir fæðast á fundum stúdenta. Tillögur fulltrúa stúdenta í háskólaráði eru oftast hvetjandi og falla í góðan jarðveg. Eftir að ný lög um Háskólann gengu í gildi árið 1999 var farið að vinna að reglugerð. Stúdentar komu að sjálfsögðu að henni, og í ársskýrslu þeirra segir: „tekið var tillit til mikils hluta af athugasemdum stúdenta.“²⁷ Með reglugerð Háskólans 2001 (14. júní) var að tillögu stúdenta komið á prófnúmerakerfi þar sem próftaki fær númer og kennari gefur einkunnir án þess að vita nafn nemanda. Margir kennarar voru ósáttir við kerfið, og að lokum var samþykkt á háskóla-fundi að háskóladeildir gætu ráðið því hvort þær notuðu slíkt kerfi.²⁸

Stúdentar beindu þeim tilmælum til yfirstjórnar Háskólans og skrifstofustjóra deilda að afgreiðslutími á skrifstofum Háskólans yrði lagaður að þörfum þeirra. Svo var gert, og er opið á flestum skrifstofum í hádeginu og fram eftir degi þegar stúdentar leita þjónustu.²⁹ Í ársbyrjun 1993 fannst stúdentum svo mikið skvaldur og ónæði af ráðstefnuhaldi í húsakynnum skólans, sérstaklega í Odda, að þeim tilmælum var komið til forráðamanna Háskólans að vera ekki með háreysti í skólanum á próftímum svo að námsmenn hefðu vinnufrið.³⁰ Þannig veita námsmenn stjórnýslu skólans aðhald á ýmsum sviðum, og var því meðal annars mótmælt þegar nokkurra vikna tafir urðu á birtingu á próftöflum haustið 1996.³¹ Í apríl 1996 beindu þeir tilmælum til kennara um að halda sérstakar prófasýningar og auglýsa þær.³² Á nýrri öld hefur verið lögð aukin áhersla á að miðla fróðleik til stúdenta í gegnum vef Háskólans og tölvukerfið Uglu.

Ef stúdentar telja á sér brotið geta þeir leitað til Réttindaskrifstofu stúdenta um leiðréttingu sinna mála. Skrifstofan er rekin á

²⁴ *Árbók Háskóla Íslands* 1991–94, 191.

²⁵ Gísli Freyr Valdórsson, „Ég er sannfærð um að við verðum að stefna hátt“. Viðtal við Kristínu Ingólfssdóttur“, 25. – *Vef. HÍ. Námsúrræði* sumarið 2010.

²⁶ *Vef. Rannís. Nýsköpunarverðlaun forseta Íslands.*

²⁷ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 2000–01, 109.

²⁸ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 2000–01, 111–13.

²⁹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1996–97, 17.

³⁰ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1992–93, 13.

³¹ *HÍ. Fundargerð háskólaráðs* 24. okt. 1996.

³² *HÍ. Fundargerð háskólaráðs* 24. apríl 1996.

vegum Stúdentaráðs, og leitar fjöldi nemenda þangað árlega með einfaldar fyrirspurnir og stundum mál sem snerta heila árganga í tilteknum deildum.³³ Í mörgum málum hafa námsmenn fengið leiðréttingu eftir að Réttindaskrifstofan tók þau til meðferðar. Árið 1997 átti skrifstofan þátt í að leysa deilur sem komu upp í Læknadeild og Tannlæknadeild. „Nú læknanemar til viðbótar þeim þrjátíu sem venjulega komast áfram eftir úrtökupróf á 1. ári fengu að halda áfram námi vegna mistaka við prófvörslu og samþykkt var að halda endurtekningspróf í tannlæknisfræði þar sem ekki tókst að fylla venjubundna kvóta.“³⁴

Algengast hefur verið að nemendur væru ósáttir við einkunnir, og er þeim hjálpað að kæra og fylgja málum sínum eftir innan stjórnkerfisins.³⁵ Einnig hefur umboðsmaður Alþingis tekið undir kröfur Réttindaskrifstofunnar um leiðréttingu á framfærslugrunni námslána hjá Lánasjóði íslenskra námsmanna.³⁶ Ef málsvörn Réttindaskrifstofunnar dugar ekki til geta stúdentar leitað til áfrýjunarnefndar í kærumálum háskólanema sem komið var á fót með lögum um háskóla árið 1997. Hún sker endanlega úr ágreiningi. Árið 2000 óskuðu stúdentar eftir því við háskólaráð að fleiri nemendur í hjúkrunarfræði kæmust áfram á annað misseri því að „prófum var breytt eftir að þau voru lögð fyrir“.³⁷ Því synjaði háskólaráð og taldi prófaframkvæmd eðlilega. Réttindaskrifstofa stúdenta vísaði málinu til áfrýjunarnefndar í kærumálum háskólanema sem féllst á málflutning stúdenta og ógilti úrskurð háskólaráðs.³⁸ Þar með bættust sex nemendur í hóp þeirra sem komust upp á annað misseri.

Stúdentaráð hefur oft látið sig varða málefni Háskólabókasafns. Árið 1994 blés það til þjóðarátaks fyrir Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn þar sem safnað var fé til ritakaupa handa safninu, sem var opnað fullveldisdaginn 1. desember sama ár. Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, var verndari átaksins sem gaf af sér 22,5 milljónir króna.³⁹

Stúdentaráð hefur talið það hlutverk sitt að standa vörð um hag og réttindi erlendra námsmanna sem sækja skólann og baráttu stúdenta í öðrum löndum, enda alþjóðanefnd til langs tíma ein af fastanefndum ráðsins. Stúdentaráð tók árið 1992 undir kröfur erlendra stúdenta sem fóru fram á að greinin íslenska fyrir erlenda stúdenta, sem gaf titilinn B.Ph.Isl. (*baccalaureus philologiae Islandicae*), væri kennd til BA-prófs, enda þriggja ára nám og samþætting við byrjunarnám í erlendum tungumálum, svo sem rúss-

³³ Vef. Stúdentaráð. Réttindaskrifstofa stúdenta.

³⁴ Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97, 32.

³⁵ Ársskýrsla Stúdentaráðs 1991–92, 22.

³⁶ Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01, 77.

³⁷ Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01, 112.

³⁸ Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01, 112.

³⁹ Stúdentablaðið 1994 8. tbl., 18. – Árbók Háskóla Íslands 1991–94, 184.

nesku og finnsku.⁴⁰ Árið 2004 var heiti námsins loks breytt í BA-nám í íslensku fyrir erlenda stúdenta, en árið 2010 var heiti greinarnnar aftur breytt og kallað BA-nám í íslensku sem annað tungumál. Stúdentaráðsliðar líta einnig til félaga sinna erlendis. Þegar fóru að berast fréttir af stríðshrjádum námsmönnum í Bosnía á meðan stríðið stóð á Balkanskaga hóf Stúdentaráð í október 1996 að safna kennslugögnum og tækjum fyrir bosníska stúdenta. Söfnuðust liðlega sjö tonn af varningi, og þurfti 40 feta gám til að flytja meðal annars 2.500 fræðibækur, 90 tölvur, 50 prentara og fimm ljósritunarvélur til Sarajevo í desember sama ár. Fylgdust starfsmenn ríkissjónvarpsins og fulltrúi Stúdentaráðs með dreifingu á gjöfunum til þurfandi stúdenta.⁴¹

Í febrúar 1993 voru til umræðu í háskólaráði tillögur Háskólans um þrengingu á inntökuskilyrðum þar sem háskólaráði væri heimilt að fenginni rökstuddri tillögu deildar að takmarka fjölda þeirra nema sem teknir væru til náms á fyrsta námsári og í framhaldsnám, vegna skorts á aðstöðu til kennslu. Ástæðan var vaxandi fjöldi stúdenta sem sóttu í skólann á meðan fjárveitingar stóðu í stað eða lækkuðu. Stúdentaráð taldi að breytingarnar opnuðu fyrir margvíslegar takmarkanir á rétti landsmanna til háskólanáms og var þeim algjörlega andvíg.⁴² Háskólaráð og menntamálaráðherra vildu bregðast þannig við fjárhagsvanda skólans að hann fengi einfaldlega heimild til að velja inn nemendur og takmarka aðgang eins og

Stúdentaráð Háskóla Íslands á afmælisárinu 2011. Formaður ráðsins, Lilja Dögg Jónsdóttir, er í fremri röð, þriðja frá vinstri.

⁴⁰ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 1992–93*, 8.

⁴¹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97*, 25–26.

⁴² *Árbók Háskóla Íslands 1991–94*, 216–17.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

ýmsir aðrir skólar á háskólastigi gerðu. Þrátt fyrir andóf Stúdentaráðs voru tillögurnar samþykktar í háskólaráði, en þingmenn Alþýðuflokks tóku undir áhyggjur stúdenta og studdu ekki frumvarp um breytingu á lögum um inntökuskilyrði í Háskólann. Eftir að háskólum fjölgaði á Íslandi hefur það sjónarmið komið fram að ekki hvíli sama skylda á þjóðskólanum að taka alla námsmenn inn því að nú hafi stúdentar í fleiri hús að venda.⁴³

Þegar þrengdi að landsmönnum eftir bankahrunið 2008 stóðu allar dyr Háskólans opnar, og fjöldi stúdenta streymdi að til náms. Almenn inntökuskilyrði í Háskóla Íslands er stúdentspróf, og frekari skilyrði um undirbúning eru sett í einstökum deildum. Í nokkrum greinum er aðgangur takmarkaður vegna sérstakra aðstæðna. Auk þess er Háskólanum heimilt að innrita nemendur sem ekki hafa lokið stúdentsprófi eða öðru jafngildu prófi ef þeir hafa öðlast reynslu eða ráða yfir þekkingu og færni sem svarar til krafna skólans um undirbúning fyrir nám í Háskólanum.⁴⁴ Á árunum 1974–2000 bárust liðlega 1.200 umsóknir um skólavist frá nemendum sem ekki höfðu stúdentspróf. Tæplega 60% þeirra fengu skólavist, um 35% var hafnað, en aðrir drógu umsóknir sínar til baka eða þær voru óafgreiddar þar sem fylgigögn vantaði.⁴⁵ Umsóknum þeirra sem ekki hafa stúdentspróf hefur fjölgað mikið frá aldamótum, og gilda skýrar reglur um afgreiðslu þeirra eftir deildum.

Stúdentaráð er oft drifandi aðili í ýmsum framfaramálum Háskólans, auk þess sem það útvegar stúdentum afslátt af vörum og þjónustu víða um borgina. Stúdentar hafa í mörg ár gert samkomulag við Strætisvagna Reykjavíkur um lækkun á fargjöldum og hvatt til þess að almenningssamgöngur séu bættar, enda ferðast margir þeirra með strætó.⁴⁶ Árið 2008 náðu þeir svo langt að fá ókeypis í strætisvagna gegn framvísun stúdentaskírteinis. Nokkrir stúdentar sem héldu dagbók hinn 24. janúar 2001 drógu upp svipmyndir í strætó: „tók sexuna með tveimur rónum og unglingum, sem var ekkert óvenjulegt.“⁴⁷

Stúdentar beittu sér fyrir því sumarið 2000 að sett yrði upp þráðlaust tölvunet í byggingum Háskólans.⁴⁸ Reiknistofnun hafði þá þegar unnið að málinu í nokkurn tíma, háskólayfirvöld brugðust strax vel við, og innan árs var þráðlaust tölvusamband komið í flestar byggingar skólans. Nokkru síðar voru borð á opnum svæðum útbúin rafmagnstenglum svo að tölvur gætu verið í sambandi. Þar með gátu stúdentar notað eyður milli kennslustunda til samskipta á

⁴³ Þorvaldur Gylfason, „Reiknilfkaníð og framtíð Háskólans“, 26.

⁴⁴ Vef. Alþingi. Lög nr. 85/2008, gr. 18.

⁴⁵ HÍ. Skjalasafn Nemendaskrár. Afbrigðilegar umsóknir 1974–2000.

⁴⁶ Vef. Stúdentaráð. Hvað er Stúdentaráð að gera? – Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97, 37.

⁴⁷ *Dagbækur háskólastúdenta*, 30.

⁴⁸ Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01, 61.

vefnum með fartölvur sínar og netkort, sem var staðalbúnaður háskólastúdenta síðastliðinn áratug eins og skólatöskur áður fyrir. Auk þess er mikið um að stúdentar vinni saman að margvíslegum verkefnum í húsum skólans, og þá verður netsamband stöðugt mikilvægara. Guðjón Rúnar Emilsson, nemi í viðskiptafræði, virtist ánægður í janúar 2001: „Ég fer oft á síðu Háskóla Íslands á netinu til að athuga ýmis mál, alveg nauðsynlegt að hafa svona vef. Tveir þumlar upp fyrir eina háskólann sem rokkar!“⁴⁹ Guðjón Rúnar var ekki einn um þessa skoðun því samkvæmt könnun meðal stúdenta sem brautskráðust árið 1993 annars vegar og árið 2001 hins vegar jókst ánægja stúdenta til muna með aðstöðu og búnað í skólanum á þessu árabili.⁵⁰ Vefinn hafa nemendur notað á margan hátt, meðal annars til að auka beint lýðræði. Í drögum að nýjum reglum Háskólans stóð til að halda endurtektar- og sjúkrapróf í júní í stað ágúst. Stúdentaráð kannaði hug nemenda á heimasíðu sinni. Í ljós kom að meirihluti stúdenta vildi ekki færa prófin, og því lagði ráðið til að þau yrðu áfram í ágúst, og varð sú raunin. Sumarið 2010 tóku gildi nýjar reglur um upptöku- og sjúkrapróf við Háskóla Íslands. Þau voru aðskilin og upptökupróf afnumin sem meginregla en leyfð í undantekningartilvikum. Stúdentaráð lagði til í byrjun árs 2011 að fallið yrði frá þessu nýsamþykka skipulagi upptökuprófa og þau verði aftur haldin eftir próftímabil beggja missera.⁵¹

Prentuð útgáfa kennsluskrár Háskólans kom síðast út árið 2006 og var þá í tveimur bindum upp á um 700 blaðsíður samtals. Kennsluskráin er nú eingöngu rafræn og er aðgengileg á vef Háskólans en vistuð í Uglu. Eins og aðrir hlutar Uglu er hún í stöðugri þróun til að auðvelda notendum leit að upplýsingum um nám og kennslu. Í kennsluskrá eru ítarlegar upplýsingar um námsleiðir og námskeið, auk annars fróðleiks um skipulag skólahalds og námsins.

Auk þess að berjast fyrir margs konar sérhagsmunum og afsláttarkjörum stúdenta er Stúdentaráð öflugur stuðningsaðili fyrir Háskólann í heild, enda fara hagsmunir þeirra jafnan saman. Þegar stjórnvöld halda að sér höndum í stuðningi við Háskóla Íslands hefur Stúdentaráð ítrekað haldið baráttumálum skólans á lofti og mótmælt „harðlega niðurskurði á fjárveitingum til yfirstjórnar Háskóla Íslands sem neyðir skólann til innheimtu rekstrargjalda“.⁵² Stúdentar hafa verið óþreypandi að fara á fund ráðamanna, beita sér fyrir samskotum, skipuleggja ráðstefnur og efna til mótmælafunda, jafnt í húsakynnum Háskólans, Stjórnarráðsins sem á Austurvelli

⁴⁹ *Dagbækur háskólastudenta*, 46.

⁵⁰ Friðrik H. Jónsson, Einar Mar Þórðarson og Pétur Maaack Þorsteinson, *Gildi og gagnsemi náms í Háskóla Íslands*, 30.

⁵¹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 2000–01, 72. – *Morgunblaðið* 25. jan. 2011, 6.

⁵² *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1991–92, 13; 1992–93, 11; 2000–01, 73.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

og víðar. Á sama tíma og fjárveitingar frá Alþingi hafa aukist lítillega hefur Stúdentaráð í auknum mæli fengið lagafrumvörp Alþingis til umsagnar, jafnvel um mál sem ekki varða stúdenta eða Háskólann beint.⁵³

2. Félagsmál stúdenta

Stúdentar hafa jafnan látið sig húsnæðismál miklu varða enda ekki allir svo heppnir að búa í foreldrahúsum í næsta nágrenni við skólann. Bygging stúdentagarða og leiga á þeim hefur verið eitt mikilvægasta verkefni Félagsstofnunar stúdenta. Háskólaráð og Reykjavíkurborg hafa úthlutað Félagsstofnun lóðum undir stúdentagarða og leikskóla á háskólalóðinni, og hefur Reykjavíkurborg einnig úthlutað stofnuninni byggingarlóðum víðar í borginni.⁵⁴

Á árunum 1988–89 var Vetrargarður við Eggertsgötu austan við Hjónagarða og suður af háskólalóðinni tilbúinn, en þar eru 90 fjölskylduíbúðir. Austan við Vetrargarð risu á árunum 1993–2003 358 leigueiningar í Ásgarðshverfi. Opnuð var hverfisverslun þegar hverfið var fullbyggt. Á árunum 1998–99 voru 77 íbúðir teknar í notkun í Skerjagarði, sem er stúdentagarður við Suðurgötu, sunnan við Hjónagarða. Þegar lóð Félagsstofnunar sunnan háskólalóðar var fullbyggð árið 2005 var hafist handa við byggingu stúdentagarða við Lindargötu í Reykjavík. Fengu þeir nafnið Skuggagarðar og voru teknir í notkun ári síðar, en þar eru 102 leigueiningar. Árið 2009 hófst bygging stúdentagarða með 80 íbúðum við Skógarveg í Fossvogi, skammt frá Borgarspítala. Árið 1995 hóf Félagsstofnun rekstur leikskólans Sólgarðs á Eggertsgötu 8. Ári síðar opnaði Mánagarður á Eggertsgötu 34, og árið 2006 flutti leikskólinn Efrí-Hlíð í húsnæði Leikgarðs að Eggertsgötu 14, en Félagsstofnun tók við rekstri skólans nokkrum árum áður. Árið 2010 rak stofnunin þrjá leikskóla í stúdentagarðahverfinu við Eggertsgötu með rými fyrir 165 börn, en á biðlista voru 200–300 börn.

Af frásögnum stúdenta af háskólalífínu má oft ráða hve vel það kemur sér að stúdentagarðarnir séu á háskólalóðinni. Það getur gefið kærkominn morgunblund, og síðan er unnt að skjótast heim í hádeginu, jafnvel þótt tíminn sé naumur. Fljótlegt er líka að sækja börn á leikskóla sem er á svæðinu.⁵⁵ Oft er snerpa stúdenta í morgunsárið mikil eins og lesa mátti í frásögn Kolbrúnar Hjálmtýsdóttur árið 2001, en hún kom þó lengra að: „Ég vaknaði ekki fyrr en klukkan tíu mínútur í tíu og átti að vera mætt hjá Sigurlínu [Davíðs-

⁵³ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97*, 44.

⁵⁴ *HÍ. Fundargerð háskólaráðs* 7. sept. 1989, gr. 20.

⁵⁵ *Dagbækur háskólastúdenta*, 49.

dóttur] í „Þroski barna og unglunga“ korter yfir tíu. Ég hentist á fætur og flýtti mér út með hundinn, raðaði saman útlitinu og keyrði á mettíma niður í Háskóla. Ég kom bara nokkrum mínútum of seint.“⁵⁶

Árið 2010 voru á vegum Félagsstofnunar stúdenta leigð út um 800 leigurými; einstaklingsherbergi, tvíbýli og fjölskylduíbúðir af ýmsum stærðum. Á sama tíma voru um 14.639 nemendur skráðir við skólann, og því mætti ætla að um 6% nemenda hafi fengið inni í leiguhúsnæði á vegum stúdenta. Íbúar á gördum eru þó fleiri því að mörgum leigjendanna fylgja börn og makar; árið 2010 var talið að um 1.400 manns byggju á gördum. Sérstakt leiguhúsnæði fyrir stúdenta er þó hlutfallslega minna í dag en það var fyrst eftir að Gamli og Nýi garður voru reistir, en talið er að Félagsstofnun þurfi að geta boðið um 15% stúdenta húsnæði til að fullnægja eftirspurn.⁵⁷ Áfram skal byggt. Sumarið 2011 ákvað ríkisstjórnin að veita Íbúðalánasjóði heimild til að lána fyrir 280 nýjum stúdentaíbúðum í Vatnsmýrinni.

Árið 1996 hóf Félagsstofnun í samvinnu við fyrirtækið Hagvang að aðstoða stúdenta við að útvega sér störf. Árið 1998 hóf hún svo rekstur Atvinnumiðstöðvar stúdenta, en Atvinnumiðlun stúdenta hafði áður verið rekin um áratuga skeið (sbr. II.10.2).

Félagsstofnun stúdenta hætti rekstri Ferðaskrifstofu stúdenta árið 1999, en hún hafði verið starfrækt í áratugi. Árið 2005 sameinuðust Atvinnumiðstöð stúdenta og Húsnæðis-, kennslu- og barnagæslumiðlun Stúdentaráðs Háskóla Íslands í Stúdentamiðlun sem Félagsstofnun stúdenta rekur. Áður hafði Stúdentaráð rekið þessa þjónustu á grundvelli þjónustusamnings við Háskóla Íslands.⁵⁸ Stúdentar sækja milliðalaust upplýsingar á vef, og fyrirtæki og einstaklingar geta einnig leitað upplýsinga um námsmenn sem leita vinnu. Félagsstofnun hefur séð um veitingarekstur fyrir stúdenta í öllum helstu byggingum skólans þar sem vandamál heimsins eru brotin til mergjar milli fyrirlestra og dæmatíma. Stundum fá stúdentar ekki minna út úr kaffitímunum en fyrirlestrum kennara. Einn laganemi sagði í dagbók sinni: „Það sem er þó hvað skemmtilegast eru frímínúturnar. Þar hittast nemendur og skeggraða þjóðmálin, heimsmálin, kennara, aðra nemendur o.s.frv. og skapast þar oft heitar umræður. Þennan morguninn [24. janúar 2001] var heitasta deilumálið bréfaskriftir forseta Hæstaréttar og forseta Alþingis í tengslum við öryrkjamálið svokallaða en frumvarp um viðbrögð ríkisstjórnarinnar hafði verið samþykkt kvöldið áður og höfðu forsetarnir staðið í bréfaskriftum um túlkun dómsins.“⁵⁹

Gógó, Ragnheiður Línal Hinriksdóttir, starfaði í 23 ár hjá Félagsstofnun stúdenta, síðast í kaffistofunni í Árnagarði. Þar var hún svo vinsæl að Félag sagnfræðinema kaus hana heiðursfélag nr. 1.

⁵⁶ *Dagbækur háskólastúdenta*, 79.

⁵⁷ *Víðtal*. Rebekka Sigurðardóttir, upplýsingastjóri Félagsstofnunar stúdenta 7.01.2011.

⁵⁸ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 2000–01, 78.

⁵⁹ *Dagbækur háskólastúdenta*, 20.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Frá árinu 1991 hefur Félagsstofnun stúdenta veitt einum til sex stúdentum styrki árlega fyrir framúrskarandi lokaverkefni. Úthlutun verkefnastyrkja Félagsstofnunar var breytt árið 2010, og veitir hún nú tíu stúdentum við Háskóla Íslands styrk árlega til að vinna að lokaverkefnum. Fimm styrkir eru veittir stúdentum í grunnnámi, einum á hverju fræðasviði, og fimm styrkir stúdentum í meistara-námi óháð fræðasviði.

Í árslok 2007 flutti Félagsstofnun stúdenta skrifstofur sínar og Bóksölu stúdenta á Háskólatorg eftir að hafa verið í Stúdentahéimilinu við Hringbraut frá árinu 1971. Stúdentaráð, sem hafði jafnframt verið í Stúdentahéimilinu, flutti einnig á torgið. Starfsemi Félagsstofnunar hefur vaxið umtalsvert á síðustu tveimur áratugum. Árið 1991 störfuðu þar um 40 starfsmenn, en um 120 árið 2010. Bóksalan gegnir veigamiklu hlutverki við að útvega stúdentum nýjar námsbækur um leið og boðið er upp á almennt menningarlegt lesefni. Á Háskólatorgi opnaði Félagsstofnun veitingasöluna Hámu þar sem nemendur og starfsmenn geta valið úr fjölbreyttum veitingum á hóflegu verði. Torgið fyrir framan Bóksöluna og Hámu er deigla háskólasamfélagsins þar sem kennarar og stúdentar hittast í matar- og kaffitímum. Á Háskólatorgi sinna þeir einnig erindum í þjónustueiningum Háskólans sem þar eru til húsa; Alþjóðaskrifstofu, Matsskrifstofu, Náms- og starfsráðgjöf, Nemendaskrá og Þjónustuborði. Á Háskólatorgi fer jafnframt fram margvísleg menningarstarfsemi á vegum háskólasamfélagsins.

Auk hagsmunabaráttu hafa stúdentar beitt sér fyrir margvíslegum menningarverkefnum. Á haustmánuðum 1990 ákvað stjórn Stúdentaráðs að efna til ljóðsamkeppni meðal stúdenta. Á þriðja hundrað ljóð bárust, og var úrval þeirra gefið út á bók. Meðal höfunda voru nokkrir sem síðar áttu eftir að hasla sér völl sem skáld og rithöfundar, svo sem Gerður Kristný, Vilborg Davíðsdóttir og Jón Kalman Stefánsson. Tveimur árum síðar spreyttu stúdentar sig í smásagnakeppni, og var úrvalið gefið út á prenti.⁶⁰ Veturinn 1996–97 stóðu Torfhildur, félag bókmenntafræðinema, og Stúdentaráð fyrir smásagnakeppni, og veitt voru verðlaun fyrir þrjár bestu sögurnar.⁶¹ Námsárið 1991–92 var efnt til svonefnds menningarátaks í skólanum til að efla menningarlíf hans. Stofnaður var sérstakur tónlistarklúbbur og samstarfi var komið á við Þjóðleikhúsið, Leikfélag Reykjavíkur, Íslensku óperuna og Sinfóníuhljómsveit Íslands.⁶² Árið 1992 var kvikmyndaklúbburinn Hreyfimyndafélagið stofnaður

⁶⁰ *Þessi ást þessi ást. – Innkaupaferð, úlfur og vindlakassi; smásögur stúdenta.*

⁶¹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 1996–97*, 37.

⁶² *Ársskýrsla Stúdentaráðs 1991–92*, 23.

Starfsfólk Bóksefu stúdentana árið 1991. Frá vinstri: Sigurður Haraldsson, Sigurður Pálsson, Kristín S. Valgeirsdóttir, Jóhann Jóhannsson, Hulda M. Waddel, Kristín Gísladóttir, Kristín Rut Jónsdóttir, Eysteinn Björnsson, Þórný Perrot og Þorgrímur Pétursson.

í samvinnu við Háskólabíó, og sama ár var haldið ljósmyndamaraþon.⁶³ Þannig hafa stúdentar ár og síð staðið fyrir stórum og smáum menningarviðburðum sem efla starfsemi þeirra og þroska þá í starfi og leik.

Heilbrigð sál í hraustum líkama hefur verið aðalsmerki þeirra sem leggja stund á heilsurækt með námi. Margir stúdentar leggja stund á íþróttir, ýmist með sínum félagsliðum eða Íþróttafélagi stúdentana. Stúdentar og starfsmenn hafa nýtt vel Íþróttahús skólans og þreksalinn á efri hæð þess. Í apríl 2011 var fimmtánda árið í röð þreytt svonefnt háskólahlaup, og voru um 400 starfsmenn og stúdentar skráðir til leiks, en það er jafnan lokaviðburður á mánuði til heilsueflingar í Háskólanum.⁶⁴ Karla- og kvennalið Íþróttafélags stúdentana í blaki hafa verið í fararbroddi síðustu tvo áratugi, og körfuboltalið félagsins hefur einnig náð góðum árangri. Samtals hafa þessi lið hlotið 54 Íslands- og bikarmeistararitla á umliðnum áratugum, auk annarra viðurkenninga. Karlalið félagsins í körfubolta hefur fimm sinnum orðið Íslandsmeistari og einu sinni bikarmeistari frá upphafi. Körfuboltalið kvenna hefur einu sinni orðið Íslandsmeistari og sjö sinnum unnið bikarmeistararitla.⁶⁵ Kvennalið Íþróttafélags stúdentana í blaki hefur átta sinnum orðið Íslandsmeistari og ellefu sinnum bikarmeistari frá árinu 1975. Á árunum 1992 til 1999 varð kvennaliðið sex sinnum bikarmeistari og fjórum sinnum Íslandsmeistari. Karlalið í blaki hefur tíu sinnum orðið Íslands-

⁶³ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1992–93, 22, 37.

⁶⁴ *Morgunblaðið* 15. apríl 2011, 1.

⁶⁵ *Vef. Körfuknattleiksamband Íslands.*

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

meistari og tíu sinnum bikarmeistari frá árinu 1972. Á árunum 1999–2002 var karlaliðið í blaki sérlega sigursælt og vann alla titla.⁶⁶ Oft hefur verið ályktað um mikilvægi þess að byggja nýtt íþróttahús fyrir Háskólann, en yfirvöld skólans hafa ekki séð sér það fært meðan mörg önnur húsnæðismál bíða úrlausnar.

Ein farsælasta menningarstofnunin á vegum stúdenta er Háskólakórinn. Árið 1992 hélt hann upp á 20 ára afmæli sitt með frumflutningi á verki eftir Hjálmar H. Ragnarsson, *Skarphéðinn í brenn- unni*. Á 25 ára afmælinu árið 1997 voru gefnir út tveir hljómdiskar.⁶⁷ Kórinn fær styrki frá Háskólanum, og söngfólk hans æfir oft í húsa- kynnum skólans, hátíðarsal, kapellu og víðar. Háskólakórinn syngur ævinlega við brautskráningar skólans, sem fram fóru þrisvar á ári til ársins 2008; í febrúar, júní og október, en eftir það aðeins í febrúar og júní. Auk þess kemur Háskólakórinn fram við ýmis önnur hátíðleg tækifæri á vegum skólans og stúdenta eða þegar tilefni er til. Háskólakórinn hefur farið í fjölda söngferðalaga til útlanda. Haustið 2005 var stofnaður Kvinnakór Háskóla Íslands sem heldur tónleika og efnir til samsöngs. Stúdentaleikhúsið var endurreist og stóð fyrir blómlegri starfsemi veturinn 1991–92, og hefur síðan verið með leiksýningar að hausti og vori. Stúdentar telja að sárlega vanti aðstöðu fyrir kór og leikhús og það standi starfseminni fyrir þrifum.⁶⁸ Stúdentar hafa hin síðari ár starfrækt Stúdentadansflokkinn sem stendur fyrir danssýningum og námskeiðum í húsakynnum skólans.

Við marga háskóla erlendis, sérstaklega í Bandaríkjunum, er rík hefð fyrir því að brautskráðir stúdentar styrki sína gömlu skóla og stofni um þá stuðningsfélög. Árið 1972 munu 15 ára læknastúdentar hafa borið fram hugmynd um að koma á fót hollvinasamtökum við Háskóla Íslands. Árið 1993 skipaði háskólaráð nefnd til að leita leiða í fjáröflun fyrir skólann þar sem hugmynd um hollvinasamtök var skoðuð ítarlega. „Stúdentaráð ákvað að setja það á oddinn haustið 1995. Átak þeirra réði úrslitum, og eru Hollvinasamtök orðin virkur stuðningsaðili Háskólans, og hollvinafélög starfa með flestum háskóladeildum.“⁶⁹ Hollvinafélög hafa síðan víða verið starfandi í deildum skólans en minni kraftur hefur verið í samtökunum en menn vonuðust til í fyrstu.

Stúdentar við Háskóla Íslands halda árlega upp á fullveldis- daginn hinn 1. desember til að minna á frelsisbaráttu þjóðarinnar.⁷⁰ Eftir að hafa lagt blómsveig á leiði Jóns Sigurðssonar í Hólavallar- kirkjugarði, hlustað á útvarpsmessu frá háskólakapellunni og hlýtt

⁶⁶ *Tölvupóstur*. Sævar Már Guðmundsson, Blak- sambandi Íslands 23.04.2010.

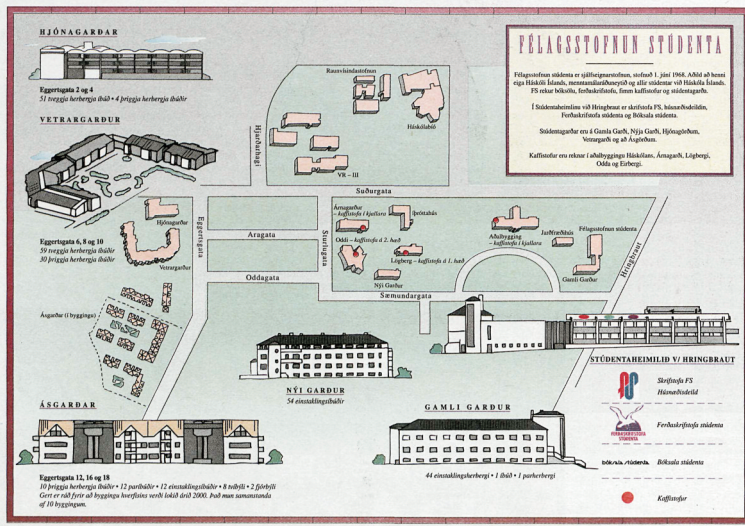
⁶⁷ *Fréttabréf Háskóla Ís- lands* XIX:10, 21.

⁶⁸ *Ársskýrsla Stúdentaráðs* 1991–92, 21.

⁶⁹ *Árbók Háskóla Íslands* 1994–97, 70, 275–76.

⁷⁰ Jón Ólafur Ísberg, *Stúdentsárin*, 90–101.

Byggingar Félagsstofnunar stúdenta á háskólalóðinni árið 1994.

á hátíðarræðu í tilefni dagsins, halda flestir stúdentar sér til hlés á fullveldisdaginn. Stúdentaráð beitti sér fyrir því að koma á fjölmennum stúdentadegi, og varð 15. september árið 2000 fyrst fyrir valinu. Samráð var haft við yfirvöld Háskólans sem gáfu frí frá miðjum degi, og þá tók við fjölbreytt dagskrá.⁷¹ Stúdentadagurinn að hausti hefur síðan verið fastur liður á dagskrá svokallaðrar nýnema-viku, þar sem fjölbreyttar hliðar stúdentálífsins eru kynntar fyrir nýstúdentum, meðal annars með fótoltakeppni í Skeifunni og margháttaðri dagskrá í fjölmörgum húsum skólans. Frá árinu 2004 hefur reglulega verið haldin skemmtunin Októberfest á háskólalóðinni þar sem stígninn er dans og kneypað öl. Fyrst var samkoman á vegum þýskunema, en þegar fyrirtækið stækkaði tók Stúdentaráð við því, og var samkoman hýst í stóru samkvæmistjaldi. Munaði minnstu að tjaldið fyi út í hafsauga árið 2009 því veður geta orðið válynd á háskólalóð í október.⁷²

3. Háskólalíf frá sjónarhóli stúdenta

Það er mikil tilhlökkun þegar nýstúdentar hefja nám við Háskóla Íslands. Þótt þeir hafi margra ára reynslu af skólum er að hefjast nýr kafli í lífi þeirra. Þeir hafa sagt skilið við sinn gamla framhaldsskóla, vinnufélaga sína og jafnvel aðra háskóla. Þegar háskóla- rektor ávarpaði nýstúdentana á háskólahátíð laust eftir miðja 20. öld gerði hann ekki lítið úr þessum atburði. „Þér hafið síðustu vikurnar

⁷¹ *Ársskýrsla Stúdentaráðs 2000–01*, 57–58.

⁷² *Fréttablaðið*. Aukablað 22. sept. 2010.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

staðið andspænis einum mesta vanda lífs yðar og örlagaríkustu ákvörðun – þeirri að velja yður háskólagrein.⁷³ Með árunum hefur dramatík í kringum námsval líklega minnkað, enda auðveldara að velja nýja námsgrein ef stúdentum mislíkar fyrsta val. Um þriðjungur stúdenta kemur beint úr framhaldsskóla og liðlega tveir þriðju af vinnumarkaði. Þeir gefa sér æ lengri tíma til að ákveða hvaða nám þeir vilja leggja stund á, og jafnvel líða áratugir þar til þeir skrá sig til náms í Háskólanum.⁷⁴ Stúdentar hitta hóp af nýjum skólafélögum og nýja kennara í nýju umhverfi í skóla með akademískt frelsi. Oft halda nemendur framhaldsskóla hópinn í Háskóla Íslands, jafnvel þvert á deildir og námsgreinar. Í hádeginu hittast þeir og slá á léttu strengi: „Ég og Raggi ... vinur minn ákváðum að fara upp á Þjóðarbókhöð og „dobbla“ krakkana í mat. ... Við fórum á rauðu súkunni hans Ragga niður í bæ og skelltum okkur á hádegisverðarhlaðborðið á Pizza 67. ... og það var mikið fíflast og hlegið enda er þetta einstaklega samstilltur og góður vinahópur. Mínar bestu stundir eru án efa með þeim.“⁷⁵ Þótt margir eigi góðar stundir í Háskólanum hefur vaxandi hópur ekki fundið sig þar á fyrsta misseri og hætt námi. Um 47% stúdenta sem skráðu sig til náms haustið 1982 höfðu hætt námi þegar kom fram á sumarið 1988, 36% höfðu lokið námi og 17% voru enn við nám.⁷⁶ Árið 2006–07 var fyrsta árs brottfall 38%.⁷⁷

Virgni nemenda á árunum 2003–08 var á bilinu 64–67%.⁷⁸ Það var áhyggjuefni yfirvalda skólans að þriðjungur nemenda greiddi aðeins innritunargjald, en ekki komu fyrir þá greiðslur á fjárlögum þótt augljóslega hafi verið við þá margvíslegur kostnaður. Í skólum á háskólastigi þar sem samkeppni er um að fá skólavist er virkni stúdenta að jafnaði talsvert hærri og brottfall lægra.⁷⁹ Til sam-
burðar má benda á að Hagstofa Íslands skoðaði brottfall nemenda af háskólastigi í heild námsárið 2002–03 og fann að það var að jafnaði 15%.⁸⁰ Brottfall var í þessu tilviki miðað við þá sem ekki luku námi og ekki skiluðu sér áfram í nám við skólann á næsta ári. Brottfall stúdenta í Háskóla Íslands var á þessum tíma talsvert herra en í öðrum skólum á háskólastigi. Ríkisendurskoðun athugaði meðal annars brottfall nemenda í viðskiptafræði, lögfræði og tölvunarfræði frá skólum á Íslandi árið 2007. Það var mest við Háskóla Íslands og taldist mikið í alþjóðlegum samanburði.⁸¹ Um aldamótin 2000 var fyrsta árs brottfall hjá fjórum stærstu háskólunum í Noregi um 21%. Á árunum 2003–06 var sambærileg tala fyrir Háskóla Íslands

⁷³ *Árbók Háskóla Íslands* 1962–63, 24.

⁷⁴ Friðrik H. Jónsson, Einar Mar Þórðarson og Pétur Maack Þorsteins-son, *Gildi og gagnsemi náms í Háskóla Íslands*, 18.

⁷⁵ *Dagbækur háskólastú-
denta*, 48–49.

⁷⁶ *HÍ. Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi*, 23.

⁷⁷ *HÍ. Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi*, 17–18.

⁷⁸ *Árbók Háskóla Íslands* 2000–08, kaflar um fjármál. Árleg virkni 64% (2003), 65% (2004), 67% (2005), 66% (2006), og 64% (2008).

⁷⁹ *Vef. Listaháskóli Ís-
lands. Ársfundur Lista-
háskóla Íslands* 29. nóv.
2004.

⁸⁰ *Vef. Hagstofa Íslands. Brottfall nemenda af háskólastigi 2002–2003*.

⁸¹ *HÍ. Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi*, 3.

Úr vinsælli kaffistofu á neðstu hæð Árnagarðs árið 1990.

38% að jafnaði, eða 11–55% eftir deildum, hæst var brottfallið í hug- og félagsvísindum. Liðlega helmingur þeirra sem hættu sótti aldrei neina fyrirlestra.⁸² Dæmigerði brottfallsneminn tók ekki námslán, hafði verið í hlutastarfi samhliða námi, og þegar könnun á högum hans fór fram var hann kominn í fullt starf. Hann hafði hins vegar í huga að taka upp þráðinn aftur síðar og stefna á nám í öðrum skóla.

Helsta ástæða þess að hinn dæmigerði brottfallsnemi hætti eða tók hlé frá námi var ekki vegna þess að skólinn stóðst ekki væntingar heldur komu aðrar ástæður þar til, s.s. fjárhagsaðstæður eða aðrar persónulegar ástæður. Hann taldi námið ekki höfða til sín, það voru litlir möguleikar til samskipta við kennara utan kennslustunda, námskeið voru of fjölmenn og námið samræmdest illa barnauppeldi og fjölskyldulífi auk þess sem persónulegir erfiðleikar höfðu áhrif á ákvörðun hans um að hætta eða taka hlé frá námi.⁸³

Námsráðgjafi við Náms- og starfsráðgjöf Háskóla Íslands ályktaði í meistararitgerð sinni „að það sem leitt geti til brotthvarfs nemenda úr háskólanámi síðla á námsferlinum tengist óljósum markmiðum þeirra með námi, námsvenjum, skipulagningu náms og erfiðleikum við að samræma nám starfi og einkalífi“.⁸⁴

Einnig myndast ný tengsl og ný vináttubönd með námi í Há-

⁸² HÍ. Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi, 23.

⁸³ HÍ. Könnun á meðal skráðra nemenda Háskóla Íslands sem hætt hafa námi, 6.

⁸⁴ Lbs. Hrafnhildur V. Kjartansdóttir, „Ég ætla að klára þetta, það er málið“, 72.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Háskólakórinn, blandaður kór háskólastúdenta, varð til um áramótin 1971–72 og kom í staðinn fyrir Stúdentakórinn sem var eingöngu skipaður körlum. Hér syngur Háskólakórinn við brautskráningu stúdenta í Háskólabíói 23. október 2004.

skólanum. Námsmenn hafa valið sér námsgrein og stefna með því inn á ákveðin starfssvið í lífinu. Mun hin nýja námsgrein uppfylla væntingar þeirra? Sumar námsgreinar standa fyllilega undir vonum, fúxar verða dúxar, og nemendur blómstra sem hafa fundið sína réttu hillu. Í öðrum tilvikum koma upp óvæntar hliðar á draumánáminu. „Fékk mér að borða og fór svo í skólann. Það var Hagræn landafræði. Þetta fag er frekar leiðinlegt og mjög þreytandi en ég hélt mér vakandi. ... Kl. 15:00 var komið að æfingátíma í hagrænni landafræði, það var hundleiðinlegt, við vorum 2 sem gerðum saman verkefni.“⁸⁵ Sýn stúdenta á lífið breytist einnig. Margar námsgreinar bjóða upp á þann möguleika að lesa aðra grein samhliða. Ef námsmanni mislíkar við eina námsgrein getur hann leitað inn á nýjar brautir og vegið hana upp með annarri. Lítil þjóð þarf marga fjölfræðinga, og því getur komið sér vel að hafa þekkingu á mörgum sviðum.⁸⁶

Námsmenn virðast einbeittir við upphaf skráningar, en vegna frátafa sækist námið ekki alltaf sem skyldi. Haustið 2000 mættu nemendur til prófs í tæplega 60% af þeim námskeiðum sem þeir höfðu skráð sig í að hausti. Hjúkrunarfræðingar skiptu minnst um skoðun; um 80% þeirra mættu í próf sem þeir upphaflega skráðu sig til. Meira en helmingi guðfræðinema snerist hugur og mætti ekki til prófs, margir guggnuðu á hebresku.⁸⁷ En staðan er mismunandi hjá þeim: „Guðfræðin er skemmtilegt fag og ég er þakklát

⁸⁵ *Dagbækur háskólastúdenta*, 36.

⁸⁶ Helga M. Ögmundsdóttir, „Að vera vísindamaður á Íslandi“, 16.

⁸⁷ *Vef. HÍ. Staðtölur prófa haust 2000.*

fyrir að vera í deild þar sem andinn er góður í orðsins fyllstu merkingu.⁸⁸

Þeir sem eru staðfastir og mæta þrátt fyrir allt til prófs eru þó ekki öruggir með að standast kröfur skólans. Af öllum nemendum sem þreyttu próf á árunum 2005–09 féllu um 17%.⁸⁹ Sumir geta náð í næstu atrennu, en það reynist mörgum erfitt: „ég er í bili hætt í skólanum, var í clausus í læknisfræði og gekk vel. Bara ekki nógu vel. ... Skólinn er í huga mér á hverjum degi og ég er afar döpur yfir því að hafa ekki komist inn í lækninn, þrátt fyrir góðar ein-kunnir.“⁹⁰ Mörg erindi frá nemendum til yfirvalda skólans hefjast eitthvað á þessa leið: „Bréf þetta er skrifað í þeim tilgangi að reyna að fá ykkur sem í ráðinu sitjið til þess að sýna undirrituðum mis-kunn í máli sem hefur á undanförunum mánuðum valdið mér ómældu hugarangri og miklum erfiðleikum.“⁹¹

Hin síðari ár hefur færst í vöxt að fólk á vinnumarkaði skrái sig í nám og taki með vinnu eitt til tvö námskeið á ári. Unnt er að fá styrki hjá stéttarfélögum eða atvinnurekendum fyrir skráningargjaldi, en upphæðin er litlu hærrí en tveggja til þriggja daga námskeið hjá fyrirlésurum á almennum markaði. Námskeiðin eru til að víkka sjóndeildarhring stúdenta, auka lífsfyllingu eða dýpka þekkingu á nýjum fræðasviðum. Nemendaskrá Háskólans skráir ekki sérstaklega hvort nemendur eru í fullu námi eða hlutanámi, en í nemendakerfinu eru upplýsingar um einingafjölda sem nemendur skrá sig í og ljúka. Nám til prófgráðu er skilgreint sem fullt nám, og ákveðnar reglur eru um hámarksnáms tíma á einstökum námsleiðum. Margir sem eru í sem næst fullu námi gefa sér lengri tíma til að vinna lokaritgerðir eða taka færri einingar þegar glímt er við kröfuhörð námskeið. Einnig eru dæmi um að fólk sé að leita fyrir sér og athuga hvort það finni fjöl sína í Háskólanum, og virðast það fremur vera stúlkur en strákar. Ýmsar fleiri ástæður geta verið fyrir töfum á námi eins og guðfræðinemi lýsti árið 2001: „Á liðnu ári fór vorönn mín í vaskinn vegna veikinda ... sambýlismanns míns. Sem betur fer sýnir skólinn veikindum mínum og mannsins míns skilning, þar sem námsframvinda mín er heldur hæg þegar svona stendur á.“⁹² Stúdentar, sérstaklega í framhaldsnámi, eru með annan fótinn á vinnumarkaði og stela stundum tíma frá fjölskyldu sinni til að geta stundað nám með vinnu. Meistaraneimi í sagnfræði í fullri vinnu með fjóra í heimili hafði þetta að segja: „Sá lúxus að vera í fullu starfi sem námsmaður er fágætur – ég prófaði það í fyrra og naut þess út í ystu

⁸⁸ *Dagbækur háskólastúdenta*, 74. – HÍ. Könnun á meðal skráðra nemenda Háskóla Íslands sem hætt hafa námi, 4.

⁸⁹ *Tölvupóstur*. Hreinn Pálsson prófstjóri 23.04.2010.

⁹⁰ *Dagbækur háskólastúdenta*, 129–30.

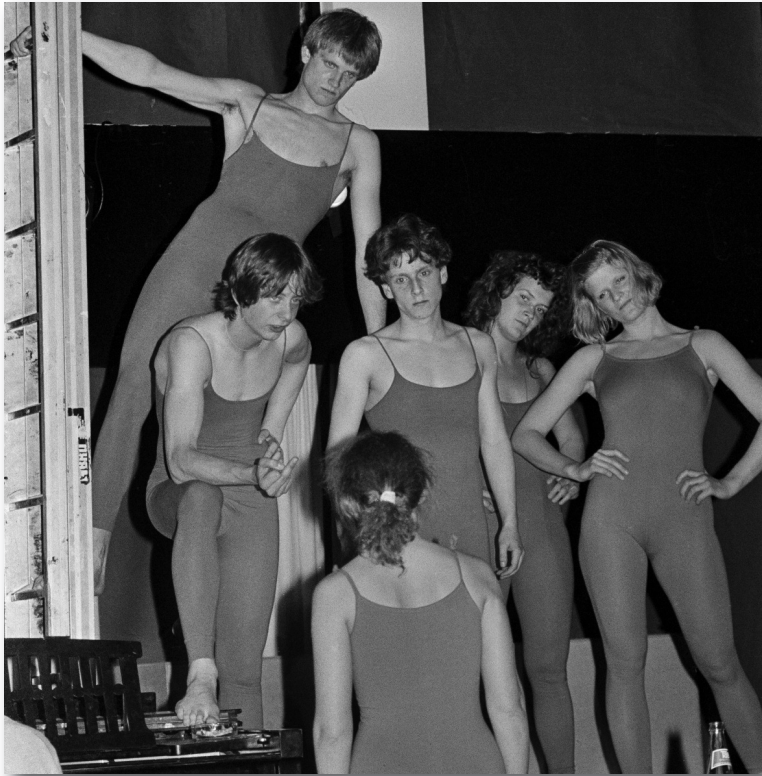
⁹¹ HÍ. Skjalasafn Námsráðgjafar. Nemendabréf L–Ö.

⁹² *Dagbækur háskólastúdenta*, 74.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Stúdentaleikhúsið er ein þeirra stofnana sem alltaf gera vart við sig annað kastið. Myndin er frá 1983 og sýnir leikara þess æfa verk sem nefndist Reykjavíkurbliús.

æsar en gat ekki leyft mér það meira en hálfan vetur. ... Þó að ég sé í sérstaklega skemmtilegu námi er heitasta ósk mín um þessar mundir að ég hætti einhvern tíma að vera háskólastúdent.⁹³ Mismunandi reglur gilda í deildum skólans um námstíma. Algengt er að deildir miði við að grunnnám til BA-/BS-prófs taki fjögur og hálf til sex ár og meistaranám þrjú til fjögur. Mismunandi er hversu fast þessu er fylgt eftir. Í sumum deildum þarf að ljúka tilteknum námskeiðum áður en hafið er nám á næsta ári, en í öðrum gilda engar slíkar reglur.⁹⁴

Í mörgum tilvikum velja nemendur námsgrein „með hjartanu“, en fara svo út í eitthvað hagnýtara síðar á námsleiðinni eða eftir fyrsta háskólapróf. Einnig eru dæmi um hið gagnstæða. Síðustu tvo áratugi hefur fjölgað þeim stúdentum sem hefja nám að loknu ævistarfi. Þeir eru ekki að búa sig undir ný störf á vinnumarkaði heldur að auka lífsfyllingu með skemmtilegum og fræðandi tómsundum, láta gamla drauma rætast. Margir eru með háskólapróf af öðrum fræðasviðum og vilja prófa eitthvað nýtt. Sumir taka stök námskeið en aðrir ljúka námsgráðum. Á árunum 1990–2009 brautskráðust 170 manns á

⁹³ *Dagbækur háskólastúdenta*, 90.

⁹⁴ *HÍ*. Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi, 54.

⁹⁵ *Tölvupóstur*. Kristín Jónasdóttir, skrifstofustjóri Nemendaskrár 2.07.2010.

aldrinum 60–84 ára með lokapróf frá Háskólanum, þar af sex á aldrinum 75–84 ára, og fer brautskráningum eldra fólks fjölgandi.⁹⁵

Kennarar geta í mörgum tilvikum haft mikil áhrif með hvatningu, sem þannig skiptir sköpum, jafnvel þegar námsefnið hættir að vera spennandi og öll sund virðast lokuð. Þetta hafði verkfræðinemi á tilfinningunni í janúar 2001:

Skóladagurinn byrjaði með stýrikerfistíma, sem eru per se alveg magnaðir, ekki það að efnið sé sérlega áhugavekjandi, heldur er kennarinn drifkrafturinn á bak við þetta allt, mögnuð manneskja.

Eftir það fór ég í tíma í forritunarmálum, sem er nokkurn veginn á sama stall settur og stýrikerfistíminn, efnið er ekkert sérstakt, en kennarinn er nokkrum ljósárum á undan okkur, sem gerir það að verkum að maður getur ekki annað en hlustað á orð hans.⁹⁶

Ekki er heldur ónýtt ef kennarar geta verið myndir og dregið fram skondin dæmi til að fanga athygli stúdenta: „Kristján [Árnason] var með mjög skemmtilegan tíma og náði meira að segja að fá bekkinn til að hlæja með sér að námsefninu. Það sem við gerðum í dag var að líta yfir nokkra texta og leiðrétta í þeim villur. ... Við skoðuðum dæmi þar sem hinum ýmsu orðtökum hafði verið blandað saman og þau rangt notuð.“⁹⁷ Nemendur þurfa líka að vera móttækilegir fyrir fróðleiksmolum háskólakennarans og með hugann við námið, en því er ekki alltaf að heilsa eins og einn nemandi í sagnfræði og íslensku lýsti í janúar árið 2001: „Í morgun sat ég tvær kennslustundir og horfði á varir kennarans hreyfast án þess að heyra orð af því sem hann sagði. Hugurinn dvaldi við flóttann mikla frá raunveruleikanum, viku ferð til Þýskalands. Ég fylgdist grannt með hröfnunum sem flögruðu fyrir utan Árnagarð og gortuðu af frelsi sínu. „Bíðið bara“ hugsaði ég með mér. „Senn líður að því að ég muni, líkt og þið, fljúga um loftin blá á vit ævintýrana.““⁹⁸

Stúdentar í framhaldsnámi standa oft frammi fyrir tvöfaldri ögrun. Komnir með fjölskyldu þurfa þeir að skipuleggja tíma sinn ennþá betur til að geta sinnt barnauppleði um leið og tekist er á við sjálfstæð vinnubrögð í námi. Helga Ögmundardóttir, meistaranemi og tveggja barna móðir, var ein þeirra og lýsir spennu sem stundum myndast milli fjölskyldu og náms:

⁹⁶ *Dagbækur háskólastúdenta*, 49.

⁹⁷ *Dagbækur háskólastúdenta*, 83.

⁹⁸ *Dagbækur háskólastúdenta*, 98.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Það má segja að það séu forréttindi námsmanns í rannsóknarnámi með litla eða enga tímasókn að þurfa ekki að reka alla á heimilinu áfram en þá verður líka oft lítið úr deginum og afköstin eftir því. Þetta er því oft eilíf togstreita milli ástar á börnunum og samviskubitsins yfir að vera ekki að stauta öllum stundum. ... Uppeldi og umönnun lítilla barna og nám af þessu tagi fara ekki vel saman.⁹⁹

Benedikt G. Waage, meistaranemi í efnafræði, lýsir því hvernig stúdentar fara af stað með rannsóknarverkefni sín:

Þar sem ég er nú farinn að eygja von um að geta klínt MS gráðu fyrir framan (eða kannski aftan (?)) nafnið mitt í vor er mér víst ekki til setunnar boðið að fara að reikna, herma, forrita og skrifa. Þetta gerist víst ekki af sjálfu sér, því miður. Ég hef verið að reyna að koma mér upp einhverju skynsamlegu kerfi núna síðustu daga um hvernig best sé að skipta tímanum á milli hreinnar tilraunavinnu (og úrvinnslu) og eins ritgerðarskrifa. Enn sem komið er hefur þetta verið leikið nokkuð af fingrum fram og er það kannski bara affarsælást.¹⁰⁰

Eitt af því sem skilur að háskólanám og nám í framhaldsskóla er frelsið. Stúdentar Háskólans eru fullorðið fólk sem sjálft ber ábyrgð á námi sínu og mætingu í tíma. Tímasókn er mismunandi eftir námsgreinum, en flestir stúdentar finna fyrir því að hún verður minni en í framhaldsskóla. Þá gildir að nýta tímann vel, en það er margt sem glepur, og fleira en námsbækur sem fangar athyglina. Þegar stúdentar héldu dagbók í einn dag í janúar 2001 notuðu margir dauðan tíma milli kennslustunda til að athuga tölvupóstinn eða fara á netið. „Í hádeginu ákveð ég að líta aftur á póstinn. Nú, jæja, þrjú ný skilaboð en þar af eru tvær auglýsingar. Auglýsingapóstur er óþolandi.“¹⁰¹ Misvel gengur að nýta tímann til heimanáms: „Þá er kominn tími á að sinna stöðugum ávítunum samviskuretursins og læra heima. Því miður er ekki tími í það, svo virðist vera sem dís staðnaðra mínútna hafi sviðið mig í þetta sinn og tíminn er alveg að fara að byrja.“¹⁰² Sumir kjósa að vakna snemma og taka námið eins og dagvinnu: „Ég var frekar venjulegur námsmaður. Ef maður er þannig er nám ekkert erfitt. Í rauninni er það

⁹⁹ *Dagbækur háskólastúdenta*, 61–62.

¹⁰⁰ *Dagbækur háskólastúdenta*, 27.

¹⁰¹ *Dagbækur háskólastúdenta*, 27.

¹⁰² *Dagbækur háskólastúdenta*, 26.

Stiginn dans í Háskólatorgi.

algjör draumur og grín að vera í námi miðað við lífið sjálft“, sagði nemandi í lögfræði sem brautskráðist árið 2007.¹⁰³ Öðrum finnst gott að snúa sólarhringnum við í prófum: „Mér fannst alltaf mjög gott að læra á kvöldin og nóttunni. Þegar það er komin nótt er alger ró og allir á heimilinu farnir að sofa. Enginn hringir í mann og ekkert er í sjónvarpinu“, sagði stúdent sem brautskráðist úr læknisfræði árið 2008.¹⁰⁴ Laganemi sneri líka við sólarhringnum þegar kom að prófum: „Þegar upplestrarfríð og próflesturinn byrjaði var maður fljótur að detta úr venjulegri rútínu. Þá hætti maður að vakna á morgnana og fór að borða á óreglulegum tímum. Mér fannst það mjög gaman en maður var fljótur að þreytast á því. Eftir þriggja vikna próftörn var maður alveg búinn.“¹⁰⁵ Í jóla- og páskaleyfum og jafnvel á öðrum tímum hættir stúdentum sem ekki eiga að mæta snemma dags í tíma til að snúa við sólarhringnum. Þá getur verið erfitt að halda sér vakandi í fyrirlesturum eftir jólafrí. Tölvunarfræðinemi lýsti þannig þriðja fyrirlestri dagsins: „[Í] fyrirlesturinum tölvugrafík þar sem ég verð að viðurkenna að ég dottaði aðeins yfir uppifjun á línulegri algebru. Það kallaði einhvern veginn á of mikla hugsun svona rétt fyrir hádegi.“¹⁰⁶ Annar stúdent fann skýringu á svefni sínum, en hún hafði farið í heilalínurit snemma morguns og hraðaði sér svo út í Háskólabíó: „Í fyrri tímanum voru framsögur.

¹⁰³ Bergur Ebbi Benediktsson, „Fljótur að detta úr venjulegri rútínu“, 4.

¹⁰⁴ Haukur Heiðar Hauksson, „Aldrei samið eins mikið af tónlist“, 4.

¹⁰⁵ *Monitorblaðið* 22. apríl 2010. – *Morgunblaðið* 22. apríl 2010, 4.

¹⁰⁶ *Dagbækur háskólastudenta*, 43–44.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

Ég hafði mikinn áhuga á þeim. Engu að síður gat ég ekki haldið mér vakandi. Það var ekki mér að kenna, ég sver, þessi sæti í Háskólabíói eru bara ekki gerð til þess að vera vakandi í. Ég náði megninu af fyrri framsögunni og fannst hún skemmtileg, en vaknaði, mér til skelfingar við lófaklappið eftir seinni framsöguna. Í lok tímans voru umræður og skólasystkini mín sem ég lenti í umræðuhópi með gerðu miskunnarlaust grín að mér fyrir að hafa sofið megnið af tímanum af mér.¹⁰⁷ Á milli þess sem stúdentar leggja stund á lærdóminn finnst mörgum gott að grípa í hljóðfæri, skreppa í íþróttir eða bara hitta vini og ættingja og skiptast á skoðunum. Það getur hjálpað til við að endurnýja orkuna og ná betri tókum á náminu. Einn bægið burt áhyggjum með sundi: „Í hádeginu reyndi ég að byrja að læra, en lærdómurinn snérist um það að skipuleggja mig. Ég komst því miður ekki lengra því Vesturbæjarlaugin kallaði, og ég varð að svara kalli. Þar synti ég minn kílómeter og náði að skola burtu öllum áhyggjum. Áhyggjum af skólanum, áhyggjum af ritgerðinni, áhyggjum af fjármálunum.“¹⁰⁸

Í mars árið 1986 var gerð fyrsta tilraun hér á landi með fjar-kennslu í því formi að hafa gagnvirkt samband í sjónvarpi.¹⁰⁹ Á árunum 1992–93 var unnið að hugmyndum um háskólasjónvarp og samþykkt að stofna kennsluvarp.¹¹⁰ Ný tækni, að taka kennslufni upp stafrænt og setja á vefinn, leysti hugmynd um kennsluvarp af hólmi, og smám saman jókst kennslufni á vef Háskólans. Árið 2007 var svo komið að flestir fyrirlestrar við Háskóla Íslands voru settir á netið. Þar gátu nemendur í fjarnámi og þeir sem ekki áttu heimangengt hlustað og horft á fyrirlestrana. Í kjölfarið hafa kennarar tekið eftir því að mæting í fyrirlestra minnkar. Kennari með áratuga reynslu af kennslu við Háskóla Íslands sagði árið 2011: „Það koma ef til vill 80 nemendur í fyrstu og síðustu kennslustundina en þess á milli mæta 30 til 40 nemendur – og, af þeim sem mæta, þá birtast margir seint og fara snemma. Ég hef hvergi séð svona ástand erlendis og þannig var það ekki við upphaf míns ferils hjá HÍ.“¹¹¹ Sumir horfa eða hlusta aftur á fyrirlestrana eftir að hafa mætt í tíma og telja sig hafa talsvert gagn af því.¹¹²

Þegar stúdentar skráðu dagbækur sínar spegluðu þeir oft vinnu-framlagið í samvisku sinni, og í lok vinnudags mátu þeir afrakstur vinnu sinnar. Margir eru vel sáttrir eftir gott dagsverk en aðrir hafa samviskubit: „Ég var alltaf að hugsa um að ég þyrfti að fara að lesa meira en ég nennti því ekki í dag, ég geri það vonandi á morgun.“¹¹³

¹⁰⁷ *Dagbækur háskólastúdenta*, 144.

¹⁰⁸ *Dagbækur háskólastúdenta*, 42.

¹⁰⁹ Páll Sigurðsson, *Úr hús-næðis- og byggingar-sögu II*, 251.

¹¹⁰ *Árbók Háskóla Íslands 1991–94*, 185–86.

¹¹¹ *Frjáls verslun LXXIII:2*, 33. Viðtal við Þráin Eggertsson hagfræði-prófessor.

¹¹² *Viðtal*. Grettir Sigurjónsson, tæknimaður Kennslumiðstöðvar 12.05.2010.

¹¹³ *Dagbækur háskólastúdenta*, 37.

Kannski er það vegna þess að „Það er einhvern veginn þannig að maður finnur sér alltaf eitthvað annað sem er meira spennandi heldur en að læra.“¹¹⁴ Til að safna orku og ná meiri árangri næsta dag er mikilvægt að líta upp úr námsbókunum eða svo sagði 26 ára tannlæknanemi árið 2001: „Það var nú eins í kvöld eins og svo oft áður að maður nennir ekki alltaf að kíkja í námsbækurnar eftir svona langan dag í skólanum. Þess í stað var einn skólafélaginn búinn að bjóða okkur á forsýningu í bíó, Vertical Limit. Það var þegið með þökkum.“¹¹⁵ Stúdent á lokamissari í eðlisfræði hugleiddi hvernig það væri að ljúka námi og hefja vinnu með áhyggjulausu lífi:

Það verður skrýtið að vera ekki námsmaður lengur. Fara í vinnuna, úr vinnunni klukkan fimm og hætta að nota heilann. Hafa tíma til að blása lífi í tómsundaiðju. Eiga frí um helgar. Fá útborguð laun um hver mánaðamót og geta leyft sér að eyða peningum án þess að þurfa að borða ekkert nema núðlusúpur næsta mánuðinn. Losna við hið sífellt nagandi samviskubit um að maður sé ekki nógu duglegur, hafi ekki lært nógu mikið síðustu helgi, hafi ekki komist yfir nógu margar blaðsíður í kennslubókinni í dag. Kannski tekur bara öðruvísi samviskubit við. En fullt af góðum hlutum hverfa um leið. Að vera námsmaður er nefnilega mjög skemmtilegt. Maður lærir eitthvað nýtt um heiminn sem við lifum í á hverjum degi (eins og lífið endi eftir skólagöngu). Maður hittir alltaf fullt af fólki á hverjum degi, fólki á manns eigin aldri. Hangir og drekkur kaffi og spjallar við samnemendur sína um lífið og tilveruna, hvað heimaðæmin í þessari viku voru erfið, hvað maður var latur um helgina. Maður getur sofið yfir sig til kl. 11:30 án þess að vera rekinn.¹¹⁶

Námslok og brautskráning frá Háskóla Íslands eru merk tímamót í lífi sérhvers einstaklings. Langt og strangt nám er að baki. Sumir huga að frekara námi erlendis, en aðrir vilja komast sem fyrst í vinnu. Háskólinn stendur áfram opin fyrir þá sem þurfa síðar að sækja sér nýjan fróðleik á símenntunarnámskeiðum, taka þátt í ráðstefnum fagstétta eða sækja opinbera fyrirlestra á vegum skólans. Margir fyrrverandi námsmenn Háskólans koma aftur þangað sem starfsmenn og leggja honum áfram lið við að mennta þjóðina. Aðrir

¹¹⁴ *Dagbækur háskólastúdenta*, 27.

¹¹⁵ *Dagbækur háskólastúdenta*, 129.

¹¹⁶ *Dagbækur háskólastúdenta*, 102.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN – III.7 STÚDENTALÍF

leggja sitt af mörkum með stuðningi við Happraættið eða með öðru móti.

Óvissa um hvað taki við að námi loknu er hluti af tilveru stúdentanna. „Ég hóf mitt nám í HÍ haustið 1999 og vona mér lánist að ljúka í vor [2001]. Ef ekki, þá bara síðar! Hvað síðan tekur við, veit nú enginn, því hver vill ráða bráðum sextuga konu í vinnu – með DIPLOMA í íslensku?“¹¹⁷ Þrátt fyrir samviskubit og áhyggjur yfir lærdómi sem herjar stundum á stúdentanna sagði stúlka í sálfræði sem komin var að því að velja sér BA-verkefni á vormisseri 2001: „[Þ]essi ár í háskólanum eru búin að vera langskemmtilegustu ár ævi minnar.“¹¹⁸

¹¹⁷ *Dagbækur háskólastúdentanna*, 132.

¹¹⁸ *Dagbækur háskólastúdentanna*, 110.

8. Háskóli fyllir hundrað ár

Við stofnun Háskóla Íslands sagði Björn M. Ólsen rektor að hann „er eigi að eins hinn yngsti háskóli heimsins, heldur einnig hinn minsti og einhver hinn ófullkornasti. Þetta er eðlilegt, því að efni voru eru smá, og vjer verðum að sníða oss stakk eftir vexti.“¹ Um 95 árum síðar, árið 2006, setti Háskóli Íslands sér það langtíma-markmið að komast í hóp 100 bestu háskóla í heimi. Það var talið raunhæft, enda voru á þeim tíma átta háskólar á Norðurlöndum á alþjóðlegum matslistum yfir fremstu háskólastofnanir í heiminum. Akademísk hefð í Skandinavíu er reyndar margfalt eldri, og stuðningur stjórnvalda þar við háskóla talsvert meiri. Háskólarnir í Kaupmannahöfn og Uppsölum eru liðlega 530 ára, háskólinn í Åbo er 370 ára, og háskólinn í Osló verður 200 ára þegar Háskóli Íslands fagnar aldarafmæli. Þannig höfðu um aldir verið starfræktir háskólar annars staðar á Norðurlöndum, og átti úrval Íslendinga rétt á aðgangi að háskólanum í Kaupmannahöfn.

Í nokkra áratugi var bollalagt hvar ætti að velja Háskólanum stað þegar hann fengi loks sérstakt hús. Hugmyndirnar færðust sífellt fjær Austurvelli, úr hugsaðri viðbyggingu við Alþingishúsið upp á Amarhól, þaðan upp á Skólavörðuholt, og loks varð Háskóli Íslands svo ótrúlega heppinn að fá að gjöf lóð frá Reykjavíkurborg rétt utan við jaðar byggðarinnar. Þar voru útþenslumöguleikar meiri en nokkrum manni datt þá í hug að þörf væri á, og þeir eru engan veginn þrotnir enn. Því er Háskóli Íslands nú í þeirri fágætu aðstöðu að vera í næsta nágrenni við miðbæ heimaborgar sinnar án þess að þrengt verði að honum í fyrirsjáanlegri framtíð.

En þótt byggt hafi verið upp af krafti á háskólalóðinni á síðustu 70 árum hefur það tæplega haldið í við hinn vaxandi fjölda stúdenta sem þangað vill leggja leið sína. Háskóli Íslands á því nokkuð í land að ná samjöfnuði í húsakosti við systurstofnanir sínar erlendis.

Háskóli Íslands var stofnaður sem embættismannaskóli. Jafnvel Heimspekideild, sem bauð þó í grundvallaratriðum upp á það sem síðar var kallað rannsóknartengt nám, menntaði einkum þá sem áttu eftir að verða opinberir starfsmenn; kennarar, bókaverðir, skjalaverðir og einn háskólaritari. Smám saman var hafin kennsla í erlendum tungumálum, venjulega með tilstyrk sendikennara sem

¹ *Árbók Háskóla Íslands* 1911–12, 11.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN

sendilöndin launuðu. Aðrar skólanámsgreinar bættust við, mannkynssaga, stærðfræði og raunvísindagreinar, einkum eftir að Raunvísindastofnun kom til. Á áttunda áratugnum var hafin kennsla í félagsvísindum í sérstakri deild og Læknadeild eflað með kennslu í hjúkrunarfræði og sjúkrþjálfun. Til viðbótar við embættismenntunina varð það meginhlutverk Háskólans að miðla undirstöðumenntun á háskólastigi, og því er tímabilið frá því um 1960 og fram um 1990 kennt við grunnmenntun í þessari bók.

Um 1990 var starf Háskólans komið á það stig að tímabært var talið að efla vísindastarf, sérstaklega í þeim deildum þar sem nokkur hefð hafði verið fyrir rannsóknum. Heimspékideild og Læknadeild voru fyrstar til að koma á doktorsnámi innan sinna vébanda. Verkfræðideild og Raunvísindadeild tóku upp meistaranám um líkt leyti. Með stofnun Tilraunastöðvar Háskólans í meinafræði að Keldum í Mosfellssveit árið 1947 og rannsóknum Björns Sigurðssonar og samstarfsmanna hans á hæggingum smitsjúkdómum í sauðfé hafði verið sýnt fram á að byggja mátti upp öflugar rannsóknir á Íslandi, rannsóknir sem lögðu lóð á vogarskálar alþjóðlegra vísinda og voru íslensku atvinnulífi mikill styrkur.

Á 50 ára afmæli Háskólans flutti ríkisstjórn landsins skólanum þá gleðifregn að koma ætti upp rannsóknarstofnun í íslenskum fræðum við skólann. Óskað hafði verið eftir því í tilefni afmælisins. Bygging Handritastofnunar, síðar Stofnunar Árna Magnússonar, reis á háskólalóðinni og varð setur íslenskra fræða. Þar var komin aðstaða til að varðveita íslensk handrit sem áður höfðu verið varðveitt í Kaupmannahöfn og til að hefja ítarlegar rannsóknir á menningararfi Íslands í samvinnu við fræðimenn hjá Orðabók Háskólans og víðar.

Laust eftir miðja 20. öld hófst alþjóðleg umræða um friðsamlega nýtingu á kjarnorku. Stofnuð var Kjarnfræðinefnd á Íslandi árið 1956, og eitt af verkefnum hennar var stofnun rannsóknarstofu til að annast mælingar á geislavirkum efnum. Prófessorsembætti í eðlisfræði var stofnað árið 1957 og Eðlisfræðistofnun komið á legg árið eftir. Í framhaldi af því var Raunvísindastofnun Háskólans stofnuð árið 1966 með myndarlegum stuðningi erlendis frá. Með starfrækslu þessara rannsóknarstofnana, og annarra sem síðar voru settar á stofn, var lagður grunnur að frekari rannsóknum og kennslu á fjölmörgum sviðum lækna-, hug- og raunvísinda á Íslandi.

Á áratugunum eftir síðari heimsstyrjöld fjölgaði landsmönnum hratt. Sívaxandi hluti unga fólksins sótti í háskólanám, og endurbætt

Rektorar Háskóla Íslands í 37 ár. Frá vinstri: Ármann Snævarr (1960–69), Magnús Már Lárusson (1969–73), Guðlaugur Þorvaldsson (1973–79), Guðmundur K. Magnússon (1979–85), Sigmundur Guðbjarnason (1985–91), Sveinbjörn Björnsson (1991–97).

námslánakerfi greiddi götu stúdenta. Almennt ríkti mikil trú á að menntun væri undirstaða hagsældar og því þjóðhagslega arðvænlegt að hlynnu að henni. En um leið tóku margir háskólanemar að gefa lítið fyrir að verða tannhjól í hagsældarverksmiðju samfélagsins. Að fyrirmynd jafnaldra sinna í grannlöndunum tóku þeir að efast um öll venjuhelguð gildi og vildu jafnvel bylta samfélagi sínu. Þeir uppgötvuðu í sjálfum sér nýja rödd, og á hana var talsvert hlustað um skeið. Áhrif stúdenta á stjórn skólans voru ekki mikil á þessum tíma. Því vildu þeir breyta, og þeim fjölgaði smám saman í ráðum og nefndum skólans. Á nýfunda áratug aldarinnar hneig þessi róttæka bylgja og háskólamenn fengu meiri áhuga á tækni og vísindagreinum sem virtust líklegar til að skila hagnaði í samstarfi við atvinnulíf. Samtímis varð tölvan helsta atvinnutæki flestra háskólamanna og átti eftir að breyta vinnulagi starfsmanna og stúdenta umtalsvert.

Á 50 ára afmælisári skólans árið 1961 sagði Ármann Snævarr háskólarektor að ríkisstjórnin hefði tekið til greina í fjárlagafrumvarpinu allar fjárlagaóskir Háskólans.² Því miður varð þessi rausn ekki til frambúðar, og fjárveitingartillögur jafnan skornar niður eins og fyrr hefur verið rakið. Árið 1990 var komið á rammafjárlögum, sem þýddi að Háskólinn gat sjálfur ráðstafað að eigin vild þeirri fjárhæð sem honum var úthlutað á fjárlögum. Nokkru síðar tók ríkið að semja við Háskólann um að fjárveitingar réðust af nemendafjölda og námsframvindu stúdenta. Um sama leyti hætti

² *Árbók Háskóla Íslands* 1962–63, 13–14.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN

ríkisvaldið að skipta sér af ráðningu starfsmanna, en það hafði um áratuga skeið verið þrætuepli skólans og menntamálaráðherra hverjir væru ráðnir til starfa. Með þessum mikilvægu breytingum í fjármálum og starfsmannamálum jókst frelsi skólans og jafnframt ábyrgð á eigin rekstri. Með jafnréttislögum, stjórnsýslulögum og fleiri lagaþálfum, auk umboðsmanns Alþingis, hafa stjórnvöld séð til þess að einstaklingar geta leitað réttar síns ef þeir telja á sér brotið í skólanum. Háskólinn hélt síðan áfram að færa ábyrgð á fjármálum og starfsmannahaldi út til hinna nýju fræðasviða þegar þeim var komið á fót árið 2008.

Ármann Snævarr var stórhuga og glöggskyggn þegar hann sagði aðeins tveimur árum eftir hálfra aldar afmælið: „Framfarir og velgengni mannkyns velta ekki sízt á því, hversu háskólum og öðrum vísindastofnunum vegnar, og það er félagsleg reynsla, að þau ríki, sem bezt búa að háskólum og öðrum vísindastofnunum, verða einnig í fararbroddi um framleiðslu og framfarir. Vísindin eru sterkasta aflið í nútímaþjóðfélögum ... og þau ríki, sem viðurkenna ekki þessi frumsannindi, hljóta að dragast aftur úr og staðna.“³ Þessi tónn hefur verið sleginn í ræðum og fyrirlestrum háskólamanna næstum árlega fram á þennan dag. Í lok sjöunda áratugarins var unnt að stórefla náttúruvísindi við skólann með stofnun Raunvísindadeildar. Á áttunda áratugnum var hafin kennsla í félagsvísindum í sérstakri deild og Læknadeild eflað með kennslu í hjúkrunarfræði og sjúkráþjálfun. Í tengslum við allar deildir voru síðan stofnaðar rannsóknarstofur sem eflaðu fræðastarf og kennslu.

Þjóðfélagið fór mikils á mis á áratugnum eftir 1989 þegar samdráttur var í efnahag landsins. Þá var dregið hlutfallslega úr fjárveitingum til Háskólans í heilan áratug og hann þurfti ítrekað að vísa frá hugmyndum um nýjar námsgreinar, framhaldsnám og ný svið í rannsóknum. Á þeim tíma höfðu margar greinar náð þeim þroska að kennarar vildu efla rannsóknir og bjóða framhaldsnám þeim nemendum sem brautskráðst höfðu úr grunnnámi. Háskólinn reyndi að hvetja til rannsókna með framgangskerfi frá 1976 og með Vinnumatssjóði frá 1989. Ef fjárfest hefði verið í mannauði og vísindum á tíunda áratug 20. aldar er næsta víst að það hefði komið fram í fjölbreyttara atvinnulífi, blómlegri menningu og auknum hagvexti á nýrri öld. Samningar Háskólans við menntamála- og fjármálaráðherra um kennslu árið 1999 og rannsóknir árið 2001 skiluðu skólanum auknum fjárveitingum, og hann gat opnað dyr

³ *Árbók Háskóla Íslands* 1963–64, 5.

sínar fyrir fróðleiksfúsum stúdentum sem kölluðu eftir frekari menntun. Háskólinn brást við með því að auka framhaldsnám í æ fleiri greinum, og þjóðin tók því fagnandi með mikilli aðsókn að skólanum sem jafnvel kom forráðamönnum hans og yfirvöldum á óvart. Það varð háskólakennurum fagnaðarefni að sjá hversu vel nemendur tóku framhaldsnámi á öllum sviðum, á tímum þegar vel áraði í efnahag landsmanna. Þótt kveðið væri á um það í samningum við stjórnvöld að fjárveitingar fylgdu sérhverjum stúdent sem lyki námi þá var þak á þeim fjölda sem stjórnvöld vildu borga fyrir. Þegar svo aftur harðnaði á dalnum í kjölfar efnahagserfiðleika árið 2008 varð að fresta samningum um stuðning við uppbyggingu rannsóknarháskólans. Stjórnvöld beittu einnig hlutfallslegum niðurskurði á sama tíma og stúdentum fjölgaði stórlega. Háskólamenn hafa bent á að fjárfesting í menntun og rannsóknum dregur úr atvinnuleysi. Jafnframt hefur verið sýnt fram á að fjárfesting í rannsóknum skili sér margfalt til baka í nýjum og skapandi atvinnugreinum, framtíðar hagvexti og blómstrandi menningu.

Enn fjölgaði háskólanemum ört í Háskóla Íslands, um leið og aðrir háskólar tóku til starfa við hlið hans. Fjölgun stúdenta stafaði nú mestmegnis af því að stærri hluti hvers fæðingarárgangs sótti háskóla. Í þessu efni hefur Ísland ekki skorið sig úr þróun annarra landa. Miðað við aldursskiptingu nýnema á árunum 2008–10 stefnir í að liðlega 83% ungs fólks stundi háskólanám.⁴ Einkum hefur konum fjölgað í háskólanámi, og eru þær nú í meirihluta í flestum námsgreinum. Konum hefur einnig fjölgað verulega meðal akademískra starfsmanna síðustu áratugi.

Háskólinn hefur á mörgum sviðum unnið að jafnréttismálum. Sérstaklega hefur verið reynt að bæta möguleika hinna ýmsu hópa stúdenta til náms. Þótt Háskólinn hefði ekki slegið hendinni á móti meira fjármagni til uppbyggingar rannsókna og þróunar nýrra námsgreina þá hafa forráðamenn hans staðist þá freistingu að leggja skólagjöld á nemendur. Sátt hefur verið um það milli stúdenta, stjórnar skólans og stjórnmalamanna að leysa ekki vanda hans með því að hækka skrásetningargjöld. Hinir nýstofnuðu einkaskólar á háskólastigi, sem veita skólanum nokkra samkeppni, hafa þegið samþærilegar greiðslur fyrir nemendur við það sem Háskóli Íslands hefur fengið, en auk þess hefur þeim verið heimilt að leggja á skólagjöld, sem fara hækkanði. Af þessu hefur skapast nokkurt ójafnvægi milli skóla og hópa nemenda.

Enn eru doktorsvarnir hátíðlegar athafnir í Háskóla Íslands. Hér ver Erla Hulda Halldórsdóttir sagnfræðiritgerð sína, Nútímans konur. Menntun kvenna og mótun kyngervís á Íslandi, 23. september 2011.

⁴ Vef Hagstofa Íslands. Nýnemar á háskólastigi og doktorsstigi 2008–2010.

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN

Til að komast í hóp framúrskarandi rannsóknarháskóla þarf að sýna árangur á mörgum þekktum sviðum vísinda og fræða. Einkum eru það afköst í rannsóknum sem skipta sköpum. Einn af hinum alþjóðlegu mælikvörðum á árangur í rannsóknum er fjöldi birtra vísindagreina í kröfuhörðustu alþjóðlegum fræðitímaritum. Árið 2006 var stefna sett á birtingu 550 greina. Á þremur árum hafði greinum fjölgað um 55%, úr 290 í 450 greinar. Annar mælikvarði á árangur er að aðrir vísindamenn hagnýti þessar greinar og vitni til þeirra í rannsóknum sínum. Á árunum 2006–08 fjölgaði tilvitnunum í rannsóknir vísindamanna við Háskóla Íslands og stofnanir hans um 76%. Þriðji mælikvarðinn á árangur íslenskra vísindamanna er hvernig umsóknum þeirra um framlög úr erlendum samkeppnisjóðum reiðir af. Á þessum sama tíma jukust framlög úr erlendum samkeppnisjóðum um 58%. Sprotafyrirtækjum sem eiga uppruna sinn í umhverfi Háskóla Íslands hefur fjölgað og umsóknum um einkaleyfi sem byggja á rannsóknum við Háskólann og stofnanir hans hefur einnig fjölgað. Þannig styrkir skólinn íslenskt atvinnulíf og eflir þjóðlíf. Eitt af höfuðmarkmiðum skólans hefur verið að efla framhaldsnámið og fjölga sérstaklega stúdentum sem ljúka doktorsprófi. Árið 2000 luku fimm doktorsprófi frá Háskóla Íslands en árið 2010 voru þeir 36. Stór hluti rannsókna er þannig unninn af stúdentum í framhaldsnámi. Ein jákvæðustu áhrif rannsóknarnámsins eru auknar rannsóknir kennara og sérfræðinga skólans. Tugir Íslendinga fóru í framhaldsnám til útlanda á síðustu áratugum og luku þar doktorsnámi. Í samræmi við það hefur Háskólinn nú tekið upp þá stefnu að bjóða efnilegum erlendum námsmönnum að stunda doktorsnám við Háskóla Íslands.

Mikilvægur þáttur í starfi Háskólans, jafnvel meginhlutverk, er að þjóna íslensku samfélagi með því að rannsaka íslenska menningu og náttúru og kanna félags- og stjórnmalakerfi landsins. Í þessu hlutverki á Háskólinn erindi við þjóð sína og samfélagið, en í minna mæli við umheiminn. Þessi starfsemi gerir íslenskt samfélag auðugra, skemmtilegra og skiljanlegra. Háskólinn er enn eins og í upphafi embættismannaskóli, í gamalli merkingu orðsins embætti. Hann menntar til starfa presta, sýslumenn, dómara, lækna, kennara, en auk þess fjölda sérfræðinga á nýrri sviðum: lyfjafræðinga, hjúkrunarfræðinga, sjúkraþjálfara, sálfræðinga, tölvunarfræðinga, félagsfræðinga, verkfræðinga og fjölmiðlafólk. Á aldarafmæli skólans er unnt að leggja stund á tæplega hundrað námsgreinar við Háskóla

Framtíð Háskóla Íslands. Á hverju sumri er starfræktur Háskóli unga fólksins á vettvangi Háskólans. Þar fá unglingar tækifæri til að komast í snertingu við háskólaumhverfi og akademískt nám, aðlagð að þörfum sínum.

Íslands. Að lokinni brautskráningu tekst fólk þó í vaxandi mæli á við tímabundin verkefni í stað þess að setjast í embætti sem það gegnir til frambúðar. Með fjölbreyttara námi getur fólk ráðið við margbreytilegri störf í æ flóknara samfélagi.

Efnahagslíf, atvinnulíf og þjóðlíf landsmanna varð fyrir áfalli við hrun íslenska fjármálakerfisins í október 2008. Það mun verða til að seinka uppbyggingu rannsóknarskólans um ókomin ár. En við slíkar aðstæður er talið þeim mun mikilvægara að huga að frekari uppbyggingu vísinda og fræða sem lagt getur grunn að öflugra atvinnulífi og innihaldsríkara menningarlífi. Forystumenn skólans hafa í áraraðir bent á þessa framtíðarsýn. Háskólinn hefur þegar lagt sitt lóð á vogarskálarnar með því að taka á móti fjölda fólks sem missti vinnuna á þessum tíma. Þetta fólk mun koma tvíeft út á vinnumarkað þegar efnahagur landsmanna batnar. Háskóli Íslands vill þjóna íslensku samfélagi og gerir það ekki síst með því að vera í tengslum við vísindamenn við þekktá háskóla um heim allan. Þannig verður fræðunum miðlað áfram til landsmanna. Á umliðnum áratugum hefur Háskólinn undirritað fjölda samninga við heimsþekktá skóla og vísindastofnanir erlendis og opnað þannig möguleika fyrir nemendum að komast í góða skóla erlendis án þess að greiða skólagjöld. Vísindamenn frá hinum erlendu skólum hafa einnig komið að kennslu og rannsóknum við Háskóla Íslands. Íslenskt

III. RANNSÓKNARHÁSKÓLINN

fræðasamfélag hefur upp á margt að bjóða sem tengist höfuð- atvinnuvegum þjóðarinnar í matvælaframleiðslu, orkubúskap, hug- búnaðargerð, ferðaþjónustu og bókmönnun.

Bætt húsakynni, fullkonnari tæki og tölvur til rannsókna og margs konar hjálpartæki í kennslu og samskiptum hafa auðveldað kennurum störfin, eflt rannsóknir og miðlað þekkingu til stúdenta. Stúdentar eiga einnig auðveldara með að koma heimaverkefnum og rannsóknarritgerðum til skila með fullkonnari tölvum. Allt sparar þetta tíma. Að reikna dæmi, skrifa skýrslur og stíla verður hins vegar alla tíð eins og hver önnur erfiðisvinna. Það krefst vinnu, heilabrota og yfirlegu, oft fram á kvöld, að brjóta krefjandi verkefni til mergjar og koma þeim aftur frá sér þannig að öllum séu skiljanleg. Þótt meira sé lagt upp úr skilningi og gagnrýnni hugsun þá þurfa há- skólastúdentar að læra tiltekin þekkingaratriði og geta staðið skil á þeim, mest fyrir sjálfum sér en einnig á prófi. Í rannsóknarnáminu taka stúdentar verkefni í eigin hendur, skilgreina þau og leita lausna. Þar gefast kennurum tækifæri til að miðla meira af sinni reynslu, og samskiptin verða nánari og persónulegri. Í doktorsnámi verða kennari og nemandi sem eitt teymi þar sem nemandinn dregur vagninn, en kennarinn hvetur áfram og styður nemanda sinn. Að leiðarlokum njóta þeir útsýnisins sem leggja á sig hina erfiðu fjall- göngu þekkingarleitarinnar. Þekkingin er þó ekki eins og ein stærð sem þarf að höndla í eitt skipti fyrir öll. Henni þarf að halda við og hana þarf að rækta. Með háskólanáminu hafa stúdentar öðlast færni til að afla sér frekari fróðleiks og bæta við þá þekkingu sem þeir öflaðu sér.

Háskólanámið er meira en bóklestur. Þrátt fyrir fjarkennslu og háskólanet reynast skemmtilegir háskólakennarar enn vera meðal þess sem stúdentum þykir helst vert að nefna í dagbókum sínum. Félagslíf er mikið á vegum stúdenta, í hverri námsgrein og á vegum Stúdentaráðs þar sem stöðugt er bryddað upp á nýjungum í takt við tímann. Í Háskólanum treysta stúdentar félagsleg tengsl, margir þeirra eignast vini fyrir lífstíð, jafnvel maka.

Háskóla Íslands stofnuðu ellefu kennarar, einn ritari og 45 stú- dentar. Þá taldi þjóðin liðlega 85.000 sálir þannig að um 0,06% hennar helgaði skólanum krafta sína. Í árslok 2009 voru starfsmenn á föstum launum um 1.260 og um 2.280 stundakennarar. Með próf- dómurum, prófgæslufólki, húsvörðum og ræstingafólki, sem í vax- andi mæli er af erlendu bergi brotið, greiddi Háskólinn 4.540

einstaklingum laun árið 2009. Sama ár voru stúdentar skólans um 14.000 og 5.300 einstaklingar sóttu sér fræðslu hjá Endurmenntun skólans. Alls komu því um 23.800 manns að rekstri skólans það ár, sem starfsmenn eða nemendur, sem gerði Háskóla Íslands einn stærsta vinnustað Íslands. Af liðlega 319.000 manna þjóð voru þannig um 7,5% hennar hluti af starfi skólans árið 2009. Þá eru ótaldar þúsundir sem árlega sækja þangað opna fyrirlestra, ráðstefnur og þing.

Framtíð Háskólans „er undir því komin, að honum takist æ betur og betur að vinna sjer traust og hylli þjóðarinnar“.⁵ Kannanir sýna að skólinn nýtur trausts hennar. Æ stærri hluti hennar leggur leið sína þangað á lífsleiðinni. Landsmenn hafa hlúð að nýgræðingnum sem gróðursettur var fyrir einn öld, og nú stendur Háskólinn eins og tíguleg eik sem veitir íslenskri menningu gott skjól og er íslensku atvinnulífi stoð og stytta.

⁵ *Árbók Háskóla Íslands* 1911–12, 13.

Summary

The hundred year history of the University of Iceland is recounted in three sections of the book. The first section, which covers the first half of the University's century of existence, focuses on the University as a professional school with the principal purpose of training young men to serve as officials of the State and Church. The second section, covering the years from 1961 until 1990, focuses on undergraduate studies in a period when studies at that level were being introduced in a number of fields, particularly in branches of natural and social sciences. The third section bears the heading "Research University" and focuses on the introduction of graduate studies toward degrees at the M.A., M.Sc. and Ph.D. levels and the expansion of academic research through improved working conditions and increased incentives.

The book recounts the development of the University, focusing at all times on the links between the University itself and general social progress in Iceland.

I. Professional school, 1911–1961

The University of Iceland was founded in Reykjavík on 17 June 1911, on the centennial anniversary of Iceland's national leader, Jón Sigurdsson. The precursors of the University were three small schools. A school of theology had been established in 1847, a medical school in 1876 and a law school in 1908. The establishment of a university represented a stage in the progress toward Icelandic independence from Denmark, the

Danish government having long opposed the establishment of a university in Iceland. In 1904 Iceland was granted home rule with the appointment of a Minister for Icelandic Affairs based in Reykjavík, who was subject to the parliamentary rule of Iceland's legislature. With the passing of this milestone there was no stopping the eventual establishment of a university.

The University was formed by the merger of the three professional schools, with the addition of a faculty of arts which was intended to provide teaching in propaedeutics, the Icelandic language, literature and history, leading to an M.A. degree. No students were enrolled in the Faculty of Arts in the first year. There were only eleven permanent teachers at the University at the outset, eight part-time teachers and 45 students. The population of Iceland at that time was 85,000. The University was housed on the ground floor of the parliamentary building, with one classroom for each faculty, a teachers' lounge and some small storage rooms.

Plans were soon devised for a new university building, as the available space was becoming more and more constrained with the growing number of students. The initial plan was for the building to be located near the centre of town, even as an annex to the existing parliamentary building. But when the final decision was made, in the thirties, the University had the good fortune of being allocated an extensive tract of land just outside the populated town centre, with options

for expansion which remain unexhausted to the present day. Also, the University was granted exclusive rights to the operation of a cash lottery in Iceland, and the revenues from the lottery made it possible to construct an elegant three-storey university building, which was inaugurated on 17 June 1940.

The number of university students grew gradually without the introduction of any new programmes of study. It became a matter of concern that there would be too many people qualified for public office, and that there would eventually be a glut of unemployed academics. In the thirties ideas were proposed of establishing a fifth faculty dedicated to fields which would be useful to the country's principal economic sectors, i.e. agriculture, fisheries and industry. The result was the establishment of a Faculty of the Industries in a new building constructed on the University campus even before the main building rose. The new faculty was exclusively research-oriented, however, and no teaching was introduced in these fields. The organisational ties between the Faculty of the Industries and the University were limited, as politicians were reluctant to hand over research in the country's industries to academics. There was tension between the administrators of the University and the State in these years, and on several occasions there were heated disputes regarding the appointment of staff. The Minister for Education was formally entrusted with the appointment of University officials, but in time the procedure was adopted of appointing committees of experts to evaluate the qualifications of applicants, and the members of these committees felt that it was their moral right to have the final decision on the actual appointments.

The work of the University remained stable for the most part while it was housed in the parliamentary building. The number of teachers hardly grew at all, but in the winter of 1939–1940 the number of students exceeded 200 by a significant margin for the first time. Although women had the same rights to education and official positions from the time that the University was established, there was no woman in any permanent position at the University while it was housed in the parliamentary building, although the number of female students went from 1 to 30 over the period. The teaching was focused primarily on producing prospective public officials. Teaching mostly took the form of lectures, and no doubt the lectures sometimes came off as rather uninspired. Most of the teachers at the University engaged in significant research, notwithstanding the primitive conditions, but only a very few published articles in foreign journals.

A Student Council was established at the University in 1920, and among other things the Council ran a refectory for students in 1921 to 1929. In the thirties students increasingly involved themselves in politics, with three factions vying for power on the Student Council. One of the major milestones in students' affairs was the construction of a residential building for students on the prospective university site, which was taken into use in the autumn of 1934. A second such building rose on the campus in 1942–1943.

After the University moved into its own building its growth was rapid, for various reasons other than the increased availability of space. When Denmark was occupied by Germany in World War II students no longer

had the opportunity to pursue their studies in Copenhagen, which made the introduction of studies in engineering at the University of Iceland inevitable. Business studies were also introduced, followed by odontology shortly after that. Foreign states were already sending guest lecturers at this time to teach their native languages, but B.A. studies at the Faculty of Arts were organised during the War years and it became possible for students to complete degrees in foreign languages. Studies in further fields were added in the fifties, particularly for the purpose of training school teachers. These fields included world history, geography, geology, mathematics and pedagogics. The number of permanent academic staff went from 15 to 25 in the 1940s. The University's administrative staff was doubled in 1949, when an assistant was appointed for the University Secretary, who had served alone in that office. The number of students grew from 280 to 750 in 1940–1953. The growth was largely a result of the fact that the Icelandic economy flourished during the War years. The country was not a participant in the War, but British and American military forces kept up employment levels and the price of Icelandic exports was high. In the fifties the growth of the University slowed down markedly. At the fiftieth anniversary of the University students still remained short of 800, a quarter of them women.

II. Undergraduate studies, 1961–1990

In the decades following the Second World War university studies and all academic activities expanded exponentially throughout Europe. Birth rates were high in the years

following the War, prosperity increased and the consensus grew that education was among the most important prerequisites for economic progress. This consensus was prominent in Iceland, with the key role played by Gylfi Þ. Gíslason, who served as Minister for Education over an unbroken period of 15 years, from 1956 to 1971. To begin with, the biggest changes occurred at the secondary school level, where the number of schools doubled in the sixties, and in the seventies a number of comprehensive colleges were established around the country. At the same time, a powerful youth protest movement, commonly known as the 1968 movement, pervaded Iceland. The country's youth campaigned for greater democracy and direct democracy, both in society in general and within the universities, global solidarity, frequently socialism and occasionally anarchy. In the University of Iceland students demanded new teaching methods, improved conditions, a voice in the governing bodies of the University and more favourable student loans. Externally, radical students were active in protests against the United States military base at Keflavik Airport, but there were also instances of reaction to Icelandic nationalism.

The wave of growth that started in the secondary schools in the sixties soon reached the university level. In a quarter century, from 1965 to 1990, the number of students at the University of Iceland went from 850 to 4,500. This tremendous growth obviously required a thorough reorganisation of the University, particularly through the addition of new programmes of education. Studies in sociology, political science and anthropology

were introduced in 1970–1971. These programmes were merged into a separate faculty at the University, to be joined subsequently by psychology, pedagogics and library sciences, which were transferred from the Faculty of Arts. Other programmes, including social counselling, were added later. A similar trend occurred in the sciences, when the Faculty of Engineering became the Faculty of Engineering and Science in 1968, and studies toward a B.Sc. degree in mathematics, physics, chemistry, geology and geography were transferred to that faculty from the Faculty of Arts, with the addition of studies in biology. Nursing, which had been taught in the Icelandic School of Nursing, was incorporated as a separate programme of studies in the University in 1973. A physiotherapy programme was established three years later.

At this time, research institutions were being established in the University. Two of these are worthy of particular note. The first was the Manuscript Institute of Iceland, subsequently the Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies, which was established in 1962 for the purpose of studying and preserving Icelandic mediaeval manuscripts, which by then were expected to be repatriated eventually to Iceland by Denmark. The second was the Science Institute of the University of Iceland, founded in 1966 to undertake studies in the natural sciences and mathematics. Since that time the number of research institutes has grown, and at this time virtually every teacher at the University whose duties include research is affiliated with one of these institutions.

One of the most significant trends in the work of the University was the huge growth

in women's participation and new research activities in women's studies. A political women's movement started around 1970 as part of the radical uprising of young people. Women gradually took over a significant part of the work in the University from the time that Dr. Margrét Guðnadóttir became the first woman to be appointed to the post of professor in 1969. The first Icelandic conference on women's studies was held in the autumn of 1985, followed by the establishment of an interest group on gender studies, which was active until 1991. This was again followed by the establishment of the Institute of Women's Studies and subsequently the Centre for Women's and Gender Research, which remains active.

The expansion of the University over this period suffered in many respects from a lack of funding. Up to a half of all the teaching was entrusted to part-time instructors with no research obligations nor any facilities for research, who were poorly paid for their work if they showed any dedication in preparing for their classes.

The increase in the number of students and programmes of study also called for additional housing. The buildings of the Science Institute (*Raunvísindastofnun*), the building of the Árni Magnússon Institute and teaching in Icelandic Studies (*Árnagardur*), the building of the School of Law (*Lögberg*), the three buildings of the Faculty of Engineering and Natural Sciences (*VR I, II and III*), the building for the social sciences and economics (*Oddi*) and the Biomedical Centre (*Læknagardur*) were all taken into use in this period. The Student Union Building was opened in the autumn of 1970, and by that

time the operation of student apartments, a cafeteria, bookstore and other student services had been combined under the Icelandic Student Services. The first student housing designed for families, *Hjónagardur*, was opened in 1977.

In the radical years around 1970, students called for new and clearer study objectives and new teaching methods to achieve these objectives. Lecturing was denounced as an outdated teaching method and students called for its replacement with seminars and practical training. Studies were extensively reorganised in line with student demands. However, students took a defensive position against calls for restrictions on enrolment in popular fields, where teaching was expensive and resource-intensive, such as medicine, physiotherapy, odontology and pharmaceuticals.

In the eighties the focus changed in university studies, with growing interest in the so-called practical fields. There was no longer the same belief that education, in itself, had intrinsic value; instead, the emphasis was now on technological fields and technological advances. However, there were also protests that the academic communities should not bow to the demands of materialism. One of the most significant technological advances in the academic world was the computer. The first “electronic brain” was acquired by the University in 1964. This was followed by one innovation after the other in the field of computer technology, and this trend continued into the next period.

III. Research University, 1990–2011

The University of Iceland is a state university, and for a long time it was kept under

strong government control. This was radically changed in the years around 1990. In several stages the academic community, and in particular the University of Iceland, have benefited from new legislation that entails freedom from the state government, while at the same time requiring the University to take greater responsibility for its own activities. In the years following 1990, the right to appoint staff was transferred entirely from the state to the administrative units of the University. At about the same time, the state budgetary powers gradually ended the practice of allocating funds to the University itemised by the University’s individual expenditures. Instead, the state and the University have now begun to negotiate budget allocations which are in all principal respects dependent on the performance of the University, the number of credits completed, the number of graduates, the research output of university teachers and other academic staff. At the same time, revenues other than budget allocations have begun to play a greater role than before in the operation of the University. The University lottery remains the principal source of funds for the University’s building and equipment costs. Funds are also obtained from various grants, both Icelandic and foreign. Large enterprises and organisations have sponsored the work of specialists in their respective fields.

In 2008 the last major change was made in the organisation of the University, concurrently with the merger of the Iceland University of Education with the University of Iceland. The University was divided into five schools: the School of Humanities, the School of Social Sciences, the School of Education,

the School of Health Science and the School of Engineering and Natural Sciences. Each School is divided into four to six faculties.

Calls for justice and equal rights have been prominent in the work of the University in recent decades. Several cases have come up of alleged violations of equal rights legislation in connection with appointments, with varying outcomes. But the proportion of women at the University has multiplied. In the winter of 1985–1986, female students outnumbered male students at the University for the first time, and at the time of this writing women represent almost 70% of the total number of students. Over one third of the academic posts at the University are now occupied by women, and their number is growing; as regards the University staff as a whole, women currently outnumber men by a small margin. Another non-discrimination matter which has surfaced repeatedly is the question of whether substantial school fees should be imposed on students. Such fees would place the University of Iceland on a more even footing with other Icelandic universities, which do collect school fees; however, a stronger demand has been made on the state to compensate for the absence of fees by means of higher allocations, as the University recognises that hefty tuition fees would constitute a curtailment of equal rights of access to the University from an economic perspective, as such fees would not be within everyone's means. Accusations of discrimination against academics as regards wages in comparison with other university-educated employees are by no means new either, although university salaries have been improving in recent years in comparison with

similar wage groups. Finally, regular course assessments, combined with other quality assurance initiatives, may be regarded as an equal rights issue, although approval of such assessments is not universal.

The University has continued to grow in recent decades. Until 2008, prior to the merger with the Iceland University of Education, the number of students grew to 10,000; their number is now approximately 14,000. The number of programmes of studies has also grown, and students can now select among 500 programmes in 90 fields of studies offering between 4,000 and 5,000 courses. New subjects include food science and nutrition, midwifery, media sciences, deacon studies and sign language linguistics and interpreting. Some short practical study programmes were introduced where a diploma can be earned in one and a half academic years. In addition, the Institute of Continuing Education of the University of Iceland offers a number of courses of great variety.

In light of the substantial increase in the number of students, the University was able to cope with surprisingly few new buildings throughout most of this period. The first major improvement in the working facilities for students and teachers was not owned by the University; this was the National University Library, built on the boundaries of the University campus and inaugurated in 1994. The first new large building intended for teaching purposes was the Natural Science Building (*Askja*), which was taken into use in 2003. Toward the end of the period three interconnected buildings were constructed on the campus: the University Centre (*Háskólatorg*) and *Gimli*, linked by the con-

necting building *Tröd*. The University currently owns approximately 95,000 square metres of housing in 38 buildings and leases an additional 9,000 square metres.

Concurrently with the extensive growth of the University of Iceland, various other universities and colleges have been launched, along with other organisations offering university level teaching. Some are state-owned, while others are privately operated, although mainly funded by state grants. It is now possible to complete a university degree at seven institutions in Iceland. There are those who believe that this is too many and that the time has come to increase collaboration between the existing universities, and even to merge some of them.

The biggest change in the work of the University of Iceland in this period has been the increase in research-related graduate studies. Shortly before 1990 studies of this kind, i.e. M.A. studies following a B.A. degree, were offered only in Icelandic, history, Danish and English. In fields leading to professional qualification, studies were organised in four to six years of coursework. Doctoral degrees were available, but only if candidates submitted a completed thesis written on their own initiative. In the last twelve years of the last century this organisation was transformed through participation in the Bologna Process, with its system of three years of B.A./B.Sc. studies with an additional two years of study at the M.A./M.Sc. level and three further years of doctoral studies. Graduate studies have been growing steadily: in 2000 there were 550 students registered for masters and doctoral level studies at the University; now there are close

to four thousand. Annually, about 50–80 students complete doctoral degrees; this number has not increased since the turn of the century. However, in 2001, 68 students completed the degree overseas and four at the University of Iceland. In 2009, 23 completed their degrees abroad, while 32 did so at the University of Iceland.

All members of the permanent teaching staff at the University of Iceland need to fulfil certain research requirements, and the understanding is that approximately 40% of their total work should be dedicated to research. This means that teachers engage in about 250 man-years of research. An additional 200 people at the University engage primarily in research. An organised system has been adopted of assessing research work done by teachers and other staff members who are subject to research requirements, and the results of the assessment translate into remuneration, both in the form of overtime payments and promotions. It is possible that this may have contributed to the substantial increase in research activities, since it alleviated the need for academic staff to supplement their income through part-time employment outside the University, but it is certain that a general change of perspective in the academic community played a role as well.

In the optimism that prevailed in the expansion years following the turn of the century, the idea was born that the University should set itself the goal of becoming one of the best 100 universities in the world based on a benchmark including, among other things, the number of Ph.D. degrees awarded and research performance published in in-

ternationally recognised journals. To achieve this objective the University received increased budget allocations in 2007 and 2008. However, in the autumn of 2008 the Icelandic banking system collapsed, the Icelandic government was required to cut costs and it appeared that the dream would need to be shelved for the time being. But a few days before the University celebrated its anniversary the *Times Higher Educational Supplement* published its World University Rankings for 2011-2012, where the University of Iceland was ranked as number 276 worldwide, and the goal of ranking among the best 100 suddenly appeared to be once again within reach. At the celebration of the anniversary, on the 8th of October 2011, the Prime Minister announced the establishment of a new centenary fund to support the University's efforts to make the required improvements, so its future may not be as bleak as it appeared for a time.

The Student Council continues to work in the interests of University students. Two factions have traditionally struggled for the upper hand in the Council, divided along

the usual boundaries of left and right in their political leanings. Occasionally, however, a third party will emerge to gain a key position. As regards the principal tasks of the Council, i.e. student interests, it is difficult to perceive any difference in policy. The Icelandic Student Services have continued to build residential housing for students, and yet another building is currently in the pipelines. Students' attitudes to their studies and student life have been surveyed, among other things by asking them to keep journals. The conclusions indicate that student life is in some ways similar to life in the first years of the University. Some students still find some studies boring and some teachers entertaining, with the difference evidently worth recording in a journal. There are still some things that students find aggravating; nevertheless, the chapter in the book on student life concludes with a citation from a journal kept by a student in his final year of studies who notes that "these years in the University have been by far the best years of my life."

Translated by Jón Skaptason

Rektorar Háskóla Íslands 1911–2011

1911–12	Björn M. Ólsen prófessor í íslenskum bókmenntum
1912–13	Guðmundur Magnússon prófessor í læknisfræði
1913–14	Lárus H. Bjarnason prófessor í lögfræði
1914–15	Jón Helgason prófessor í guðfræði
1915–16	Guðmundur Hannesson prófessor í læknisfræði
1916–17	Haraldur Níelsson prófessor í guðfræði
1917–18	Ágúst H. Bjarnason prófessor í heimspeki
1918–19	Einar Arnórsson prófessor í lögfræði
1919–20	Sigurður P. Sívertsen prófessor í guðfræði
1920–21	Guðmundur Finnbogason prófessor í sálarfræði
1921–22	Ólafur Lárusson prófessor í lögfræði
1922–23	Sigurður Nordal prófessor í íslenskum bókmenntum
1923–24	Páll Eggert Ólason prófessor í Íslandssögu
1924–25	Guðmundur Hannesson prófessor í læknisfræði
1925–26	Magnús Jónsson prófessor í lögfræði
1926–27	Guðmundur Thoroddsen prófessor í læknisfræði
1927–28	Haraldur Níelsson prófessor í guðfræði
1928	Sigurður P. Sívertsen prófessor í guðfræði
1928–29	Ágúst H. Bjarnason prófessor í heimspeki
1929–30	Einar Arnórsson prófessor í lögfræði
1930–31	Magnús Jónsson prófessor í guðfræði
1931–32	Ólafur Lárusson prófessor í lögfræði
1932–35	Alexander Jóhannesson prófessor í íslenskri málfræði
1935–36	Guðmundur Thoroddsen prófessor í læknisfræði
1936–39	Níels Dungal prófessor í læknisfræði
1939–42	Alexander Jóhannesson prófessor í íslenskri málfræði
1942–45	Jón Hj. Sigurðsson prófessor í læknisfræði
1945–48	Ólafur Lárusson prófessor í lögfræði
1948–54	Alexander Jóhannesson prófessor í íslenskri málfræði
1954–60	Þorkell Jóhannesson prófessor í Íslandssögu
1960–69	Árman Snævarr prófessor í lögfræði
1969–73	Magnús Már Lárusson prófessor í Íslandssögu
1973–79	Guðlaugur Þorvaldsson prófessor í viðskiptafræði
1979–85	Guðmundur K. Magnússon prófessor í hagfræði

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911-2011

1985–91	Sigmundur Guðbjarnason prófessor í efnafræði
1991–97	Sveinbjörn Björnsson prófessor í jarðeðlisfræði
1997–2005	Páll Skúlason prófessor í heimspeki
2005–	Kristín Ingólfssdóttir prófessor í lyfjafræði

Myndaskrá

Bls.

- 17 Alþingishúsið í Reykjavík. – Þjóðminjasafn SÍS 154. Ljós. Vigfús Sigurgeirsson.
- 21 Jón Sigurðsson. Málverk eftir Gustav Theodor Wegener frá 1844. – Þjóðminjasafn. JS. 168.
- 22 Skróðganga í Reykjavík 17. júní 1911. – Þjóðminjasafn. GTH.
- 25 Kaupmannahafnarháskóli á 19. öld. – Margrét Jónasdóttir, *Í Babylon við Eyrarsund*, 29.
- 26 Regensen, stúdentagarðurinn í Kaupmannahöfn. – Margrét Jónasdóttir, *Í Babylon við Eyrarsund*, 19.
- 33 Hús Lærða skólans í Reykjavík. – *Saga Reykjavíkurskóla* I, 15. – Ljós. Sigfús Eymundsson.
- 34 Pétur Pétursson biskup. – Þjóðminjasafn. Úr Alþingismannatali.
- 38 Jón Hjaltalín landlæknir. – Þjóðminjasafn. Úr Alþingismannatali.
- 41 Þingholtsstræti 28 í Reykjavík. Eig. Lagadeild.
- 42 Lárus H. Bjarnason prófessor. – Þjóðminjasafn.
- 43 Hvanneyrarskóli, fyrsta skólahúsið. – Guðmundur Jónsson, *Hvanneyrarskólinn fimmtú ára*, myndablaðsíða á milli 72 og 73.
- 44 Teikning Nikulásar Runólfssonar. – *Tímarit Háskóla Íslands* II:1, 49.
- 46 Benedikt Sveinsson sýslumaður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 36 – Benedikt Sveinsson.jpg.
- 49 Þorbjörg Sveinsdóttir og Ólafía Jóhannsdóttir. Þjóðminjasafn. Mannamyndasafn 22934. Ljós. Sigfús Eymundsson.
- 50 Úr knæpunni Holger Danske í Kaupmannahöfn. – Margrét Jónasdóttir, *Í Babylon við Eyrarsund*, 57.
- 53 Uppdráttur af háskólabyggingu í Reykjavík. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, 17.
- 55 Útskriftarárgangur Menntaskólans í Reykjavík 1910. – *Saga Reykjavíkurskóla* I, 107. Þjóðminjasafn fol. 553. – Ljós. Pétur Brynjólfsson.
- 58 Veggspjald frá Nýlendusýningunni í Kaupmannahöfn. – Margrét Jónasdóttir, *Í Babylon við Eyrarsund*, 77.
- 59 Skrælingjafélagið, frétt. – *Ingólfur* 31. jan. 1904, 15.
- 61 Háskólaborgir í Vestur- og Mið-Evrópu á miðöldum. – Rashdall, *The Universities of Europe in the Middle Ages*, kort í bókarlok.
- 62 The Divinity School í Oxford. – Rashdall, *The Universities of Europe in the Middle Ages*, á móti titilblaði.
- 64 Fyrsta bygging Kaupmannahafnarháskóla – *København's Universitet 1479–1979* IV, 129.
- 67 Björn M. Ólsen háskólaректор. – Málverk eftir Þórarin B. Þorláksson í Þjóðarbókhöfðu.
- 73 Fyrsta háskólaráð Háskóla Íslands. – Mynd á póstkorti.
- 76 Innsigli Háskóla Íslands. – Sbr. *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX:5, 12–13.
- 77 Kristjanúháskóli. – *Vårt folks historie* VI, 339.
- 78 Stórhneyksli. – *Ísafold* 6. sept. 1911, 1.
- 79 Heiðurspeningur Kristians Erslev. – *København's Universitet 1479–1979* X, 437.
- 86 Alþingishúsið í Reykjavík. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Alþingishúsið.jpg.
- 88 Hugmynd Guðjóns Samúelssonar um háborg íslenskrar menningar. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, á milli 70 og 71, fyrsta myndablað.
- 89 Sjálfboðaliðar grafa fyrir stúdentagarði. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Verkamenn.jpg. Útlínuteikning: Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, 101.
- 91 Strætisvagnakort af Reykjavík árið 1932. – Einar S. Arnalds, *Reykjavík. Sögustaður við Sund* IV, 93.
- 93 Húsnæði Háskólans í Alþingishúsinu 1911–40. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, 108.
- 94 Læknanemar í efnafræðinámi veturinn 1925–26. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: TRÓ KÓP 5.jpg.
- 100 Gamli garður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 6_011.jpg. – Ljós. Vignir.
- 101 Fyrsti drátturinn í Happprætti Háskóla Íslands. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 10.jpg.
- 102 Guðjón Samúelsson húsameistari ríkisins. Þjóðminjasafn. Mannamyndasafn nr. 32673.
- 103 Umboð Happprættis Háskóla Íslands í Grindavík – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: Nr. EIE 29.jpg. – Ljós. Einar Einarsson.
- 105 Loftmynd af háskólasvæðinu. Lína dregin um landið sem Reykjavíkurborg úthlutaði Háskólanum og tók frá handa honum 1936.
- 106 Haraldur Guðmundsson ráðherra múrar inn hornstein háskólabyggingarinnar. – *Fálkinn* IX:49, 3.
- 107 Uppdráttur Guðjóns Samúelssonar af háskólabyggingu 1914. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, 43. – Þjóðminjasafn.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 110 Stúdentahópur Háskóla Íslands vorið 1912. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Stúdentar frá 1911.jpg. – Eig. Ragnheiður Torfadóttir og Þórhallur Vilmundarson.
- 114 Læknanemar kryfja lík, líklega 1927. Skjalasafn HÍ. Birtingur: Krufning.jpg. – Úr fórum Jóns Steffensen prófessors.
- 116 Úr kennslustofu Heimspekideildar í Alþingishúsinu. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 18. – Ljósmyndastofa Vignis.
- 119 „Dispútasafn“. Doktorsvörn Björns Karels Þrólfssonar. – *Spegillinn* X:1, 1. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 121 Háskólaborgarabréf. – Skjalasafn HÍ. BA5:55–59.
- 122 Atvinnudeildarhúsið á Háskólalóðinni. Ljósmynd. Kristinn Ingvarsson.
- 125 Skopmynd af kennurum Læknadeildar 1932. – *Spegillinn* VII:20, 155. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 129 Auglýsing Viðskiptaháskóla Íslands. – *Vísir* 21. sept. 1938, 1.
- 133 Alexander Jóhannesson háskólarektor. – Málverk Gunnlaugs Blöndal í eigu Háskóla Íslands.
- 136 Frá doktorsvörn Helga P. Briem 1938. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: EPB 002 005 2-2.jpg og EPB 002 033 3-2.jpg.
- 137 Stúdentar og prófessor Sigurður P. Sívertsen í Guðfræðideild 1926–27. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Guðfræðinemar.jpg.
- 138 Guðmundur Hannesson háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 138 Haraldur Níelsson háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 138 Ágúst H. Bjarnason háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 138 Einar Arnórsson háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 139 Sigurður P. Sívertsen háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 139 Guðmundur Finnbogason háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 139 Ólafur Lárusson háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 139 Páll Eggert Ólason háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 146 Ríkisstjórn Tryggva Þórhallssonar 1930. – Agnar Kl. Jónsson, *Stjórnarráð Íslands 1904–1964* I, 191.
- 149 Frétt um setningu Háskólans 1938. – *Vísir* 20. sept. 1938, 2.
- 152 Samviskubit dómnefndarinnar. – *Spegillinn* V:21, 179. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 153 Rit úr deilu Háskólans og menntamálaráðherra um skipun prófessors 1936. – *Skýrsla háskólakennara um veitingu prófessorsembættis í lagadeild*. – *Háskólinn og veitingarvaldið*. Svar kennslumálaráðuneytisins við skýrslu háskólakennara um veitingu prófessorsembættis í lagadeild og setningarræðu háskólarektors.
- 155 Frá háskólaháttíð 1936. – *Spegillinn* XI:19–20, 118. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 159 Héraðsskólahúsið á Laugarvatni. – Margrét Guðmundsdóttir og Þorleifur Óskarsson, *Menntaskólinn að Laugarvatni*, 16. Ljósmynd. Vigfús Sigurgeirsson.
- 160 Magnús Jónsson lögfræðingur, háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 160 Guðmundur Thoroddsen háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 160 Magnús Jónsson guðfræðingur, háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 160 Níels Dungal háskólarektor. – Eig. Háskóli Íslands.
- 166 Lýsing á kennslu Haralds Níelssonar 1911–12. – *Árbók Háskóla Íslands* 1911–12, 22.
- 168 Sérprent greinar eftir Níels Dungal. – *The Journal of Comparative Pathology and Therapeutics* XLIV:2 (1931).
- 171 Sigurður Nordal prófessor. – Málverk Nínu Tryggvadóttur í eigu Háskóla Íslands.
- 173 Stjórnarnefnd Árnastofnunar í Kaupmannahöfn 1936. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Árnafnd_01.jpg.
- 180 Frétt um innritun Auðar Auðens í lögfræði 1930. – *Studentablað* VII:1–2, 10.
- 181 Ragnheiður Einarsdóttir. – *Morgunblaðið* 9. feb. 1986, B30.
- 182 Lækjargata 2 í Reykjavík. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Mensa Academica.jpg. – Ljósmynd. Björn Magnússon, síðar prófessor í guðfræði.
- 184 Skólahlaupið. – *Spegillinn* III:2, 13. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 188 Skopmynd um inngönguleiðir í deildir Háskólans. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* I, 117. – *Studentablað*.
- 189 Háskólaráð 1939–40. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskólaráð frá um 1930.jpg. – Ljósmyndastofa Vignis.
- 191 Frétt í Alþýðublaðinu 1920. – *Alþýðublaðið* 23. jan. 1920, 1.
- 193 Matsala stúdenta, Mensa Academica. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Mensa Academica.I.jpg. Ljósmynd. Björn Magnússon.
- 195 Fylking ungra þjóðernissinna 1935. – *Saga* XIV, á móti 16. Ljósmynd. Jón Dahlmann.

- 199 Grafið fyrir háskólabyggingunni. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Aðalbygging.grunnur1.jpg.
- 201 Fjölmenni við háskólabygginguna 17. júní 1940. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 7 - Vígsludagur.jpg. Ljós. Karl Nilsen.
- 202 Frá vígslu háskólahússins 17. júní 1940. – Þjóðminjasafn. L & prent 1832 a.
- 204-05 Úr háskólahúsinu 1940. – Þjóðminjasafn. Ljós. Þorvaldur Ágústsson.
- 210 Háskólasvæðið og nágrenni á styrjaldarárunum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 25.jpg.
- 211 Stúdentar við verkfræðináms í Kaupmannahöfn. – *Studentablað* XXV:2, 3.
- 212 Benedikt S. Þórarinnson kaupmaður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Benedikt S. Þórarinnson.jpg.
- 213 Kýr á beit í grennd við Háskólann. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: VIG Reykjavík kassi 68.jpg. Ljós. Sigurhans Vignir.
- 217 Í lestrarsal framan við Háskólabókasafn árið 1951. – Þjóðminjasafn. Hans Málberg árið 1951, nr. 749ccb.
- 219 Björn Sigurðsson á Keldum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Björn Sigurðsson.jpg.
- 220 Finnbogi Rútur Þorvaldsson prófessor með nemendum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: FinnbRutur.jpg. Ljós. Gunnar H. Pálsson.
- 224 Þorbjörn Sigurgeirsson og félagar hans búa sig til flugferðar. – *Vísindin heilla. Afmælisrit til heiðurs Sigmundi Guðbjarnasyni 75 ára*, 288.
- 225 Ármann Snævarr. – *Studentablað* XXVII:1, 32. Teikn. Pétur Friðrik.
- 233 Björn Sigfússon. – Landsbókasafn – Háskólabókasafn. Albúm 1. Ljós. Ævar Jóhannesson.
- 239 Frá reisugildi Nýja garðs 1942. – *Studentablað* XIX:1, 38.
- 241 Húsmæðrakennaranemar með skólastjóra sínum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Húsmæðrakennarar_4.jpg. Ljós. Vigfús Sigurgeirsson.
- 245 Kennarar og stúdentar í Guðfræðideild 1944–45. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Guðfræðideild_14.jpg. Eig. Guðfræðideild.
- 250 Úr háskólaskeifunni 1951. – Þjóðminjasafn. Ljós. Hans Málberg 750135.
- 253 Úr háttársal Háskóla Íslands 1. des. 1960. – Mynd í eigu ritstjóra.
- 256 Handboltalið stúdenta 1938. – *Studentablað* XV:1, 7.
- 259 Íþróttahús Háskólans. – Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 264 Þorkell Jóhannesson síðar háskóla- og skjalarektor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Þorkell Jóhannesson.jpg. – *Studentablað* V:7, 6. Teikn. Tryggvi Magnússon.
- 267 Próf við Háskóla Íslands 1960. – *Studentablað* XXXVII:2, 51.
- 271 Háskólabyggingin. Tréskurðarmynd. – Þjóðminjasafn. Póstkortasafn Andrésar Jónssonar. AJ 4931. Teikn. Hans A. Mueller.
- 272 Pétur Sigurðsson háskólaritari. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Pétur Sigurðsson háskólaritari4.jpg.
- 275 Háskólastúdentar taka þátt í fyrstu landhelgisdeilu Íslendinga við Breta. – *Studentablað* XXIX:1, kápa.
- 277 Stúdentaráð 1957–58. – Þjóðminjasafn. Morgunblaðið 18150.
- 280 Háskólaráð á fimmtugasta háskólaárinu, 1960–61. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 1_105.jpg. Ljós. Vigfús Sigurgeirsson.
- 283 Háskólasvæðið og nánasta umhverfi 1961. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: GRÓ 005 075 4-2. Ljós. Gunnar Rúnar Ólafsson.
- 287 Ásgeir Ásgeirsson og Ármann Snævarr koma á afmælishátíð 1961. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 3_012.jpg. Ljós. Vísir.
- 288 Byggingar háskólans í New South Wales í Ástralíu. – *The Universities of Australia*, 25.
- 288-99 Stúdentar frá Menntaskólanum í Reykjavík 1961. – *Saga Reykjavíkurskóla* I, 210–11. Ljós. Sigurlaug Sigurðardóttir
- 301 Viðreisnarstjórnin. – Ólafur Rastrick og Sumarliði R. Ísleifsson, *Stjórnarráð Íslands 1964–2004* II, 13. Ljós. Vigfús Sigurgeirsson.
- 303 Samanburður á framlögum ríkja til rannsókna 1950–60. – Steingrímur Hermannsson, *Próun rannsókna og tilrauna á Íslandi 1950–1960*, 11.
- 307 Ný mynd háskólastúdentsins. – *S.Í.S.E. blaðið. Fréttabréf Sambands íslenskra stúdenta erlendis* nr. 1 (des. '66), 2.
- 309 Fimm menntamálaráðherrar. – Ásmundur Helgason og Ómar H. Kristmundsson, *Stjórnarráð Íslands 1964–2004* I, 266. Myndasafn Menntamálaráðuneytis.
- 312 Kennarar og nemendur í tannlækningum 1963. – Mynd í eigu Þórðar Eydal Magnússonar prófessors emeriti.
- 314 Ármann Snævarr háskóla- og skjalarektor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 3_117.jpg.
- 315 Fjölbrotaskólinn í Breiðholti. – Ljós. Stefán Andrésson.
- 316 Erindi Stanleys Nisbet. – *Menntamál* XLI, 115.
- 319 Kvöldverður í lok fullveldishátíðar stúdenta 1969. – *Studentablað* XLVI:6, myndablað iv.
- 320 María Jóhannsdóttir og Anna Sigurbergsdóttir. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: María Jóhannsdóttir og Anna.jpg.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 325 Nýir menntaskólar og fjölbrautaskólar á Íslandi 1965–85. – *Almenningsfræðsla á Íslandi 1880–2007* II, 171.
- 328 Kröfuganga franskra stúdenta í maí 1968. – Gestur Guðmundsson og Kristín Ólafsdóttir, '68, 75.
- 333 *Andrá*, blað Stúdentafélags Háskóla Íslands. – *Andrá* I:1, kápa.
- 334 Gísli Gunnarsson fjarlægður af Háskólatróppunum. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1990 4. tbl., [29].
- 337 Námsmenn skunda á fund á Arnarhóli 1969. – *Vettvangur SÍSE og SHÍ* II:1, 6.
- 338 Sendiráðstakan í Stokkhólmi 1970. – Gestur Guðmundsson og Kristín Ólafsdóttir, '68, 191.
- 340 Bókmennta- og leiklistarkynning stúdenta 1968. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 2.jpg.
- 342 Ólafur G. Guðmundsson. – *Stúdentablað XLV*:4, 5.
- 343 Frá rektorskosningu stúdenta 1969. – Þjóðminjasafn. Tíminn 18. apríl 1960, 1. Tímamynd: GE.
- 345 Frá baráttusamkomu stúdenta 1. desember 1972. – Þjóðminjasafn. Tíminn 2. des. 1972, 7. Tímamynd: Gunnar.
- 347 Stúdentar mótmæla í Menntamálaráðuneytinu 1976. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur. Nr. 365 mótmæli 30. Ljós. *Vísir* / Jens Alexandersson.
- 349 Tölulegar upplýsingar um lánþega Lánasjóðs. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1988 10. tbl., 3.
- 352 Frá verkfalli háskólastúdenta 1975. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 22. okt. 1975, 3. Tímamynd: Gunnar.
- 354 Biðröð við dyr Lánasjóðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Handbók stúdenta 1985-1992_.jpg.
- 355 Starfsmaður Lánasjóðs leiðbeinir námsmönnum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Handbók stúdenta 1985-1993_.jpg.
- 359 Efnafraeðitími í hátíðarsal. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 27. sept. 1978.
- 361 Unnið við ritvél. – Þjóðminjasafn. Guðni Þórðarson 1056.
- 364 Frá doktorsvörn Ólafs Bjarnasonar. – Þjóðminjasafn. Ingimundur Magnússon.
- 368 Upphaf viðtals við Jónas Haralz. – *Vettvangur SÍSE og SHÍ* II:2, 47.
- 369 *Efling Háskóla Íslands*, titilsíða skýrslu.
- 372 Marcelle Raymond við kennslu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Kennsla í heimspekideild_06.TIF. Ljós. Pálmi Jóhannesson.
- 376 Ólafur Hansson prófessor við kennslu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Kennsla í heimspekideild_15.TIF. Ljós. Pálmi Jóhannesson.
- 377 Fyrstu jarðfræðingarnir frá Háskóla Íslands. – Þjóðminjasafn. *Tíminn*.
- 379 Útlendir stúdentar við Háskóla Íslands 1964–65. – *Yggdrasill* apríl 1965, 10.
- 382 Ólafur Ragnar Grímsson og Þorbjörn Broddason. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 034.jpg. Ljós. Sif Sigfúsdóttir.
- 383 Úr kaffistofu í Odda, húsi félagsvísindakennslu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 39 - Kaffistofa Odda.jpg.
- 385 Norræna húsið. – *Sæmundur á selnum* I:2, 55.
- 387 Sigurjón Björnsson prófessor. – Eig. Sigurjón Björnsson.
- 391 Verklegt nám. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 12. jan. 1978, 11.
- 394 Eirberg. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 438. Ljós. Jóhann Guðmundsson.
- 395 Ingibjörg R. Magnúsdóttir, Kristín Ingólfsdóttir o.fl. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Ingibjörg R. Magnúsdóttir4.jpg. Ljós. Jóra Jóhannsdóttir.
- 397 Doktorsvörn Maríu Ragnarsdóttur 2008. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: DoktorsvMaría_004_.jpg. Ljós. Jóra Jóhannsdóttir.
- 401 Árnastofnunarmenn, Ólafur Halldórsson og Eiríkur Þormóðsson. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 198.jpg. Ljós. Kristján Pétur Guðnason.
- 402 Magnús Már Lárusson tekur við Flateyjarbók – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 131.jpg.
- 405 Frá undirritun samninga um byggingu húss yfir Raunvísindastofnun 1964. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 1_002.jpg.
- 407 Þorsteinn Sigfússon eðlisfræðingur. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Thorsteinn Sigfusson.jpg. Ljós. Ævar Jóhannesson.
- 410 Handritafræðingar skoða Konungsbók Eddukvæða 1986. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 193.jpg. Ljós. Jóhanna Ólafsdóttir.
- 412 Upphaf tölvuvinnslu á Orðabók Háskólans. – Mynd úr *Morgunblaðinu* 1983. Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 306.
- 415 Fyrsta skóflustungan tekin að húsi Raunvísindastofnunar. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Raunvísindast_02.jpg.
- 419 Stundakennarinn Jón Guðnason. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Kennsla í heimspekideild_19.TIF. Ljós. Pálmi Jóhannesson.
- 422 Útlend skopmynd. – Skjalasafn HÍ. BA4: 202. *Samstund* I:2, 2.
- 423 Samstund, fréttabréf Samtaka stundakennara. – Skjalasafn HÍ. BA4: 202. *Samstund* I: 2, 1.
- 427 Erla Elfasdóttir aðstoðarháskólaritari. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 48.jpg. Ljós. Jóhannes Long.

- 427 Elísabet Jónsdóttir húsvörður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 146.jpg. Ljós. Stefán Haukur Jóhannsson.
- 428 Unnið úr alkunnu kvenkynstákni. – *Studentablaðið* LXI:7, 21.
- 429 Kvennasögusafn Íslands tekur við skjölum um forsetakjör Vigdísar Finnbogadóttur. – Kvennasögusafn Íslands, Þjóðarboðhlöðu.
- 430 Kristín Ástgeirsdóttir. – *Sæmundur. Mál gagn SÍNE* IV:2, 14.
- 432 Viðtal við Arnlíni Óladóttur. – *Studentablaðið* L:5, 1.
- 435 Einræði karla í háskólum, skopteikning. – *Studentablaðið* LXI:7, 14.
- 437 Margrét Guðnadóttir prófessor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 265.jpg. Ljós. Jóhann Guðmundsson.
- 440 Anna Sigurðardóttir sæmd nafnbót heiðursdoktors. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 7_021.jpg. Ljós. Jóhannes Long.
- 442 Fagnað útkomu greinasafns Rannsóknastofu í kvennafræðum 1994. – Rannsóknastofa í kvenna- og kynjafræðum.
- 444 Frá ráðstefnu Rannsóknastofu í kvenna- og kynjafræðum, Konur og Balkanstríðin, 2001. – Rannsóknastofa í kvenna- og kynjafræðum.
- 447 Háskólasvæðið 1961. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 264.
- 449 Árnagarður. – Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 450 Í kennslustund í Lögbergi. – Þjóðminjasafn. *Tíminn*.
- 453 Líkan Úlriks Arthúrssonar arkitekts af VR-byggingunum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 5_093.jpg. Sbr. Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 511. Ljós. Úlrik Arthúrsson.
- 454 Vöruskemma Lóugötu 2. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 242.jpg. Ljós. Páll Sigurðsson.
- 456 Úr matsölu í kjallara Gamla garðs 1962. Skjalasafn HÍ. Birtingur: 22.jpg. Ljós. *Vísir*.
- 457 Teikning Jóns Haraldssonar arkitekts af væntanlegu félagsheimili stúdenta. – *Studentablaðið* XLI:3, 1.
- 459 Hjónagarður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Handbók stúdenta 1985–2027 [svo].jpg. Ljós. Jóhanna Ólafsdóttir.
- 461 Magnús Már Lárússon háskólarektor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Rektor 22.jpg.
- 463 Maggi Jónsson og Ármann Snævarr á grunni Norræna hússins. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 171.jpg. Ljós. Ingimundur Magnússon.
- 465 Líkan af skipulagstillögu Alvars Aalto. – Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu* II, 406. Ljós. Mats Vibe Lund.
- 468 Stórflóð í Læknagarði 2006. Sigrún Axelsdóttir bjargar málunum. – Eig. Sigrún Axelsdóttir. Ljós. Eggert Þór Steinþórsson.
- 472 Skólalæri við Suðurgötu. – Ljós. Jóhannes Long.
- 474 Starfsfólk Háskólabókasafns 1990. – Landsbókasafn – Háskólabókasafn. Albúm 1. Ljós. Jóhannes Long.
- 477 Kennslustund í I. kennslustofu Háskólans. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Kennslustund2.jpg. Úr myndasafni DV.
- 479 Laganeminn Sigfús Gauti Þórðarson. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Sigfus Gauti Thordarson.jpg. Eig. Sigfús Gauti Þórðarson.
- 480 Fyrsta tilraun til fjarkennslu í Háskóla Íslands. – Skjalasafn HÍ. Kassi 7 4. Kynning á fjarkennslu 1986. Ljós. DV.
- 482 Ímynd háskólakennarans. – *Studentablaðið* XLII:1, 23. Teikn. Gunnar Eyþórsson.
- 484 Sagnfræðinemar í Árnagarði 1969–70. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Kennsla ít úr Mennta-deild_14.TIF. Ljós. Pálmi Jóhannesson.
- 486 Stúdentar á leið í kennslustund í Árnagarði. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Handbók stúdenta 1985-1998_.jpg. Ljós. Jóhanna Ólafsdóttir.
- 489 Stúdent utan við aðaldyr Háskólans. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 10. sept. 1978, 15. Ljós. ATA.
- 492 Sveinn Rúnar Hauksson borinn títt úr Menntamálaráðuneytinu. – Gestur Guðmundsson og Kristín Ólafsdóttir, '68, 198. Ljós. Guðjón Einarsson.
- 493 Táknmynd um fjöldatakmörkanir. – *Studentablaðið* LX:2, 8.
- 496 Fjöldatakmörkunum mótmælt í anddyri Háskólabyggingar. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* – læknastúdentar nóv. '73.
- 499 Læknanemar boða verkfall 2. og 3. nóvember 1973. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 154.jpg. Ljós. DV.
- 504 Teningum kastað um aðgang að tannlæknámi. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 10. feb. 1988, 3.
- 506 Inngangur aðalbyggingar Háskólans sem tákn um aðgangstakmarkanir. – *Studentablaðið* LXI: 5, 1. Ljós. Guðrún Hjartardóttir.
- 507 Guðlaugur Þorvaldsson rektor í jólaboði 1978. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Jólaboð starfsfólks 1978_06.jpg. Eig. Púriður Pálsdóttir.
- 512 Afmælisterta Háskólans 1986. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: scan0050.jpg.
- 514 Guðmundur K. Magnússon háskólarektor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 37 - Guðmundur Magnússon.jpg.
- 515 Tækningarður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 5_042.jpg.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 518 Úr lesstofu viðskiptafræðinema í Aragötu 9 árið 1967. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: scan0004.jpg.
- 520 *Fréttabréf Háskóla Íslands* VIII:2, forsíða.
- 522 Fylgissveiflur í stúdentaráðskosningum. – *Stúdent. Aukauðgáfa Stúdentablaðsins* [vor 1993, 3].
- 527 Fyrsta tölva Háskólans. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Þorhallur, Ragnar, Helgi, Oddur og Magnús5.jpg.
- 528 Fyrsta tölva Háskólans. – Þjóðminjasafn. *Tíminn*. Tímamynd Pétur.
- 530 Úr leiðbeiningum um vinnustellingar við tölvur. – *Stúdentablaðið* LXIII:7, 11.
- 531 Tölvuvæðing Háskólabókasafns 1992. – Þjóðminjasafn. *Tíminn*.
- 533 Háskólasvæðið. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Loftmyndir 04.07.2007._06 (118).jpg. Ljós. Mats Wibe Lund.
- 536 Brautskráning 20. júní 2009. Forsetar fræðasviða og rektor. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_46.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 537 Brautskráning 20. júní 2009. Deildarforsetar og sviðsforseti Verkfræði- og náttúruvísindasviðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_65.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 538 Brautskráning 20. júní 2009. Sviðsforseti og deildarforsetar Menntavísindasviðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_62.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 539 Brautskráning 20. júní 2009. Deildarforsetar og sviðsforseti Hugvísindasviðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_70.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 540 Brautskráning 20. júní 2009. Deildarforsetar og sviðsforseti Heilbrigðisvísindasviðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_63.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 541 Brautskráning 20. júní 2009. Deildarforsetar og sviðsforseti Félagsvísindasviðs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautskráning 20.06.2009 fh_59.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 543 Frá miðborg Bologna. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XXII:5, 1.
- 545 Sæmundur á selnum. Höggmynd Ásmundar Sveinssonar. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Sifsigfus.jpg.
- 548 Háskólaráð árið 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskólaráð 2010_17.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 550 Sigmundur Guðbjarnason rektor og Svavar Gestsson menntamálaráðherra. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 11.jpg. Ljós. *Morgunblaðið*.
- 553 Bollalag um ný rekstrarform. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XVIII:1, 1.
- 554 Stjórnsýsluáskjal Háskólans í anddyri Háskóla- byggingar 1989. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Stjórnsýsla1989.jpg. Ljós. Jóhannes Long.
- 557 Skopmynd af rektor og menntamálaráðherra 2007. – *Blaðið* 13. jan. 2007, 16. Teikn. Halldór Baldursson.
- 564 Auglýst eftir fjármagni. – *Stúdentablaðið* LXXII:6, 29.
- 566 Þjóðarbókhlaðan. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskólasvæði Þjóðarbókhlaða.jpg.
- 568 Ísal færir Háskólanum gjöf. – *Tíminn* 4. des. 1993, 7.
- 571 Rektorar Fróðskaparseturs Færeyja og Háskóla Íslands gera samstarfssamning. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Samstarf HÍ og Fróðskaparseturs_03.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 573 Skopmynd. Björgólfur Guðmundsson sem hjargvættur Háskólans. – *Stúdentablaðið* LXXX:5, 8. Teikn. Ólafur Pétursson *skop@skop.vef.is*.
- 574 Úthlutun úr Styrktarsjóði Margaret og Bent Scheving Thorsteinssonar 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Úthlutun 2010_02.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 577 Fyrsta jafnréttisnefnd Háskóla Íslands 1998. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Jafnréttisnefnd.jpg. Ljós. Jóhanna Ólafsdóttir.
- 579 Samkynhneigðir stúdentar stofna félag 1999. – *Stúdentablaðið* LXXI:1, 19.
- 585 Umræða um skólagjöld 1990–2007. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1990 6. tbl., 5. – *Stúdent. Aukauðgáfa Stúdentablaðsins* [sept. 1992], 1 – *Mótmæli gegn skólagjöldum og krafa um jafnrétti til náms á útifundi stúdenta á Austurvelli í Reykjavík* [líklega árið 1992]. – *Stúdentablaðið* LXXII–LXXXIII (2000–07).
- 589 Sigríður Björnsdóttir framkvæmdastjóri félaga háskóla kennara 1998–2006. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX:1, 19. Ljós. Jóhanna G. Ólafsdóttir.
- 590 Valdimar Örnólfsson íþröttastjóri. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 102.jpg. Ljós. Jóhannes Long.
- 593 Einkunnir í kennslukönnunum 1990. – Kennslumálanefnd Háskólaráðs, *Könnun á kennslu og námskeiðum á vormisseri 1990. Yfirlit yfir heildarniðurstöður*, [16].
- 594 Umræða um kennslukannanir. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* [desember 1989], 1; 1990 6. tbl., 12. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX–

- XXI, XXVI (1998–99, 2004). – *Stúdentablaðið* LXXII:3, 18.
- 600 Úr kennslustund í lyfjafræði í Ármúla 30 1995. – Ljós. Sigríður Ísafold Hákansson. Eig. Rannsóknastofa í lyfja- og eiturefnafræði, Háskóla Íslands.
- 603 Sveinbjörn Björnsson rektor við klukku frá Jørgensen úrsmíðameistara. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Sveinbjörn og stundaklukkan.jpg. Ljós. Kristján Logason.
- 609 Fyrsti hópur ljósmæðra sem lauk námi frá Háskóla Íslands. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX:1, 32.
- 610 Námsval nýnema í Háskóla Íslands 1996. – *Stúdentablaðið* LXIX:6, 12.
- 613 Gestamóttaka við upphaf náms í talmeinafræði 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: HI_talmeinafr_270810_14.jpg. Ljós. Eggert Jóhannesson.
- 617 Fyrsti hópurinn útskrifast í fjölmiðlafræði með kennara sínum, Sigrúnu Stefánsdóttur. – Þjóðminjasafn. *Tíminn* 15. okt. 1991, 2.
- 621 Nemendur Endurmenntunar með stjórnarformanni hennar, rektor og endurmenntunarstjóra. – Þjóðminjasafn. *Tíminn*.
- 624 Frá tælenskri menningardagskrá í Háskólabíói 2009. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 544411735.jpg. Ljós. Jóra Jóhannsdóttir.
- 625 Starfsfólk Námsráðgjafar Háskóla Íslands 2001. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Námsráðgj.01_08.jpg. Ljós. Bergþór Sigurðsson.
- 629 Rektor heldur á líkani af aðalbyggingunni úr legókubbum. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Líkan af HÍ_07.jpg.
- 630 Háskólatorg. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskóladagurinn 20.2.2010_84.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 631 Fjölmeni í miðrymi Háskólatorgs. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 12mb_MG_0276.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 632 Umsjónarmenn húsa, Sigurfinnur Arason, Vilhjálmur Pálmason og Jón Bóasson. – Eig. og ljós. Sigrún Axelsdóttir.
- 633 Stofnendur Listasafns Háskólans, Ingibjörg Guðmundsdóttir og Sverrir Sigurðsson. – Eig. Áslaug Sverrisdóttir.
- 635 Um nám við erlenda háskóla. – *Stúdentablaðið* LXXIX:1, 20.
- 640 Stúdentablaðið um Háskólann á Akureyri. – *Stúdentablaðið* LXIV:1, 11.
- 640 Samstarf háskóla 1996. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XVIII:5, 1.
- 645 Húsakostur Hvanneyrarskóla skömmu fyrir 1940. – Guðmundur Jónsson: *Hvanneyrarskólinn fimmtú ára*, á móti titilblaði.
- 647 Hús Háskólans á Akureyri við Þingvallastræti. – *Afmælisrit Háskólans á Akureyri*, xv.
- 649 Fræðasetur Háskóla Íslands á Skagaströnd opnað. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Opnun Fræðaseturs á NI v 23.4.2010 01.jpg.
- 655 Verkefnisstjórn um samstarf opinberra háskóla 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Verkefnisstjorn haskola_03.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 659 Ágúst Einarsson, Kristín Ingólfsdóttir og Ástráður Eysteinnsson. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: rektor_undirskrift_mars_2010.jpg. Ljós. Jón Örn Guðbjartsson.
- 663 Gyða Jóhannsdóttir dósent stýrir umræðum á málstofu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Rannsóknastofa um háskóla 2-9-2010_03.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 665 Páll Skúlason háskólarektor við brautskráningu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 1.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 669 Framhaldsnámskynning 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Framhaldsnámskynning 2010 03.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 675 Doktorsvörn Hafrúnar Friðriksdóttur 1997. – Skjalasafn HÍ. Kassi 24 2.
- 676 Fjöldi doktora frá Háskóla Íslands til 2005. – *Háskólafréttir* XXVII:2, 5.
- 677 Iðunn með eplin. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Iðunn og eplið.jpg.
- 678 Doktorsvörn Stefáns Ragnars Jónssonar 2009. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Doktorsvörn Stefán Ragnar Jónsson 9.10.2009_03.jpg. Ljós. Jóra Jóhannsdóttir.
- 682 Nýsköpunarverðlaun forseta Íslands veitt 2009. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Nýsköpunarverðlaun Forseta_01.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 683 Endurgreiðsla námslána. Teikning. – *Stúdentablaðið* LXVII:4, 16.
- 686 Úthlutun úr Rannsóknarsjóði Listasafns Háskóla Íslands 1999. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Úthl. Rannsóknarsjóði_29.jpg. Ljós. Bergþór Sigurðsson.
- 689 Þjóðskólinn afskiptur við úthlutun ríkisframlaga? – *Stúdentablaðið* LXXII:6, 1.
- 691 Samið við ríkisvaldið um fjárveitingar til kennslu. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Fjárveiting HÍ01.jpg. Ljós. Árni Sæberg.
- 694 Háskólakennari við rannsóknir: Róbert H. Haraldsson. – Ljós. og eig. Eggert Þór Bernharðsson.
- 699 Axel Sölvason við starf sitt sem tækjavörður. – Ljós. og eig. Sigrún Axelsdóttir.
- 700 Sólsetur á Snæfellsnesi um vorjafndægur. –

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Tímarit Háskóla Íslands* IV:1, 94. Teikn. Ólafur H. Torfason.
- 703 Björn Agnarsson doktorsnemi í eðlisfræði. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Tímarit HÍ 2010 077.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 705 Ragnheiður Birna Úlfarsdóttir við húsprif. – Ljós. og eig. Sigrún Axelsdóttir.
- 710 Keldur, aðsetur Tilraunastöðvar Háskóla Íslands í meinafræði. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: IMG_0063.JPG. Ljós. Karl Skírnisson.
- 713 Vísindavaka Rannís 2009. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Vísindavaka 2009_4.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 715 Katrín Jakobsdóttir menntamálaráðherra í Læknagarði 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Menntamálaráðherra í Læknagarði 2010_03.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 719 Vefnámskeiðið Icelandic Online. – *Háskólafréttir* XXVII:2, 29.
- 721 Rannsóknarverkefnið Danir á Íslandi 1900–1970. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Plakat Danir á Íslandi 1900-1970.jpg.
- 725 Frá Þjóðarspegli X 2009. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Þjóðarspeggill 2009_17.jpg. Ljós. Sif Sigfúsdóttir.
- 729 Ingunn Ásdísardóttir doktorsnemi í þjóðfræði. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Tímarit HÍ 2010 001.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 732 Auglýsing Háskólaútgáfunnar. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XIX:8, 12.
- 734 Magnús Guðmundsson skjalavörður. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 298.jpg. Ljós. Jóhann Guðmundsson.
- 735 Baggalútur í áttæðisafmæli Vigdísar Finnbogadóttur. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Vigdís Finnbogadóttir áttæð 064.jpg. Ljós. Bjarni Grímsson.
- 736 Traust almennings á Háskóla Íslands 1993–98. – *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX:6, 32.
- 738 Upphaf viðtals við Ármann Snævarr 1969. – *Vettvangur SÍSE og SHÍ* II:2, 15.
- 741 Vöflubakstur Félagsvísindasviðs á Háskóla-degi 2010. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskólad. 2010 - Félagsvísindasvið_46.jpg. Ljós. Sif Sigfúsdóttir.
- 744 Upphaf viðtals við Brynjólf Stefánsson formann Stúdentaráðs 2002. – *Stúdentablaðið* LXXVIII:5, 22.
- 747 Fundur Stúdentaráðs, Samtaka íslenskra stúdenta erlendis og Bandalags íslenskra sérskólanema á Lækjartorgi 1991. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1991 5. tbl., 11.
- 748 Stúdent glímur við fjárhagsmálin. Myndasaga. – *Stúdentablaðið* LXV:8, 4.
- 751 Stúdentaráð Háskóla Íslands 2010–11. – Ljós. Sigurður J. Hafsteinsson. Eig. Stúdentaráð.
- 755 Gógó, Ragnheiður Líndal Hinriksdóttir, í kaffistofunni í Árnagarði. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1991 7. tbl., 11.
- 757 Starfsfólk Bóksölu stúdenta 1991. – *Háskólinn. Stúdentafréttir* 1991, 8. tbl., 15.
- 759 Byggingar Félagsstofnunar stúdenta á háskólalóðinni 1994. – *Stúdentablaðið* LXVI:4, 8.
- 761 Úr kaffistofu í Árnagarði 1990. – Skjalasafn HÍ. Kassi 9 6. Ljós. Jóhannes Long.
- 762 Háskólakórinn syngur við brautskráningu haustið 2004. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Brautsk. 10.04_09.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 764 Stúdentaléikhúsið æfir Reykjavíkurbólus 1983. – Ljósmyndasafn Reykjavíkur: 365. Leiklist Stúdentaléikhúsið 7. Ljós. Þórir Guðmundsson.
- 767 Stiginn dans í Háskólatorgi. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 12mb_MC_9833.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.
- 773 Rektorar Háskóla Íslands 1960–97. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: 2.jpg. Ljós. Björn Rúriksson. Eig. Perla Kolka.
- 775 Doktorsvörn Erlu Huldu Halldórsdóttur 23. sept. 2011. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: IMG-0449.jpg. Ljós. Eydís B. Guðmundsdóttir.
- 777 Háskóli unga fólksins. – Skjalasafn HÍ. Birtingur: Háskóli unga fólksins fyrsti dagur_007.jpg. Ljós. Kristinn Ingvarsson.

Heimildir

Prentaðar heimildir

- Aðalbjörg Ósk Gunnarsdóttir, „Dulbúin skólagjöld.“ *Fréttablaðið* 18. júní 2009.
- Aðalgeir Kristjánsson, *Nú heilsar þér á Hafnarlóð. Ævir og örlög í höfuðborg Íslands 1800–1850*. Reykjavík, Nýja bókafélagið, 1999.
- Aðalsteinn Davíðsson, „Nokkur orð um íslenzku-deild.“ *Stúdentablað* XXXVIII:3 (1961), 16–17.
- „Afmæli. Samband íslenskra námsmanna erlendis 30 ára. Sæmundur, málgagn sambandsins, 10 ára.“ *Sæmundur* XI:1 (1992), 3.
- Afmælisrit Háskólans á Akureyri 2007*. Ritstjóri Hermann Óskarsson. Akureyri, Háskólinn á Akureyri, 2007.
- Agnar Helgason, „Uppruni Íslendinga. Vitnisburður erfðafræðinnar.“ *Hlutavelta tímans* (Reykjavík, Þjóðminjasafn Íslands, 2004), 48–55.
- Agnar Kl. Jónsson, *Lögfræðingatal 1736–1963*. 2. útg. Reykjavík, Ísafold, 1963.
- Agnar Kl. Jónsson, *Stjórnarráð Íslands 1904–1964* I–II. Reykjavík, Sögufélag, 1969.
- Agnes Arnórsdóttir, „Frá kvennasögu til kerfisbundinna rannsókna.“ *Ný Saga* V (1991), 33–39.
- Aldarspegil. Kennaraskóli Íslands / Kennaraháskóli Íslands 1908–2008*. Reykjavík, Kennaraháskóli Íslands, 2008.
- Alexander Jóhannesson, „Framtíð háskólans.“ *Stúdentablað* XIV:1 (1937), 1–5.
- Alexander Jóhannesson, „Framtíðarmál Háskólans. Þróun síðustu ára.“ *Vísir* 4. maí 1942, 3.
- Alexander Jóhannesson, „Die geschichtlichen und kulturellen Beziehungen zwischen Island und Deutschland.“ *Forschungen und Fortschritte* 1. maí 1939, 165–67.
- Alexander Jóhannesson, „Rögur Jónasar frá Hriflu um Háskólann.“ *Morgunblaðið* 26. júní 1942, 5; 27. júní 1942, 5.
- Alhliða háskóli. Rektorstúð Páls Skúlasonar í Háskóla Íslands 1997–2005. Fylgiriti Árbókar Háskóla Íslands 2005*. Reykjavík 2005.
- Almenningsfræðsla á Íslandi 1880–2007*. Ritstjóri Loftur Guttormsson. II. *Skóli fyrir alla 1946–2007*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2008.
- Alþingismannatal 1845–1995*. Reykjavík, Skrifstofa Alþingis, 1996.
- Alþingistúðindi 1875–2001*. Reykjavík, Alþingi, 1875–2003.
- Alþjóðaskrifstofa háskólastigsins* → *Óprentaðar heimildir*.
- Alþýðublaðið* II–LXX. Reykjavík 1920–89.
- Amalía Björnsdóttir, Baldur Kristjánsson og Börkur Hansen, „Námsáhugi nemenda í grunnskólum: Hver er hann að mati nemenda og foreldra? Hvernig breytist hann eftir aldri og kyni?“ *Tímarit um menntarannsóknir* V (2008), 7–26.
- Anderson, Robert D., *European Universities from the Enlightenment to 1914*. Oxford, Oxford University Press, 2004.
- Andrá I.:I. Reykjavík 1969.
- Anna Ólafsdóttir Björnsdóttir, *Saga Húsmæðraraskóla Íslands*. Reykjavík, Hússtjórnarkennarafélag Íslands, 1998.
- Anna G. Jónasdóttir, „Kyn, völd og pólitik. Tilraun til greiningar á gerð og undirstöðum nútíma karlveldis í þjóðfélögum með formlegu jafnrétti.“ *Íslenskar kvennarannsóknir* 29. ágúst – 1. sept. 1985 (Reykjavík, Háskóli Íslands, 1985), 1–20.
- Anna Kristín Kristjánsdóttir, Sigrún Knútsdóttir og Árni Danfél Júlíusson, „Saga félags íslenskra sjúkraþjálfara 1940–2000. Ágrip.“ *Sjúkraþjálfarin* XXVII:1 (2000), 18–29.
- Anna Ólafsdóttir, „Læra háskólanemar „list hinnar fræðilegu hugsunar“?“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VI. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2005), 13–26.
- Anton Örn Karlsson, Snjólfur Ólafsson og Þórhallur Guðlaugsson, „Áhrifaþættir á ánægju nemenda með einstök námskeið í Háskóla Íslands.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VII. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 25–35.
- Arnln Óladóttir, „Í tilefni kvennaárs.“ *Stúdentablaðið* LI:6 (1975), 5.
- Auður Magnús Leiknisdóttir, Ásdís Aðalbjörg Arnalds og Friðrik H. Jónsson, *Staða og þróun jafnréttismála við Háskóla Íslands 2003–2007*. Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2009.
- Auður Styrkárstöttir, „Mæðrahyggja: Frelsisafli eða kúgunartæki?“ *Íslenskar kvennarannsóknir*. Erindi flutt á ráðstefnu um íslenskar kvennarannsóknir sem haldin var á vegum Rannsóknastofnu í kvennafræðum við Háskóla Íslands, *Odda, dagana 20.–22. október 1995* (Reykjavík, Rannsóknastofna í kvennafræðum, 1997), 272–78.

- Ágúst H. Bjarnason, „Áttundi fundur Norræna stúdentasambandsins á Vörs í Noregi.“ *Morgunblaðið* 7. sept. 1919, 2–3; 9. sept. 1919, 2–3; 10. sept. 1919, 2–3.
- Ágúst H. Bjarnason, „Um Háskóla Íslands.“ *Vísir* 17. júní 1944, 11–14.
- Ágúst H. Inghórssón, „Íslendingum hefur gengið býsna vel.“ *Rannís-blaðið* I:1 (2004), 10.
- Álit og tillögur millipinganeðndar í launamálum 1934. Reykjavík, Alþingi, 1934.
- Álit og tillögur Skipulagsnefndar atvinnuveganna I. Reykjavík, [s.n.], 1936.
- Árbók Háskóla Íslands 1911–2009. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1912–2010.
- Árbók Háskólans á Akureyri 1987–1992. Ritstjórn Hjalti Jóhannesson og Stefán G. Jónsson. Akureyri, Háskólinn á Akureyri, 1993.
- Árelfus Níelsson, *Horft um öxl af Hálogalandshæð. Æviminningar*. Reykjavík, Reykholt, 1988.
- Ármann Snævarr, „Um Háskóla Íslands.“ *Menntamál* XXXIV:2 (1961), 89–104.
- Ármann Snævarr, „Um lagaskólann.“ *Úlfjótur* VII:4 (1954), 8–20.
- Árni Bragason, „Vil Háskóla, en ekki sveltarmenntastofnanir, dreifðar um allt land.“ *Stúdentablaðið* LXIV:9 (1992), 4.
- Árni Friðriksson, „Rannsóknir í þágu atvinnuveganna.“ *Alþýðublaðið* 28. nóv. 1934, 3–4.
- Árni Pálsson, „Sambúð húsbændra og hjúa á lýðveldistímanum.“ *Skírnið* CV (1931), 216–35.
- Árni Pálsson, „Vingjarnleg kveðjusending.“ *Þjóðólfrur* 18. ágúst 1911, 117–18.
- Ársskýrsla Stúdentaráðs Háskóla Íslands 1989–2001. Reykjavík, Stúdentaráð, 1990–[2001].
- Ásgeir Blöndal, „Um afnám læknaskólans í Reykjavík.“ *Ísafold* 17. júní 1893, 149.
- Ásgeir Ólafur Pétursson, „Tek ekki þátt í lögleysu.“ *Stúdentablaðið* LXV:11 (1993), 13.
- Áslaug Agnarsdóttir, „Tvíhöfða risi. Um áhrif sameiningar Landsbókasafns og Háskólabókasafns á safnið sem háskólabókasafn.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VII. *Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 27–38.
- Á[smundur] G[uðmundsson], „Þjóðin og kirkjan.“ *Kirkjuritið* IV (1938), 27–31.
- Ásmundur Helgason og Ómar H. Kristmundsson, *Stjórnarráð Íslands 1964–2004 I. Skipulag og starfshættir*. Reykjavík, Sögufélag, 2004.
- Ástandið í sjálfstæðismálinu. *Sambandslögin, tverraskoranir til Alþingis og nokkrar greinar um hið nýja viðhorf í sjálfstæðismálinu*. Reykjavík, höfundar, 1943.
- Barði Guðmundsson, *Dómnefndarmálið*. Reykjavík, [s.n.], 1930.
- Benedikt Gröndal, „Sven B F Jansson.“ *Morgunblaðið* 30. apríl 1987, 46.
- Benjamín Kristjánsson, *Íslenzkir guðfræðingar 1847–1947 I. Saga Prestaskólans og Guðfræðisdeildar Háskólans 1847–1947*. Reykjavík, Leiftur, 1947.
- Bergur Ebbi Benediktsson, „Fljótur að detta úr venjulegri rútmu.“ *Monitor* I:5 (Reykjavík 2011. Fylgirit Morgunblaðsins), 4.
- Berlingske Tidende*. København 1911.
- Berntson, Lennart, Guðmundur Hálfðanarson og Henrik Jensen, *Europa 1800–2000*. Roskilde, Roskilde Universitetsforlag, 2003.
- Birgir Snæbjörnsson, *Pvi ekki að brosa. Minningabrot*. Akureyri, Hólar, 2005.
- Birkibeinar* I. Reykjavík 1911.
- Bjarki Bjarnason og Magnús Guðmundsson, *Mosfellsbær. Saga byggðar í 1100 ár*. Reykjavík, Þjasi, 2005.
- Bjarni Benediktsson, „Ósigur háskólans í atvinnudeildarmálinu.“ *Vísir* 5. júní 1935, 2–3.
- Bjarni Benediktsson, „Sjálfstæði Íslands og atburðirnir vorið 1940.“ *Andvari* LXV (1940), 21–36.
- Bjarni Benediktsson, „Skýrsla um stúdentaráðið 1928–1929.“ *Árbók Háskóla Íslands 1928–29* (Reykjavík, Háskóli Íslands, 1929), 62–63.
- Bjarni Jónsson, „Kennarinn G.H.“ *Lækneblaðið* XXII:5 (1936), 73–74.
- Bjarni Jósefsson, „Í rúst.“ *Tíminn* 1. okt. 1927, 164–65.
- Bjereld, Ulf og Marie Demker, *I vattumannens tid? En bok om 1968 auktoritetsoppror och dess betydelse i dag*. Stockholm, Hjalmarsson & Högberg, 2005.
- Björn P. Guðmundsson, „Nýtt stjórnskipulag Háskóla Íslands. Tillaga Björns P. Guðmundssonar.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XIX:4 (1997), 18–24.
- Björn Helgi Jónsson, *Undir verndarvæng. Sjálfsævisaga*. Reykjavík, Birnugar, 2007.
- Björn Magnússon, *Íslenzkir guðfræðingar 1847–1947 II. Kandidatatal 1847–1947*. Reykjavík, Leiftur, 1947.
- Björn M. Ólsen, „Álit prófessors Konráðs Maurer's um háskólamálið.“ *Ísafold* 21. júlí 1894, 177.
- Björn M. Ólsen, „Háskólahátíðin í Kristjanú.“ *Ísafold* 14. okt. 1911, 252.
- Björn Sigfússon, „Bókasafn Íslands.“ *Þjóðviljinn* 18. jan. 1947, 5–6; 19. jan. 1947, 5, 7.
- Björn Sigfússon, „Háskólabókasafn.“ *Árbók Háskóla Íslands 1949–50* (1950), 73–78.
- Björn Sigurðsson, „Vísindi og verkleg menning.“ *Tímarit Máls og menningar* V:2 (1944), 113–23.

- Björn Sigurðsson, „Þekking og þjóðfrelsi. Sjálfstæðis-hugvekja“, *Helgafell* III:1–4 (1944), 23–29.
- Björn Teitsson, „Um aðstöðu stúdenta til félagsfunda í ljósi nýjustu atburða.“ *Stúdentablaðið* XLIII:3 (1966), 26–27.
- Björn Þórðarson, *Alþingi og konungsvaldið. Lagasynjanir 1875–1904*. Reykjavík, Leiftur, 1949.
- Blað frjálslyndra stúdenta*. Reykjavík 1939.
- Bleicher, Josef, „Bildung.“ *Theory, Culture & Society* XXIII:2–3 (2006), 364–65.
- Bockstaele, Paul, „The Mathematical and the Exact Sciences.“ *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)*. (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 493–518.
- Boyd, William og Edmund J. King, *The History of Western Education*. London, Adam & Charles Black, 1975.
- Bragi Guðmundsson, *Aðalbjörg og Sigurður. Vígslubiskupshjónin frá Aðalbjörg Halldórsdóttir og séra Sigurður Guðmundsson segja frá*. Reykjavík, Skjaldborg, 1993.
- Brotchie, Douglas A., „Saga Reiknistofnunar Háskólans.“ *Tölvumál. Tímarit Skýrslutæknifélags Íslands* XVIII:4 (1993), 34–37.
- Brynleifur Tobiasson, *Hver er maðurinn. Íslendingaævur* I–II. Reykjavík, Fagurskinnna, 1944.
- Brøchner-Mortensen, Knud, „Det lægevidenskabelige Fakultet 1842–1979.“ *Københavns Universitet 1479–1979 VII. Det lægevidenskabelige Fakultet* (København, G.E.C. Gads forlag, 1979), 91–188.
- „Byrjunarnám stúdenta við Háskóla Íslands.“ *Tímarit Verkfræðingafélags Íslands* XVI (1931), 46–55.
- Böðvar Guðmundsson, „Efling Háskólans.“ *Stúdentablaðið* XLIII:3 (1966), 11–12.
- Cekan, Pavol, *Nucleoside Ç: A bifunctional spectroscopic probe for the study of DNA structure and dynamics by EPR and fluorescence spectroscopies* XV. Reykjavík, Háskóli Íslands, Raunvísindadeild, 2009.
- Charle, Christophe, „Patterns.“ *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 33–80.
- Charle, Christophe og Jacques Verger, *Histoire des universités*. Paris, Presses universitaires de France, 1994.
- Cheah, Pheng, *Spectral Nationality. Passages of Freedom from Kant to Postcolonial Literatures of Liberation*. New York, Columbia University Press, 2003.
- Cook, Robert → Robert Cook.
- Crouter, Richard E., *Friedrich Schleiermacher: Between Enlightenment and Romanticism*. Cambridge, Cambridge University Press, 2005.
- Dagbækur háskólastúdenta*. Ritnefnd: Emilía M. Sigmarsdóttir, Magnús Guðmundsson og Ögmundur Helgason. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2001.
- Dagný Kristjánsdóttir, „Karlar í krapinu. Um kynjamyndir og karlmennsku á eftirstríðsárunum.“ *Engill tímans. Til minningar um Matthías Viðar Sæmundsson* (Reykjavík, JPV útgáfa, 2004), 189–99.
- Dagný Kristjánsdóttir, *Kona verður til. Um skáld sögur Ragnheiðar Jónsdóttur fyrir fullorðna*. Reykjavík, Bókmenntafræðistofnun Háskóla Íslands / Háskólaútgáfan, 1996.
- Dagur* IV–XXV, LXXI (Akureyri 1921–42, 1988).
- Dagur B. Eggertsson, *Steingrímur Hermannsson. Ævisaga* I. Reykjavík, Vaka-Helgafell, 1998.
- Dahl, J.P.F.D. og F.V. Dahl, *Ludvig Meyers Fremmedordbog* 8. útg. København, Gyldendal, 1924.
- Dahlerup, Drude, *Rødstrømperne. Den danske Rødstrømpebevægelses udvikling, nytænkning og gennemslag 1970–1985*. København, Gyldendal, 1998.
- DV* LXXIX og XV. Reykjavík 1989.
- Edelstein, Wolfgang, „Breyttir samfélagshættir og hlutverk skólanna. Erindi flutt á móti Skólastjórafélag Íslands að Laugarvatni í ágúst 1966.“ *Menntamál* XL (1967), 2–39.
- Edelstein, Wolfgang, *Skóli – nám – samfélag*. Reykjavík, Iðunn, 1988.
- Efling Háskóla Íslands* [I–JII. Skýrsla Háskólanefndar ásamt greinargerðum og fylgiskjólum. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1969.
- Eggert Steinþórsson, „Skýrsla um störf stúdentaráðsins 1934–1935.“ *Árbók Háskóla Íslands* 1934–35 (1936) 58–59.
- Eggert Þór Bernharðsson, *Saga Reykjavíkur. Borgin 1940–1990* I. Reykjavík, Iðunn, 1998.
- Einar S. Arnalds, *Reykjavík. Sögustaður við Sund* IV. *Lykilbók*. Reykjavík, Örn og Örlygur, 1989.
- Einar Guðmundsson, „Þáttabygging kennslukönnunar í framhaldsnámi við Háskóla Íslands.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VIII. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í desember 2007 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2007), 515–26.
- Einar Guðmundsson, „Þáttabygging kennslukönnunar í grunnnámi við Háskóla Íslands.“ *Tímarit um menntarannsóknir* IV (2008), 23–37.
- Einar H. Guðmundsson og Örnólfur E. Rögnvalds-

- son, „Þyngdarlinnur, dulstirni og hulduæfni.“ *Morgunblaðið* 9. júlí 1997, 24–25.
- Einar Már Jónsson, *Maí 68 – frásögn*. Reykjavík, Ormstunga, 2008.
- Einar Magnússon, „Kristinn Ármannsson rektor.“ *Morgunblaðið* 23. júní 1966, 12.
- Einar Sigurðsson, „Rausnarleg gjöf til Landsbókafans Íslands – Háskólabókafans.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XXI*:1 (1999), 16.
- Einar Ól. Sveinsson, „Handritastofnun Íslands. For-saga og aðdragandi. Ræða flutt á fyrsta stjórnarfund 10. des. 1962.“ *Skírnir CXXXVII* (1963), 15–28.
- Einar Ól. Sveinsson, „Um Gabriel Turville-Petre.“ *Specvlvm norroenwm: Norse Studies in Memory of Gabriel Turville-Petre* (Odense, Odense Uni-versity Press, 1981), 1–5.
- Einkaheimild* → *Óprentaðar heimildir*.
- Eiríkur V. Albertsson, *Æfiár*. Reykjavík, Ísafoldar-prentsmiðja, 1954.
- Eiríkur Bergmann, „Háskólinn.“ *Fréttablaðið* 21. okt. 2009, 14.
- Eiríkur Steingrímsson og Magnús Karl Magnússon, „Háskólarannsóknir á tímum kreppu og doktors-nám á Íslandi.“ *Fréttablaðið* 29. okt. 2010, 22.
- Eley, Geoff, *Forging Democracy: the History of the Left in Europe, 1850–2000*. Oxford, Oxford University Press, 2002.
- Enn um háskólann og veitingarvaldið. Skýrsla kennslumálaráðuneytisins um samkeppnispróf um dósentsembætti í guðfræði og veiting embættisins*. Reykjavík, Kennslumálaráðuneytið, 1937.
- Epstein, Paul D., „Reinventing Government is Not Enough: Invest in Government Productivity Growth.“ *Public Productivity & Management Review XVI*:4 (1993), 357–69.
- Erlingur Davíðsson, *Aldnir hafa orðið VII*. Akureyri, Skjaldborg, 1978.
- Erlingur Þorsteinsson, *Æviminningar Erlings Þorsteinssonar læknis*. Reykjavík, Íðunn, 1990.
- Fálkinn VII–IX*. Reykjavík 1934–36.
- Feldbæk, Ole, *Danmark-Norge 1380–1814 IV. Nærhed og adskillelse 1720–1814*. Oslo, Uni-versitetsforlaget, 1998.
- Fichte, Johann Gottlieb, *Reden an die deutsche Nation*. Berlin, In der Realschulbuchhandlung, 1808.
- Finnbogi Guðmundsson, „Þjóðarþókklaða, aðdrag-andi og framkvæmdir.“ *Árbók* 1993, nýr flokkur XIX (Reykjavík, Landsbókafan Íslands, 1994), 19–48.
- Finnbogi Rútur Þorvaldsson, „Trausti Ólafsson pró-fessor.“ *Morgunblaðið* 1. feb. 1961, 11.
- Finnbogi Rútur Þorvaldsson, „Verkfræðideildin 1940–1950.“ *Stúdentablað XXVII*:1 (1950), 3–5.
- Finnbogi Rútur Þorvaldsson, „Verkfræðinám við Há-skólann.“ *Stúdentablað XIX*:1 (1942), 29–31.
- Fjallkonan I–XI*. Reykjavík 1884–94.
- Fraser, Ronald, 1968. *A Student Generation in Re-volt*. London, Chatto & Windus, 1988.
- Fréttablaðið V–XI*. Reykjavík 2005–11.
- Fréttabréf Háskóla Íslands V–XXIII*. Reykjavík 1983–2001.
- Fréttatíminn II*. Reykjavík 2011.
- Fríðrik Már Baldursson, „Er sett of mikið fé í íslenska háskóla?“ *Fréttablaðið* 11. jan. 2011, 15.
- Fríðrik H. Jónsson, Einar Mar Þórðarson og Pétur Maack Þorsteinsson, *Gildi og gagnsemi náms í Háskóla Íslands. Rannsókn unnin af Félagsvís-indastofnun Háskóla Íslands fyrir Rannsókná-þjónustu Háskóla Íslands*. Reykjavík, Félags-vísindastofnun Háskóla Íslands, 2004.
- Fríðrik G. Olgeirsson, *Lánasjóður íslenskra náms-manna. Námslán og námsstyrkir á 20. öld*. Reykja-vík, Lánasjóður íslenskra námsmanna, 2001.
- Frjáls verslun LXXIII*:2. Reykjavík 2011.
- Fyrirlestur* → *Óprentaðar heimildir*.
- Fötunarfræði. Nýjar íslenskar rannsóknir*. Ritstjóri Rannveig Traustadóttir. Reykjavík, Háskóla-útgáfan, 2003.
- Garðar Þorsteinsson, „Einkennileg embættisskip-un.“ *Vísir* 20. júní 1928, 2–3.
- Gerhard, Johann, *Fimmtú heilagar hugveklar. Meditationes sacrae*. Þórunn Sigurðardóttir sá um útgáfuna. Reykjavík, Bókmenntafræðistofnun Háskóla Íslands / Guðfræðistofnun Háskóla Ís-lands, 2004 (*Íslensk trúarrit II*).
- Gerhard, Johann, *Meditationes Sacrae*. Leiden, Elzevir, 1626.
- Gestur Guðmundsson, „Kynslóðin sem komst út úr kalda stríðinu.“ *Menntaspor. Rit til heiðurs Lofti Guttormssyni sjötugum 5. apríl 2008* (Reykjavík, Sögufélag, 2008), 27–52.
- Gestur Guðmundsson og Kristín Ólafsdóttir, ’68. *Hugarflug úr viðjum vanans*. Reykjavík, Tákn, 1987.
- Gieysztor, Aleksander, „Management and Resources.“ *A History of the University in Europe I. Uni-versities in the Middle Ages* (Cambridge, Cam-bridge University Press, 1992), 108–43.
- Gils Guðmundsson, *Þegar hugsjónir ræstast. Ævi Odds á Reykjalandi*. Reykjavík, Ísafold, 1993.
- Gísli Guðmundsson, „Íslenzkur doktor.“ *Tíminn* 15. júlí 1933, 119–20.
- Gísli Gunnarsson, „Söguskoðun, stjórmál og sam-tíminn.“ *Saga XXXIII* (1995), 99–109.
- Gísli Ágúst Gunnlaugsson, „Fólksfjölda- og byggða-þróun 1880–1990.“ *Íslensk þjóðfélagsþróun*

- 1880–1990 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands, 1993), 75–111.
- Gísli Freyr Valdórsson, „Ég er sannfærð um að við verðum að stefna hátt.“ Viðtal við Kristínu Ingólfsdóttur.“ *Viðskiptablaðið* XVII:18 (6. maí 2010), 25.
- Gjallarhorn* V. Akureyri 1911.
- Glúmur Jón Björnsson, „Bosnískar konur, Gáfu-mannafélagið, Evrópuráðið og pappírsflóðið.“ *Háskólinn. Stúdentafréttir* LXXI:3 (1994), 10.
- Guðbjörg Linda Rafnsdóttir, „Enn um námsnefndir.“ *Stúdentablaðið* LVI:1 (1980), 7.
- Guðjón Friðriksson, *Dómsmálaráðherrann. Saga Jónasar Jónssonar frá Hriflu* II. Reykjavík, Iðunn, 1992.
- Guðjón Friðriksson, *Jón Sigurðsson. Ævisaga* I. Reykjavík, Mál og menning, 2002.
- Guðjón Friðriksson, *Ljónið öskrar. Saga Jónasar Jónssonar frá Hriflu* III. Reykjavík, Iðunn, 1993.
- Guðjón Friðriksson, *Saga Reykjavíkur. Bærinn vaknar, 1870–1940* II. Reykjavík, Iðunn, 1994.
- Guðmundur Björnsson, „Um endurbætur á lækna-skipun landsins.“ *Andvari* XXI (1896), 34–56.
- Guðmundur Björnsson, *Vanrækt vandamál þings og þjóðar*. Reykjavík, [s.n.], 1914.
- Guðmundur Finnbogason, *Alþingi og menntamálin*. Reykjavík, Alþingissögufélag, 1947 (*Saga Alþingis* V).
- Guðmundur Finnbogason, „Tvær embættaveitingar.“ *Ingólfur* 22. nóv. 1911, 186–87.
- Guðmundur Hafsteinnsson, „Fjarri sanni.“ *Morgunblaðið* 4. sept. 2004, 29.
- Guðmundur Hannesson, „Þjóðskóli Íslendinga.“ *Stúdentablað* XIII:1 (1936), 1–4.
- Guðmundur Hannesson, *Um skipulag bæja*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1916 (*Fylgir Árbók Háskóla Íslands* 1915–16).
- Guðmundur Hálfðanarson, „Handritamálið – endalok íslenskrar sjálfstæðisbaráttu?“ *Gripla* XIV (2003), 175–96.
- Guðmundur Hálfðanarson, „Íslensk þjóðfélagsþróun á 19. öld.“ *Íslensk þjóðfélagsþróun* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands, 1993), 9–58.
- Guðmundur Hálfðanarson, „Kosningaréttur kvenna og afmörkun borgararéttar – umræður um þátttöku og útilokun í íslenskum stjórnmálum.“ *Kosningaréttur kvenna 90 ára. Erindi frá málþingi* 20. maí 2005 (Reykjavík, Kvennasögusafn Íslands / Rannsóknastofa í kvenna- og kynjafræðum, 2005), 22–41.
- Guðmundur Jónsson, *Bændaskólinn á Hvanneyri fimmtú ára*. Reykjavík, [s.n.], 1939.
- Guðmundur Jónsson, *Bændaskólinn á Hvanneyri 90 ára*. Reykjavík, [s.n.], 1979.
- Guðmundur Jónsson, *Hagvöxtur og iðnvæðing. Þróun landsframléiðslu á Íslandi 1870–1945*. Reykjavík, Þjóðhagsstofnun 1999 (*Sérrit Þjóðhagsstofnunar* V).
- Guðmundur Jónsson, „Hagþróun og hagvöxtur á Íslandi 1914–1960.“ *Frá kreppu til viðreisnar. Þættir um hagstjórn á Íslandi á árunum 1930–1960* (Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 2002), 9–39.
- Guðmundur Magnússon, „Úrskurður kjaranefndar um laun og starfskjör prófessora.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XX:6 (1998), 22–23.
- Guðmundur Sigurðsson, „Er keppnismaður í eðli sínu.“ [Fréttaviðtal.] *Fréttablaðið* 23. nóv. 2010, 20.
- Guðmundur Thoroddsen, „Frá læknaeild.“ *Háskólinn og kennslumálaráðherrann* (Reykjavík, Háskólaráð, 1938), 39–40.
- Guðni Einarsson, „Ólík musteri menntunar.“ [Viðtal við dr. Rúnar Vilhjálmsson.] *Morgunblaðið* 22. feb. 2004, 12.
- Guðni Jónsson, „Handritastofnun Íslands.“ *Mímír* I:1 (1962), 7–11.
- Guðni Jónsson, *Saga Háskóla Íslands. Yfirlit um hálfra aldar starf*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1961.
- Guðni Jónsson, „Um takmörkun stúdentafjöldans í Háskólanum.“ *Morgunblaðið* 27. mars 1928, 6–7.
- Guðni Th. Jóhannesson, „Bjarni Benediktsson.“ *Forsætisráðherrar Íslands. Ráðherrar Íslands og forsætisráðherrar í 100 ár* (Akureyri, Hólar, 2004), 295–314.
- Guðni Th. Jóhannesson, *Gunnar Thoroddsen. Ævi-saga*. Reykjavík, JPV útgáfa, 2010.
- Guðni Th. Jóhannesson, *Óvinir ríkisins. Ógnir og innra öryggi í kalda stríðinu á Íslandi*. Reykjavík, Mál og menning, 2006.
- Guðný Guðbjörnsdóttir, „Sjálfsmyndir og kynferði.“ *Fléttur. Rit Rannsóknastofnu í kvennafræðum* (Reykjavík, Rannsóknastofa í kvennafræðum, 1994), 135–202.
- Guðrún Geirsdóttir, „Að skapa fag úr fræðigrein. Um hlutverk háskólakennara í námskrárgerð.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VII. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 339–50.
- Guðrún Geirsdóttir, „Námskrárgerð og gæði Háskóla Íslands.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VI. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2005), 145–55.
- Guðrún Geirsdóttir, „Viðbrögð ólíkra háskólagreina

- við breytingum.“ *Rannsóknir í félagsvísindum X*. Félags- og mannvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2009 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2009), 591–600.
- Guðrún Guðlaugsdóttir, „Lífslánið stóra. Rætt við Ragnheiði Einarasdóttur.“ *Morgunblaðið* 9. feb. 1986, B30–31.
- Guðrún Ólafsdóttir, „Lífskjör kvenna, byggðaþróun og byggðastefna.“ *Íslenskar kvennarannsóknir 29. ágúst – 1. sept. 1985* (Reykjavík, Háskóli Íslands, 1985), 113–29.
- Guðrún Þórsteinsdóttir, „Aðgengi fjarnema að upplýsingum og áhrif búsetu á upplýsingaleitarhegðun þeirra.“ *Rannsóknir í félagsvísindum VII*. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 39–51.
- Gunnar Karlsson, *Iceland's 1100 Years. The history of a marginal society*. London, Hurst & Co. / Mál og menning, 2000.
- Gunnar Karlsson, „Málsvörn mannvísinda.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XVII:3* (1995), 9–12.
- Gunnar Karlsson, „Uppruni íslenskra menntamanna frá 16. öld til 18. aldar.“ *Menntaspor. Rit til heiðurs Lofti Guttormssyni sjötugum 5. apríl 2008* (Reykjavík, Sögufélag, 2008), 241–56.
- Gunnar Helgi Kristinsson, „Rannsóknir á íslensku samfélagi.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XIX:10* (1997), 19.
- Gunnar Helgi Kristinsson, *Úr digrum sjóði. Fjárlagagerð á Íslandi*. Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Háskólaútgáfan, 1999.
- Gunnar M. Magnúss, *Um menntamála á Íslandi 1944–1946. Greinargerð um löggjöf, framkvæmdir og næstu verkefni*. Reykjavík, Menntamálaráðuneytið, 1946.
- Gunnar Guðni Tómasson, „Rangar áherslur í menntamálu.“ *Fréttatíminn* 15.–17. apríl 2011, 34.
- Gunnlaugur Haraldsson, ritstj., *Æviskrár MA-stúdenta I–III. 1927–1963*. Reykjavík, Steinholt, 1988–90.
- Gyða Jóhannsdóttir, „Bóknaamsrek í þróun háskólastigs í Finnlandi og Danmörku. Hvert er hlutverk ólíkra hagsmunaaðila?“ *Rannsóknir í félagsvísindum VIII*. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í desember 2007 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2007), 725–36.
- Gyða Jóhannsdóttir, „Hvað einkennir þróun háskóla?“ *Rannsóknir í félagsvísindum IX*. Félags- og mannvísindadeild, Félagsráðgjafardeild, Sálfræðideild og Stjórnáfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2008 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2008), 719–30.
- Gyða Jóhannsdóttir, „Þróun háskólastigs á Íslandi í ljósi norrænnar þróunar æðri menntunar.“ *Rannsóknir í félagsvísindum VII*. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 751–63.
- Gylfi Þ. Gíslason, „Forheimskun og hververnd.“ *Stúdentablað XIX:1* (1942), 3–6.
- Gylfi Þ. Gíslason, „Skólamálin og sveitarstjórnirnar.“ *Sveitarstjórnarmál XXV:4* (1965), 3–16.
- Gylfi Þ. Gíslason, „Upphaf og þróun kennslu í viðskiptafræðum við Háskóla Íslands.“ *Viðskipta- og hagfræðingatal 1877–1996 I* (Reykjavík, Þjóðsaga, 1997), 30–36.
- Gylfi Þ. Gíslason, *Viðreisnarárin*. Kópavogi, Almenna bókafélagið, 1993.
- Gylfi Þ. Gíslason, *Viðskiptadeild Háskóla Íslands 40 ára*. Reykjavík: Félag viðskipta- og hagfræðinga, 1982 (Sérprent úr *Fjármálatíðindum*).
- Gylfi Gröndal, *Læknir í þrem löndum. Endurminningar dr. med. Friðriks Einarssonar*. Reykjavík, Setberg, 1979.
- Gylfi Gröndal, *Æviminningar Kristjáns Sveinssonar augnlæknis*. Reykjavík, Setberg, 1982.
- Gylfi Zoëga, „Hver borgar brúsann?“ *Vísbanding XXVIII:36* (28. okt. 2010), 1–4.
- Hagskinna. Sögulegar hagtölur um Ísland*. Ritstjórar Guðmundur Jónsson og Magnús S. Magnússon. Reykjavík, Hagstofa Íslands, 1997 (einnig rafræn útgáfa).
- Hall, Thor, „The Nygren Corpus: Annotations to the Major Works of Anders Nygren of Lund.“ *Journal of the American Academy of Religion XLIII:2* (1979), 269–89.
- Halldór Halldórsson og Helgi Laxdal, „Veiting dós-entsemtisins og herhlaup breiðfylkingarmanna.“ *Stúdentablað XIV:1* (1937), 13–16.
- Halldór Halldórsson, „Bréf til stjórnáfræðingastjóra Alþýðublaðsins: Rannsóknarstofnun í íslenskum fræðum.“ *Alþýðublaðið* 21. des. 1960, 7.
- Halldór Guðmundsson, *Skáldalíf. Ofvitinn úr Suðursveit og skáldið á Skriðuklaustri*. Reykjavík, JPV útgáfa, 2006.
- Halldór Þormar, „Björn Sigurðsson.“ *Andvari CXVI* (1991), 13–41.
- Handbók stúdenta*. Reykjavík, Stúdentaráð Háskóla Íslands, 1948.
- Handbók stúdenta*. Reykjavík, Stúdentaráð Háskóla Íslands, 1959.
- Handbók stúdenta 1967*. Gefin út á vegum Stúdentaráðs Háskóla Íslands. Reykjavík, Stúdentaráð, 1967.
- Hannes Hólmsteinn Gissurarson, *Jón Þorláksson forsetisráðherra*. Kópavogi, Almenna bókafélagið, 1992.

- Hannes Þorsteinsson, *Endurminningar og hugleiðingar um hið og þetta, er á dagana hefur drifið*. Þorsteinn Þorsteinsson bjó til prentunar. Reykjavík, Almenna bókafélagið, 1962.
- Haraldur Ólafsson, „Framtíð Háskólans“. *Fréttabréf Háskóla Íslands* VII:7 (1985), 12–15.
- Haukur Heiðar Hauksson, „Aldrei samið eins mikið af tónlist.“ *Monitor* I:5 (Reykjavík 2011. Fylgirit Morgunblaðsins), 4.
- Hákon Hrafn Sigurðsson, „Bruðl á háskólastiginu.“ *Morgunblaðið* 15. sept. 2009, 18.
- Hákon Hrafn Sigurðsson, „Ríkisreknir einkaskólar.“ *Morgunblaðið* 1. okt. 2009, 27.
- Háskólafréttir. Fréttabréf Háskóla Íslands* XXVII. Reykjavík 2005.
- Háskólamenntun. Námsframbod og nemendafjöldi*. Reykjavík, Ríkisendurskoðun, 2004.
- Háskóli Íslands 90 ára*. Fylgirit með *Morgunblaðinu*, 29. sept. 2001.
- Háskóli Íslands. Framvinda og framfarir 1985–1991*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 1991.
- Háskóli Íslands. Kennsluskrá háskólaárin 1965–66; 1980–83; 1989–2009*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1965–2009.
- Háskóli Íslands. Menntavísindasvið. Stefna um rannsóknir 1. júlí 2008 til 30. júní 2013*. Reykjavík, Menntavísindasvið Háskóla Íslands, 2008.
- Háskóli Íslands. Stefna og framtíðarsýn. Skýrsla Þróunarnefndar Háskóla Íslands*. Reykjavík, [Háskóli Íslands], 1994.
- Háskóli Íslands. Stjórnsýsluúttekt*. Reykjavík, Ríkisendurskoðun, 2005.
- Háskóli Íslands. Þróunarnefnd. Ábendingar ráðgjafanefndar um stefnu Háskóla Íslands*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 1991.
- Háskólinn og veitingarvaldið. Svar kennslumálaráðherrans við skýrslu háskólakennara um veitingu prófessorsembættis í lagadeild og setningarræðu háskólarektors*. Reykjavík, Kennslumálaráðuneytið, 1936.
- Háskólinn. Stúdentafréttir 1988–91*. Reykjavík 1988–91.
- Heimildamynd* → *Óprentaðar heimildir*.
- Heimir Þorleifsson, *Saga Reykjavíkurskóla*, III. *Skóla-lífið í Menntaskólanum 1904–1946*. Reykjavík, Sögusjóður Menntaskólans í Reykjavík, 1981.
- Heimir Þorleifsson → *Saga Reykjavíkurskóla I. Heimskringla* XLV–XLVII. Winnipeg 1930–33.
- Helga Kress, „Kvenlýsingar og raunsæi. Með hliðsjón af Gunnari og Kjartani eftir Véstein Lúðvíksson.“ *Skírni* CXLIX (1975), 73–112.
- Helga Kress, „Sverrir á að víkja úr stöðu banka-stjóra.“ *Stúdentablaðið* LXV:11 (1993), 2.
- Helga M. Ögmundsdóttir, „Að vera vísindamaður á Íslandi.“ *Grunnrannsóknir á Íslandi*. Vísindafélag Íslendinga. Ráðstefnurit II (Reykjavík, Vísindafélag Íslendinga, 1988), 13–18.
- Helga M. Ögmundsdóttir, „Einkunnaskil – hvað um kennarann?“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XIX:7 (1997), 25.
- Helgarpósturinn* II. Reykjavík 1995.
- Helgi Björnsson, *Jökla á Íslandi*. Reykjavík, Opna, 2009.
- Helgi Björnsson, „Könnun jökla með rafsegulbylgjum.“ *Í hlutarins eðli. Afmælisrit til heiðurs Þorbirni Sigurgeirssyni prófessor* (Reykjavík, Menningarsjóður, 1987), 279–92.
- Helgi Skúli Kjartansson, *Ísland á 20. öld*. Reykjavík, Sögufélag, 2002.
- Helgi G. Thordersen, „Ræða við vígslu prestaskólans 2. dag október. 1847, haldin af herra biskupi H. G. Thordersen, Riddara af Dbr.“ *Árrit Prestaskólans* I (1850), 1–14.
- Helgi Valdimarsson, „Um hlutverk Háskóla Íslands og starfsmanna hans.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XVII:3 (1995), 13–14.
- Helgi Valdimarsson, „Viðreisn með vísindum.“ *Háskólinn – Stúdentafréttir* 1994 1. tbl., 14.
- Herdís Helgadóttir, „Vaknaðu kona.“ *Íslenskar kvennarannsóknir. Erindi flutt á ráðstefnu um íslenskar kvennarannsóknir sem haldin var á vegum Rannsóknastofu í kvennafræðum við Háskóla Íslands, Odda, dagana 20. til 22. október 1995* (Reykjavík, Háskóli Íslands, Rannsóknastofa í kvennafræðum 1997), 290–96.
- HHÍ* → *Óprentaðar heimildir*.
- Hinrik Guðmundsson, Jakob Björnsson, Páll Theodorsson, „Íslenzkir menntaskólar.“ *Tímarit Verkfræðingafélags Íslands* II (1964), 34–38.
- HI* → *Óprentaðar heimildir*.
- Hjalti Hugason, *Bessastadaskolan: Eitt försök till prästskola på Island 1805–1846*. Uppsala, Uppsala universitet, 1983 (*Skrifter utgivna av Svenska kyrkohistoriska föreningen* II Ny följd, XL).
- Hjalti Hugason, „Mat á rannsóknarstarfi háskólanna. Heilabrot í kjölfar könnunar.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XVII:5 (1995), 9–11.
- Hjalti Þórarinnsson, *Glefsur. Minningabrot úr ævi og starfi læknis*. Reykjavík, Hjalti Þórarinnsson, 2006.
- Hobsbawm, Eric, *Öld öfganna. Saga heimsins 1914–1991*. Reykjavík, Mál og menning, 1999.
- Hofstater, Michael, *The Romantic Idea of a University: England and Germany, 1770–1850*. Basingstoke, Palgrave / Macmillan, 2001.
- Hrafn Jökullsson og Illugi Jökullsson, *Íslenskir nasistar*. Reykjavík, Tákn, 1988.

- Hrafnhildur Ragnarsdóttir, „Milljarðaverkefni henta illa hug- og félagsvísindum.“ *Rannís-blaðið* I:1 (2004), 17.
- Hreinn Benediktsson, „Háskólinn og Handritastofnun.“ *Stúdentablaðið* XLI: 4 (1964), 18–19.
- Hreinn Benediktsson, „Hvað eru íslensk fræði? Handritastofnun Íslands 5 ára.“ *Morgunblaðið* 3. feb. 1968, 12, 17; 4. feb. 1968, 11, 21.
- „Hvað á óskastofnun íslenskra fræða að heita?“ *Mímir. Blað stúdenta í íslenskum fræðum*. I:1 (1962), 28.
- Hörður Helgason, „Skylduaðild byggir á rangri lagatúlkun.“ *Stúdentablaðið* LXIV:3 (1992), 5.
- Hörður Vilberg Lárusson, „Hernám hugans. Hugmyndir manna um áhrif Keflavíkursjónvarpsins á íslenskt þjóðerni.“ *Ný Saga* X (1998), 19–37.
- Höskuldur Þráinsson, „Um nýskipan íslenskunáms í Háskólanum.“ *Morgunblaðið* 24. júní 1989, 12.
- Indriði Einarsson, *Stúdentafjélagið í Reykjavík 50 ára 1871 – 14. nóv. – 1921*. Reykjavík, Bókaverzlun Guðm. Gamalíelssonar, 1921.
- Inga Dóra Sigfúsdóttir, „Námsbraut í almennum þjóðfélagsfræðum: áfangi að stofnun nýrrar deildar.“ *Íslensk félagsfræði. Landnám alþjóðlegrar fræðigreinar* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2004), 46–71.
- Inga Dóra Sigfúsdóttir, Bryndís Björk Ásgeirsdóttir, Allyson Macdonald og Irwing Feller, *An Evaluation of Scholarly Work at The University of Iceland*. Reykjavík, The Ministry of Education, 2005.
- Ingjaldr Hannibalsson, „Þjónustusamningur um kennslu milli stjórnvalda og Háskóla Íslands.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XXI:5 (1999), 6–7.
- Inglehart, Roland, *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies*. Princeton, Princeton University Press, 1997.
- Ingólfur Á. Jóhannesson, *Menntakerfi í mótun. Barna- og unglingafræðslan á Íslandi 1908–1958*. Reykjavík, [s.n.], 1984.
- Ingólfur Jónsson, „Stúdentabústaður.“ *Verkamaðurinn* 19. des. 1922, 94–95.
- Ingólfur* II–XI. Reykjavík 1904–11.
- Innkaupaferð, úlfur og vindlakassi; smásögur stúdenta*. Ritstjóri Eiríkur Guðmundsson. Reykjavík, Bóksala stúdenta / Stúdentaráð, 1992.
- Innovit. Frumkvæði, hugvit, þekking*. Reykjavík, Innovit, 2007.
- Irma Erlingsdóttir, „Rannsóknastofa í kvennafræðum við Háskóla Íslands 10 ára.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XXIII:3 (2001), 19.
- Í ljósi vísindanna. *Saga hagnýtra rannsókna á Íslandi*. Reykjavík, Verkfræðingafélag Íslands, 2005 (*Ritröð VFÍ* III).
- Ísafold* XX–XXXIX. Reykjavík, 1893–1913.
- Íslensk bókmenntasaga* V. Ritstjóri Guðmundur Andri Thorsson. Reykjavík, Mál og menning, 2006.
- Íslenska alfræðiorðabókin* H – O. Reykjavík, Örn og Örlygur, 1990.
- J. Magnús Bjarnason, „M. phil. Carl Küchler.“ *Freyja* VII:6–7 (1905), 155–58.
- Jakob Jónsson, „Selskinna.“ *Tíminn* 13. mars 1926, 50.
- Jansson, Sven B.F., *Historiebook: ur min framfart*. Stockholm, Norstedt, 1982.
- Johannisson, Karin, *Levande lärdom. Uppsala universitet under fem sekler*. Uppsala, Uppsala University Press, 1989.
- Jóhann Hannesson, „Anders Nygrén og guðfræði hans.“ *Víðförli* II (1948), 15–27.
- Jóhann Sæmundsson, „Skarð fyrir skildi.“ *Lækna-blaðið* XXI:2 (1935), 25–26.
- Jóhannes Nordal, „Horft um öxl.“ *Íslensk félagsfræði. Landnám alþjóðlegrar fræðigreinar* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2004), 9–16.
- Jóhannes Ólafsson, „Til athugunar.“ *Lögrjetta* 24. mars 1915, 51–52.
- Jón Auðuns, *Líf og lífsviðhorf*. Hafnarfirði, Skuggsjá, 1976.
- Jón Bjarman, *Af fongum og frjálsum mönnum. Endurminningar sérþjónustuprests*. Akureyri, Hólar, 1999.
- Jón Helgason, „Útdráttur úr brjefum sjera Tómasar Sæmundssonar.“ *Tímarit Hins íslenska bókmenntafélags* XVII (1896), 166–99.
- Jón Hjaltalín, „Læknisprófið í Reykjavík, frá 13. til 18. sept. síðastliðnum.“ *Þjóðólfur* 5. nóv. 1863, 1–2.
- Jón Hjaltalín, „Um læknaskipun á Íslandi.“ *Ný félagsrit* IV (1844), 23–106.
- Jón Ólafur Ísberg, „Hættan af lærdum öreigalyð.“ *Lesbók Morgunblaðsins* 16. mars 1996, 4–5.
- Jón Ólafur Ísberg, *Stúdentsárin. Saga stúdenta og stúdentaráðs*. Reykjavík, Stúdentaráð, 1996.
- Jón Torfi Jónasson, „Er skólakerfið að springa? Um þróun háskólastigsins á Íslandi.“ *Rannsóknir í félagsvísindum. Erindi flutt á ráðstefnu í september 1994* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Hagfræðistofnun Háskóla Íslands, 1995), 341–53.
- Jón Torfi Jónasson, *Menntun og skólastarf á Íslandi í 25 ár 1985–2010. Sérprent úr Menning og menntun á tækníöld: Framkvæmdanefnd um framtíðarkönnun*. Sérriit 2. Reykjavík, [s.n.], 1990.
- Jón Torfi Jónasson, „Þróun háskólastigs á Íslandi. Athugun á samfellu og sérstöðu.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* III. *Erindi flutt á ráðstefnu í október 1999*. (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Háskólaútgáfan, 2000), 147–69.

- Jón Ófeigsson, „Utanfarir.“ *Skírnir* XCVI (1922), 105–16.
- Jón Birgir Pétursson, *Meyvant á Eiði. Bóndinn og bílsjórin*. Reykjavík, Örn og Örlygur, 1975.
- Jón Ragnarsson, „Saga stærðfræðings – Af ævi og starfi Leifs Ásgeirssonar.“ *Leifur Ásgeirsson. Minningarrit* (Reykjavík, Raunvísindastofnun Háskólans / Íslenska stærðfræðafélagið / Háskólaútgáfan, 1998), 84–96.
- Jón Sigurðsson, „Um læknaSKIPunarmálið.“ *Ný félagsrit* XXII (1862), 136–59.
- Jón Sigurðsson, „Um skóla á Íslandi.“ *Ný félagsrit* II (1842), 67–167.
- Jón Hj. Sigurðsson, „Nokkur orð um Háskóla Íslands.“ *Stúdentablað* XXI:1 (1944), 5–8, 24.
- [Jón] Hj. S[igurðsson], „Samkennarinn G. H.“ *Læknaþlaðið* XXII:5 (1936), 75–76.
- Jón Skagan, *Stingandi strá (minningar af ýmsu tagi)*. Reykjavík, Leiftur, 1981.
- Jón Steinsson, „Hvatt til meðalmennsku við Háskóla Íslands.“ *Fréttablaðið* 28. des. 2009, 24.
- Jónas Jónsson, „Brot úr þriggja ára sögu.“ *Tíminn* 28. júlí 1934, 132.
- Jónas Jónsson, „Grundvöllur viðskiptaháskólans.“ *Tíminn* 29. okt. 1940, 418, 420.
- Jónas Jónsson, „Stofnun Jóns Sigurðssonar. Þjóðskóli – launamannaskóli.“ *Komandi ár IV. Fegurð lífsins* (Reykjavík, Samband ungra framsóknarmanna, 1940), 251–83.
- Jónas Jónsson, „Utanríkismálin.“ *Nýja dagblaðið* 20. feb. 1937, 3.
- Jónas Jónsson, „Viðskiptaháskóli Íslands.“ *Nýja dagblaðið* 26. júlí 1938, 3–4.
- Jónas Jónsson, „Par sem ljósvakinn skilur.“ *Nýja dagblaðið* 12. des. 1937, 1, 3–4.
- Jónas Jónsson, *Þjóðleikhúsið: þættir úr byggingarsögu*. Reykjavík, Ísafoldarprentsmiðja, 1953.
- Jónas Jónsson, „Þjóðskóli – launamannaskóli.“ *Tíminn* 14. júní 1940, 246–47; 18. júní 1940, 250–51; 21. júní 1940, 254–55; 28. júní 1940, 262–63; 5. júlí 1940, 270–72.
- Jónas Jónsson og Benedikt Gröndal, *Íslensk bygging. Brautryðjandastarf Guðjóns Samúelssonar*. Akureyri, Norðri, 1957.
- Jónína Leósdóttir, *Guð almáttugur hjálpi þér. Endurminningar séra Sigurðar Hauks Guðjónssonar*. Reykjavík, NB, 1988.
- Judt, Tony, *Postwar. A History of Europe since 1945*. London, William Heinemann, 2005.
- Júl[íus] Sigurjónsson, „Prófessorsembættið í Physiologie og anatomie.“ *Læknaþlaðið* XXII:8 (1936), 121–22.
- Jörgen L. Pind, *Frá sál til sálar. Ævi og verk Guðmundar Finnbogasonar sálfræðings*. Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 2006.
- Karady, V., „De Napoléon à Duruy: les origines et la naissance de l’université contemporaine.“ *Histoire des universités en France* (Toulouse, Éditions Privat, 1986), 261–322.
- Karl Sigurðsson, „Könnun á viðhorfum nemenda til kennslu og námskeiða.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XII:2 (1990), 17–18.
- KB → *Óprentaðar heimildir*.
- Kennsluskrá Háskóla Íslands* → *Háskóli Íslands. Kennsluskrá*.
- Kjærulff Hellesen, Jette og Ole Tuxen, „Studenterne ved Københavns Universitet 1760–1967.“ *Københavns Universitet 1479–1979 III. Almendelig historie 1936–1979* (København, G.E.C. Gads forlag, 1986), 351–446.
- Klemens Jónsson, „Jón Sigurðsson sem stjórnmaðmaður.“ *Skírnir* LXXXV (1911), 185–233.
- Klemens Tryggvason, „Formáli.“ Tryggvi Þórhallsson, *Gissur biskup Einarsson og síðaskiptin* (Reykjavík, Klemens Tryggvason o.fl., 1989), v–x.
- Klinge, Matti, „Teachers.“ *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 123–61.
- Kostnaður, skilvirkni og gæði háskólakennslu. Viðskiptafræði, lögfræði, tölvunarfræði*. Reykjavík, Ríkisendurskoðun, 2007.
- Kristinn E. Andrésson, „Stúdentaskifti.“ *Stúdentablað* II:2 (1925), 18–20.
- Kristín Ástgeirsdóttir, „„Sú pólitíska synd“. Um kvennaframboð fyrir og nú.“ *Sagnir* III (1982), 37–46.
- Kristín Björnsdóttir, „Sjálfskilningur íslenskra hjúkrunarkvenna á tuttugustu öldinni. Orðræða og völd.“ *Fléttur. Rit Rannsóknastofu í kvennafræðum* (Reykjavík, Rannsóknastofa í kvennafræðum, 1994), 203–41.
- Kristín Ingólfsdóttir, „Hvers virði er öflugur háskóli?“ *Morgunblaðið* 26. nóv. 2010, 21.
- Kristín Jónsdóttir, „*Hlustaðu á þína innri rödd*“. *Kvennaframboð í Reykjavík og Kvennalisti 1982–1987*. Reykjavík, Sögufélag, 2007.
- Kristján Albertsson, „Árni Pálsson.“ *Menn og mála-vextir. Ritgerðasafn* (Reykjavík, Almenna bókafélagið, 1988), 53–67.
- Kristján Albertsson, „Sigurður fann mikið fyrir þessari eingangrun.“ *Morgunblaðið* 14. sept. 1986, C6–8.
- Kristján Guðlaugsson, „Stúdentagarðurinn.“ *Stúdentablað* VI:7 (1929), 73–76.
- Kristján J. Gunnarsson, „Bókvitid og askurinn. Staða skólans í þjóðfélaginu.“ *Menntamáll* XXXVIII:2 (1965), 134–40.

- Kristni á Íslandi* III. → Loftur Guttormsson. *Københavns Universitet 1479–1979* IV, X. København, Københavns Universitet, 1980. Höfundargreindar greinar eru skráðar á nöfn höfunda.
- Landsreikningurinn* 1910–1934. Reykjavík, [s.n.], 1911–35.
- Lange, Even, *Samling om felles mål 1935–1970*. Oslo, Aschehoug, 1998.
- Langholm, Sivert, „The New Nationalism and the New Universities – the Case of Norway in the Early 19th Century.“ *University and Nation. The History and the Making of the Nation in Northern Europe in the 19th and 20th Centuries* (Helsinki, SHS, 1996), 139–52.
- Lanztíðindi* I. Reykjavík 1849–50.
- Larsen, Hans Kryger, „Københavns Universitet 1902–1936.“ *Københavns Universitet 1479–1979* II. *Almindelig historie 1788–1936* (København, G.E.C. Gads forlag, 1993), 455–604.
- Lausten, Martin Schwarz, „Københavns Universitet 1536–1588.“ *Københavns Universitet 1479–1979* I. *Almindelig historie 1479–1788* (København, G.E.C. Gads forlag 1991), 79–167.
- Lawson, John og Harold Silver, *A Social History of Education in England*. London, Methuen, 1973.
- Lára Magnúsdóttir, „Andsvar við andmælum.“ *Saga* XLVI:1 (2008), 181–97.
- Lárus H. Bjarnason, „Um launa- og eftirlaunatillögur launanefndarinnar.“ *Skírnir* XLI (1917), 1–28.
- Lárus H. Blöndal og Vílmundur Jónsson, *Læknar á Íslandi* I. 2. útg. Reykjavík, Læknafélag Íslands, 1970.
- Lárus Sigurbjörnsson, „Upplýsingaskrifstofa Stúdentaráðsins. Skýrsla um störf 1927–1931.“ *Morgunblaðið* 20. sept. 1931, 10.
- Lárus Thorlacius, „Uppeldishlutverk leiðbeinanda doktorsnema.“ *Háskólafréttir. Fréttabréf Háskóla Íslands* XXVII:2 (2005), 9.
- Lbs.* → *Óprentaðar heimildir*.
- Leff, Gordon, „The Trivium and the Three Philosophies.“ *A History of the University in Europe* I. *Universities in the Middle Ages* (Cambridge, Cambridge University Press, 1992), 307–36.
- Leikola, Anto, „Biology and the Earth Sciences.“ *A History of the University in Europe* III. *Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 519–42.
- Leó Kristjánsson, „Hugleiðingar um aðstöðu til rannsókna í raunvísindum á Íslandi.“ *Grunnrannsóknir á Íslandi*. Vísindafélag Íslendinga. Ráðstefnurit II (Reykjavík, Vísindafélag Íslendinga, 1988), 19–29.
- Leó Kristjánsson, „Úr sögu íslenska silfurbergsins.“ *Náttúrufræðingurinn* LXXVI:1–2 (2007), 37–48.
- Lesbók Morgunblaðsins* LIII. Reykjavík 1978.
- Liedman, Sven-Eric, „In Search of Isis: General Education in Germany and Sweden.“ *The European and American University since 1800. Historical and Sociological Essays* (Cambridge, Cambridge University Press, 1996), 74–106.
- Lind, Martin, *Kristendom och nazism: Frågan om kristendom och nazism belyst av olika ställningstaganden i Tyskland och Sverige 1933–1945*. Lund, H. Ohlssons boktryckeri, 1975.
- Lindroth, Sten, *A History of Uppsala University 1477–1977*. Stockholm, Almqvist & Wiksell, 1976.
- Ljósmaður á Íslandi* II. Ritstjóri Björg Einarsdóttir. Reykjavík, Ljósmaðrafélag Íslands, 1984.
- Loftur Guttormsson, „Fræðsluhefðin: kirkjuleg heimafræðsla.“ *Almenningsfræðsla á Íslandi 1880–2007* I. *Skólahald í bæ og sveit 1880–1945* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2008), 21–35.
- Loftur Guttormsson, *Kristni á Íslandi* III. *Frá siðaskiptum til upplýsingar*. Reykjavík, Alþingi, 2000.
- Loftur Guttormsson, Ólöf Garðarsdóttir og Guðmundur Hálfðanarson, „Ungbarna- og barnadauði á Íslandi 1771–1950: nokkrar rannsóknarniðurstöður.“ *Saga* XXXIX (2001), 51–107.
- Lovsamling for Island* VII–XIV. Ritstj. Jón Sigurðsson og Oddgeir Stephensen. København, Andr. Fredr. Höst, 1857–68.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming, „Grundtvig og danskhed.“ *Dansk identitetshistorie* III. *Folkets Danmark 1848–1940* (København, C.A. Reitzels forlag, 1992), 9–187.
- Lúðvig Guðmundsson, „Stúdentaráðið fimm ára!“ *Stúdentablað* II:2 (1925), 4–7.
- Lýður Björnsson, *Saga Hjúkrunarskóla Íslands 1931–1986*. Reykjavík, Hjúkrunarfélag Íslands, 1990.
- Lýður Björnsson og Sigrún Sigurðardóttir, *Vor unga stétt. Verzlunarskóli Íslands í 100 ár*. Reykjavík, Verzlunarskóli Íslands, 2005.
- Lögbirtingablað* XXVI–XXIX. Reykjavík 1933–36.
- Lögretta* III–XVIII. Reykjavík 1908–23.
- Magnús Guðmundsson, „Doktorspróf í hraðri sókn.“ *Háskólafréttir. Fréttabréf Háskóla Íslands* XXVII:2 (2005), 4–5.
- Magnús Guðmundsson, „Heiðursdoktorar við Háskóla Íslands.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* X:2 (1998), 8–9.
- Magnús Guðmundsson, „Samningar Félags háskólakennara við yfirvöld Háskólans.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XV:1 (1993), 4–5.

- Magnús Guðmundsson, „Skjalasafn Háskóla Íslands.“ *Háskóli Íslands. Framvinda og framfarir 1985–1991* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 1991), 97–106.
- Magnús Már Lárússon, „Að skaffa húsnæði.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XIX:5 (1997), 5.
- Magnús Már Lárússon, „Pétur Sigurðsson fyrrverandi háskólaritari – minning.“ *Morgunblaðið* 21. okt. 1971, 11.
- Magnús Magnússon, „Aðdragandi að stofnun Raunvísindastofnunar Háskólans.“ *Vísindin heilla. Afmælisrit til heiðurs Sigmundi Guðbjarnasyni 75 ára* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2006), 268–75.
- Magnús Magnússon, „Kjarnfræðanefnd Íslands.“ *Í hlutarins eðli. Afmælisrit til heiðurs Þorbirni Sigurgeirssyni prófessor* (Reykjavík, Menningarssjóður / Eðlisfræðifélag Íslands, 1987), 77–103.
- Magnús S. Magnússon, „Efnahagsþróun á Íslandi 1880–1990.“ *Íslensk þjóðfélagsþróun 1880–1990. Ritgerðir* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands, 1993), 112–214.
- Margrét Guðmundsdóttir, *Saga hjúkrunar á Íslandi á 20. öld*. Reykjavík, Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga, 2010.
- Margrét Guðmundsdóttir og Þorleifur Óskarsson, *Menntaskólinn að Laugarvatni. Forsaga, stofnun og saga til aldarloka*. Reykjavík, Sögusteinn, 2001.
- Margrét Jónasdóttir, *Í Babylon við Eyrarsund. Í félagsskap íslenskra stúdenta í Kaupmannahöfn 1893–1970*. Kaupmannahöfn, Hið íslenska fræðafélag, 1996.
- María Hildur Maaek, „Nýjar áherslur í ferðamálum.“ *DV* 30. nóv. 1994, 15.
- Marwick, Arthur, *The Sixties: Cultural Revolution in Britain, France, Italy and the United States, c.1958 – c.1974*. Oxford, Oxford University Press, 1998.
- Matthías Jónasson og Sveinbjörn Sigurjónsson, „Stutt skýrsla frá þingi O.E.E.C., Kungälv, 11.–16. júní 1961.“ *Menntamál* XXXV:1 (1962), 74–79.
- Menntamál* XLI. Reykjavík 1969.
- Menntaskólinn við Hamrahlíð 30 ára*. Ritstjóri Heimir Pálsson. Reykjavík, Menntaskólinn við Hamrahlíð, 1997.
- Mitteilungen der Islandfreunde* II. Jena 1914.
- Mjölur. Blað þjóðernissinnaðra stúdenta* I. Reykjavík 1934.
- Monitor* I. Reykjavík 2010 (Fylgirit *Morgunblaðsins*).
- Morgenbladet* XCIII. Kristiania 1911.
- Morgunblaðið* V–IC. Reykjavík 1917–2011.
- Morgunpósturinn* I. Reykjavík 1994.
- Møller-Christiansen, Vilh. og Albert Gjedde, „Det medicinske Fakultet 1479–1842.“ *Københavns universitet 1479–1979* VII. *Det lægevidenskabelige Fakultet* (København, G.E.C. Gads forlag, 1979), 1–89.
- n+a → [Ólafur Pálsson].
- Nanna Ólafsdóttir, *Baldvin Einarsson og þjóðmálastarf hans*. Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 1961.
- Nationaltidende* XXXVI. København 1911.
- Námsráðgjöf Háskóla Íslands í 15 ár*. Ritstjóri: Gauti Sigþórsson, Ásta Kr. Ragnarsdóttir og Ragna Ólafsdóttir. Reykjavík, Námsráðgjöf Háskóla Íslands, [1996].
- NB → *Óprentaðar heimildir*.
- Nielsen, Jørgen Broberg og Ejvind Slottved, „Fakultetets almindelige historie.“ *Københavns Universitet 1479–1979* XII. *Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet I* (København, G.E.C. Gads forlag, 1983), 1–112.
- Nielsen, Yngvar, „Indledning.“ *Det kongelige Fredriks Universitet 1811–1911. Festskrift I* (Kristiania, Aschehoug, 1911), iii–lx.
- Nisbet, Stanley, „Hlutverk skólamannsins í ört vaxandi þjóðfélagi.“ *Menntamál* XLI:1 (1968), 115–28.
- Njórður P. Njarðvík, *Spegill þjóðar. Persónulegar hugleiðingar um íslenskt samfélag*. [Akranesi], Uppheimar, 2010.
- Norðurfari* I. Kaupmannahöfn 1848.
- Norðurland* XI. Akureyri 1911.
- Norðurljósið* I. Akureyri 1886–87.
- North, John, „The Quadrivium.“ *A History of the University in Europe I. Universities in the Middle Ages* (Cambridge, Cambridge University Press, 1992), 337–59.
- Nýja dagblaðið* II–VI. Reykjavík 1934–38.
- Nýja stúdentablaðið* XIII. Reykjavík 1948.
- Nýtt dagblað* II. Reykjavík 1942.
- Nýtt helgarblað* → *Þjóðviljinn*.
- Orri Vésteinnsson, „Bannað að ganga á grasinu. Andmæli við doktorsvörn Láru Magnúsardóttur.“ *Saga* XLV:2 (2007), 187–96.
- Ólaffa Jóhannsdóttir, „Háskólamálið.“ *Ársrit Hins íslenska kvennfélags* I (1895), 18–34.
- Ólafur Ásgeirsson, *Íðnbylting hugarfarsins. Átök um atvinnuþróun á Íslandi 1900–1940*. Reykjavík, Menningarssjóður, 1988 (*Sagnfræðirannsóknir* IX).
- Ólafur G. Guðmundsson, „Aukin áhrif stúdenta á stjórn Háskólans.“ *Stúdentablaðið* XLV:3 (1968), 3.
- Ólafur G. Guðmundsson, „Ávarp. 50 ára fullveldi og reisn Háskóla Íslands.“ *Stúdentablaðið* XLV (1. des. 1968), 4.

- Ólafur G. Guðmundsson, „Ávarp á fullveldishátíð.“ *Stúdentablaðið* XLV:4 (1968), 5–7.
- Ólafur Jóhannesson, „Hvers vegna var Félag frjálslýndra stúdenta stofnað?“ *Blað frjálslýndra stúdenta* I (1939), 3–8.
- Ólafur Lárússon, „Bygging háskóla.“ *Stúdentablað* VII:7 (1930), 5–6.
- Ólafur Lárússon, „Frá lagadeild.“ *Háskólinn og kennslumálaráðherrann* (Reykjavík, Háskólaráð, 1938), 41–56.
- Ólafur Lárússon, „Þjóðskóli – háskóli.“ *Stúdentablað* VIII:1 (1931), 1–3.
- [Ólafur Pálsson], „Um prestaskóla á Íslandi.“ *Ný félagsrit* I (1841), 1–12.
- Ólafur Rastrick, „The Acropolis of Icelandic Culture.“ *Citizenships and Identities. Inclusion, Exclusion, Participation* (Pisa, Plus – Pisa University Press, 2010), 77–80.
- Ólafur Rastrick og Sumarliði R. Ísleifsson, *Stjórnamráð Íslands 1964–2004. Saga ríkisstjórna og helstu framkvæmdir til 1983* II. Reykjavík, Sögufélag, 2004.
- Ólína Þorvarðardóttir, „Afhjúpun aldarinnar.“ *Fréttablaðið* 22. apríl 2010, 30.
- Ólöf Garðarsdóttir, „Félagskerfi skólans.“ *Almenningfræðsla á Íslandi 1880–2007* I. *Skólahald í bæ og sveit 1880–1945* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2008), 247–62.
- Ólöf Garðarsdóttir, „Skóli og kynferði. Hugleiðingar um mun á möguleikum drengja og stúlkna til náms við upphaf skólaskyldu á Íslandi.“ *Kvennaslóðir. Rit til heiðurs Sigríði Th. Erlendsdóttur sagnfræðingi* (Reykjavík, Kvennasögusafn Íslands, 2001), 419–29.
- Ómar H. Kristmundsson, „Um stefnuyfirlýsingar háskóla.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VII. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 707–15.
- Óttar Kjartansson, *Upplýsingaiðnaður í hálfu öld. Saga Skýrr 1952–2002*. Reykjavík, Skýrr, 2002.
- Papadopoulos, George S., *Education 1960–1990. The OECD Perspective*. Paris, OECD, 1994.
- Páll Björnsson, *Vaka 1935–1985. Ágrip af sögu Félags lýðræðissinnaðra stúdenta. Afmælisrit*. Reykjavík, Vaka, 1986.
- Páll Jenson, „Aukin áhrif stúdenta á stjórn Háskólans.“ *Stúdentablaðið* XLV:4 (1968), 2, 7.
- Páll Eggert Ólason, „Jón Jónsson Aðils.“ *Skírnir* XLIV (1920), 225–48.
- Páll Eggert Ólason, *Jón Sigurðsson I. Viðbúnaður*. Reykjavík, Hið íslenska þjóðvinafélag, 1929.
- Páll Eggert Ólason, *Menn og mennir siðskiptaaldarinnar á Íslandi* I. Jón Arason. Reykjavík, Bókaverzlun Guðm. Gamalélfssonar, 1919.
- Páll Eggert Ólason og Jón Guðnason, *Íslenskar æviskrár frá landnáms tímum til ársloka 1965* I–VI. Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 1948–76.
- Páll A. Pálsson, „The Institute for Experimental Pathology at Keldur – The Early Years.“ Björn Sigurðsson, *Ritverk 1936–1962* (Reykjavík, Jóhannes Björnsson, Sigurður Björnsson, 1990), xxii–xxviii.
- Páll Sigurðsson, *Háskólamálið og Lagaskólamálið. Úrval heimilda um aðdraganda að stofnun háskóla á Íslandi*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 1989.
- Páll Sigurðsson, *Úr húsnæðis- og byggingarsögu Háskóla Íslands I. Heimildir um hugmyndir, aðdraganda og framkvæmdir fram yfir 1940*. II. *Draumsýnir, framkvæmdir og sviðmyndir af háskólasamfélagi 1940–1990*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1986–91.
- Páll Skúlason, „Allir þurfa að læra siðfræði!“ *Stúdentablaðið* LXXXV:3 (2009), 31.
- Páll Skúlason, „Heimspekideild, háskólinn og þjóðfélagið.“ *Tímarit Háskóla Íslands* I:1 (1986), 19–21.
- Páll Skúlason, „Tvær hugmyndir um mótun háskóla. Fagskólinn og fræðasetrið.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VI. Viðskipta- og hagfræðideild (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2005), 391–407.
- Páll Theodórsson, „Bernskuskeið eðlisfræðirannsóknna við Háskóla Íslands.“ *Í hlutarins eðli. Afmælisrit til heiðurs Þorbirni Sigurgeirssyni prófessor* (Reykjavík, Menningarsjóður / Eðlisfræðifélag Íslands, 1987), 45–76.
- Páll Valsson, *Jónas Hallgrímsson. Ævisaga*. Reykjavík, Mál og menning, 1999.
- Petersen, Niels, „Københavns Universitet 1848–1902.“ *Københavns Universitet 1479–1979* II. *Almindelig historie 1788–1979* (København, G.E.C. Gads forlag, 1993), 269–454.
- Pétur H. Ármannsson, „Veglegasta og vandaðasta steinhús þessa lands.“ *Safnahúsið frá sjónarhóli íslenskrar byggingarsögu*. *Safnahúsið – 1909–2009 – Þjóðmenningarhúsið* (Reykjavík, Þjóðmenningarhúsið, 2009), 20–35.
- Pétur Gunnarsson, *ÞP í fátæktarlandi*. Reykjavík, JPV útgáfa, 2007.
- Pétur Berg Matthíasson, „Háskólamenntun í kjölfar hrunsins.“ *Morgunblaðið* 5. jan. 2010, 17.
- Pétur T. Oddsson, „Guðfræðideildin.“ *Stúdentablað* X:1 (1933), 8–10.
- Pétur Sigurðsson, „Stúdentagarðurinn.“ *Stúdentablað* VII:6 (1930), 7–9.
- Pétur Sigurðsson, „Stúdentagarðurinn verður reistur

- í sumar.“ *Morgunblaðið. Íslenska vikan* 30. apríl 1933, 13.
- Pind, Jörgen L. → Jörgen L. Pind. *Politiken* XXVIII. København 1911.
- Porter, Roy, „The Scientific Revolution and Universities.“ *A History of the University in Europe II. Universities in Early Modern Europe* (Cambridge, Cambridge University Press, 1996), 531–62.
- Powell, Enoch, „Það er rangt að menntun verði að vera hagnýt.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* VII:2 (1985), 16–17.
- Ragnheiður Kristjánsdóttir, *Nýtt fólk. Þjóðerni og íslensk verkaldsstjórnmal 1901–1944*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2008.
- Rakel Linda Hauksdóttir, Sigurður Kári Árnason, Sindri Snær Einarsson og Valur Práinsson, „Opíð bréf til ráðherra.“ *Fréttablaðið* 22. apríl 2010, 24.
- Rannts-blaðið* I. Reykjavík 2004.
- Rannsóknir við Háskóla Íslands 1985–1986*. Reykjavík, Vísindanefnd háskólaráðs, [s.a.].
- Rannsóknir við Háskóla Íslands 1987–1988; 1989–1990; 1991–1993*. Ritstjóri Hellen M. Gunnarsdóttir. Reykjavík, Háskóli Íslands / Háskólaútgáfan, 1989–95.
- Rannveig Traustadóttir, „Fatlaðir háskólastúdentar.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VII. Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2006 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2006), 315–25.
- Rashdall, Hastings, *The Universities of Europe in the Middle Ages*. Oxford, Clarendon Press, 1936.
- Raunvísindastofnun Háskólans 30 ára*. Reykjavík, Raunvísindastofnun Háskólans, 1996.
- Reglur fyrir Háskóla Íslands nr. 458/2000 með áorðnum breytingum ásamt greinargerð. Gildistaka 28. júní 2000*. Reykjavík, Háskóli Íslands, Stjórnsýslusvið, 2002.
- Resurser för högskolans grundutbildning*. SOU 1992:44. Betänkande av Högskoleutredningen. Stockholm, Utbildningsdepartementet, 1992.
- Reykjavík IX–XII*. Reykjavík, 1908–11.
- Reykjavíkurbósturinn* III. Reykjavík 1848–49.
- Reynir Tómas Geirsson, „Villandi auglýsingar um óparfa.“ *Morgunblaðið* 16. mars 2002, 37.
- Reynir Tómas Geirsson og Þorsteinn Sv. Stefánsson, „Tillögur um breytingar á reglugerðarákvæðum um doktorspróf við Háskóla Íslands.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XI:7 (okt. 1989), 4–8.
- Ríki* I. Reykjavík 1911.
- Ríkisreikningurinn* 1935–61. Reykjavík, [s.n.], 1936–62.
- Robert Cook, „Námsmatið.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands* XII:2 (mars 1990), 26–28.
- Rothblatt, Sheldon, „Curriculum, Students, Education.“ *A History of the University in Europe IV. Universities since 1945* (Cambridge, Cambridge University Press, 2011), 238–75.
- Rowbotham, Sheila, *Mapping the Women's Movement. Feminist Politics and Social Transformation in the North* (London, Verso, 1996), 1–16.
- Róbert Jack, *Séra Róbert Jack. Knattspyrnuþjálfarinn, sem gerðist sveitaprestur á Íslandi*. Jón Birgir Pétursson bjó til prentunar. Reykjavík, Hilmir, 1974.
- Rüegg, Walter, „Themes.“ *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 3–31.
- Rüegg, Walter og Jan Sadlak, „Relations with Authority.“ *A History of the University in Europe IV. Universities since 1945* (Cambridge, Cambridge University Press, 2011), 73–123.
- Rúnar Vilhjálmsson, „Gæðavandi íslenskra háskóla.“ *Uppeldi og menntun* XIV:1 (2005), 141–50.
- Rúnar Vilhjálmsson, „Gæðavandinn á háskólastiginu: Eðli og ástæður.“ *Rannsóknir í félagsvísindum* VI. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (Reykjavík, Háskóli Íslands, 2005), 451–63.
- Saga Reykjavíkurskóla I. Nám og nemundur*. Ritstjóri Heimir Þorleifsson. Reykjavík, Sögusjóður Menntaskólans í Reykjavík, 1975.
- Saga. Tímarit Sögufélags* XIV. Reykjavík, Sögufélag, 1976.
- Samstund. Fréttabréf Samtaka stundakennara við H.Í.* I. Reykjavík 1982.
- Schleiermacher, Friedrich, *Gelegentliche Gedanken über Universitäten im deutschen Sinn. Nebst einem Anhang über eine neu zu errichtende*. Berlin, In der Realschulbuchhandlung, 1808.
- Schwartz-Lausten, Martin, „Københavns Universitet i middelalderen 1479–ca. 1530.“ *Københavns Universitet 1479–1979 I. Almindelig historie 1479–1788* (København, G.E.C. Gads forlag, 1991), 55–59.
- Scott, Joan W., *Gender and the Politics of History*. New York, Columbia University Press, 1988.
- Selma Jónsdóttir, *Býzönsk dómsdagsmynd í Flataungu*. Reykjavík, Almenna bókafélagið, 1959.
- Shils, Edward og John Roberts, „The Diffusion of European Models outside Europe.“ *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge, Cambridge University Press, 2004), 163–230.
- Sigfús Blöndal, „Úr sögu Garðs og Garðbúa.“ *Ársrit*

- hins íslenska fræðafélags í Kaupmannahöfn VII* (1924), 55–73.
- Sigmundur Guðbjarnason, „Háskóli Íslands og atvinnulífið.“ *Háskóli Íslands og atvinnulífið. Stúdentafélag Reykjavíkur 1871–1986* ([S.l., s.n.], 1986), 20–23.
- Sigmundur Guðbjarnason, „Jón Bragi Bjarnason. Minning.“ *Morgunblaðið* 19. jan. 2011, 30.
- Sigríður Th. Erlendsdóttir, *Veröld sem ég vil. Saga Kvenréttindafélags Íslands 1907–1992*. Reykjavík, Kvenréttindafélag Íslands, 1993.
- Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, *Doing and Becoming. Women's Movement and Women's Personhood in Iceland 1870–1990*. Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Háskólaútgáfan, 1997.
- Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, „Konan með kyndilinn. Áhrif Simone de Beauvoir á íslenska kvennabaráttu.“ *Simone de Beauvoir. Heimspækingur. Rithöfundur. Femínisti* (Reykjavík, Rannsóknastofa í kvennafræðum / Háskólaútgáfan, 1999), 67–82.
- Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, *Ólafía. Ævisaga Ólafíu Jóhannsdóttur*. Reykjavík, JPV útgáfa, 2006.
- Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, „Við höfum ekki efni á því að vera án öflugs Háskóla.“ *Stúdentablaðið LXVI*:5 (1994), 9.
- Sigríður Matthíasdóttir, *Hinn sanni Íslendingur. Þjóðerni, kyngervi og vald á Íslandi 1900–1930*. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2004.
- Sigríður Þorgeirsdóttir, „Heimspækingar um eðli kvenna.“ *Kvenna megin. Ritgerðir um femínísku heimspæki* (Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 2001), 19–33.
- Sigríður Þorgeirsdóttir, „Póstmodernismi sem heimspækillegt hugtak.“ *Tímarit Máls og menningar LIX*:3 (1998), 128–40.
- Sigríður Þorgeirsdóttir og Kristín Björnsdóttir, „Velferðarþjónusta á tímamótum. Siðfræðilegar hugleiðingar um mörkin á milli ábyrgðar einstaklinga og hins opinbera í umönnun sjúkra á heimilum.“ *Fléttur II. Kynjafræði – Kortlagningar* (Reykjavík, Rannsóknastofa í kvenna- og kynjafræðum við Háskóla Íslands, 2004), 273–91.
- Sigrún Davíðsdóttir, *Håndskriftsagens Saga – i politisk belysning*. Odense, Odense Universitetsforlag, 1999.
- Sigurður Björnsson, „Gabriel Turville-Petre.“ *Morgunblaðið* 29. apríl 1978, 5.
- Sigurður Einarsson, „Efling háskólans og framtíð íslenskra stúdenta.“ *Alþýðublaðið* 24. nóv. 1939, 3.
- Sigurður Líndal, *Varðveizla þjóðernis. Ræða 1. desember 1965. Helgafell VI*. Reykjavík, Helgafell, 1966.
- Sigurður Nordal, „André Courmont.“ *Ritverk. Mannlýsingar III. Svipir* (Reykjavík, Almenna bókafélagið, 1986), 259–65.
- Sigurður Nordal, „Háskólinn.“ *Andvari XLIX* (1924), 65–86.
- Sigurður Nordal, „Reimleikinn í háskólakjallaranum.“ *Morgunblaðið* 28. maí 1942, 5.
- Sigurður Nordal, *Völuspá*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1923 (Fylgir *Árbók Háskóla Íslands fyrir háskólaárið 1922–23*).
- Sigurður Sigurðsson, „Stórþing Norðmanna.“ *Morgunblaðið* 4. des. 1923, 3–4.
- Sigurður P. Sívertsen og Magnús Jónsson, „Frá guðfræðisdeild.“ *Háskólinn og kennslumálaráðherrann* (Reykjavík, háskólaráð, 1938), 6–38.
- Sigurður Steinþórsson, „Doktorsnám.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XVII*:4 (1995), 50.
- Sigurður Steinþórsson, „Sigurður Þórarinnsson.“ *Andvari CX* (1985), 5–53.
- Sigurður Steinþórsson, „Stjórnu-Odda draumur.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XIX*:7 (1997), 3–4.
- Sigurjón Björnsson, *Börn í Reykjavík. Rannsóknarniðurstöður*. Reykjavík, Íðunn, 1980.
- Sigurjón Björnsson og Wolfgang Edelstein, *Explorations in Social Inequality. Stratification Dynamics in Social and Individual Development in Iceland*. Berlin, Max-Planck-Institut für Bildungsforschung, 1977 (*Studien und Berichte XXXVIII*).
- Sigurjón Þórðarson, „Háskólinn og hrunið.“ *Morgunblaðið* 10. apríl 2010, 28.
- Silius, Harriet, „Women's Employment, Equal Opportunities and Women's Studies in Nine European Countries – A Summary.“ *Women's Employment, Women's Studies and Equal Opportunities 1945–2001: Reports from Nine European Countries* (Hull, The University of Hull Press, 2002), 470–514.
- S.Í.S.E.-blaðið. Fréttabréf Sambands íslenskra stúdenta erlendis nr. 1* (des. 1966).
- „Sjöunda uppeldismálaþing.“ *Menntamál XXIV*:3 (1951), 110–15.
- Skírnir XVI*. Kaupmannahöfn 1842.
- „Skýrsla um ástand prestaskólans.“ *Árrit prestaskólans I* (1850), 28–40.
- Skrá um rit háskólakennara 1911–1940*. Reykjavík, Háskóli Íslands, 1940 (Fylgir *Árbók Háskóla Íslands 1939–40*).
- Skúli V. Guðjónsson, „1921–1922.“ *Árbók Háskóla Íslands 1921–22* (Reykjavík, Háskóli Íslands, 1923), 58–63.
- Skúli Sigurðsson, „Frá íslensku sérleiðinni á sviði rafrókumála til Landsvirkjunar.“ *Landsvirkjun 1965–2005* (Reykjavík, Hið íslenska bókmenntafélag, 2005), 267–301.

- Skýrsla háskólakennara um veitingu prófessorsembættis í lagadeild.* Reykjavík, Háskóli Íslands, 1936.
- Skýrslur og tillögur millipinganefndar þeirrar, er skipuð var með konungsráskurði 9. desember 1914.* Reykjavík, [s.n.], 1916.
- Snjólfur Ólafsson og Þórhallur Guðlaugsson, „Æskileg þróun kennslumats við Háskóla Íslands.“ *Rannsóknir í félagsvísindum VI.* Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2005), 465–75.
- Spegillinn III–XI.* Reykjavík 1928–36.
- Stefán Karlsson, „Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi.“ *Sál aldanna. Safn greina um bókasöfn og skyld efni* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Háskólaútgáfan, 1997), 49–60.
- Stefán Ólafsson, *Lífskjör og lífshættir á Norðurlöndum. Samanburður á þjóðfélagi Dana, Finna, Íslendinga, Norðmanna og Svía.* Reykjavík, Íðunn, 1990.
- Stefán Ólafsson, „Viðreisnarstjórnin. Gæfa eða gjörvuleiki ríkisstjórnar?“ *Ný saga II* (1988), 100–02.
- Stefán Ólafsson, „Próun velferðarríkisins.“ *Íslensk þjóðfélagsþróun 1880–1990. Rítgerðir* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands, 1993), 399–430.
- Stefán Jóhann Stefánsson, *Minningar Stefáns Jóhanns Stefánssonar I.* Reykjavík, Setberg, 1966.
- Stefna Háskóla Íslands 2006–2011.* Reykjavík, Háskóli Íslands, 2006.
- Stefna Háskóla Íslands 2011–2016.* Reykjavík, Háskóli Íslands, 2011.
- Steindór J. Erlingsson, „Raunvísindi og kalda stríðið.“ *Lesbók Morgunblaðsins*, 18. nóv. 2006, 3.
- Steingrímur Hermannsson, *Próun rannsókna og tilrauna á Íslandi 1950–1960. With an English outline.* Reykjavík, Rannsóknaráð ríkisins, 1960.
- Steingrímur Jónsson, „Verkfræði við Háskóla Íslands.“ *Vísindin efla alla dáð. Afmæliskeðja til Háskóla Íslands 1961* (Reykjavík, Hlaðbúð, 1961), 344–55.
- Steingrímur Gautur Kristjánsson, „Um æðra nám í Frakklandi.“ *Stúdentablaðið XLIII:1* (1966), 9–13.
- Steinn Stefánssóttir, „Fækkun háskóla blasir við.“ *Fréttablaðið* 19. maí 2010, 14.
- Stjórnartíðindi fyrir Ísland 1876–1993 A–B.* Kaupmannahöfn og Reykjavík, [s.n.], 1876–1994.
- Strömberg, John, „Frán studentöverflöd till numerus clausus.“ *Helsingfors Universitet 1640–1990 III. Helsingfors Universitet 1917–1990* (Helsinki, Otava, 1991), 518–86.
- Stuttar hagnýtar námsleiðir háskólaárin 1999–2001.* Reykjavík, Háskóli Íslands, 1999.
- Stúdent.* Aukaútgáfa *Stúdentablaðsins* vor 1993.
- Stúdentablað / Stúdentablaðið I–LXXXV.* Reykjavík, 1924–2010.
- Suðurland I.* Eyraarbakka 1910–11.
- Sunnanfari. Mánaðarblað með myndum I–XII* (Kaupmannahöfn og Reykjavík 1891–1913).
- Sunnudagur.* [Fylgirit Þjóðviljans.] Reykjavík 1945.
- Svanur Kristjánsson, „Stjórnmálaflokkar, ríkisvald og samfélag 1959–1990.“ *Íslensk þjóðfélagsþróun 1880–1990. Rítgerðir* (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands, 1993), 355–98.
- Sveinbjörn Björnsson, „Ekki skylduaðildargjald.“ *Stúdentablaðið LXV:1* (1993), 12.
- Sveinbjörn Björnsson, „Jólapróf, misseraskil og námseiningar.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XI:9* (1989), 22–23.
- Sveinn Víkingur, *Myndir daganna I–III.* Akureyri, Kvöldvökuútgáfan, 1965–67.
- Sæmundur á selnum I.* Reykjavík 1995.
- Sæmundur. Mál gagn SÍNE IV.* Reykjavík 1985.
- Tamm, Ditlev o.fl., „Juraen ved Københavns universitet.“ *Københavns Universitet 1479–1979 VI:1. Det rets- og statsvidenskabelige fakultet* (København, G.E.C. Gads forlag, 2005), 1–420.
- Thomsen, Niels, „Københavns Universitet 1936–1966.“ *Københavns Universitet 1479–1979 III. Almindelig historie 1936–1979* (København, G.E.C. Gads forlag, 1986), 1–288.
- Tíðindi frá Alþingi Íslendinga 1845–67.* Reykjavík, [Alþingi], 1845–68. → *Alþingistíðindi.*
- Tíðindi um stjórnarmálefni Íslands I. 1854–68.* Kaupmannahöfn, Hið íslenska bókmentafélag, 1864.
- Tímarit Háskóla Íslands II, IV.* Reykjavík 1987–89.
- Tíminn I–[LXXIII].* Reykjavík, 1917–89.
- Torfi Jónsson, *Æviskrár samtíðarmanna II–III.* Hafnarfirði, Skuggsjá, 1983–84.
- Tómas Sæmundsson, *Bréf Tómasar Sæmundssonar gefin út á hundrad ára afmæli hans 7. júní 1907.* Jón Helgason bjó til prentunar. Reykjavík, Sigurður Kristjánsson, 1907.
- Tómas Sæmundsson, *Ísland fra den intellektuelle Side betragtet.* København, [s.n.], 1832.
- Tómas Sæmundsson, „Úr bréfi frá Íslandi, dagsettu 30ta jan. 1835.“ *Fjölur I* (1835), 48–94.
- Trausti Valsson, *Skipulag byggðar á Íslandi. Frá landnámi til líðandi stundar.* Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2002.
- Tæknigarður 20 ára. Afmælisrit Tæknigarðs.* Ritstjórn Ágúst H. Ingþórsson og Ásta Sif Erlingsdóttir. Reykjavík, Tæknigarður, 2008.

- Tölfræðihandbók*. Hagskýrslur Íslands II:40. Reykjavík, Hagstofa Íslands, 1967.
- Tölupóstur* → *Óprentaðar heimildir*.
- The Universities of Australia*. St. Lucia, University of Queensland Press, 1988.
- Unnur Birna Karlsdóttir, *Náttúrusýn og nýting fallvatna. Um viðhorf til náttúru og vatnsaflsvirkjana á Íslandi 1990–2008*. Reykjavík, Hugvísindastofnun, 2010.
- Unnur Dís Skaptadóttir, „Áherslubreytingar í rannsóknnum á kynferði.“ *Íslenska söguþingið 28.–31. maí 1997. Ráðstefnurit II* (Reykjavík, Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands / Sagnfræðingafélag Íslands, 1998), 223–28.
- Vaka. Tímarit handa Íslendingum I–III*. Reykjavík 1927–29.
- Valborg Sigurðardóttir, *Íslenska menntakonan verður til*. Reykjavík, Bókafélagið, 2005.
- Valdimar Tryggvi Hafstein, „The Politics of Origins: Collective Creation Revisited.“ *Journal of American Folklore* CXVII:465 (Summer 2004).
- Valur Ingimundarson, *Uppgjör við umheiminn. Samskipti Íslands, Bandaríkjanna og NATO 1960–1974. Íslensk hjóðernishyggi, vestrænt samstarf og landhelgisdeilan*. Reykjavík, Vaka-Helgafell, 2002.
- Vef*. → *Óprentaðar heimildir*.
- Verkamaðurinn V*. Akureyri 1922.
- „Verkfræðinám við Háskóla Íslands.“ *Tímarit Verkfræðingafélags Íslands* XXVI (1941), 9–30.
- „Verkfræðinám við Háskóla Íslands.“ *Tímarit Verkfræðingafélags Íslands* XXVIII (1943), 21–25.
- Verklyðsblaðið VII*. Reykjavík 1936.
- Vestri XIII*. Ísafirði 1914.
- Vettvangur SÍSE og SHÍ II*. Reykjavík 1969.
- Vettvangur Stúdentaráðs XXI–XXV*. Reykjavík 1966–70.
- Vésteinn Ólason, „Einar Ólafur Sveinsson.“ *Andvari* CXXIV (1999), 13–63.
- „Viðreisnarstjórnin.“ *Ný Saga II* (1988), 95.
- Viðskiptablaðið XV*. Reykjavík 2008.
- Viðtal* → *Óprentaðar heimildir*.
- Vilborg Sigurðardóttir, „Vitund vaknar – augu opnast. Rauðsokkahreyfingin 1970–1975.“ *Kvennaslóðir. Rit til heiðurs Sigríði Th. Erlendsdóttur sagnfræðingi* (Reykjavík, Kvennasögusafn Íslands, 2001), 476–92.
- Vilhjálmur Finsen, *Hvað landinn sagði erlendis*. Akureyri, Norðri, 1958.
- Vilhjálmur P. Gíslason, „Skýrslur um stúdentaráðið I. 1920–1921.“ *Árbók Háskóla Íslands 1921–22* (Reykjavík, Háskóli Íslands, 1923), 55–58.
- Vilhjálmur Lúðvíksson, „Rannsóknaráð og mótun vísinda- og tæknistefnu á 20. öld.“ *Í ljósi vísindanna. Saga hagnýtra rannsókna á Íslandi* (Reykjavík, Verkfræðingafélag Íslands, 2005), 3–100.
- Vilmundur Jónsson, *Lækningar og saga. Tjú ritgerðir I*. Reykjavík, Menningarsjóður, 1969.
- Vilmundur Jónsson, „Nokkur framtíðarmál hjúkr-unarkvenna.“ *Hjúkrunarkvennablaðið XVIII:2–4* (1942), 1–3.
- „Vísindi í frjálshyggjuþjóðfélagi.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands X:5* (1988) 42–43.
- Vísindin heilla. Afmælisrit til heiðurs Sigmundi Guðbjarnasyni 75 ára*. Rittstjóri Guðmundur G. Haraldsson. Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2006.
- Vísir I–LX*. Reykjavík 1910–70.
- Vörður I*. Reykjavík 1923.
- Vårt folks historie VI*. Oslo, Aschehoug, 1964.
- Weibull, Jörgen, *Lunds universitets historia IV. 1868–1968*. Lund, Gleerup, 1968.
- Williams, R.J.P., „Að spilla ungum vísindamönnum.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands VIII:2* (1986), 52–54.
- Wolfgang Edelstein → Edelstein, Wolfgang.
- Yggdrasil* apríl 1965. Reykjavík 1965.
- Pessi ást þessi ást. Úrval ljóða háskólanema veturinn 1990–1991*. Reykjavík, Stúdentaráð Háskóla Íslands, 1991.
- Þjóðólfur XV–LXIII*. Reykjavík 1862–1911.
- Þjóðviljinn ungi II*. Ísafirði 1893.
- Þjóðviljinn XXIX*. Reykjavík 1915.
- Þjóðviljinn I–LVI*. Reykjavík 1936–91.
- Þms*. → *Óprentaðar heimildir*.
- Þorbjörn Karlsson, „Verkfræðikennsla í Háskóla Íslands.“ *Tímarit Háskóla Íslands II:1* (1987), 7–22.
- Þorgerður Einarsdóttir, „Hið vísindalega er pólitískt“. Femínismi sem fræðikennning andófs og breytinga.“ *Íslensk félagsfræði. Landnáam alþjóðlegrar fræðigreinar* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2004), 200–25.
- Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, „Áfram samkeppni?“ *Morgunblaðið* 4. júní 2009, 22.
- Þorkell Jóhannesson, „Sjálftæði Íslendinga. Háskólinn og stúdentagarðurinn.“ *Stúdentablað II:2* (1925), 1–4.
- Þorkell Jóhannesson, *Die Stellung der freien Arbeiter in Island bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts*. Kopenhagen, Levin & Munksgaard, 1933.
- Þorkell Sigurlaugsson, „Misvísandi umræða um brúð í háskólaarkstri.“ *Morgunblaðið* 23. sept. 2009, 23.
- Þorlákur Ófeiggsson, „Háskólabyggingin.“ *Tímarit iðnaðarmanna XIII:6* (1940), 94–102.
- Þorsteinn Gylfason, „Trúin á ævintýrin.“ *Morgunblaðið* 14. sept. 1986, C4–5.
- Þorsteinn I. Sigfússon, „Rannsóknir á kísiljarni.“ *Háskóli Íslands og atvinnulífið. Stúdentafélag Reykjavíkur 1871–1986* [S.l., s.n.], [1986], 43.

- Þorsteinn Vilhjálmsson, „Hversu nákvæmur var Stjörnu-Oddi?“ *Eðlisfræði á Íslandi V* (Reykjavík, Eðlisfræðifélag Íslands, 1991).
- Þorsteinn Vilhjálmsson, „Verkfræði og raunvísindi við Háskóla Íslands: Fyrstu skrefin.“ *Í hlutarins eðli. Afmælisrit til heiðurs Þorbirni Sigurgeirssyni prófessor* (Reykjavík, Menningarsjóður, 1987), 105–27.
- Þorvaldur Gylfason, „Reiknilíkanið og framtíð Háskólans.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XXIII:3* (2001), 25–27.
- Þorvaldur Þórarinnsson, „Stofnun og stefna Félags röttækra stúdenta.“ *Nýja studentablaðið* 13. apríl 1948, 1–6.
- Þór Whitehead, *Bretarnir koma*. Reykjavík, Vaka-Helgafell, 1999.
- Þór Whitehead, *Ófriður í aðsigi*. Reykjavík, Almenna bókafélagið, 1980.
- Þórður Kristinnsson, „Breytt skipting kennslumissera.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XII:1* (1990), 3–7.
- Þórður Kristinnsson, *Innsýn í deildir og stofnanir Háskóla Íslands*. Fylgir Árbók Háskóla Íslands 1986–1987. Reykjavík 1988.
- Þórður Kristinnsson, „Kennaramat.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XIII:3* (1991), 23.
- Þórður Kristinnsson, „Könnun á kennslu og námskeiðum.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XII:2* (1990), 3.
- Þórhallur Bragason, „Stúdentatal.“ *Saga Menntaskólans á Akureyri 1880–1980 III* (Akureyri, Menntaskólinn Akureyri, 1981), 91–272.
- Þórhallur Guðlaugsson, „Hafa nemendur í rannsóknartengdu framhaldsnámi áhuga á rannsóknunum?“ *Rannsóknir í félagsvísindum VIII*. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í desember 2007 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2007), 521–29.
- Þórhallur Örn Guðlaugsson, „Væntingar nýnema við Háskóla Íslands.“ *Háskólafréttir XXVII:1* (2005), 24–25.
- Þórhallur Guðlaugsson og Valdimar Sigurðsson, *Rannsókn á viðhorfi og væntingum nýnema við Háskóla Íslands haustið 2004*. Reykjavík, Markaðs- og samskiptadeild Háskóla Íslands, 2005.
- Þórhallur Vilmundarson, „Handritaheimt. Erindi flutt í hátíðasal Háskóla Íslands 1. desember 1960.“ *Lesbók Morgunblaðsins* 22. jan. 1961, 24.
- Þórir S. Guðbergsson, „Friðjón Þórðarson.“ *Lifsgleði. Minningar og frásagnir X* (Reykjavík, Nýja bókafélagið, 2001), 31–59.
- Þórir Kr. Þórðarson, „Frá embættismannaskóla til vísindaseturs.“ *Tímarit Háskóla Íslands I:1* (1986), 11–14.
- Þórólfur Þórlindsson, „Íslensk félagsfræði: Þjóðfélagsaðstæður við tilurð nýrrar fræðigreinar.“ *Íslensk félagsfræði. Landnám alþjóðlegrar fræðigreinar* (Reykjavík, Háskólaútgáfan, 2004), 72–82.
- Þröstur Ólaf Sigurjónsson, „The Icelandic Privatization.“ *Rannsóknir í félagsvísindum VIII*. Viðskipta- og hagfræðideild. Erindi flutt á ráðstefnu í desember 2007 (Reykjavík, Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, 2007), 531–44.
- Þshjs.* → *Óprentaðar heimildir*.
- Önundur Björnsson, „Björn Önundarson læknir.“ *Fimm læknar segja frá. Minningar úr lífi og starfi fimm þekktara lækna* (Reykjavík, Setberg, 1995), 114–50.
- Örn Helgason, „Frá fjármálanefnd.“ *Fréttabréf Háskóla Íslands XV:3* (1993), 18–19.
- Östberg, Kjell, *1968 när allting var i rörelse*. Stockholm, Prisma, 2002.

Óprentaðar heimildir

Alþjóðaskrifstofa háskólastigsins

Ása Helga Hjörleifsdóttir, Ritgerð úr Erasmus reynslusögukeppni 2007.

Einkaheimildir

Anna Dóra Sæþórsdóttir og Rannveig Ólafsdóttir, *Þróun meistara- og doktorsnáms í ferðamálafræði við Háskóla Íslands*. Lokaskýrsla, október 2009.

Magnús Guðmundsson, Dagbók 2. desember 1992.

Sigmundur Guðbjarnason, Áfangar við mótun vísinda- og tæknistefnu [2011].

Fyrirlestrar í vörslu höfunda

Jón Torfi Jónasson, „Framtíð háskóla á Íslandi í ljósi sögunnar.“ Erindi flutt á málþingi Menntamálaráðuneytisins um háskólastigið, Reykjavík 19. feb. 2000.

Jón Torfi Jónasson, „Þarf eitthvað að gera við háskólastigið?“ Opinber fyrirlestur á Menntavísindasviði um þróun háskóla, 2. júní 2009.

Rúnar Vilhjálmsson, „Skipulag háskólastigsins og sérstaða Háskólans – Nauðsyn nýrrar stefnu.“ Erindi flutt á málfunði Félags prófessora og Félags háskólakennara um háskólastigið og stöðu Háskóla Íslands. Reykjavík 2004.

Þorgerður Einarsdóttir, „Úsli í vísindasamfélaginu.“ Fyrirlestur á vegum RIKK, Rannsóknastofu í kvenna- og kynjafræðum 22. feb. 2007.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

Heimildamynd

Halla Kristín Einarsdóttir, *Konur á rauðum sokkum*. Reykjavík, Miðstöð munnlegrar sögu / Hlaðvarpinn, 2009. Lbs. – Hbs. Kvennasögusafn Íslands.

HHÍ. Happraetti Háskóla Íslands

Minnisblað Ölmú Jónsdóttur fjármálastjóra HHÍ til höfundar, Magnúsar Guðmundssonar, dags. 6. maí 2010.

HÍ. Skjalasafn Háskóla Íslands

Annáll Félagsvísindadeildar. 15. sept. 1976–.

BA. Rektorsskrifstofa

- BA4:7. Rektorsskrifstofa 1960–1984.
- BA4:20. Bréfasafn skrifstofu Háskóla Íslands 1936–1984.
- BA4:28. Rektorsskrifstofa 1969–1976.
- BA4:34. Rektorsskrifstofa 1963–1977.
- BA3:42. Menntamálaráðuneytisbréf nr. 411/1986.
- BA4:49. Rektorsskrifstofa 1961–1982.
- BA4:58. Alþingi 1971–1974. Greinargerð til háskólaráðs dags. 7. des. 1972.
- BA3:65. Menntamálaráðuneytisbréf dags. 30. maí 1996.
- BA4:77. Álit nefndar sem menntamálaráðherra skipaði 27. maí 1982 til þess að gera tillögu um hvernig vinna megi að því að efla Akureyri sem miðstöð mennta og vísinda utan höfuðborgarinnar. Maí 1984.
- BA4:93. Rektorsskrifstofa 1983–1984.
- BA4:122. Rektorsskrifstofa 1959–1984.
- BA4:138. Rektorsskrifstofa 1957–1984.
- BA4:144. Rektorsskrifstofa 1929–1983.
- BA6:151. Áfrýjunar- og sáttanefnd. Gjörðabók 1988–2005.
- BA4:179. Rektorsskrifstofa 1966–1977.
- BA4:181. Rektorsskrifstofa 1967–1984.
- BA4:202. Rektorsskrifstofa 1977–1984.
- BA4:236. Rektorsskrifstofa 1967–1970.
- BA4:243. Rektorsskrifstofa 1967–1970.
- BA6:46. Stjórnsýslunefnd Háskóla Íslands. Lokaskýrsla í mars 1989.

BH. Heimspékideild

BH2:23. Heimspékideild. „Nefndarálit um stofnun félagsvísindadeildar við Háskóla Íslands“, 17. jan. 1975.

BRIKK. Rannsóknastofa í kvennafræðum

- BRIKK:1. Rannsóknastofa í kvennafræðum 1985–1991.
- BRIKK:4. Áhugahópur um íslenskar kvennarannsóknir. Ýmis gögn.
- BRIKK:6. Rannsóknastofa í kvennafræðum. Bréfasafn 1991–1992.

Ein. 10. Einkaskjalasafn Alexanders Jóhannessonar. ENSj1:5. Námsbraut í sjúkrabjálfun. Fundargerðir 1975–1979.

Fjárveitingalíkan Háskóla Íslands. Lýsing á líkaninu og þeim reglum sem um það gilda. Fjármálanefnd 2009.

Framhaldsnám við Háskóla Íslands. Áætlun til ársins 2005. Ódagsett skýrsla.

Fulbright Fellowship Report. Gail Hills Maguire. 1. June 1995. → Fundargerð háskólaráðs 29. júní 1995.

Fundargerðabók háskólaráðs 1966–1990.

Fundargerðir háskólaráðs 1972–2010. Syrpa vélrituð upp úr gjörðabókum háskólaráðs.

Gjörðabók deildarráðs heimspekideildar 1986.

Gjörðabók Félagsvísindadeildar.

Gjörðabók Guðfræðideildar I–II.

Gjörðabók háskólaráðs I–VIII.

Gjörðabók Heimspékideildar I–V; 1985.

Gjörðabók Lagadeildar I–II.

Gjörðabók Læknadeildar I–III.

Gjörðabók Verkfræðideildar I–II.

Greinargerð frá Iðjubjálfafélagi Íslands vegna tillögu um nám í iðjubjálfun við Háskóla Íslands. 20. júní 1995. → Fundargerð háskólaráðs 29. júní 1995.

Háskólafundur 21. maí 2004: Viðmið og kröfur um gæði doktorsnáms við Háskóla Íslands. Samþykkt á 13. háskólafundi 21. maí 2004.

HI-starf@hi.is Tölvupóstlisti Háskóla Íslands.

„Doktorsnám: Ópið bréf til rektors“ 15.11.2005.

Bréfið sendu Erla Hulda Halldórsdóttir, Lára Magnúsdóttir, Ragnheiður Kristjánsdóttir og Unnur Birna Karlsdóttir.

HI-starf@hi.is Tölvupóstlisti Háskóla Íslands.

Eggert Briem, „Kraftbirtingarhljómur akademíunnar“ 10.09.2010.

Málsnúmer: 99060011/025. Háskólafundur 4.–5. nóv. 1999. Helstu mál í starfi Háskóla Íslands.

Málsnúmer: 99100014. Samningur milli Háskóla Íslands annars vegar og menntamálaráðuneytisins hins vegar um rannsóknir á grundvelli laga nr. 136/1997 um háskóla.

Málsnúmer: HI01010071. Samningur um kennslu til fyrsta háskólaprófs, embættisprófs og meistara-prófs og fjárhagsleg samskipti, skv. heimild í l. mgr. 19. gr. laga nr. 136/1997 um háskóla.

Málsnúmer: HI02120007. Háskóli Íslands og Kennaraháskóli Íslands. Aukið samstarf, verkskipting eða sameining? Greinargerð til rektora skólanna frá Nýsi hf. og starfshópi skipuðum fulltrúum skólanna. Nóvember 2002.

Málsnúmer: HI03050029. Institutional Evaluation Programme – ytri úttekt EUA á HÍ 2005.

- Málsnúmer: HI04010012. Samningur um kennslu dags. 19. des. 2003.
- Málsnúmer: HI04100066. Samningur Tækniháskóla Íslands og sameining hans við HR, bréf dags. 25. okt. 2004.
- Málsnúmer: HI05100076. University of Iceland. EUA Evaluation Report. Tove Bull, Maxwell Irvine, Jean Brihault og Dionyssis Kladis, sept. 2005.
- Málsnúmer: HI05110024. Skýrsla starfshóps rektors um viðbrögð við niðurstöðum ytri úttekta á Háskóla Íslands 2004 og 2005.
- Málsnúmer: HI05110025. An Evaluation of Scholarly Work at the Univeristy of Iceland.
- Málsnúmer: HI05120058. Stefnumótun Háskóla Íslands 2006–2011.
- Málsnúmer: HI06010084/025. Niðurstaða nefndar um stöðu síðareglna Háskóla Íslands.
- Málsnúmer: HI06030018. Skólagjöld í meistaranámi.
- Málsnúmer: HI06120014. Þórsteinssjóður: Stofnun.
- Málsnúmer: HI07030001. Samningur milli menntamálaráðuneytis og Háskóla Íslands um kennslu og rannsóknir 2006–2011, dags. 11. jan. 2007.
- Málsnúmer: HI07090007/70. Nýnemakönnun í HÍ og KHÍ.
- Málsnúmer: HI07090109. Samstarfsyfirlýsing RES og Háskóla Íslands dags. 27.04.2007.
- Málsnúmer: HI07120060. REYST – Orkuskóli Orkuveitu Reykjavíkur, Háskólans í Reykjavík og Háskóla Íslands.
- Málsnúmer: HI09030068. Samstarfssamningur um háskólanám dags. 3. mars 2010.
- Málsnúmer: HI09100005. Húsnæði Háskóla Íslands 1993–2009.
- Málsnúmer: HI10020136. Starfshópur um stoðþjónustu og stjórnsýslu háskólanna.
- Sigmundur Guðbjarnason rektor Háskóla Íslands 1985–1991, kvikmyndaviðtal á DVD-diski. Jónas Hallgrímsson prófessor tók viðtalið.
- Skjalasafn Félags háskólakennara CI. Tillögur Háskólanefndar Félags háskólakennara.
- Skjalasafn Námsráðgjafar. Nemendabréf L–Ö.
- Skjalasafn Nemendaskrár. Afbrigðilegar úmsóknir 1974–2000.
- Skýrsla nefndar um inntöku nýnema og aðgerðir gegn brottfalli úr námi. Háskóli Íslands. Júní 2008.
- Skýrsla um húsnæðisþarfir Háskólans á árunum 1977 til 1981 tekin saman af ráðgjafarnefnd um nýbyggingar á háskólalöð, skipaðri af háskólaráði 19. mars 1976, Reykjavík í júní 1977.
- Tillögur Háskóla Íslands og menntamálaráðu-
neytisins um rekstrarfjárveitingar til Háskóla Íslands í fjárlögum 1988.
- Upphaflegar beiðnir um rekstrarfjárveitingar til Háskóla Íslands árið 1988.
- Valnám í Háskóla Íslands. Skýrsla nefndar sem háskólaráð skipaði til að kanna hvernig auka megi valfrelsi stúdenta í námi við Háskóla Íslands. Reykjavík 1991. Í Fundargerðum háskólaráðs HÍ og framlögðum gögnum ágúst-des. 1991.
- Vinnuafila við gerð fjárhagsáætlunar Háskóla Íslands 2011.
- KB. Kongelig bibliotek, handritadeild, Kaupmannahöfn**
Nks. 3263, 4to. Bréfasafn Gísla Brynjúlfssonar
Nks. 4597, 4to. Bréfasafn Finns Jónssonar.
- Lbs. Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn, Þjóðarþekkhöðu, Reykjavík Handritadeild**
Lbs. 10 NF. Bréfasafn Sigurðar Nordal.
Lbs. 28 NF. Bréfasafn Alexanders Jóhannessonar.
Lbs. 193 fol. Baldvin Einarsson, „Tanker om det lærde Skolevæsen i Island“.
Lbs 3482–3494 4to. Bréfasafn Björns M. Ólsen.
Lbs. Án safnmarks. Fundargerðir Stúdentaráðs Háskóla Íslands 1971–73.
Lbs. Án safnmarks. Fundargerðabók stjórnar Stúdentaráðs 1975.
Lbs. Án safnmarks. Fundargerðir utanríkisnefndar Stúdentaráðs Háskóla Íslands 1966–73.
- Lokaverkefni**
Hildur Rögnvaldsdóttir, *Þróun meinaæknináms á Íslandi: samspil náms, skóla og stéttar*. Óbirt meistara ritgerð, 2004.
Hrafnhildur V. Kjartansdóttir, „Ég ætla að klára þetta, það er málið.“ *Brothvarf nemenda sem komnir eru vel á veg með að ljúka háskólanámi*. Háskóli Íslands. Félags- og mannvísindadeild. MA-ritgerð. Náms- og starfsráðgjöf. Júní 2010.
Kristján F. Guðjónsson, *Nýskipan í ríkisrekstri. Hagkvæmni, skilvirkni og árangur í fjármála-stjórn ríkisins*. MPA-ritgerð. Júní 2006.
Svandís Ingimundardóttir, *Hvað ræður opinberri ákvarðanatöku um málefni háskólastigsins? Rannsókn byggð á viðtölum við rektora íslenskra háskóla*. MPA- ritgerð, opinber stjórnýssla. Okt. 2005.

NB. Nationalbiblioteket, handritadeild, Oslo
Håndskriftsamlingen [HS], brevs. 375. Bréfasafn
Magnus Olsen.

Tölvupóstur í vörslu höfunda

Til Sigríðar Matthíasdóttur
Helgi Skúli Kjartansson 23. mars 2009.

Til Magnúsar Guðmundssonar
Alma Möller deildarstjóri 15. des. 2010.
Áslaug J. Marinósóttir 8. ágúst 2011.
Björg Thorarensen prófessor 14. sept. 2009.
Daði Sveinsson aðstoðarfréttamaður á RÚV 29.
des. 2010.
Einar H. Guðmundsson prófessor 8. des. 2010.
Gísli Már Gíslason prófessor 20. nóv. 2009 og
20. jan. 2010.
Guðný Hallgrímsdóttir sérfræðingur hjá Rannís
13. des. 2010.
Gunnlaugur H. Jónsson fv. háskólaritari og innri
endurskoðandi 8. maí, 25. sept., 20. nóv. og
22. des. 2009.
Hlökkver Bergmundsson deildarstjóri lána-
deildar LÍN 6. jan. 2011.
Hreinn Pálsson prófstjóri 23. apríl og 29. nóv.
2010.
Höskuldur Þránínsson prófessor 6. okt. 2009.
Ingibjörg Elfasdóttir lögfræðingur Jafnréttis-
stofu 21. okt. 2009.
Ingibjörg Sverrisdóttir landsbókavörður 20. des.
2010.
Jón Torfi Jónasson forseti Menntavísindasviðs 4.
nóv. 2009.
Júlíus Sólnes prófessor 15. des. 2010.
Jörundur Svavarsson prófessor 10. jan. 2011.
Kristín Björnsdóttir prófessor 31. jan. 2011.
Kristín Jónasdóttir skrifstofustjóri Nemenda-
skrár 2. júlí 2010.
Magnús Lyngdal Magnússon deildarstjóri
Rannís 8. feb. 2010.
Magnús Stephensen deildarstjóri Náms- og
starfsráðgjöf 20. jan. 2011.
Maríus Ólafsson netstjóri RHÍ 16. nóv. 2010.
Óli Gneisti Sóleyjarson háskólastúdent 10. feb.
2011.
Páll Einarsson prófessor 23. des. 2010.
Páll Sigurðsson prófessor 14. sept. og 28. sept.
2009.
Pétur Ástvaldsson verkefnisstjóri Miðstöðvar
framhaldsnáms 22. des. 2010.
Ragnhildur Bragadóttir verkefnisstjóri Biskups-
stofu 2. des. 2009.
Rúna Vigdís Guðmarsdóttir verkefnisstjóri Al-
þjóðaskrifstofu 15. jan. 2010.

Sigmundur Guðbjarnason fv. háskólarektor 10.
sept. 2009 og 18. jan. 2011.
Sigurður J. Hafsteinsson fjármálastjóri 21. des.
2009 og 6. des. 2010.
Snæfríður P. Egilson prófessor 9. des. 2010.
Sveinbjörn Björnsson fv. háskólarektor 13. nóv.
2010.
Sævar Már Guðmundsson Blaksambandi Ís-
lands 23. apríl 2010.
Teitur Jónsson dósent 1. feb. 2011.
Úlfar Bragason rannsóknarprófessor 12. feb. 2010.
Þórdís Kristmundsdóttir prófessor 24. feb. 2011.

Vef. Vefheimildir

Almgren, Birgitta, Jan Hecker-Stampehl og Ernst
Piper, „Alfred Rosenberg und die Nordische
Gesellschaft. Der „nordische Gedanke“ in
Theorie und Praxis“, *NORDEUROPAforum* 2
(2008), 7–45. [http://edoc.hu-berlin.de/nord
europaforum/2008-2/almgren-birgitta-7/PDF/
almgren.pdf](http://edoc.hu-berlin.de/nord
europaforum/2008-2/almgren-birgitta-7/PDF/
almgren.pdf)

Alþingi

- Aðdragandi og orsakir falls íslensku bank-
anna 2008 og tengdir atburðir. Rannsóknar-
nefnd Alþingis. 8. bindi. Viðauki 1 – Siðferði
og starfshættir í tengslum við fall bankanna
2008. Reykjavík 2010. [http://rna.althingi.is/
pdf/RNABindi8.pdf](http://rna.althingi.is/
pdf/RNABindi8.pdf)
- Athugasemdir við frumvarp til háskólalaga
1997–98, Þingskjal 165 – 165. mál. [http://
www.althingi.is/altext/122/s/0165.html](http://
www.althingi.is/altext/122/s/0165.html) Sótt
6.10.2009.
- Árni Johnsen, 226. mál, sameining Kennara-
háskóla Íslands og Háskóla Íslands. [http://
www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=
2286<hing=108&dalkur=2681](http://
www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=
2286<hing=108&dalkur=2681) Sótt 19.08.
2009.
- Björgvin G. Sigurðsson, „Eignir Tækniháskóla
Íslands.“ Umræður á Alþingi 9.02.2005.
[http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=
131&mnr=228](http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=
131&mnr=228) Sótt 12.12.2009.
- Eiður Guðnason, 226. mál, sameining Kenn-
araháskóla Íslands og Háskóla Íslands.
[http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php
4?rnr=2288<hing=108&dalkur=2682](http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php
4?rnr=2288<hing=108&dalkur=2682) Sótt
19.08.2009.
- Frumvarp til laga um breyting á lögum um
happdrætti Háskóla Íslands, nr. 13 13. apríl
1973, með síðari breytingum. (Lagt fyrir Al-
þingi á 117. löggjafarþingi 1993–94.) [http://
www.althingi.is/altext/117/s/0658.html](http://
www.althingi.is/altext/117/s/0658.html)
- Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr.
77/1979, um Háskóla Íslands, með síðari

- breytingum. 112. löggjafarþing. Þingskjal 732 – 420. mál. <http://www.althingi.is/altext/112/s/0732.html> Sótt 31.08.2009.
- Frumvarp til laga um háskóla 1997–98. 122. löggjafarþing 1997–98. Þingskjal 165 – 165. mál. <http://www.althingi.is/altext/122/s/0165.html> Sótt 6.10.2009.
 - Frumvarp til laga um háskóla 2006. Lagt fyrir Alþingi á 132. löggjafarþingi 2005–2006. <http://www.althingi.is/altext/132/s/0654.html> Sótt 27.08.2009.
 - Frumvarp til laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla. Lagt fyrir Alþingi á 135. löggjafarþingi 2007–08. <http://www.althingi.is/altext/135/s/0149.html>
 - Frumvarp til laga um Kennara- og uppeldisháskóla Íslands. Sameining Kennaraháskóla Íslands og þriggja skóla. 122. löggjafarþing 1997–98. Þingskjal 167 – 167. mál. <http://www.althingi.is/altext/122/s/0167.html> Sótt 25.08.2009.
 - Haraldur Ólafsson, 226. mál, sameining Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands <http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=2293<hing=108&dalkur=2690> Sótt 19.08.2009.
 - Hjörleifur Guttormsson, 226. mál, sameining Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands <http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=2284<hing=108&dalkur=2679> Sótt 19.08.2009.
 - Jón Baldvin Hannibalsson, 226. mál, sameining Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands <http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=2291<hing=108&dalkur=2685> Sótt 19.08.2009.
 - Kolbrún Halldórsdóttir, Sameining Tækniháskólans og Háskólans í Reykjavík. Um-ræður á Alþingi 20. okt. 2004. <http://www.althingi.is/raeda.php4?raeda=/131/10/r20133206.sgml> Sótt 12.12.2009.
 - Kristín S. Kvaran, 226. mál, Sameining Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands <http://www.althingi.is/altext/gomulraeda.php4?rnr=2285<hing=108&dalkur=2680> Sótt 19.08.2009.
 - Lög nr. 10/1961 um Seðlabanka Íslands. <http://www.althingi.is/dba/-bin/ferill.pl?ltg=81&mnr=180>
 - Lög nr. 25/1963 um Tækniskóla Íslands. <http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=83&mnr=215> Sótt 7.12.2010.
 - Lög nr. 63/1970 um skipan opinberra framkvæmda. <http://www.althingi.is/lagas/121a/1970063.html>
 - Lög nr. 66/1972 um Tækniskóla Íslands. <http://www.althingi.is/altext/92/s/pdf/0167.pdf> f Sótt 2.12.2009
 - Lög nr. 10/1973 um Fósturskóla Íslands. <http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=93&mnr=2> Sótt 2.12.2009.
 - Lög nr. 46/1979 um Háskóla Íslands. <http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=100&mnr=295>
 - Lög nr. 74/1984 um tóbaksvarnir og reglugerð um tóbaksvarnir á vinnustöðum nr. 487/1985. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2002006.html>
 - Lög nr. 26/1990 um Háskóla Íslands. <http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=112&mnr=420> Sótt 1.11.2010.
 - Lög nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1996070.html>
 - Lög nr. 136/1997 um háskóla. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1997136.html>
 - Lög nr. 137/1997 um Kennaraháskóla Íslands. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1997137.html>
 - Lög nr. 40/1999 um Háskólann á Akureyri. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1999040.html>
 - Lög nr. 41/1999 um Háskóla Íslands. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1999041.html> 6.10.2009.
 - Lög nr. 42/1999 um Kennaraháskóla Íslands. <http://www.althingi.is/altext/stjt/1999.042.html>
 - Lög nr. 57/1999 um búnaðarfræðslu. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1999057.html>
 - Lög nr. 84/2001 um skipan opinberra framkvæmda. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2001084.html>
 - Lög nr. 53/2002 um Tækniháskóla Íslands. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2002053.html> Sótt 7.12.2010.
 - Lög nr. 72/2004 um uppfinningar starfsmanna. <http://www.althingi.is/lagas/138b/2004072.html> Sótt 25.01.2011.
 - Lög nr. 63/2006 um háskóla. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2006063.html>
 - Lög nr. 37/2007 um sameiningu Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands. <http://www.althingi.is/altext/stjt/2007.037.html>
 - Lög nr. 85/2008 um opinbera háskóla. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2008085.html>
 - Lög nr. 35/2009 um náms- og starfsráðgjafa. <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2009035.html>
 - Tillaga til þingsályktunar um kennslu í fjöl-

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- miðlun við Háskóla Íslands. 28. mál. 93. löggjafarþing. <http://www.althingi.is/altext/93/s/pdf/0028.pdf> Sótt 20.11.2009.
- Tillaga til þingsályktunar um sameiningu Kennaraháskóla Íslands og Háskóla Íslands. http://www.althingi.is/dba-bin/skjol.pl?radsv=0&s_lt=0<hing=108&malnr=226&s_klnr=454&athm1=&malhg=&efnisflokkur=&malteg=&athm2=0&flutn=&kt1=&nafn=&kt=&thmsk=&embaett=&thingfl=&nefnfd=&rod=&skl_1=&skl_2=&timi=dd.mm.%E1%E1%E1%E1 Sótt 19.08.2009.
- Þingsályktun um kennslu í iðjuþjálfun, nr. 952 frá 118. löggjafarþingi árið 1994–95. <http://www.althingi.is/altext/118/s/0952.html> Sótt 26.11.2010.
- „Le baccalauréat“. <http://www.education.gouv.fr/cid143/le-baccalaureat.html>.
- Björn Bjarnason fv. menntamálaráðherra. Úr dagbók Björns Bjarnasonar menntamálaráðherra hinn 8.11.1996. <http://www.bjorn.is/dagbok/1996/11> Sótt 8.12.2009.
- Borgarskjalasafn. Einkaskjalasafn nr. 360. Ræður og greinar 1929–1964. Askja 4-1, Örk 1. Bjarni Benediktsson, „Sambandslagasamningurinn vanefndur“. http://www.borgarskjalasafn.is/PortalData/21/Resources//Bjarni_Ben/4_hluti_raedur/Askja_4-01/Ork_01/Sambandslaga_samningurinn_vanefndur.pdf
- Collins, Philip, and Liam Byrne, Reinventing Government Again. <http://www.smf.co.uk/assets/files/publications/ReinventingGovernmentAgain.pdf> Sótt 9.10.2009.
- Dansk-Íslandsk fond. <http://www.nordiskkulturfond.org/Bilaterale%20fonde/Dansk-Islandsk%20fond.aspx>
- EC. Focus on the Structure of Higher Education in Europe 2006/07. National Trends in the Bologna Process. European Commission. Eurydice, 2007. Printed in Belgium. http://www.nafsa.org/_/File/_/national_trends_in_the_bologna_process.pdf
- ERIC Education Resources Information Center – Committee for Economic Development. America’s Basic Research: Prosperity Through Discovery. A Policy Statement by the Research and Policy Committee of the Committee for Economic Development, New York 1998. http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=ED502344&ERICExtSearch_SearchType_0=no&ccno=ED502344 Sótt 29.12.2010.
- Erla Hulda Halldórsdóttir, „Staða og þróun jafnréttismála 1997–2002“ (2004). http://www.hi.is/files/skjol/stjornsysla/stada_throun_jafnrettsimala.pdf Félagsvísindastofnun. <http://www.fel.hi.is/Sott3.1.2011>.
- Félagsstofnun stúdenta. <http://www.fs.is/Fjallkonan.is>. http://www.fjallkonan.is/1997/s_helga_kress.htm Sótt 31.01.2011.
- Fjármálaráðuneytið
- Kynningarrit um rammafjárlagagerð. http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/RitogSkyslur/KRit-Rammafjarlagagerd/Hluti_I.htm Sótt 7.09.2009.
- Umbætur og nýskipan í ríkisrekstri. Fjármálaráðuneytið máf 1993. http://www.fjarmaladuneyti.is/media/Utgefin_rit/Umbaetur_og_nyskipan_i_rikisrekstri_1993.pdf Sótt 31.08.2009.
- Hagstofa Íslands
- Brottfall nemenda af háskólastigi 2002–2003. Dropouts from tertiary education 2002–2003. Hagtíðindi. Skólamáll. 2004:4. 15. des. 2004. <https://hagstofa.is/lisalib/getfile.aspx?ItemID=968> Sótt 30.12.2009.
- Doktorsvarnir Íslendinga eftir námslandi. <http://www.hagstofa.is/?PageID=783&src=/temp/Dialog/varval.asp?ma=SKO04211%26ti=Doktorsvarnir+%CDslendinga+eftir+n%E1mslandi+1997%2D2006++%26path=../Database/skolamal/hsProf/%26lang=3%26units=Fjoldi>
- Mannfjöldatölur Hagstofu Íslands. <http://www.hagstofa.is/Hagtolar/Mannfjoldi/Yfirlit> Sótt 26.10.2009.
- Mannfjöldi eftir kyni og aldri 1841–2010. <http://www.hagstofa.is/Hagtolar/Mannfjoldi/Yfirlit>
- Nýnemar á háskólastigi og doktorsstigi 2008–2010. <http://www.hagstofan.is/?PageID=95&NewsID=5982> Sótt 15.05.2011.
- *Skráðir nemendur í skólum á háskólastigi eftir kyni og kennsluformi 2001–2008*, des. 2009. <http://www.hagstofan.is/?pageid=783&src=/temp/skolamal/haskolar.asp> Sótt 2.12.2009.
- HÍ. Háskóli Íslands
- Aukin framlög til að efla rannsóknir og nýsköpun. http://www.hi.is/frettir/aukin_framlog_til_ad_efla_rannsoknir_og_nyskopun Sótt 17.10.2011.
- Bókasafn Menntavísindasviðs, Stakkahlíð. Nína Þóra Rafnsdóttir, *Menntun til sóknar á háskólastigi á Norðurlandi vestra: rannsókn á viðhorfum íbúa á Norðurlandi vestra 18–60 ára til háskólanáms*. Lokaverkefni til M.Ed. gráðu í uppeldis- og menntunarfræði frá Háskóla Íslands Menntavísindasviði október

2009. <http://hdl.handle.net/1946/3995> Sótt 12.12.2009.
- Edda – öndvegissetur. http://vefir.hi.is/edda/?page_id=572&lang=is Sótt 25.01.2011.
 - Fötlunarfræði. http://www.hi.is/felagsvisinda_svid_deildir/felags_og_mannvisindadeild/nam/m/foetlunarfraedi Sótt 10.04.2011.
 - Háskólafundir eða háskólaþing. <http://www.hi.is/skolinn/haskolathing>
 - 10. háskólafundur 8. sept. 2003. http://www.hi.is/is/skolinn/10_haskolafundur_8_september_2003
 - 12. háskólafundur 22. mars 2004. http://www.hi.is/is/skolinn/12_haskolafundur_22_mars_2004
 - 13. háskólafundur 21. maí 2004. http://www.hi.is/is/skolinn/13_haskolafundur_21_maí_2004 Sótt 12.01.2010 og 14.01.2010.
 - 18. háskólafundur 17. nóv. 2005. Tillaga fyrir háskólafund um heimild til skólagjalda í meistaranámi. http://www.hi.is/is/skolinn/18_haskolafundur_17_november_2005
 - 21. háskólafundur 17. nóv. 2006. http://www.hi.is/is/skolinn/21_haskolafundur_17_november_2006 Sótt 24.01.2011.
 - 24. háskólafundur 19. okt. 2007. http://www.hi.is/is/skolinn/24_haskolafundur_19_oktober_2007 Sótt 24.01.2011.
 - Heildarskráning nemenda í Háskóla Íslands frá upphafi. http://www.hi.is/is/skolinn/heildarskraning_nemenda_i_haskola_islands_fra_upphafi_0
 - Hugskot. Eiríkur Smári Sigurðarson, „Háskólakálfur Tímans um Háskóla Íslands“. http://www.hugras.is/2011/10/276-haskola_kalfur-timans-um-haskola-islands/
 - Hugvísindasvið. http://www.hi.is/hugvisinda_svid/forsida_hugvisindasvids
 - The Icelandic Language Technology Research Group. <http://iceblark.wordpress.com/icelandic/> Sótt 31.01.2011.
 - Ingólfur V. Gíslason. http://www.hi.is/is/skolinn/ingolfur_v_gislason_0 Sótt 15.01.2011.
 - Kristín Ingólfsdóttir, Brautskráningarræða 12. júní 2010. http://www.hi.is/frettir/raeda_haskolarektors_vid_brautskraningu_fra_hi_i_dag Sótt 14.06.2010.
 - Leifsformíla. <http://alfinnur.hi.is/images/7/74/Leifsformula-1.png>
 - Málefni fatlaðra hjá Háskóla Íslands 2002–2006. Skýrsla. Ráð um málefni fatlaðra, okt. 2006. http://www.hi.is/files/skjol/stjorn_sysla/Malefni_fatladra_2002-2006_Skyrsla.pdf Sótt 20.01. 2001.
 - Máltækni. http://www.hi.is/is/hugvisindasvid_deildir/islensku_og_menningardeild/nam/maltaekni Sótt 31.01.2011.
 - Námsúrræði sumarið 2010. http://www.hi.is/skolinn/namsurraedi_sumarid_2010
 - Nýsköpunarfyrirtækið Oxymap í samstarf við læknadeild. http://www.hi.is/is/frettir/nyskopunarfyrirtaekid_oxymap_i_samstarf_vid_laeknadeild Sótt 26.01.2010.
 - Orðabók Háskólans. Leitarorð: mannaúður. <http://lexis.hi.is/cgi-bin/ritmal/leitord.cgi?adg=daemi&n=657222&s=37785&l=mannau%F0ur>
 - Rannsóknastig Háskóla Íslands: <http://www.hi.is/is/skolinn/rannsoknastig> Sótt 23.11.2010.
 - Reglur fyrir Háskóla Íslands nr. 569/2009. http://www.hi.is/is/skolinn/reglur_fyrir_haskola_islands Sótt 10.09.2009.
 - Reglur Rannsóknasjóðs. http://www.sjodir.hi.is/reglur_rannsoknasjods
 - Reglur um aukastörf akademískra starfsmanna Háskóla Íslands, nr. 1096/2008. http://www.hi.is/is/skolinn/reglur_nr_1096_2008
 - Reglur vinnumatssjóðs Félags háskólakennara vegna rannsókna. <http://www.fh.hi.is/node/42> Sótt 29.09.2009.
 - Skjalasafn Háskóla Íslands. Ársskýrslur skjalasafns og yfirlitsgreinar. http://www.hi.is/skolinn/arsskyrslur_skjalasafns_og_yfirlitsgreinar
 - Skráðir framhaldsnemar frá 2000. http://www.hi.is/is/skolinn/skradir_framhaldsnemar_fra_2000 Sótt 29.09.2009.
 - Skyn, hagsmunafélag stúdenta, <http://www.student.is/studentarad/skyn> Sótt 4.04.2011.
 - Staðtölur prófa haust 2000. <http://www3.hi.is/stjorn/kenn/Prof/stadtolurh00.htm> Sótt 23.04.2010.
 - Verklagsreglur um könnun á kennslu og námsskeiðum við H.Í. og meðferð hennar. http://www2.hi.is/page/verklagsreglur_kennslukonnun Sótt 17.08.2009.
 - Viðmið og kröfur um gæði doktorsnáms við Háskóla Íslands. Skilgreining Carnegie-stofnunarinnar í Bandaríkjunum á rannsóknaháskóla (university). http://www.hi.is/is/skolinn/vidmid_og_krofur_um_gaedi_doktorsnams_vid_haskola_islands Sótt 13.01.2010.
 - Vísindamenn við HÍ fá yfirgnæfandi meirihluta styrkja úr Rannsóknasjóði, 26. jan. 2010. http://www.hi.is/is/frettir/visindamenn_vid_hi_fa_yfirgnæfandi_meirihluta_styrkja

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- _ur_rannsóknasjodi Sótt 26.01.2010.
- Vísinda- og menntastefna Háskóla Íslands 2001. <http://www3.hi.is/pub/stjorn/retkor/visindastefna.html> Sótt 15.12.2010.
- Háskólinn á Bifröst. Ágrip af sögu. <http://www.bifrost.is/islenska/um-haskolann/saga/> Sótt 28.11.2009.
- Háskólinn í Reykjavík. Stefna Háskólans í Reykjavík. <http://www2.ru.is/?PageID=2366> Sótt 9.12. 2009.
- Hæstiréttur Íslands
- HRD nr. 177/1998. 04.02.1999. Ragna Kristín Guðmundsdóttir (Ragnar Aðalsteinsson hrl.) gegn Háskóla Íslands (Gestur Jónsson hrl.). <http://www.haestirettur.is/domar?nr=69>
 - HRD nr. 310/2002. Íslenska ríkið (Skarphéðinn Þórisson hrl.) gegn Háskóla Íslands gegn Ágústi Einarssyni, Brynjólfi Sigurðssyni, Ingjaldi Hannibalssyni, Snjólfí Ólafssyni og Erni D. Jónssyni (Hörður Felix Harðarson hrl.). <http://www.haestirettur.is/domar?nr=2178&leit=t>
 - HRD nr. 382/2003. Bjarni F. Einarsson gegn Guðrúnu Sveinbjarnardóttur, Helga Þorláksdóttur og John Hines. <http://www.haestirettur.is/domar?nr=2781&leit=t> Sótt 27.02.2011.
 - HRD nr. 221/2007. Auður Sveinsdóttir (Halldór H. Backman hrl. Herdís Hallmarsdóttir hdl.) gegn Hannesi Hólmsteini Gissurarsyni (Heimir Örn Herbertsson hrl.) og gagnsök. <http://www.haestirettur.is/domar?nr=5056&leit=t> Sótt 30.12.2010.
 - HRD nr. 25/2009. 15.10.2009. Jafnréttisstofa vegna Önnu Ingólfsdóttur (Ástráður Haraldsson hrl.) gegn Háskóla Íslands (Gestur Jónsson hrl.). <http://www.haestirettur.is/domar?nr=6144>
- Keilir, miðstöð vísinda, fræða og atvinnulífs. <http://www.keilir.net/keilir/um-keili> Sótt 4.12.2010.
- Kærunefnd jafnréttismála
- Álit nr. 10/2005: A gegn Háskóla Íslands, dags. 1. júní 2006. <http://www.rettarheimild.is/Felagsmala/KaerunefndJafnrettismala/nr/2211>
 - Álit kærunefndar jafnréttismála í máli nr. 7/2006: A gegn Háskóla Íslands, dags. 18. des. 2006. <http://www.rettarheimild.is/Felagsmala/KaerunefndJafnrettismala/nr/2383>
- Körfuknattleikssamband Íslands. Íslands- og bikarmeistarar meistaraflokka. <http://www.kki.is/meistaratitlar.asp> Sótt 23.04.2010.
- Lbs. Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn
- Ávarp Kristínar Ingólfsdóttur rektors Háskóla Íslands við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu (11.01.2007). <http://wayback.vefsafn.is/wayback/20080729023352/http://www.hi.is/Apps/WebObjects/HI.woa/wa/dp?detail=1008664&name=frettasida> Sótt 25.09.2009.
 - Ávarp Sigurðar Arnar Hilmarssonar formanns Stúdentaráðs Háskóla Íslands við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu (11.01.2007). <http://wayback.vefsafn.is/wayback/20080729023346/http://www.hi.is/Apps/WebObjects/HI.woa/wa/dp?detail=1008666&name=frettasida>
 - Ávarp Þorgerðar Katrínar Gunnarsdóttur menntamálaráðherra við undirritun samnings um rannsóknir og kennslu í Háskóla Íslands (11.01.2007). <http://wayback.vefsafn.is/wayback/20081116054848/http://www.hi.is/Apps/WebObjects/HI.woa/wa/dp?detail=1008667&name=frettasida> Sótt 25.09.2009.
 - Rektorar allra háskóla landsins undirrita sameiginlega yfirlýsingu (15.06.2005). <http://wayback.vefsafn.is/wayback/20050622103450/http://hi.is/Apps/WebObjects/HI.woa/wa/dp?detail=1004214&name=frettasida>
 - Skrá um doktorsritgerðir Íslendinga. <http://doktor.bok.hi.is/listi.php> Sótt 15.09.2009.
 - Vefheimildir (Íslenskar vefsíður) <http://vefsafn.is/> Sótt 10.01.2011.
 - Yfirlýsing um forsendur og frelsi háskóla (16.06.2005). <http://wayback.vefsafn.is/wayback/20050622103437/http://hi.is/Apps/WebObjects/HI.woa/wa/dp?detail=1004229&name=frettasida>
- Listaháskóli Íslands
- Ársfundur Listaháskóla Íslands 29. nóv. 2004 – skýrsla rektors. <http://hi.is/skolinn/arsfundir/arsfundur-2004-skyrsla-rektors/> Sótt 30.12.2009.
 - Samningur milli Listaháskólans og Menntamálaráðuneytisins um kennslu frá 28. okt. 2005. <http://www.menntamalaraduneyti.is/frettir/Frettatilkynningar/nr/3363>
 - Samningur um stofnun skólans. Skipulagsskrá nr. 586/1998 fyrir Listaháskóla Íslands. <http://brunnur.stjr.is/mrn/logogregl.nsf/nrar/skipulagsskrar5861998>
- Magnea Sverrisdóttir skrifar „Já, ég er djákni ...“ 26.09.2006. <http://tru.is/pistlar/2006/09/ja-eg-er-djakni/> Sótt 7.11.2009.
- mbl.is
- Íslendingur stýrir rannsóknarmiðstöð í lífefna-

- iðnaði. http://www.mbl.is/mm/frettir/innlent/2010/12/16/islendingur_styri_rannsoknarmi_dstod_i_lifefnaidnad/ Sótt 16.12.2010.
- Mennta- og menningarmálaráðuneytið**
- Auglýsing um útgáfu viðmiða um æðri menntun og prófgráður. Nr. 80, 8.02.2007. http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/links/documents/Iceland_National_QF_2007.pdf Sótt 14.01.2011.
 - Konur í vísindum á Íslandi. Menntamálaráðuneytið apríl 2002. <http://brunnur.stjr.is/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/RSSPage.xsp?documentId=A4B05BC7589B07E5002576F00058D7FF&action=openDocument> Sótt 16.04. 2011.
 - Ræða ráðherra á haustþingi Rannís 2010 – Frá rannsóknum til nýsköpunar. <http://www.menntamalaraduneyti.is/radherra/raedur/nr/5808> Sótt 29.12.2010.
 - Stefna í menntun, vísindum og nýsköpun: ný stefna fyrir Ísland. Education, research and innovation policy: a new direction for Iceland. Menntamálaráðuneytið, Reykjavík 2009 (Christoffer Taxell, Richard Yelland, Iain Gillespie, Markku Linna, Arnold Verbeek). <http://brunnur.stjr.is/mrn/Utgafuskra/utgafa.nsf/RSSPage.xsp?documentId=649712C18921CBBC002576F00058DD16&action=openDocument> <http://brunnur.stjr.is/mrn/Utgafuskra/utgafa.nsf/RSSPage.xsp?documentId=2B047A620B43DE74002576F00058DD18&action=openDocument> Sótt 3.07.2009.
 - Stefna um opinbera háskóla. Mennta- og menningarmálaráðuneytið, Reykjavík 9. ágúst 2010. <http://www.menntamalaraduneyti.is/frettir/Frettatilkynningar/nr/5546> Sótt 2.12.2010.
 - Verkefnastjórn vísinda og háskólamála: Menntamálaráðuneytið: Skilagrein 25. maí 2009. <http://www.menntamalaraduneyti.is/nyrit/nr/4959> Sótt 4.12.2009.
- NIKK.** Nordisk institutt for kunnskap om kjønn
- Harriet Bjerrum Nielsen, „Kvinne- og kjønnsforskning i Norden“ (2000). <http://www.nikk.no/filestore/Publikasjoner/ssnr5.pdf>
- OECD**
- Economy at a Glance 2010. Skólagjöld í háskólanámi. <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/fulltext/9610061ec026.pdf?expires=1294739683&id=0000&acnam=e=guest&checksum=614357E651C9156F35C34A8B6CEB05F9> Sótt 11.01.2011.
 - Education at a Glance 2000–2009. OECD Indicators – OECD. http://www.oecd.org/document/24/0,3343,en_2649_39263238_43586328_1_1_1_1,00.html
 - Education at a Glance 2010. Indicator B1. How much spent per student? Annual expenditure by educational institutions per student for all services. http://www.oecd.org/document/52/0,3746,en_2649_39263238_45897844_1_1_1_1,00.html Sótt 11.01.2011.
 - PISA 2006 Science Competencies for tomorrow's world Volume 1: Analysis. OECD 2007. <http://www.oecd.org/dataoecd/30/17/39703267.pdf> Sótt 3.12.2010.
- Oxymap.** <http://www.oxymap.com/> Sótt 25.01.2010.
- Rannís**
- Doktorsmenntun Íslendinga. <http://upplysingaveita.rannis.is/dialog/varval.asp?ma=DOK01101&path=../database/Doktorsmenntun/&lang=3>
 - Nýsköpunarsjóður námsmanna. <http://www.rannis.is/sjodir/nyskopunarsjodur-namsmanna/>
 - Nýsköpunarverðlaun forseta Íslands. <http://www.rannis.is/sjodir/nyskopunarsjodur-namsmanna/nyskopunarverdlaun-forseta-islands/>
 - Sjóðir Rannís. <http://www.rannis.is/rannis/uthlutanir-ur-sjodum/> Sótt 19.12.2010.
- Raunvísindadeild Háskóla Íslands**
- Fundargerð 14. fundar Raunvísindadeildar 5. maí 1988. http://notendur.hi.is/palmi/deild/09/fundarg/r_deild/d014.html Sótt 15.01.2010.
 - Fundargerð 47. fundar deildarráðs Raunvísindadeildar 12. okt. 1988. http://notendur.hi.is/palmi/deild/09/fundarg/r_deildarrad/dr047.html Sótt 15.01.2010.
- Raunvísindastofnun Háskóla Íslands.** Rannsóknaverkefni Raunvísindastofnunar. <http://www.raunvis.hi.is/reports/> Sótt 20.01.2011.
- The Rockefeller Foundation Annual Report 1942, 1945.* New York 1942, 1945. <http://www.rockefellerfoundation.org/about-us/annual-reports/1940-1949>
- Róbert H. Haraldsson,** Um systkinin mál og sál. <http://notendur.hi.is/robhar/adhugsaaaislensku.html> Sótt 10.04.2011.
- RÚV.** Ríkisútvarpið
- Fréttastofa RÚV, morgunþáttur, 5.–7.01.2010.
 - Fréttir kl. 12:20, 27.02.2006.
 - Fréttir kl. 18:00, 18.01.2011.
 - Fréttir kl. 18:00, 22.02.2011.
 - Spegillinn. Jón Ólafsson prófessor á Bifröst, viðtal 4.08.2011.
- SagaMedica.** <http://sagamedica.is/> Sótt 27.01.2010.
- Sáttmálasjóður. <http://www.sjodir.hi.is/sattmala-sjodur>

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Stjórnmal og stjórnsýsla. <http://stjornmalogstjorn.sysla.is>. Sótt 3.01.2011.
- Stúdentaráð Háskóla Íslands
- Hvað er Stúdentaráð að gera? Skýrsla stjórnar Stúdentaráðs nokkrar sumarvikur 24. júní – 9. sept. 1994.
 - Réttindaskrifstofa stúdenta. http://www.student.is/studentarad/rettindaskrifstofa_shi
- Unnur Dís Skaptadóttir og Gwendolyn Requierme, Filippseyingar á Íslandi: viðhorf, reynsla og þátttaka. <http://hsvest.is/skraarsafn/skra/210/> Sótt 20.03.2011.
- Velferðarráðuneytið.
- Tillögur nefndar um fullgildingu samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. <http://www.velferðarraduneyti.is/utgefing-efni/utgafa/nr/4910> Sótt 21.01.2011.
- Viðskiptablaðið* 10. feb. 2011. <http://www.vb.is/frett/8747/> Sótt 10.02.2011.
- Viðskiptaráð. *Financial Stability in Iceland*. Viðskiptaráð 2006, 9. <http://www.vi.is/files/555877819Financial%20Stability%20in%20Iceland%20Screen%20Version.pdf> Sótt 15.01.2011.
- Wikipedia
- Akthelia <http://is.wikipedia.org/wiki/Akthelia>. Sótt 26.01.2010.
- Íslensku bókmenntaverðlaunin. http://is.wikipedia.org/wiki/%C3%8Dslensku_b%C3%B3kmenntaver%C3%B0launin#1990 Sótt 10.04.2011.
- Þjóðarpúlsinn
- Birt með leyfi Capacent. www.capacent.is
- Þjóðarpúlsinn. <http://www.capacent.is/Frettir-og-frodleikur/Thjodarpulsinn/Thjodarpulsinn/2010/03/05/Althingi-nytur-enn-litils-trausts/> Sótt 6.12.2010. <http://www.capacent.is/frettir-og-frodleikur/thjodarpulsinn/thjodarpulsinn/2011/02/25/Traust-til-margra-stofnana-a-uppleid/> Sótt 24.02.2011.
- Viðtöl Magnúsar Guðmundssonar**
- Anna Rut Guðmundsdóttir, meistaranemi í hagnýtri menningarmiðlun, 15. des. 2010.
- Álfrún Guðrún Guðrúnardóttir, kynningarfulltrúi Listaháskóla Íslands, 1. des. 2009.
- Árni Gunnarsson, fv. skrifstofustjóri í Menntamálaráðuneytinu, 28. sept. 2009.
- Ásta M. Urbancic, deildarstjóri mennta- og menningardeildar Hagstofu Íslands, 4. des. 2009.
- Baldvin M. Zarióh, deildarstjóri á Vísindasviði, 23. nóv. 2010.
- Björn Gunnarsson, rektor RES, 3. des. 2010.
- Brynjólfur Sandholt dýralæknir 11. sept. 2009.
- Edda Magnúsdóttir, fv. starfsmannastjóri, 28. sept. 2009.
- Edda Lilja Sveinsdóttir, framkvæmdastjóri REYST, 3. des. 2010.
- Elísabet Þorsteinsdóttir, deildarstjóri starfsmannasviði, 21. sept. 2009.
- Grettir Sigurjónsson, tækniamaður Kennslumiðstöðvar, 12. maí 2010.
- Guðbrandur Steinþórsson, fv. rektor Tækniskóla Íslands, 2. des. 2009.
- Guðmundur R. Jónsson, framkvæmdastjóri Framkvæmda- og tæknisviðs, 26. nóv. 2010.
- Gunnar Sveinsson, skjalavörður á Þjóðskjalasafni Íslands, 1990.
- Gunnlaugur H. Jónsson, fv. háskólaritari og innri endurskoðandi, 7. sept., 30. des. 2009 og 1. des. 2010.
- Hafþís Skúladóttir, deildarformaður Hjúkrunarfræðideildar Háskólans á Akureyri, 25. nóv. 2009.
- Halldór Jónsson sviðsstjóri 17. des. 2010.
- Helga Birna Ingimundardóttir, framkvæmdastjóri Félags háskólakennara, 29. sept. 2009.
- Helgi Sigurðsson dýralæknir 11. sept. 2009.
- Hreinn Pálsson prófstjóri 29. nóv. 2010.
- Inga Þórsdóttir próffessor 24. ágúst 2009.
- Ingólfur Aðalbjörnsson byggingastjóri 6. okt. 2009.
- Jóhann Örlygsson kennari 2. des. 2010.
- Karítas Kvaran, framkvæmdastjóri Alþjóðaskrifstofu, 21. sept. 2009.
- Kristín Klara Einarsdóttir, skrifstofustjóri Viðskiptafræðideildar, 17. des. 2009.
- Magnús Jónsson, fv. veðurstofustjóri, 20. nóv. 2009.
- Magnús Pétursson, fv. fjárlaga- og hagsýslustjóri, 5. okt. 2009.
- Maríus Ólafsson, netstjóri RHÍ, 16. nóv. 2010.
- Ólafur Þorsteinsson viðskiptafræðingur 20. ágúst 2009.
- Pálmi Jóhannesson, gæðastjóri á Verkfræði- og náttúruvísindasviði, 12. nóv. 2010.
- Ragnar Stefán Ragnarsson, deildarstjóri RHÍ, 29. nóv. 2010.
- Rebekka Sigurðardóttir, upplýsingastjóri Félagsstofnunar stúdenta, 7. jan. 2011.
- Rögvaldur Ólafsson dósent 23. sept. 2009.
- Sigurður Kristinsson, kennari við Háskólann á Akureyri, 1. sept. 2009.
- Stefán Sörensson, fv. háskólaritari, 16. sept. 2009.
- Stundakennari sem ekki vill láta nafns síns getið 3. nóv. 2010.
- Sveinbjörn Björnsson, fv. háskólarektor, 1998.
- Sverrir Guðmundsson verkefnisstjóri 17. des. 2010.
- Úlfar Bragason ramnsóknarprófessor 12. feb. 2010.
- Valgerður Stefánsdóttir, forstöðumaður Samskiptamiðstöðvar heyrnarlausra og heyrnarskertra, 6. nóv. 2009.

Dórhallur Vilmundarson, prófessor emeritus, 15. feb. 2010.

Pms. Þjóðminjasafn Íslands, Þjóðháttadeild, Reykjavík

Spurningalistar. Skrá 95. Stúdentalíf, nr. A.

Þskjs. Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík

HÍ. Háskóli Íslands

- BA1:1.III. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Embætti og sýslanir.
- BA1:4.X. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Laganýmæli.
- BA1:8. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Læknadeild.
- BA2:6. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Breytingar á lögum og reglugerð H.Í.
- BA2:15. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Kennarar, kennsla, fyrirlestrar, embættisveitingar, launakjör, leyfi.
- BA2:16. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Dómnefndir, samkeppnispróf, o.fl.
- BA2:17. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Upplýsingar um leiguhúsnæði stúdenta o.fl.
- BA2:18. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Stúdentaráð, félag stúdenta, Íþróttafélag stúdenta.
- BA2:19. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Byggingamál Háskólans.
- BA2:20. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Skrifstofa Háskóla Íslands. Vígsla háskólabyggingar.
- BA2:22. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Skrifstofa Háskóla Íslands. Um háskólanám í verslunarfræðum við H.Í.
- BA2:28. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Prófessorsembætti í sögu. Kærumál Barða Guðmundssonar.
- BA2:42. Skrifstofa Háskóla Íslands. Bréfasafn. Bréf tengd ýmsum löndum.
- BG1:1. Guðfræðideild. Bréfasafn, 1936–59.

Mmrn. Menntamálaráðuneytið

- Mmrn. 1989-B/399 Háskóli Íslands almennt, júní 42 – ágúst 43. I.
 - Mmrn. 1989-B/400 Háskóli Íslands almennt, apr. 45 – okt. 45. IV.
 - Mmrn. 1989-B/402 Háskóli Íslands almennt, júní 50 – mars 1951. VIII.
 - Mmrn. 1989-B/403 Háskóli Íslands almennt, apr. 1951 – maí 53. IX.
 - Mmrn. 1989-B/404 Háskóli Íslands almennt, nóv. 55 – okt. 57. XI.
 - Mmrn. 1989-B/407 Háskóli Íslands almennt, jan. 1960 – des. 1960. XV.
 - Mmrn. 1989-B/407 Háskóli Íslands almennt, jan. 1961 – ágúst 1962. XVI.
 - Mmrn. 1989-B/408 Háskóli Íslands almennt, ágúst 1962 – maí 64. XVII.
 - Mmrn. 1989 B/1183. Skólamál almennt, II, nóv. 1964–júní 1966.
 - Mmrn. 1989 B/1183. Skólamál almennt, II, júlí 1966–júní 1968.
 - Mmrn. B/1893.
- Stjr. Stjórnarráð Íslands
- Stjr. I. skrifst. B/57, Db. 2, nr. 574.
 - Stjr. I. skrifst. B/103, örk 13. Db. 3, nr. 365. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/113, örk 1, Db. 3, nr. 665. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/165, örk 1. Db. 4, nr. 965. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/297, örk 8. Db. 7, nr. 713. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/376, örk 11. Db. 10, nr. 213. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/505, örk 3. Db. 12, nr. 703. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/576, örk 2. Db. 14, nr. 71. Háskóli Íslands.
 - Stjr. I. skrifst. B/645, örk 4. Db. 15, nr. 505. Viðskiptaháskólinn.
 - Stjr. I. skrifst. B/665, örk 3. Db. 15, nr. 952. Háskóli Íslands.

Bendiskrá

Blaðsíðutöl sem vísa í myndar-
texta, myndrit eða töflur eru
einkenndar með m. Úr neðan-
málgreinum eru aðeins tekin
upp orð úr sögulegum fróðleik,
ekki úr heimildavísunum, og eru
þær færslur einkenndar með n.
Ekki eru tekin með allra algeng-
ustu nöfn: Háskóli Íslands, há-
skólaráð, Ísland, Íslendingar,
Reykjavík, Reykjavíkursvæði,
Alþingi, kennslumálaráðherra,
menntamálaráðherra, Mennta-
málaráðuneyti eða Mennta-
menningarmálaráðuneyti.

*68. *Hugarflug úr viðjum vanans*,
bók Gestis Guðmundssonar og
Kristínar Ólafsdóttur 489.

*68-bygting 326, 327, 330–32,
338.

*68-kynslóð 326, 327, 331, 336,
337, 429.

Aalto, Alvar, finnskur arkitekt
464, 465, 465m, 466.

Aalto, Elissa, finnskur arkitekt 466.
Aberdeen í Skotlandi 739.

Actavis, lyfjaframleiðslufyrirtæki
716.

Að hugsa á íslensku, bók Þor-
steins Gylfasonar 721.

aðalbygging Háskóla Íslands, há-
skólabyggingin, háskólahúsið,
háskólahöllin 90, 96, 98, 99,
101–06, 107m, 166, 176, 198,
199m, 201–07, 202m, 204m,
224, 225, 232, 234, 241m, 247,
250m, 252, 257, 259, 264, 270,
271m, 276, 277, 345, 427m,
445, 445n, 447m, 448, 449,
451, 465–67, 474, 554m, 565,
578, 603m, 622, 625, 629m.

Aðalheiður Ófeigsdóttir
starfsmaður stjórnslu 507m.
aðalnámsgrein, aðalgrein 369,
477, 606.

Aðalsteinn Davíðsson málfars-
ráðunautur 254.

Aðalsteinn Kristjánsson fast-
eignasali í Winnipeg 403.
aðferðafraði 380, 478.

aðgangshindranir, aðgangstak-
markanir → fjöldatakmarkanir.

*Aðgerðir til að jafna stöðu
kynjanna innan Háskóla
Íslands*, nefndarálit 579.

aðstoðarfolk við rannsóknir 119,
371, 405, 685.

aðstoðarkennarar 55, 422, 686, 688.
aðstoðarlæknar 38, 39, 219.

Aðstoðarmannasjóður 685.

aðstoðarrektor vísinda og kennslu
544, 655m, 691.

aðstöðuleysi starfsmanna 286,
359, 360, 362, 390, 413, 487,
488, 492, 494, 501.

afbrotafraði 724.

aflfraði 702–04.

Aflfræðistofa Verkfræðistofnunar
702, 704.

Afreks- og hvatningarsjóður
Háskólans 690.

Afríka 258.

Aghion, Philippe, amerískur
prófessor 664.

Agnar Sturla Helgason mann-
fræðingur 711.

akademísk hefð 75, 377.

akademísk stjórnslu Háskólans
544.

akademískar nafnbætur 707, 708.
akademískt frelsi 500, 549, 654,
694, 760.

akademískt korter 93m.

Akranes 607.

Akrópólís, eins konar, fyrirhugað
á Skólavörðuholti 89.

Akureyrarstúdentar 244, 245m.

Akureyri 70, 184m, 191, 430,
480m, 491, 548, 599, 641,

644, 646, 647m, 648, 674.

Aldarafmælistjóður Háskóla
Íslands 575.

Alexander Jóhannesson
háskólarektor 89, 90, 102,
102n, 110, 119m, 120, 124,

130–32, 133m, 152n, 160,
166, 189m, 198–201, 202m,
203, 208, 212, 217, 220, 223,
232, 256–59, 261, 268, 278,
625.

algebra 767.

Allt hefur sinn tíma, leikrit Thors
Vilhjálmssonar 340m.

almanak, almanaksútreikningar
524, 526.

Almannatryggingar og velferð á
Íslandi, rannsóknarverkefni
567, 724.

Almannavarnir 700.

almenningfræðsla Háskólans
589, 709, 723, 724.

Althoff, Friedrich, deildarstjóri
háskólamála í Prússlandi 143.

Alþingi hið forna 700m.

Alþingishúsið í Reykjavík 72, 76,
84–86, 86m, 90–92, 93m, 94–
96, 99, 108, 116m, 132, 136,
159m, 163, 166, 171, 174,
176, 189m, 191, 198, 200,
201, 206, 225, 227, 232, 233,
249, 252, 257, 270, 351, 771.

Alþingistíðindi 345m, 438.

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin
– WHO 393.

alþjóðanefnd Stúdentaráðs 750.

alþjóðasamskiptanefnd háskóla-
ráðs 544.

Alþjóðaskrifstofa Háskóla Íslands
622, 629, 636, 756.

Alþjóðaskrifstofa háskólastigsins
570, 622, 623, 653, 680.

alþjóðavídd háskólastarfs 342.

alþjóðleg samstaða, krafa stúd-
entahreyfingar 334.

alþjóðlegt doktorsnám 738.

alþjóðlegt samstarf → erlent
samstarf.

Alþýðublaðið 122, 191, 191m,
213, 273, 526.

Alþýðuflokkurinn 119, 150, 151,
173, 196, 222, 302, 652, 752.

Alþýðusamband Íslands – ASÍ
352, 552.

- Ameríka 221, 256, 337, →
Vesturheimur.
anarkismi 745.
Andenæs, Tønnes, forstjóri háskólaforlagsins í Osló 456.
andleysi kennglu 185, 191, →
leiðindi.
andóf → mótmælaaðgerðir.
Andrá, blað Stúdentafélags Háskóla Íslands 333m.
Andrés Andrésón verkfræðingur 211m.
Andrés Fjeldsted augnlæknir 72.
Andri Yngvason verkfræðinemi 682m.
Andvari, tímarit 172.
Anna Agnarsdóttir prófessor 548m.
Anna Bjarnadóttir kennari 142n.
Anna Rut Guðmundsdóttir menningarmiðlari 681, 682.
Anna Soffía Hauksdóttir prófessor 434.
Anna G. Jónasdóttir prófessor í Örebro 436.
Anna Sigurbergsdóttir ritari 320m.
Anna Sigurðardóttir stofnandi Kvennasögusafns Íslands 429m, 440m.
Anna Kristín Sigurðardóttir lektor 538m.
Annáll Félagsvísindadeildar 388.
The Antiretroviral APOBEC3 Proteins of Artiodactyls, doktorsrit Stefáns Ragnars Jónssonar 678m.
Appointment in Berlin, kvikmynd 268.
Aragata 9 í Reykjavík 445, 518m.
Ari Þorgilsson fróði 700m.
arkitektúr, arkitektúrdeild, byggingarlist 203, 204, 613, 614, 652.
Arnaldur Indriðason rithöfundur 722.
Arnarnagvænske Kommission, Den, í Kaupmannahöfn 173m.
Arnarfjörður í V-Ísafjarðarsýslu 26.
Arnarhóll, Arnarhólstún, í Reykjavík 85, 86, 95, 337m, 494, 771.
Arnarhvoll, stjórnsýslubýgging í Reykjavík 351.
Arnarstapi á Snæfellsnesi 24.
Arnfríður Ólafsdóttir náms- og starfsráðgjafi 625m.
Arnlín Óladóttir skógræðingur 432, 432m, 433.
Arnljótur Ólafsson prestur 42.
artes liberales → frjálsar listir.
Arup, Erik, danskur prófessor 173m.
Asía 677, 718.
Asúfræði 718.
Asúsetur Íslands 718.
Askja, náttúrufræðihús Háskóla Íslands 626, 628, 630, 699.
Atlantshaf 700.
Atlantshafsbandalagið – NATO 215, 334m, 335, 345, 345m, 346.
Atlantshafseyjar, hinar dönsku 58.
Atlantshafseyjafélagið 57, 58, 59m.
Atli Eyjólfsson læknir 471, 500.
atvinna feðra háskólastudenta → stéttarstaða.
Atvinnudeild Háskóla Íslands 90, 104, 106, 119, 120, 122–26, 122m, 131, 220–23, 263m, 276, 402, 408, 411, 445, 523–24.
Atvinnudeildarhús Háskóla Íslands 105, 199m, 213m, 223, 447m, 450, 455, 565, 632.
atvinnuhorfur, atvinnuleysi 113–15, 118, 749, 775.
atvinnulíf, atvinnumál, atvinnuvegir, efnahagslíf 118, 121, 123, 125, 128, 219, 312, 313, 321, 341, 369, 374, 375, 510–13, 515, 516, 519–23, 539, 555, 566, 567, 569, 589, 591, 592, 601, 602, 604, 605, 608, 616, 618, 619, 622, 641, 643, 648, 649, 671, 677, 681, 693, 694, 706, 726, 736, 742, 772–74, 776, 777, 779.
atvinnulífsfræði 602.
Atvinnumálanefnd Reykjavíkur 515.
Atvinnumálanefnd ríkisins 303, 304.
atvinnumálaráðherra 124.
Atvinnumiðlun stúdenta 459.
Atvinnumiðstöð stúdenta 755.
atvinnutækifæri 514.
Auðkuluheiði í Húnavatnssýslu 704.
auðlindaréttur 728.
Auður Auðuns ráðherra 180m, 365.
Auður Gestsdóttir bókavörður 474m.
Auður G. Gunnarsdóttir náms- og starfsráðgjafi 625m.
Auður Ólafsdóttir forstöðumaður Listasafns 686m.
augnlyf 709.
augnsjúkdómar 709, 710, → bláæðastíflur í sjónhimnu; blóðþurrðarsjúkdómar í augnbotnum.
aukafjárveitingar 551, 556.
aukakenningar 139, 141, 142, 169, 226, 226m, 227, 232, 376, 377, 409, 416–18, 434, → stundakenningar.
aukastörf, aukatekjur, aukavinna háskólakennara 160, 161, 272, 362, 589.
aukastörf, aukavinna nemenda → vinna með háskólanámi.
Austurland 293m, 648, 648n.
Austurríki 730.
Austurstræti í Reykjavík 84, 267, 268, 627.
Austurvöllur í Reykjavík 84, 85, 89, 90, 93m, 95, 136, 270, 354, 753, 771.
Axel Böðvarsson bankaritari 110m.
Axel Sölvason tækjavörður 699m.
Aþena í Grikklandi 625.
Á mótum danskrar og íslenskrar menningar, rannsóknarverkefni 721m.
ábyrgð háskólamanna 735–37.
áfrýjunarnefnd í kærumálum háskólanema 750.
Ágúst H. Bjarnason prófessor 72–76, 73m, 75m, 86, 87, 109, 110, 110m, 115, 138m, 173, 185, 191, 192, 197, 202m, 233.
Ágúst Einarsson rektor Háskólans á Bifröst 659m.

- Ágúst Kvaran prófessor 595.
 Ágúst Pálsson arkitekt 455.
 Ágúst Sigurðsson rektor Land-
 búnaðarháskólans 655m.
 áhrif ramnsókna 342.
 Áhugahópur um kvennarann-
 sóknir 436–41, 443.
 áhugasviðspróf 625.
 áhættufé 513, 514.
 Álaborg í Danmörku 645.
 Álfheiður Ingadóttir alþingis-
 maður 345m.
 Álftrún Gunnlaugsdóttir prófessor
 434.
 Ánanaust í Reykjavík 91m.
 árangursmælikvarðar 555, 684.
Árbók Háskóla Íslands 139, 163,
 165, 166m, 172, 183, 191,
 226m, 232, 238, 271, 387,
 396, 487, 504, 698.
 Árbæjarsafn í Reykjavík 92.
 Árelfa Eydís Guðmundsdóttir
 dósent 675.
 árleg skráning háskólastúdenta
 → Nemendaskrá.
 Ármann Snævarr háskólaректор
 225m, 247, 270–72, 280m,
 285, 287m, 310, 314m, 322n,
 360, 363–65, 375, 381, 400,
 404, 405m, 409, 455, 456,
 463m, 467, 478, 738m, 773,
 773m, 774.
 Ármúli 30 í Reykjavík 600m.
 Árnagarður á háskólalóð 320m,
 346, 352m, 353, 376m, 410,
 419m, 445, 447, 448, 449,
 449m, 455, 470, 484m, 486m,
 627, 628, 755, 761m, 765.
 Árnasafn, Árnastofnun, í
 Kaupmannahöfn 31, 173m,
 400–02, 717.
 Árnastofnun → Stofnun Árna
 Magnússonar á Íslandi.
 Árni Bragason líffræðingur 647.
 Árni Grétar Finnsson hæstaréttar-
 lögmaður 280m.
 Árni Friðriksson fiskifræðingur
 122, 123, 202m, 212.
 Árni Gunnarsson skrifstofustjóri
 549, 551.
 Árni Jónsson frá Múla ritstjóri
 110m.
 Árni Magnússon prófessor 720.
 Árni Pálsson prófessor 119m,
 139, 146–48, 147n, 155m,
 164, 173m, 188m.
 Árni Vilhjálmsson prófessor 365.
 Árósháskóli 154, 156, 156n, 446.
 Árósar í Danmörku 154, 395,
 645.
Ársrit Hins íslenska kvenfélags 49,
 50m.
 Ása Helga Hjörleifsdóttir kvik-
 myndagerðarnemi 624.
 Ásgarðshverfi, stúdentagarðar
 754.
 Ásgeir Ásgeirsson forseti 128n,
 147, 148, 171, 287m, 301m.
 Ásgeir Blöndal Magnússon orða-
 bókarritstjóri 718.
 Ásgeir Torfason efnafræðingur 72.
 Áslaug Agnarsdóttir bókavörður
 474m.
 Ásmundur Guðmundsson biskup
 124, 125, 144n, 245m.
 Ásmundur Sveinsson mynd-
 höggvari 545m.
 Ásta Bjarnadóttir forstöðumaður inn-
 lendra háskólasamskipta 655m.
 Ásta Krístrún Ragnarsdóttir
 námsráðgjafi 624.
 Ástralía 379m.
 Ástráður Eysteinnsson forseti Hug-
 vísindasviðs 536m, 539m, 589,
 659m.
 átröskun 714.
 Áttahasalur Hótel Sögu í
 Reykjavík 340m.
 ávanabindandi efni 714.
 Baggalútur, netfyrirtæki og hljóm-
 sveit 730, 735m.
 Bahr, Klaus, forstöðumaður EIP-
 deildar Efnahagssamvinnustofnu-
 nar Evrópu 310, 310n, 311.
Baldur, blað 31.
 Baldur Þórhallsson prófessor
 669m.
 Baldvin Einarsson ritstjóri 34.
 Balkanskagi 751.
 BAM-próf 376, 376n.
 BA-nám, BA-próf 178, 210, 215–
 18, 220, 247–50, 252, 369,
 370, 374–76, 376m, 376n,
 380, 386–89, 392, 417, 418,
 540, 542, 598, 600, 601, 606,
 655, 665, 751, 764.
 BA-nám í íslensku sem annað
 tungumál 751.
 Bandalag háskólanna 365,
 423, 618.
 Bandalag íslenskra sérskólanema
 747m.
 Bandalag starfsmanna ríkis og
 bæja – BSRB 352, 552.
 Bandaríki Norður-Ameríku,
 Bandaríkjamenn, bandarískur,
 Bandaríkjustjórn 62, 154, 179,
 208, 209, 209m, 214, 215,
 219, 221, 255, 260, 268, 287,
 290, 303, 303m, 304, 321,
 331, 334m, 339, 345m, 346,
 379m, 393, 396, 402, 406,
 439, 443, 540, 542, 556, 593,
 675, 675n, 677, 690, 691, 693,
 699, 708, 716, 758.
 bankahrún, bankakreppa, fjár-
 málakreppa á Íslandi árið 2008
 569, 693, 735, 736, 742, 749,
 752.
 baráttan gegn her á Íslandi, her-
 stöðvaandstaða 334, 334m,
 344.
 Barbara Belle Nelson bókavörður
 474m.
 Barð í Fljótum 89m.
 Barðastrandarsýsla 710.
 Barði Guðmundsson þjóðskjala-
 vörður 145, 146, 399.
 barnafræðslustig 294, 295m, 322,
 → barnaskólar.
 barnagæsla 244, 460, → barna-
 heimili háskólastúdenta.
 barnagæslumiðlun Stúdentaráðs
 755.
 barnaheimili háskólastúdenta
 459, 460, → leikskólar.
 barnapróf 295m.
 barnaskólar 33, 59, 290, 292,
 295m, 323, → barnafræðslu-
 stig.
 Barnasmiðjan ehf. 629m.
 barnasprengrja → fólksfjöldi.
 barnatannlækningar 312m.
 barna- og fjölskylduvernd 724.
 Beauvoir, Simone de, franskur
 rithöfundur 429n.
 Becket, Thomas → Tómas Beck-
 et.
 Benedikt Gröndal ráðherra 365.

- Benedikt B. Sigurðsson verkfræðingur 211m.
- Benedikt Sveinsson sýslumaður 39, 43–46, 46m, 48, 49.
- Benedikt G. Waage efnafræðingur 766.
- Benedikt G. Waage íþróttafrómuður 202m.
- Benedikt S. Þórarinnsson kaupmaður 212m, 233, 233n.
- Benediktssafn í Landsbókasafni – Háskólabókasafni 212m, 233.
- Benjamín Kristjánsson prestur 150.
- Bent Scheving Thorsteinsson hagræðingur 573, 574m.
- bergsegulmælingar 404, 405.
- Bergslien, Brynjulf, norskur listamaður 19.
- Bergur Björnsson prestur 89m.
- Berkeley-háskóli í Bandaríkjunum 346.
- Berlín, Knud, danskur lagafrófessor 81, 83, 171.
- Berlín 27, 65, 82.
- Berlínarháskóli 65.
- Bernhard Örn Pálsson prófessor í Bandaríkjunum 705.
- Bernhöft, Vilhelm → Vilhelm Bernhöft.
- Berntson, Lennart, sænskur sagnfræðingur 288.
- Bessastaðakjallari 681.
- Bessastaðaskóli 23, 34, 35.
- Bessastaðir á Álftanesi 34.
- Beveridge, William, breskur félagsmálafrómuður 288.
- Biblían, ný þýðing 719.
- Biðreikningur lífeyrissjóðs-iðgjalda 422.
- „biðsalur hjónabandsins“ 217, 218, 247.
- Bifröst í Borgarfirði → Háskólinn á Bifröst.
- Bildung*, hugtak 27, 65.
- Birgir Ísleifur Gunnarsson menntamálaráðherra 277m, 545, 653.
- Birgir Snæbjörnsson prestur 260.
- Birgir Thorlacius ráðuneytisstjóri 301m, 646.
- Birkimelur, gata í Reykjavík 473.
- biskup Íslands 150, 169, 611.
- bílastæði 631.
- Bíldudalur við Arnarfjörð 89m.
- Bjarki Már Elfásson verkfræðingur 682m.
- Bjarnfríður Leósdóttir kennari 434.
- Bjarni Benediktsson ráðherra 124–26, 148, 228–31, 235, 301m, 306, 460.
- Bjarni Bergþórsson tölvísi, líkl. prestur 628.
- Bjarni Bjarnason skólastjóri 130.
- Bjarni Guðnason prófessor 360–362.
- Bjarni Jónsson frá Vogu dósent 57, 58, 58n, 78, 138, 145.
- Bjarni Konráðsson dósent 232.
- Bjarni Pálsson landlæknir 600.
- Bjarni Sigurðsson læknir 114m.
- Bjarni Thorsteinsson amtmaður 24.
- Björg Thorarensen prófessor 541m.
- Björg C. Þorláksdóttir / Þorláks-son heimspekingur 142n, 725.
- Björgólfur Thor Björgólfsson fjármálamaður 574.
- Björgvin í Noregi 234, 272, 739.
- Björgvinjarháskóli 272.
- Björn Agnarsson eðlisfræðingur 703m.
- Björn Bjarnason læknanemi 114m.
- Björn Bjarnason ráðherra 365, 548, 691m.
- Björn Guðmundsson frá Indriðastöðum 399.
- Björn Jónsson ráðherra 57.
- Björn Magnússon prófessor 150, 151, 228–30.
- Björn Ólafsson menntamálaráðherra 260, 627.
- Björn M. Ólsen háskólarektor 19–22, 51, 51n, 55, 60, 61, 66, 67m, 68–70, 72–78, 73m, 75n, 76m, 78m, 80, 81, 134n, 136, 145, 151, 171, 187, 202, 280, 678, 771.
- Björn Pálsson flugmaður 224m.
- Björn Sigfússon háskólabókavörður 233, 233m, 235, 474m.
- Björn Sigurðsson forstöðumaður Tilraunastöðvar Háskólans í meinafræði 219, 219m, 220, 404, 615, 709, 772.
- Björn Teitsson skólameistari 339.
- Björn Þorláksson prestur 57, 59, 59n.
- Björn Þórðarson ráðherra 230.
- Björn Karel Þórólfsson skjala-vörður 119m.
- blaðamennska 115, 608, → fjölmiðlafræði.
- bláæðastíflur í sjónhimnu 681.
- blóðþurrðarsjúkdómar í augnotnum 681.
- boðskipti sem rannsóknarefni 724.
- Bogi Melsteð læknir 277m.
- Bologna á Ítalíu 61, 543m.
- Bologna-ferli 540, 541, 543m, 599, 658.
- Bologna-handbók 542.
- Bologna-viðmið 60.
- Bologna-yfirlýsing 540, 542.
- Bolungavík 648n.
- Borg á Mýrum 150, 228.
- Borgarfjörður vestari 43m, 643.
- borgarfræði 602.
- Borgarháskóli New York (CUNY) 381.
- Borgarspítali í Reykjavík 438, 754.
- Bosnía 751.
- Boston í Bandaríkjunum 739.
- Bowie, J.F.R., forstöðumaður endurhæfingardeildar í Manitobaháskóla 397.
- bókasafnsfræði 388.
- bókaútgáfa á vegum Félgsstofnunar stúdenta 457.
- bókmenntafræði, almenn, bókmenntafræðingar 280, 442, 577, 720.
- Bókmenntafræðistofnun 721.
- bókmenntasaga, almenn 281.
- bókmenntasaga, íslensk, bókmenntir sem viðfangsefni 74, 171m, 254, 619.
- bókmenntaverðlaun, hin íslensku 698, 717, 719–21, 725.
- bóknámsrek (*academic drift*) 604, → stofnanarek.
- Bóksala stúdenta 206, 457, 459, 629, 661, 756, 757m.
- BP lífefni ehf. 716.
- B.Ph.Isl-gráða (*baccalaureus philologiae Islandicae*) 750.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- BRCA2-gen 710.
Bredahl-Petersen, Fredrik, prófessor við Edinborgarháskóla 381.
Brennuöldin. Galdur og galdratrú í málskjólum og munnmælum, doktorsrit Ólfnu Þorvarðardóttur 675.
breskt hernámslið 207.
Bretar, Bretland, breskur 26, 139, 141, 141n, 208, 209m, 214, 215, 287, 289–91, 303, 366, 396, 651, 675, 699, 711, → England.
Bræt Bjarnhéðinsdóttir ritsgjafi 52.
Broddi Jóhannesson skólastjóri 322n.
Brochie, Douglas A. → Douglas A. Brotchie.
brottfall nemenda 179, 246, 248, 249, 760, 761.
brunaverkfræði 704.
Brynhildur Brynjólfsdóttir skrifstofustjóri 507m.
Brynjólfur Árnason framkvæmdastjóri 55m.
Brynjólfur Bjarnason ráðherra 220, 221, 222, 309m.
Brynjólfur I. Sigurðsson prófessor 463.
Brøndum-Nielsen, Johannes, danskur prófessor 173m.
BS-nám, BS-próf 376m, 391, 540, 542, 572, 586, 599–602, 606, 655, 666.
Bureaucracy, bók eftur James Q. Wilson 556.
Bull, Tove, formaður matshóps Samtaka evrópskra háskóla 687.
Busse, Kurt, þýskukennari 141n.
búferlaflutningar sem rannsóknarefni 724.
búfjársjúkdómar, sauðfjársjúkdómar 167, 222.
Búnaðarbanki Íslands 145, 164, 268.
Búnaðarfélag Íslands 131.
búnaðarskólar, bændaskólar 43m, 59, 637, 644.
Búnaðarþing 643.
búsetubreytingar Íslendinga 293m.
búvísindadeild fyrirhuguð 118, 120.
Búvísindadeild Bændaskólans á Hvanneyri 643.
búvísindi 116, 118, 179, 647.
byggðamál, byggðastefna 648.
Bygging 7 → Læknagarður.
byggingarlist → arkitektúr.
byggingarnefnd Háskólabýggingar 102, 176, 625.
Byggingarsjóður stúdentagarða 584.
byggingarstjóri Háskólans 461, 463m.
byggingarsvið Háskólans 627.
bygginga- og tæknisvið Háskólans 544.
byggingarverkfræði 214, 391, 702.
byggingartækniþræðingar 645.
Byltingin 1809, doktorsritgerð Helga P. Briem 136m.
Bægisá í Öxnadal 42.
Bændahöllin í Reykjavík 447m.
bændaskólar → búnaðarskólar.
Bændaskólinn á Hólum 121.
Bændaskólinn á Hvanneyri, Hvanneyrarskóli 638, 643, 645m, 647.
bændaveldi 43m.
Böðvar Guðmundsson skáld 340, 342, 475, 476.
Börkur Hansen prófessor 548m.
California í Bandaríkjunum 705.
Cambridge, Cambridge-háskóli í Bretlandi 98, 513.
cand. mag.-próf → kandidatekspróf.
Carlyle, Thomas, skoskur rithöfundur 169, 169n.
Carnegie-stofnunin í Bandaríkjunum 675n.
CCP, tölvuleikjafyrirtæki 706.
Cekan, Pavol, efnafræðingur 690.
Chalmers-tækniháskóli í Gautaborg 513.
Chester, T.E., enskur prófessor 381.
Clinton, William Jefferson, forseti Bandaríkjanna 556.
Columbia-háskóli í Bandaríkjunum 737.
Columbia-kvikmyndaverið í Bandaríkjunum 268.
Comenius-styrkir 571, 623.
Comett-upplýsingastöð á Íslandi 622.
Cook, Robert → Robert Cook.
Council for Doctoral Education í Bandaríkjunum 691.
Council for Graduate School í Bandaríkjunum 691.
dagheimili barna → barnaheimili háskólastúdenta.
Dagný Kristjánsdóttir prófessor 428, 665m.
Dagný Zoëga ljósmóðir 609m.
Dagur B. Eggertsson forseti borgarstjórnar 746.
dagur vísindanna 713m.
Danakonungur 26, 229.
Danaveldi, lönd Danakonungs 26m, 58m.
Danir 31, 40, 51, 54, 77–80, 82, 127, 128, 141, 162, 165m, 201, 229, 265, 318, 401.
Danmarks tekniske Højskole (DTH) 214.
Danmarks tekniske Universitet (DTU) 705.
Danmörk 23, 24, 26, 27, 28m, 29, 30, 32, 37, 41, 43–45, 50, 52, 74, 79, 79m, 82, 82m, 137, 139, 141n, 179, 208, 209m, 213, 219, 229, 247, 265, 266, 281, 379m, 399, 401, 446, 614, 629m, 645, 686m.
dans 258, 759, 767m.
danska 665, 719.
danske Atlantskafæder, De, 59m.
Danske Bank, Den 736.
Dansk-íslandsk fond 265.
danskskóli 59.
D'Arcy, Júlían Meldon → Júlían Meldon D'Arcy.
Davíð Oddsson forsætisráðherra 552.
Davíð Sch. Thorsteinsson iðnrekandi 607.
deCode, líftæknifyrirtæki 711, → Íslensk erfðagreining.
Deild erlendra tungumála, bókmennta og málvísinda 539m.
deildarforsetar 110, 342, 546.
deildarfundir 486.
deildarmúrar 336, 378.
deildarráð 420.
deildarskrifstofur 271, 320m.
deililíkan 559, 684, 685.
Destination Iceland, kynningarrit 623.
diplómanám, diplómapróf 596, 599, 606, 615, 617, 618.

- Divinity School* í Oxford 62m.
 djáknafræði, djáknanám 598, 611.
 djáknaeafnd Þjóðkirkjunnar 611.
 doktorsnám, doktorsnemar,
 doktorspróf, doktorsvarnir 76,
 83, 119m, 136m, 139, 147,
 302, 364m, 397m, 443, 540,
 600, 602, 606, 655, 671–75,
 672m, 675m, 678m, 679m,
 680, 684, 687, 703m, 729m,
 772, 775m, 776, 778.
 doktorsstyrkir 676, 688.
 Douglas A. Brochie forstöðumaður
 Reiknistofnunar 527, 528.
 Dómarafélag Íslands 728.
 dómkirkjuprestar í Reykjavík
 35n, 89m.
 dómnefndir 144, 230, 545, 548,
 576, 593, 655, 671.
 dóms- og kirkjumálaráðherra
 143, 146m, 301m.
 dómsmálaráðuneyti Dana 39.
 Dóra S. Bjarnason prófessor 434–
 35, 441.
 dósentar, dósentsembætti 136,
 139, 140m, 143, 157, 164,
 165m, 226–28, 226m, 228m,
 232, 409, 420, 422, 545, 547.
 drykkjuskapur háskólastúdenta
 129.
 dulræn reynsla sem rannsóknar-
 efni 714.
 Dungalssafn, vefjasýnasafn 710.
 Dunhagi 7 í Reykjavík 621.
DV, dagblað 609.
 dýrafræði 212, 404.
 Dýralæknafélag Íslands 614.
 dýralæknánám, dýralækningar
 613–15.
 dýrtíðarbót, dýrtíðaruppbætur
 157, 159.
 Dægurmálaútlit 608.
*Economic Behavior and Institu-
 tions*, bók eftir Práin Eggertsson
 727.
 Edda eldri, Eddukvæði 401,
 410m.
 Edda Snorradóttir starfsmaður
 Háskólabókasafns 474m.
 Edda – öndvegissetur 722.
 Edelstein, Wolfgang → Wolfgang
 Edelstein.
 Edinborgarháskóli í Skotlandi 381.
*Education 1960–1990. The
 OECD Perspective*, rit 307.
*Educational Planning and
 Investment Program (EIP)*,
 verkefni 308.
 eðlisefnafræði 699.
 eðlisfræði, eðlisfræðingar 44m,
 63, 64, 216, 389, 390, 402–04,
 406, 416, 422, 487, 527, 567,
 602, 603, 627, 701, 702,
 703m, 707, 769, 772.
 Eðlisfræði á Íslandi, rannsóknar-
 þing 697.
 eðlisfræði, stærðfræðileg 701.
 Eðlisfræðiskor 389, 568m.
 Eðlisfræðistofa Raunvísinda-
 stofnunar 698.
 Eðlisfræðistofnun Háskólans 404,
 406, 455, 523, 699, 772.
 Eðlis-, efna- og stærðfræðistofnun
 Háskólans 699.
 efahyggi 519.
 Eff2 technologies, fyrirtæki 730.
Efning Háskóla Íslands, skýrsla
 Háskólanefndar 1969 336,
 366, 369m, 391, 409.
 efnafræði 63, 64, 91, 92, 94m,
 113, 119, 179, 216, 359m,
 389, 402, 404, 406, 603, 607,
 714, 766.
 Efnafræðideild Efnafræðistofu 699.
 efnafræðikennsla læknanema 105.
 Efnafræðistofa Raunvísinda-
 stofnunar 698.
 efnagreiningartækni 699.
 efnahagskerfi 520.
 efnahagslíf → atvinnulíf.
 Efnahags- og framfarastofnunin
 (OECD), OECD-ríki 286, 307–
 10, 321, 366, 561, 562, 562m,
 575, 587, 622, 664, 693, 724.
 Efnahagsstofnun Íslands 307,
 309–11, 313, 364, 365.
 efnahagsundur eftirstríðsáranna
 329.
 efnahagsþróun sem rannsóknar-
 efni 720.
 Efnarannsóknarstofa ríkisins 91,
 92, 94m, 113.
 efnaskiptasjúkdómar 710.
 efnaverkfræði 602.
 efnishyggi, efnishyggiusjónarmið
 515, 519, 521.
 efnistækni 511.
 Efri-Hlíð, barnaheimili 754.
 EFTA – Fríverslunarsamtök
 Evrópu 623.
 eftirstríðsár síðari heimsstyrjaldar
 285, 287, 288, 290, 294m,
 294, 329.
 Eggert Þór Bernharðsson pró-
 fessor 292, 539m.
 Eggert Briem prófessor 590.
 Eggert G. Þorsteinsson ráðherra
 304.
 Eggertsgata í Reykjavík 754.
 Eggertssjóður 573.
 Egilsstaðir á Fljótsdalshéraði
 646.
 Eide, Kjell, norskur mennta-
 forkólfur 311.
 Eidur Guðnason ráðherra 646.
 eiginlegar rannsóknaraðferðir
 726.
Eimreiðin, tímarit 172.
 Eimskipafélag Íslands 573, 574.
 Eimskipafélagssjóður → Há-
 skólasjóður Eimskipafélags
 Íslands.
 einangrun háskóla 517.
 Einar Arnórsson ráðherra 45, 72
 138m, 153m, 173m, 184m,
 220.
 Einar Árnason ráðherra 146m.
 Einar H. Árnason verkfræðingur
 211m.
 Einar G. Einarsson kaupmaður
 103m.
 Einar Guðmundsson prófessor
 595.
 Einar H. Guðmundsson prófessor
 568m.
 Einar Már Guðmundsson rithöf-
 undur 330.
 Einar Guðnason prestur 89m.
 Einar Jónsson myndhöggvari 88m.
 Einar M. Jónsson skólastjóri 89m.
 Einar Kvaran rithöfundur 167.
 Einar Hjörleifsson Kvaran banka-
 ritari 110m.
 Einar Olgeirsson alþingismaður
 197.
 Einar Sigurðsson landsbóka-
 vörður 474m.
 Einar Stefánsson prófessor 681.
 Einar Ólafur Sveinsson prófessor

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 116m, 217, 233, 254, 398–400.
einingar, einingakerfi 336, 477, → námseiningar.
einkaháskólar, einkaskólar 541, 587, 634, 641, 642, 651, 658, 663.
einkaleyfi 701, 709, 716–18, 729, 776.
einkaleyfisgjald Happraðttis Háskóla Íslands → sérleyfisgjald.
einkasvið lífsins 428, 433.
einkatölvur 529, 530.
einkavæðing ríkisstofnana 556.
einkunnatakmarkanir á fjölda námsmanna 490.
einokunarverslun sem rannsóknarefni 720.
Eirberg, hús í eigu Háskólans 394m, 628.
Eiríksgata 31 í Reykjavík 445.
Eiríkur Bergmann dósent 657.
Eiríkur Briem dósent 72, 74.
Eiríkur Jónsson kennari 678.
Eiríkur Kúld prestur 47.
Eiríkur Rögnvaldsson prófessor 539m, 719.
Eiríkur Steingrímsson prófessor 711.
Eiríkur Þorgeirsson augnlæknir 496.
Eiríkur Þormóðsson handrita-vörður 401.
eldfjallafræði 699.
Eley, Geoff, bandarískur sagnfræðingur 332, 333.
Elfa Kristinsdóttir bókavörður 474m.
Elías Jón Guðjónsson aðstoðar- maður ráðherra 744.
Elías Ásgeir Jóhannesson fjár- málastjóri 682m.
Elín Dýanna Gunnarsdóttir dósent 655m.
Elín Ágústa Ingimundardóttir verkefnisstjóri 507m.
Elín Soffía Ólafsdóttir prófessor 540m.
Elísabet Ruth Guðmundsdóttir bókavörður 474m.
Elísabet Jónsdóttir umsjónar- maður 427m.
Ella Kolbrún Kristinsdóttir dós- ent 397.
Elliðaár í Reykjavík 292.
Elvar Örn Unnsteinsson hæsta- réttarlögmaður 500.
embættismannaskólar 32, 37, 43m, 45, 53–55, 57, 68, 74, 84, 106, 108, 109, 111, 131, 133, 163, 167, 175, 177, 200, 210, 241m, 251, 262, 272, 274, 276, 341, 374, 379, 521, 771, 776.
embættispróf 108, 130, 163, 190, 223, 251, 252, 598, 678.
Emil R. Hjartarson skólastjóri 277m.
Emil Jónsson ráðherra 301m.
endaþarmslyf 709.
endurmenntun 516, 563, 563m, 585, 618–22.
Endurmenntun, Endurmennt- unarstofnun Háskóla Íslands 586, 602, 615, 618, 619, 621, 621m, 622, 639, 706, 728, 729, 731, 779.
Endurmenntunarnefnd Háskóla Íslands 618.
endurskoðun sem námsgrein 601.
endurtekning sem námstæki 190, 191.
Engberg, Arthur, kennslumála- ráðherra Svía 150.
England 98, 288, 290, 379m, 443, 540, 690, → Bretar.
Ensímtækni, fyrirtæki 714.
enska, enskunám 216, 606, 665, 719.
enska sem kennslutungumál 597, 623.
Erasmus Mundus áætlun Evrópu- sambandsins 623.
Erasmus-samstarfsáætlun, Eras- mus-styrkir 570, 571, 622, 623.
erfðafræði 711, 722.
erfðafræðinefnd 711.
Erla Elíasdóttir aðstoðarháskóla- ritari 270, 427m.
Erla Hulda Halldórsdóttir sagn- fræðingur 434, 775m.
Erla Kolbrún Svavarsdóttir pró- fessor 395m.
erlendir lektorar, sendikennarar 139, 141, 142, 142n, 176, 216, 226m, 232, 282, 373m, 545, 579, 771.
erlendir samkeppnissjóðir → samkeppnissjóðir.
erlendir, útlendir stúdentar við Háskóla Íslands 183m, 238m, 336, 345m, 500, 579, 583, 596, 597, 601, 602, 604, 614, 623, 624, 749, 750, 776, → skiptistúdentar.
Erlingur Guðmundsson verkfræð- ingur 211m.
Erlingur S. Jóhannsson prófessor 538m.
Erslev, Kristian, danskur sagn- fræðingur 77–81, 78m, 171.
Esja, fjall 628.
Esja, tölva 527.
Eskimóar 57, 58.
Espólín, ættfræðiforrit 706.
The Ethics and Governance of Human Genetic Databases. European Perspectives, bók 722.
Eton-skóli í Bretlandi 98.
Europa 1800–2000, bók 288.
Eva Dagmar Steinsson deildar- stjóri 577m.
Eve Online, tölvuleikur 707.
Evrópa, Evrópulönd, Evrópu- þjóðir 26, 29, 62, 85, 98, 111n, 151, 155, 164, 179, 198, 208, 214, 255, 256, 287, 288, 291, 294, 307, 308, 328, 334, 337, 377, 482, 488, 513, 536, 540, 542, 548, 552, 583, 600, 623, 628, 654, 664, 677, 713.
Evrópska efnahagssvæðið 569, 626.
Evrópska rannsóknarráðið (*European Research Council – ERC*) 570, 705.
Evrópska tungumálaárið 2001 718.
Evrópuéiningar náms – ECTS (*European Credit Transfer System*) 541, 542.
Evrópulönd → Evrópa.
Evrópuráðið 307.
Evrópuréttur 728.
Evrópusambandið 215, 569, 570, 571, 623, 677.
Eyjabakkar í Norður-Múlasýslu 704.
Eyjafjallajökull 700.

- Eyjafjörður 150, 181.
 Eyraþakki í Árnæssýslu 59n.
 Eyri við Arnarfjörð → Hrafseyri.
 Eysteinn Björnsson innkaupa-
 stjóri Bóksölu 757m.
 Eysteinn Jónsson ráðherra 309m.
 Eyvindarstaðaheiði í Húnavatns-
 sýslu 704.
 École Normale Supérieure í París 64.
 École Polytechnique í París 64.
 fagháskólar, fagskólar 638, 639,
 654.
 Falstur í Danmörku 82.
 Fannar Freyr Ívarsson lögfræð-
 nemi 548m.
 faraldsfræðirannsóknir 710.
 fartölvur 753.
 fasismi 196.
 fatlað fólk → fötlun.
 Fauvel, Mathieu, verkfræðingur 668.
 Fálkagata í Reykjavík 103.
Fálkinn, vikublað 103.
 femínismi, femínísk heimspeki
 384, 427, 428, 434, 721.
 ferðaheimildir háskólastarfs-
 manna 535, 552, 553.
 ferðamál, ferðamálafræði 603,
 616–18, 628, 644, 707.
 Ferðamálasetur Íslands 616, →
 Rannsóknamiðstöð ferðamála.
 Ferðaskrifstofa stúdenta 756.
 ferðaþjónusta 778.
 Ferðaþjónusta stúdenta 457, 778.
 Félag frjálslyndra stúdenta 196,
 277m.
 Félag háskóla kennara 423, 535,
 546, 551, 552, 578, 589–92,
 589m, 743, 748.
 Félag háskóla menntaðra kennara
 323.
 Félag heimilislækna 567.
 Félag íslenskra fræða 400.
 Félag íslenskra iðnrekenda 514.
 Félag íslenskra nuddkvenna 395.
 Félag íslenskra sjúkralæknafim-
 og nuddkvenna 395.
 Félag íslenskra sjúkrapjálfa
 395, 396.
 Félag lyfjafræðinema 506.
 Félag læknanema 489, 494, 498.
 Félag prófessora 546, 589m, 591,
 592, 748.
 Félag prófessora við ríkisháskóla
 546.
 Félag róttækra stúdenta 195–97,
 195m, 277m, 334m, 344.
 Félag sagnfræðinema 755m.
 Félag samkynhneigðra stúdenta
 579m.
 Félag um lýðheilsu 620.
 Félag þjóðernissinnaðra stúdenta
 196.
 félagaréttur 163.
 félagsfræði 327, 374, 380, 384–
 86, 388, 580, 648, 725, 727.
 félagsfræðinefnd 381.
 félagsheimili stúdenta, væntan-
 legt 455, 457m.
 félagsheimilisnefnd stúdenta 455.
 félagslyfjafræði 709.
 Félagsmálaráðuneytið 578.
 Félagsráðgjafardeild 541m.
 félagsráðgjöf, félagsráðgjafar 382,
 387, 388, 606.
 félagssálfræði 384.
 Félagsstofnun stúdenta 456–59,
 456m, 584, 622, 629, 681,
 743, 746, 754, 755, 755m,
 756, 759m.
 Félagsvísindadeild Háskóla Ís-
 lands 374, 377, 382, 386, 387,
 387m, 388, 426, 434, 440,
 441, 463, 469, 542, 543, 568,
 578, 580, 598m, 602, 606,
 609–10, 661, 672m, 675, 678,
 711, 714, 723.
 Félagsvísindadeild Háskólans á
 Bifröst 651.
 Félag- og mannvísindadeild
 541m, 559.
 Félagsvísindastofnun Háskóla
 Íslands 443, 567, 572, 661,
 696, 722–24, 726.
 Félagsvísindasvið Háskóla Ís-
 lands 536m, 541m, 543, 741m.
 félagsvísindi 280, 380, 381, 382,
 386, 387, 389, 393, 436, 464,
 557, 602, 613, 626, 630, 692,
 696, 697, 722, 723, 726, 728,
 761, 772, 774.
 Fichte, Johann Gottlieb, þýskur
 heimspekingur 27, 65.
 Finnar, Finnland 28m, 31, 82m,
 191, 196, 201, 287, 379m,
 622, 693.
 Finnþogi Rútur Þorvaldsson pró-
 fessor 214, 220m, 389.
 finnska 751.
 Finnur Guðmundsson náttúru-
 fræðingur 224.
 Finnur Jónsson prófessor 81, 233.
 Finnur Sigmundsson landsbóka-
 vörður 399.
 Fiolstræde í Kaupmannahöfn 25m.
 Fiskifélag Íslands 121, 122, 526.
 fiskifræði 119.
 fiskihagfræði 727.
 fiskirannsóknir 121, → sjávar-
 útvegsfræði.
 fiskveiðadeild, fyrirhuguð 118.
 fiskveiðar → sjávarútvegur.
 fiskveiðilögsaga 345m.
 fiskveiðiréttindi 728.
 fiskvinnsla 512.
 Fiskvinnsluskóli 301.
Fitch, greiningardeild 736.
 fíla → heimspekileg forspjalls-
 vísindi.
Fjallkonan, blað 52.
 fjarkennsla, fjarnám 480m, 606,
 613, 616, 661, 768, 778.
 fjarkönnun 704.
 fjarmakerfi 515.
 fjárhagsvandræði, fjárskortur
 255, 286, 303m, 360–62, 459,
 582, 585.
 fjárlagabeidni Háskólans 551.
 fjárlaganefnd Alþingis 551.
 fjárlaga- og hagsýslustjóri 550,
 551.
 fjárlög → ríkisútgjöld Íslendinga.
 Fjármálaeftirlitið 746.
 fjármálafræði 568.
 fjármálakreppa → bankahrún.
 fjármálanefnd Háskólans 554–
 56, 558.
 Fjármálaráðuneytið, fjármála-
 ráðherra 127, 171, 310, 350,
 365, 454, 547, 549–53, 557,
 564, 582, 625, 691m, 774.
 fjármálasvið Háskólans 544.
 fjármála verkfræði 602.
Fjársjóður til framtíðar, aldar-
 afmælishátíð Háskólans 742.
 fjárveitingabeidnir 549, 554.
 fjárveitinganefnd Alþingis 551.
 fjárveitingar til Háskólans 183n,
 206, 262–66, 263m, 270, 276.

- 363, 364, 371, 372, 373m, 403, 445, 461, 487, 497, 536–39, 542, 549–51, 553–55, 557–62, 560m, 562m, 563m, 570, 574, 575, 583, 584, 610, 612, 647, 650m, 652, 655, 666–68, 685, 688, 690, 691m, 693, 702, 723, 740, 741, 751, 753, 754, 773–75.
- fjárveitingar til háskólastigsins 563m.
- fjórða árs verkefni stúdenta 666.
- fjórvegur (*quadrivium*) í námi 63.
- „fjós“ Menntaskólans í Reykjavík 92.
- fjölbrautaskólar, fjölbrautaskóla-kerfi 296, 314, 315m, 324, 324m, 325.
- Fjölbrautaskólinn í Breiðholti 314, 315m, 325.
- Fjölbrautaskólinn við Ármúla 325.
- fjöldatakmörkanir, aðgangshindranir 114, 116, 116n, 117, 186, 214, 336, 344, 345, 397, 487–509, 493m, 496m, 499m, 506m, 585, 598, 599, 604, 741, 751, 763.
- fjöldi brautskráðra → fjöldi nemenda.
- fjöldi kennara í Háskóla Íslands 72, 136, 140m, 164, 165m, 226m, 228m, 272, 282, 778.
- fjöldi nemenda í Háskóla Íslands 68, 76, 111n, 177m, 186m, 187, 187m, 188m, 209m, 236, 237m, 244m, 248m, 249m, 272, 287, 308, 341, 357, 358, 581m, 596–605, 597m, 598m, 642m, 670, 672–73m, 676m, 678, 679m, 773, 779.
- fjöldi starfsmanna Háskóla Íslands 282, 778.
- fjölgun → fjöldi.
- Fjölís, samtök höfundarrétthafa 653.
- fjölmenning 724.
- fjölmiðlafræði, fjölmiðlun 369, 602, 608, 724, → hagnýt fjölmiðlun.
- Fjölínir*, ársrit 85.
- fjölritun 363, 476.
- fjölskylduhjúkrun 713.
- fjölskylduvernd 724.
- Flatey á Breiðafirði 150.
- Flateyjarbók 401, 402m.
- flatskæningur (*lichen planus*) 712.
- Fléttur*, greinasafn 442m.
- Fljótshlíð í Rangárvallasýslu 30.
- Flugmálastjórn 572, 639.
- flugskólar 634.
- flugumferðarstjórn 703.
- fornbeinafræði 114m.
- forngríska → gríska.
- fornleifafræði 601, 743.
- fornsögur 279, 619.
- forréttindi, forréttindaaðstaða til náms 294, 347.
- forritunarmál 765.
- forseti Íslands 287, 301m, 319m, 341n, 345m, 429m, 430, 474, 545, 681, 682m, 702, 718, 750.
- forspjallsvísindi → heimspekileg forspjallsvísindi.
- Forsætisráðuneytið, forsætisráðherra 95, 307, 575.
- Fossvogur í Reykjavík 754.
- fólksfjöldi, fólksfjölgun, fólksfjöldasprengja, barnasprengja 82m, 165m, 287–89, 294m, 296.
- fólksflutningar sem rannsóknar-efni 724.
- Fósturskóli Íslands 638, 644.
- Frakkar, Frakkland 26, 64–66, 98, 141, 287, 290, 329, 333, 335, 479, 639.
- framfarir 46, 48, 53, 97, 104, 201, 203, 255, 289, 303, 305, 313, 314, 318, 319, 321, 341, 738.
- framfærsla, framfærslukostnaður 240, 348, 350, 355, 682.
- framfærslustyrkir, uppihalds- styrkir 181, 239.
- framgangur í starfi, framgangs-kerfi 537, 547, 576, 588, 593, 774.
- Framhaldsdeild Bændaskólans á Hvanneyri 643.
- framhaldsnám eftir grunnnám í háskóla 266, 370, 376, 390–92, 446.
- framhaldsnámskynning 669m.
- framhaldsskólar, framhaldsskóla- stig 290, 315, 324m, 325, 325m, 537, 562, 637, 638, 641.
- framhaldsskólasprengja á sjöunda áratug 20. aldar 292, 296.
- Framkvæmdabanki Íslands 523.
- Framkvæmdasýsla ríkisins 626.
- Framsóknarflokkurinn, fram- sóknarmenn 97, 104, 119, 123, 127, 130, 131, 146, 146m, 147, 147n, 149, 151, 159m, 162, 173, 196, 222, 242, 243.
- framsögur stúdenta 768.
- Frankfurt í Þýskalandi 302.
- franska, franskur, frönskunemar 142, 216, 372m.
- franska stjórnarbyltingin 62, 64.
- Fraser, Ronald, bandarískur sagnfræðingur 329, 330.
- Freysteinn Sigmundsson jarð- eðlisfræðingur 666.
- Fréttablaðið*, dagblað 657, 662, 740.
- Fréttabréf Háskóla Íslands* 511, 514, 518, 519, 520m, 542, 640m, 668, 698, 736m.
- Fríðrik VI. Danakonungur 26.
- Fríðrik VIII. Danakonungur 20.
- Fríðrik IX. Danakonungur 100.
- Fríðrik Heiðar Ásmundsson tölv- unarfræðingur 730.
- Fríðrik Einarsson læknir 97n, 112.
- Fríðrik G. Olgeirsson sagnfræð- ingur 348, 350, 355, 356.
- Fríðrik Skúlaon tölvunarfræð- ingur 706.
- fríkirkjan í Reykjavík 150.
- Fríkirkjuvegur 11 í Reykjavík 455.
- Fríverslunarbandalag Evrópu (EFTA) 300.
- frjálsar listir (*artes liberales*) 61, 63.
- Fróðskaparsetur Færeyja 571m.
- Frumgreina- og raungreinadeild Tækniskóla Íslands 645.
- frumspeki 721.
- frumulíffræði 710.
- Frúartorg í Kaupmannahöfn 25m.
- fræðasetur Háskóla Íslands → rannsókn- og fræðasetur.
- fræðsluferfi 293, 297.
- fræðslulaganefnd 1969 322.
- fræðslulög 1946 293, 294, 295m, 298.
- Fræðslumálaskrifstofa, fræðslu-

- skrifstofa, fræðslumálastjóri 260, 310, 311.
fræðsluskylda 33, 295m.
Fræðsluvarp 608.
frönskunemar → franska.
fullveldisdagurinn 1. desember 253m, 758.
funda- og menningarmálanefnd Stúdentaráðs 743.
Fylkingarfélagar 335.
fyrirlestrar, fyrirlestraðferð í kennslu 254, 476, 478–80, 484, 557, 768.
fyrri heimsstyrjöldin 264.
fyrsti vetrardagur 198.
fæðing 713.
fæðingarorlof 580.
fæðubótarefni 714.
Færeyingar, Færeyjar 58, 177n, 379m, 571m, 675.
föðurlandsást 30, 60, → þjóðarvitund.
fötun, fatlað fólk 578–80, 726, 727.
fötlunarfræði 578, 602, 724.
Gabriele Blunck starfsmaður Háskólabókasafns 474m.
Gaehler, Ted, amerískur höfundur 556.
gagnasamskipti 703.
gagnaúrvinnsla 703.
gagnfræðamenntun, gagnfræðaskólar 59, 118, 220, 295m, 297, 357, 376, 382, 637.
Gagnfræðaskólinn á Akureyri 70.
gagnfræðastig 294, 295, 295m, 322.
gagnkvæm viðurkenning háskólanáms 167, 171m, 182, 541.
gagnrýnin hugsun í námi 190, 485.
Gajdusek, Carleton, lflæðlisfræðingur 615.
Galileo Galilei, ítalskur vísindamaður 63.
Gamla bíó í Reykjavík 267.
Gamli garður, Garður 99, 100m, 122m, 194, 206, 210m, 213m, 447m, 455, 456m, 457m, 733, 755.
Gangráðar útflutnings og beinar erlendar fjárfestingar í smáu, opnu hagkerfi, doktorsrit Helgu Kristjánsdóttur 675.
Garðar Halldórsson arkitekt 450.
Garðar Þorsteinsson málaflutningsmaður 124.
Garðar Þorsteinsson prestur 89m.
Garðskagi í Gullbringusýslu 204.
Garðstyrkur við Kaupmannahafnarháskóla 100, 265.
Garður → Gamli garður.
Garður í Kaupmannahöfn → Regensen.
garðyrkjudeild Háskólans 627.
Garðyrkjuskóli ríkisins 643.
gatspjöld 529.
Gaukur Jörundsson prófessor 413.
gaumstol 714.
Gautaborg í Svíþjóð 234.
Gegnir, bókasafnskerfi 531m, 653, 734.
Gegnir.is, leitarsíða 734.
geimgeislarannsóknir 405.
Geir H. Haarde ráðherra 691m.
Geir Hallgrímsson ráðherra 353, 453, 454.
Geirþrúður Hildur Bernhöft ellimálafulltrúi 245m.
geislafræði 598, 650.
geislafræðingur 224m, 403.
geislavirk efni 403–05.
Gerður Kristný Guðjónsdóttir skáld 756.
Gerður G. Óskarsdóttir kennslustjóri 436, 441.
Gerhard, Johann, guðfræðingur 45n.
Germanía, félag um menningartengsl Íslands og Þýskalands 199.
gervihnettir 405.
Gestur Guðmundsson prófessor 326, 327, 331, 335, 344, 353, 488.
Gestur Stefánsson verkfræðingur 211m.
gigtarsjúkdómar 710.
Gilsfjörður 701.
Gimli, hús á háskólalóð 626, 628–30.
Gísli J. Ástþórsson ritstjóri 609.
Gísli Brynjúlfsson dósent 27, 31, 42.
Gísli Gunnarsson prófessor 334m.
Gísli Halldórsson arkitekt 259, 259m.
Gísli Pálsson prófessor 384.
Gísli Fr. Petersen læknir 114m.
Glasgow-háskóli í Skotlandi 314.
gláka 681.
glerungseyðing tanna 712.
glíma 258.
gotneska 69.
Gógó → Ragnheiður Líndal Hinriksdóttir.
grasrótsamtök 332.
Gráa skýrslan 461, 463, 464, 471.
Grágás, lögbók 720.
Grenoble Institute of Technology – INPG í Frakklandi 668.
Gréta Ólafsdóttir ljósmyndari 444m.
Grikkland, Grikkir 60, 279, 379m, 616.
Grindavík 103m.
Grímsstaðaholt í Reykjavík 91m, 454m.
gríska, forngríska 140, 145, 278, → klassísk fræði.
gröðureyðing 704.
Grundartangi í Hvalfirði 567.
Grundarþing í Eyjafirði 150.
Grundtvig-samstarfsáætlun 623.
grunnmenntun, grunnnám 209–12, 215, 217m, 218, 220, 312m, 369, 559.
grunnrannsóknir, undirstöðu-rannsóknir 403–06, 408, 410–12, 510, 518, 696.
grunnskólakennarafræði 605.
grunnskólalög 1974 301.
grunnskóli, grunnskólapróf 322, 324m, 562, 581.
Grænland, Grænlandingar 57, 58, 58m.
Grænlandsjökull 700.
Guðbjörg Linda Rafnsdóttir prófessor 485, 486, 541m.
Guðbjörg Vilhjálmsdóttir prófessor 624.
Guðbrandur Jónsson bókavörður 136m, 155m.
Guðbrandur Þorláksson biskup 200.
guðfræði, guðfræðikennsla, guðfræðinemar, guðfræðingar 25, 29, 32, 61, 63, 74, 76, 94, 108,

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 115, 144, 150, 164, 165m, 169, 182, 190, 227, 250, 251, 254, 260, 374, 436, 442, 542, 559, 580, 598, 665, 671, 684, 719, 762, 763, → prests-menntun.
- Guðfræðideild Háskóla Íslands 54, 72, 73, 73m, 89m, 93m, 108, 116, 124, 136, 137m, 139, 140, 140m, 144, 163, 166, 166m, 185, 186, 186m, 187, 187m, 188m, 189, 189m, 190, 226m, 228, 230, 240, 245m, 248m, 249m, 253, 255, 260, 280m, 298, 381, 400, 413, 461m, 463, 475, 539m, 543, 598, 598m, 606, 610, 611, 622, 672m, 678, 697, 717.
- Guðfræðideild Kaupmannahafnarháskóla 30, 32, 35, 36, 62, 64.
- Guðfræði- og trúarbragðafræðideild Háskóla Íslands 539m, 598.
- guðfræðideildir háskóla 45, 61.
- guðfræðipróf 139.
- guðfræðiskólar miðalda 521.
- Guðfræðistofnun Háskóla Íslands 550, 717.
- Guðjón Rúnar Emilsson kaupmaður 753.
- Guðjón Samúelsson húsameistari ríkisins 86, 87, 102, 102m, 103, 104n, 107m, 176, 202m, 203, 205, 259.
- Guðlaug Einarsdóttir ljósmóðir 609m.
- Guðlaug Sveinbjarnardóttir sjúkrahjálfari 396.
- Guðlaugur Þorvaldsson háskóla- rektor 387, 463–66, 495, 497, 501, 507m, 508, 773m.
- Guðmundur Bárðarson kennari 184m.
- Guðmundur Benediktsson prestur 89m.
- Guðmundur Kristinn Birgisson lektor 748.
- Guðmundur Björnsson landlæknir 41, 53, 54n, 72, 74, 155m.
- Guðmundur Eggertsson prófessor 374, 413, 711.
- Guðmundur Finnbogason landsbókavörður 74–76, 100n, 137, 139m, 144, 187, 234, 321.
- Guðmundur Guðmundsson læknir 277m.
- Guðmundur Í. Guðmundsson ráðherra 253m, 301m.
- Guðmundur Hannesson prófessor 72, 74, 86, 92, 93, 97, 111, 113, 115, 118, 138m, 155, 172, 192, 202m, 275, 276.
- Guðmundur G. Haraldsson prófessor 537m.
- Guðmundur Hálfðanarson prófessor 347, 348, 398, 408, 475.
- Guðmundur Jónsson prófessor 264n, 291.
- Guðmundur R. Jónsson framkvæmdastjóri Háskólans 655m.
- Guðmundur Kamban rithöfundur 55m, 167.
- Guðmundur Magnússon prófessor 72, 73, 73m, 164, 507, 508, 514, 591, 646.
- Guðmundur K. Magnússon háskóla- rektor 461, 511, 514m, 773m.
- Guðmundur Ólafs bankastjóri 193m.
- Guðmundur Ólafsson prófessor 346.
- Guðmundur Sigurðsson deildarforseti 659.
- Guðmundur Steingrímsson alþingismaður 746.
- Guðmundur Sveinsson skólastjóri 230.
- Guðmundur Thoroddsen prófessor 114, 155m, 160m.
- Guðni Jónsson prófessor 280m, 281, 282, 398, 400, 418.
- Guðný Eydal prófessor 541m.
- Guðný Guðbjörnsdóttir prófessor 435, 436, 439–41, 442m.
- Guðrún Erlendsdóttir hæstaréttardómari 436.
- Guðrún Sóley Gestsdóttir hagfræðinemi 548.
- Guðrún Hallgrímsdóttir matvælafræðingur 345m, 548m.
- Guðrún Helgadóttir skólastjóri 453.
- Guðrún Jónsdóttir félagsráðgjafi 436.
- Guðrún Karlsdóttir bókavörður 474m.
- Guðrún Kvaran prófessor 720.
- Guðrún Nordal prófessor 717.
- Guðrún Ólafsdóttir dósent 427, 441.
- Gunnar Böðvarsson verkfræðingur 404.
- Gunnar Eyþórsson fréttamaður 482m.
- Gunnar Jóhannesson prestur 89m.
- Gunnar Karlsson prófessor 471.
- Gunnar Helgi Kristinsson prófessor 541m.
- Gunnar M. Magnúss rithöfundur 294.
- Gunnar Thoroddsen ráðherra 148, 149, 231, 301m, 399.
- Gunnlaugur Halldórsson arkitekt 224.
- Guttormur Þormar verkfræðingur 211m.
- Gyða Jóhannsdóttir dósent 656, 663m.
- Gylfi Þ. Gíslason ráðherra 130, 226, 229, 231, 234, 235, 258, 273, 301, 301m, 302, 306, 309m, 323, 348, 366, 382, 401, 402m, 403, 456, 473, 490, 492.
- Gylfi Zoëga prófessor 541m.
- gæðaeftirlit, gæðakerfi, gæðakröfur, gæðamat, gæðastjórn, gæðaviðmið 46, 539, 540, 594, 602, 651, 654, 657, 680.
- gæði háskólamenntunar 541, 585, 605, 657, 678, 695, 741.
- gönguhermir 682m.
- Hafnarfjörður 89m.
- Hafnarháskóli → Kaupmannahafnarháskóli.
- Hafnar-Íslendingar 23, 24, 27, 36.
- Hafrannsóknastofnun 565, 618, 715, 730, 732.
- Hafrún Friðriksdóttir lyfjafræðingur 674, 675m.
- haftatímabil 299.
- hafverkfræði 703.
- hagfræði, hagfræðikennsla 130, 179, 211, 212, 320, 384, 385, 727.

- Hagfræðideild Háskóla Íslands 226m, 231, 381, 541m.
- Hagfræðistofnun 572, 722, 726, 737, 737n.
- Hagi við Hofsvallagötu 626, 627, 628.
- Hagkvæm máltækni utan ensku – íslenska tilraunin, rannsóknarverkefni 720.
- hagnýt fjölmiðlun 608–10, 617m, → fjölmiðlafræði.
- hagnýt menningarmiðlun 601, 681.
- hagnýt sálarfræði 137, 144, 173, → sálarfræði.
- hagnýtar rannsóknir 120, 122, 123, 125, 135, 414, 513, 518, 696, 723.
- hagnýting rannsókna 510, 514, 516.
- hagræðing 388, 556, 662.
- hagræn landafræði 762.
- hagsmunanefnd Stúdentaráðs 743, 745.
- Hagsmunasamtök skólafólks 490.
- Hagstofa Íslands 616, 639, 760.
- Hagstund, félag stundakennara við Háskóla Íslands 591.
- Hagvangur, ráðningafyrirtæki 755.
- hagvöxtur, hagþróun 289, 298, 299, 305, 307, 313, 314, 318, 320, 321, 510, 511, 516, 556, 693, 774, 775.
- Hagþenkir, félag höfunda fræðiritra og kennslugagna 698.
- Hall, Thor, norsk-bandarískur guðfræðingur 150n.
- Halla Hersteinsdóttir ljósmóðir 609m.
- Hallberg, Peter, sænskur prófessor 142n.
- Halldór Baldursson teiknari 557m.
- Halldór Elíasson prófessor 413, 417.
- Halldór Kr. Friðriksson kennari 92.
- Halldór Guðjónsson kennslustjóri 471, 525, 526.
- Halldór Halldórsson prófessor 273, 365, 400, 413.
- Halldór Hansen læknir 55m.
- Halldór Hermannsson prófessor 173m.
- Halldór Laxness rithöfundur 454m.
- Halldór Þormar prófessor 615.
- Halldóra Þorsteinsdóttir bóka-vörður 474m.
- Halle í Þýskalandi 199.
- Hallgrímskirkja í Reykjavík 88m.
- Hallgrímur Pétursson skáld 200.
- Hallgrímur Snorrason hagstofustjóri 468.
- handbolti, handknattleikur 256m, 258.
- Handbók um styrki, kynningarrit* 623.
- handritafræði 406.
- handritamálið, „handritin heim“ 398–401.
- Handritastofnun Íslands 281, 362, 398, 400, 401, 401m, 406, 407, 410, 448, 772, → Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi.
- Hanna Ragnarsdóttir dósent 538m.
- Hannes Árnason prestaskólakennari 32.
- Hannes Hólmsteinn Gissurarson prófessor 545.
- Hannes Hafstein ráðherra 52, 54, 78m.
- Hannes Jónsson prófessor 701.
- Hannes Þorsteinsson þjóðskjalavörður 48n, 54, 54n, 72, 75.
- Happaþrenna Happraettis Háskóla Íslands 626.
- Happraetti Háskóla Íslands, happraettisfé 101, 101m, 102, 103m, 104, 106, 107m, 124, 201, 224, 225, 265, 270, 272m, 406, 448, 457, 471, 523, 527m, 550m, 563–65, 563m, 566m, 626, 728, 770.
- Haraldur Guðmundsson ráðherra 106m, 119, 148–51, 153, 154, 155m, 173, 196, 230.
- Haraldur Níelsson prófessor 72, 115, 118n, 138m, 186.
- Haraldur Ólafsson prófessor 521, 522.
- Harvardháskóli í Bandaríkjunum 664, 680.
- haustmisseri → kennslumisseri.
- háborg íslenskrar menningar 86–89, 88m, 172.
- Hálfðan Guðjónsson prestur 56.
- Hálslón í Norður-Múlasýslu 704.
- Háma, matstofa 629, 731, 756.
- hámarksnámsstími 764.
- háskólaárið, tímasetning 131, 378.
- Háskólabíó 231, 287m, 401, 415m, 445, 447m, 452, 472–74, 624m, 625, 626, 762m, 767, 768.
- háskólaborgarbréf 121m, 134.
- háskólaborgir Evrópu 61m.
- Háskólabókasafn 96, 217m, 232, 234, 235, 473, 474, 474m, 479, 531m, 566m, 571, 627, 688, 729, 733, 734, 750.
- Háskólabyggingin í Reykjavík → aðalbygging Háskóla Íslands.
- Háskólafréttir, blað 676m.
- Háskólafréttir, blað 676m.
- háskólafundur 539, 543, 586, 670, 680, 749.
- háskólahátíð 198, 200, 208, 360, 361, 364, 367, 375, 376, 409, 410, 448, 458, 516, 759.
- háskólahlaup 757.
- Háskólahúsið, Háskólahöllin → aðalbygging Háskóla Íslands.
- háskólakerfi, evrópskt 60, 654, 662.
- Háskólaakórinn 758, 762m.
- Háskólaalistinn 744, 745.
- háskólaöldin í Reykjavík 99, 105m, 122m, 133m, 210m, 466, 631, 632, 759m.
- háskólaög 117, 536, 537, 542, 547.
- Háskólamenntun í listum*, skýrsla 651.
- háskólanefnd Félags háskólakennara 366.
- Háskólanefndin 1966–69 286, 336, 340, 342, 357, 362, 365, 367, 368, 368m, 369, 369m, 370–74, 383, 411, 421, 445–48, 460, 461, 467, 472, 473, 477.
- Háskólanetið 731, 778.
- háskólaráðsherbergi 477m.
- háskólaректор 109, 110, 547.
- háskólaritari 90, 206, 269, 270, 272m, 547, 551, 553.
- Háskólaasetur Vestfjarða 623.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands 573, 574, 686, 687.
háskólasjóður Hins íslenska kvenfélags 51.
Háskólasjóður Íslands 48, 48n, 49, 262, 563m, 574, 575.
háskólasjónvarp 768.
háskólaskýrslan 374, 378, 390, 411, 421, 471, 478, → *Efling Háskóla Íslands*.
háskólastig 33m, 294, 295m, 324m, 536, 537, 540, 548, 561, 562, 562m, 634, 635, 637–39, 641–44, 642m, 646, 648, 651–54, 656, 657, 661–64, 667, 668, 752, 760, 772, 775.
Háskólatorg 224, 626, 628, 629, 629m, 630, 630m, 631m, 731, 756, 767m.
Háskólaútgáfan 661, 729, 730, 732m.
háskólaþing 539, 548m.
háskóli, orðið 45n.
Háskóli unga fólksins 777m.
Háskólinn á Akureyri 599, 612, 613, 616, 618, 638, 640m, 641, 642m, 644, 646, 647m, 647–49, 655m, 661, 669, 718.
Háskólinn á Bifrosti 634, 651, 657, 659m, 661–63.
Háskólinn í Reykjavík 599, 602, 634, 641, 642m, 646, 649–51, 656, 661, 662.
Háskólinn. Stúdentafréttir, blað 349m.
hátíðarsalur Háskóla Íslands 201, 204, 206, 253m, 359m, 364m, 400, 444m, 450, 654, 740, 748, 758.
hátækni, hátækniíðnaður 511, 513, 514, 567, → tækniíðnaður.
háyfirdómari í Landsyfirrætti 157n.
hebreska 762.
heiðursdoktorar 677m, 678.
heilablóðfall 710, 714.
heilbrigðisfræði, heilbrigðisgreinar → heilbrigðisvísindi.
heilbrigðismál (sem námsgrein) 369n.
Heilbrigðisráðuneytið, heilbrigðismálaráðherra, heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra 438, 494, 502.
heilbrigðisvísindadeildir 708.
Heilbrigðisvísindasvið Háskóla Íslands 536m, 540m, 543, 657, 680, 697, 707.
heilbrigðisvísindi, heilbrigðisfræði, heilbrigðisgreinar 228, 391, 395, 467, 540m, 613, 692, 696, 697, 704, 705, 707, 711, 714.
heilbrigðisþjónusta 289.
Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins 708.
heilsugæsla, heilsurækt stúdenta 457, 757.
heimasíða, sú fyrsta á Íslandi 733.
heimastjórn Íslendinga 44.
Heimastjórnarflokkur 78, 78m.
heimspeki 32, 55, 63, 69, 73, 74, 83, 376, 520, 619, 721, 722.
Heimpekideild Háskóla Íslands 54, 68, 69, 72–74, 73m, 76, 93m, 109, 114–16, 116m, 118, 119m, 136m, 137–39, 140m, 141, 144–46, 163, 166, 169, 170, 175, 178, 186, 186m, 187, 187m, 188m, 189m, 210, 215, 216, 218–20, 226m, 228, 229, 233, 247–50, 248m, 249m, 252, 254, 260, 272, 273, 277, 279, 280m, 281, 320m, 344, 352, 374–76, 380, 381, 386, 387m, 388, 389, 400, 418, 420, 434, 438, 439, 440m, 461m, 463, 469, 477, 482, 483, 520, 542, 543, 568, 598m, 601, 602, 606, 609, 611, 616, 619, 626, 627, 635, 656, 665, 669, 671, 672m, 674, 675, 678, 687, 697, 717, 771, 772, → Hugvísindadeild.
heimspekideildir háskóla 62.
heimspekileg forspjallsvísindi, ffla 24, 32, 54, 62, 69, 93m, 109, 110m, 175, 246, 251, 252, 281, 582.
heimsstyrjöld → fyrri heimsstyrjöldin; síðari heimsstyrjöldin.
Hekla, fjall 700.
Helga Kress prófessor 427, 434, 438, 439, 441, 442m, 577, 721.
Helga Kristjánsdóttir hagfræðingur 675.
Helga Sigurðardóttir skólastjóri 241m.
Helga Ögmundardóttir mannfræðingur 765.
Helga M. Ögmundsdóttir prófessor 710, 747.
Helgi Björnsson jöklafræðingur 701.
Helgi P. Briem sendiherra 136m.
Helgi Guðmundsson bankastjóri 55m.
Helgi Hjörvar skrifstofustjóri 184m.
Helgi Þór Ingason verkfræðingur 666.
Helgi Skúli Kjartansson prófessor 291, 306, 336, 365, 366, 479.
Helgi Loftsson kerfisfræðingur 355m.
Helgi Sigvaldason verkfræðingur 527m.
Helgi Skúlason læknir 55m.
Helgi G. Thordersen biskup 24, 33.
Helgi Valdimarsson prófessor 552, 655, 667.
Helsinki í Finnlandi 464, 466, 739.
Herdís Helgadóttir mannfræðingur 428.
Hermann Jónasson ráðherra 119, 130, 203, 268, 277.
hernám Breta á Íslandi 202, 207, 227.
herstöðvaandstaða → baráttan gegn her á Íslandi.
herverndarsamningur 345m.
Héðinn Valdimarsson alþingismaður 120, 121, 123.
héraðsskólar 325m, 639.
Héraðsskólinn á Laugarvatni 130, 159m, 162.
Hið íslenska kennarafélag 618.
Hið íslenska kvenfélag 49.
Hilmar Finsen landshöfðingi 40.
Hilmar B. Janusson framkvæmdastjóri 548m.
Hinn almenni menntaskóli í Reykjavík → Menntaskólinn í Reykjavík.
hippamennska 337.

- HI-starf, tölvupóstlisti Háskólans 687.
- hitaveita, hitaveiturannsóknir 515, 674, 703.
- Hjaltabakki í Húnavatnssýslu 158.
- Hjalti Hugason prófessor 539m, 719.
- Hjarðarhagi, gata í Reykjavík 452.
- hjartaaðgerðir 714.
- hjarta- og æðasjúkdómar 710.
- Hjartavernd 710.
- Hjálmar H. Ragnarsson rektor 758.
- hjórnagarðsnefnd 460.
- Hjórnagarður 459, 459m, 460, 754.
- hjúkrun, hjúkrunarfræði, hjúkr-unarnám 392–94, 396, 542, 559, 598m, 600, 604, 664, 665, 679, 708, 750, 772, 774.
- Hjúkrunarfélag Íslands 392, 393.
- Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands 395, 540m, 543, 599, 606, 622, 646, 648, 664, 672m, 680, 713.
- hjúkrunarkonur 392.
- Hjúkrunarkvennablaðið* 392.
- Hjúkrunarskóli Íslands 392, 394m, 599, 637.
- hjúkrunarþjónusta 713.
- Hjörleifur Guttormsson ráðherra 646.
- Hlemmur í Reykjavík 225.
- hlutartettur 164.
- hlutkesti, teningakast, um aðgang að námi 504, 504m, 505.
- Hnallþóra, félag matvælafræðinema 743.
- hnattvæðing 714.
- hnefaleikar 258.
- Hobsbawm, Eric, breskur sagnfræðingur 287, 290, 326.
- Hof í Vopnafirði 74.
- Hofsjökull 701.
- Hofstaðir á Þórsnesi 700m.
- Hofsvallagata í Reykjavík 628.
- Hollbrook, Peter → Peter Holbrook.
- holdsveiki, holdsveikralæknir 29, 72.
- Holger Danske*, knæpa í Kaupmannahöfn 50m.
- Holland 303, 651.
- hollvinafélög 758.
- Hollvinasamtök Háskóla Íslands 758.
- Hollywood-daður 268.
- Hornafjarðarós 701.
- Hornsteinar, arkitektar 629.
- hornsteinn Háskólabyggingarinnar 103, 106m.
- Hólaskóli – Háskólinn á Hólum 642m, 644, 649m, 655m, 661.
- Hólavallarkirkjugarður í Reykjavík 758.
- Hólmfríður Árnadóttir myndlistarmaður 442m.
- Hólmfríður Svavarsdóttir bóka-vörður 474m.
- hópvinna í rannsóknum 370.
- Hótel Garður 459.
- Hótel Saga í Reykjavík 339, 447m, 579.
- HP 9000/840, tölvugerð 527.
- Hrafn Sveinbjarnarson goðorðsmaður 469.
- Hrafnhildur V. Kjartansdóttir náms- og starfsráðgjafi 625m.
- Hrafnhildur Ragnarsdóttir prófessor 570.
- Hrafnhildur Schram listfræðingur 686m.
- Hrafnkell Eiríksson verkfræðingur 681.
- Hrafnkell Thorlacius arkitekt 460.
- Hrafns saga Sveinbjarnarsonar 469.
- Hrafnsøyri → Læknagarður.
- Hrafnsøyri, Eyri við Arnarfjörð 26, 469.
- Hreinn Benediktsson prófessor 279, 280, 375, 408, 410.
- Hreyfimyndafélagið, kvikmyndaklúbbur 756.
- hreyfivísindi 714.
- hreyfiþroski barna, rannsóknarefni 714.
- Hringbraut í Reykjavík 88–90, 91m, 99, 103, 467–69, 473, 622.
- Hrund Ólafsdóttir bókmenntafræðingur 500.
- hryðjuverk sem rannsóknarefni 728.
- hugbúnaðargerð, hugbúnaðarverkfræði, hugbúnaður 511, 514, 602, 778.
- hughyggja, þýsk 27, 63.
- Hugverkanefnd Háskóla Íslands og Landspítala – háskólasjúkrahúss 707, 716–17.
- Hugvit, hugbúnaðarfyrirtæki 568, 706.
- Hugvísindadeild Háskóla Íslands 446, 543, 597, 601, 717, → Heimspékideild.
- hugvísindahús 469, → Oddi.
- hugvísindastofnanir 361.
- Hugvísindastofnun Háskóla Íslands 696, 717.
- Hugvísindasvið Háskóla Íslands 281, 282, 536m, 539m, 543, 659m, 687, 696, 722.
- Hugvísindapeningur 697.
- hugvísindi 61, 63, 64, 360, 380, 463, 557, 613, 630, 687, 692, 696, 697, 717, 718, 722, 761, 772.
- Hulda M. Waddel starfsmaður Bóksölu 757m.
- Humboldt, Wilhelm, þýskur menntafrömuður, húmboldtsk vísindastofnun 65, 66, 69, 638.
- hundrað bestu háskólar í heimi 737–42, 771.
- húðkrabbamein 704, 710.
- húmanísk fræði 520, 522, → hugvísindi.
- húmboldtsk vísindastofnun → Humboldt, Wilhelm.
- Húnavetningar 56, 158.
- húsaleigustyrkir, húsnæðisstyrkir 180, 181, 182n, 239, 272, 348.
- húsameistari ríkisins 449, 468, → Guðjón Samuélsson.
- Húsavík 648n.
- Húsmæðrakennaraskóli Íslands 207, 241m, 246.
- húsmæðrakennsla fyrir kvenstúdenta 217.
- húsnæðismiðlun Stúdentaráðs 755.
- húsnæðismál, húsnæðisleysi, húsnæðisskortur, húsnæðisvandráði 103, 113, 118, 134, 173, 194, 198, 286, 359, 445, 446, 448, 461, 461m, 467, 471, 474, 494, 621, 631, 754.
- húsnæðisstyrkir → húsaleigustyrkir.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- húsnæðisþörf Háskólans 84, 85, 95, 103, 111, 446, 461, 467, 474.
 hússtjórnarskólar 59.
 húsverðir → umsjónarmenn húsa.
 Hvalfjörður 703.
 Hvanneyri í Borgarfirði, Hvanneyrarskólinn 43m 230, 638, 643, 645m, 647.
 Hvar.is, leitarsíða 734.
 hvatakerfi, hvetjandi launakerfi, rannsóknarhvatakerfi 591, 594, 692, → vinnumat.
 Hveragerði í Ármessýslu 648n.
 Hverfisgata í Reykjavík 91, 95.
 Hverfisgata 44, 94m.
 hvítabirnir 615.
 Hvítárbakkaskólinn í Borgarfirði 78.
 hæfisreglur stjórnýslulaga 728.
 hæfnimat umsækjenda 159, 414.
 Hæstiréttur Dana 401, 565.
 Hæstiréttur Íslands 148, 157, 207, 576–78, 586, 755.
 Höfn í Hornafirði 648n.
 höfuðáverkar 714.
 höfuðborgarsvæði 293m.
 höfundarréttur 577.
 Högni Björnsson læknir 114m.
 Hönnunar- og arkitektúrdeild Listaháskóla Íslands 652.
 Hörðaland í Noregi 191.
 Hörður Sævaldsson tannlæknir 277m.
 Hörmangarar 151.
 Höskuldur Þráinsson prófessor 365, 440m, 720.
 IBM RISC System/6000, vélar 527.
 IBM-1620-tölvur 523, 528.
 IBM-360-tölvur 524, 525, 528, 529.
 IBM-4341, tölvugerð 527.
 IBM á Íslandi 524–27.
 Icelandic Online, vefsíða 569, 719, 719m.
 Iðjuþjálfafélag Íslands 612.
 iðjuþjálfun, iðjuþjálfar 501, 611–13.
 Iðnaðardeild Atvinnudeildar Háskólans 402.
 Iðnaðarmálastofnun Hagstofu Íslands 311.
 iðnaðarráðherra, iðnaðar- og viðskiptaráðherra 740.
 Iðnaðarverkfræði-, vélaverkfræði- og tölvunarfræðideild Háskóla Íslands 537m.
 iðnaður, iðnaðarframleiðsla, iðnfyrirtæki 105, 119, 123, 304, 512, 519.
 iðnfræðsla 301.
 iðnskólar 52, 59, 310, 637.
 Iðunn, gyðja 677m, 678.
 Illugi Gunnarsson alþingismaður 746.
 indóevrópsk tungumál 69.
 Indriði G. Þorsteinsson rithöfundur 608.
 Inga B. Árnadóttir prófessor 540m.
 Inga Dóra Björnsdóttir mannfræðingur 436.
 Inga Dóra Sigfúsdóttir félagsfræðingur 381, 382.
 Inga Þórsdóttir prófessor 608, 710.
 Ingi Sigurðsson prófessor 55n.
 Ingibjörg Árnadóttir bókavörður 474m.
 Ingibjörg H. Bjarnason skólastjóri 170, 184m.
 Ingibjörg Guðmundsdóttir húsmóðir 632, 633m.
 Ingibjörg R. Magnúsdóttir námsbrautarstjóri 392, 395m.
 Ingibjörg Sæmundsdóttir bókavörður 474m.
 Ingimundur Sveinsson arkitekt 629.
 Ingjaldur Hannibalsson prófessor 541m.
 Ingólfur, blað 19, 58, 75.
 Ingólfur Jónsson ráðherra 301m.
 Ingunn Ásdísardóttir doktorsnemi 729m.
 Ingvar Gíslason ráðherra 347, 355, 360, 646.
 Innansveitarkronika Halldórs Laxness 453m.
 innkaupastjóri Háskólans 557.
 Innovation in Oral Care Award, viðurkenning 712.
 Innovit, sprotafyrirtæki 729, 730.
 innritunar- og efnisgjöld 583, 584, 586, → skráningargjöld.
 innsigli Háskóla Íslands 76m.
 inntökuþróf í háskóla 508, 509, 599, → fjöldatakmörkanir.
 inntöskilyrði í háskóla 290, 291, 488, 489, 537, 634, 638, 652, 751, 752, → fjöldatakmörkanir.
 inntökutakmarkanir í menntaskóla 294.
 Institut for nordiske studier og sprogvidenskab við Kaupmannahafnarháskóla 721m.
 Institute for Scientific Information (ISI) 695.
 Internasal Therapeutics, bandarískt fyrirtæki 717.
 Internationalinn, alþjóðasöngur verkalýðs 345m.
 Internet, internetsamband, netkerfi 530, 730, 731, 766, 768.
 Internet á Íslandi (IntÍs), félag 732.
 Introduction to Iceland, Íslandskynning 623.
 IP-samband (Internet Protocol) 732.
 Irma Erlingsdóttir forstöðukona Rannsóknastofu í kynna- og kynjafraeðum 444m.
 ISEP, bandarísk skiptinemasamtök 623.
 ISI-tímarit (Institute for Scientific Information) 695, 728, 739, 342.
 Íhaldsflokkurinn 147, 147n.
 Íhaldsmaður, íhaldsflokkur 147, 162, 173.
 Ísafjörður, kaupstaður, Ísafirðingar 47, 127, 144, 646.
 Ísafold, blað 19, 51, 56, 72, 77, 78, 78m.
 Ísafirðingar → Ísafjörður.
 Ísland á 20. öld, bók Helga Skúla Kjartanssonar 291, 306.
 Ísland í síðari heimsstyrjöld, rit safn Þórs Whitehead 720.
 Ísland-Palestína, samtök 492m.
 Íslandssaga, saga Íslands 69, 75, 76, 109, 137, 139, 145–47, 153m, 227, 254, 282, 461m.
 Íslands- og mannkynssaga 216, 281, 772.
 Íslandsvinir 141.
 Ísleifur Árnason prófessor 148–50, 149m, 230, 231.
 Íslendingabók Ara Þorgilssonar fróða 700m.
 Íslendingabók, ættfræðigagnagrunnur 706.

- Íslendingasögur 200, 320, 720.
Íslensk bókmenntasaga I 717.
Íslensk bókmenntasaga V 434.
 Íslensk erfðagreining 662, 706, 711.
 íslensk fræði 54, 55, 109, 115, 116m, 147, 163, 164, 167, 171m, 175, 189, 227, 251, 272m, 279–81, 375, 400, 402, 409, 410, 448, 449m, 674, 717, 719, 772.
 íslensk málfræði 74, 110, 133m, 137, 167, 279, 282, 665, 719, → íslenska.
 íslensk menning 69, 278–80, 363, 776.
 íslensk menning, námskeið fyrir erlenda skiptinema 613.
 íslensk miðaldafræði 281, 597.
 íslensk náttúra, náttúra Íslands 219, 223, 776.
Íslensk orðsifjabók eftir Ásgeir Blöndal Magnússon 718.
Íslensk rímorðabók eftir Eirík Rögnvaldsson 719.
Íslensk samheitaorðabók í ritstjórn Svavars Sigmundssonar 718, 719.
Íslensk tunga, ritverk 720.
 íslenska, íslensk tunga, íslenskt mál, íslenskunám 20, 21, 36, 43, 53, 69, 109, 135, 172, 227, 254, 278–80, 282, 306, 379m, 521, 611, 684, 718, 719m, 765, 770, → íslensk málfræði.
 Íslenska álfélagið 568m.
 íslenska fyrir erlenda stúdenta 249, 379m, 434, 569, 597, 750.
 Íslenska járnblendifélagið á Grundartanga 567.
 Íslenska óperan 756.
 Íslenska verkfræðistofan 730, 735m.
 íslenskar bókmenntir 109, 135, 167, 217, 227, 233, 254, 282, 438, 439, 577, 665, 718.
Íslenskar kvennarannsóknir, ráðstefna 1985 427.
 Íslenskir aðalverktakar 629.
 Íslensku- og menningardeild 613m.
 íslenskufraeðingar 719.
 Ísrael 402.
 íssjá 701.
 Ítalía 151, 287, 616.
 ítalska 569.
 ítrodsluadferð í kennslu 480.
 Íþrótt- og tómsunda- og þroskaþjálfadeild 538m.
 Íþróttafélag stúdenta 757.
 Íþróttahús Háskóla Íslands 224, 258–61, 259m, 447m, 449, 455, 470, 757.
 Íþróttaiðkun stúdenta 256–61, 256m, 457.
 Íþróttakennarskólinn á Laugarvatni 638, 644.
 Íþróttaskylda → Íþróttaiðkun stúdenta.
 Íþróttastjóri Háskólans 590m.
 Jackson, Cyril, breskur sendikennari 141.
 Jacobsen, Elinborg, stúdent 177n.
 jafnrétti, jafnréttismál, jafnréttis-sjónarmið jafnréttisstefna, kynjajafnrétti, kynjamisrétti 177, 182, 184, 242, 247, 289, 294, 298, 314, 325, 330, 331, 347, 350, 351, 353, 428m, 429–31, 434, 576–82, 579m, 646, 722, 775.
 jafnrétti til tækifæra 316, 318, 347, 348.
 jafnréttisátak í Háskóla Íslands 433.
 jafnréttisfulltrúi Háskóla Íslands 579, 582.
 jafnréttisnefnd Háskóla Íslands 577, 577m, 579, 582.
 jafnréttisnefnd Stúdentaráðs 578, 743.
 Jafnréttisráð 578, 579.
 Jafnréttisstofa 577, 580.
 jafnréttisverðlaun Jafnréttisráðs 578.
 Jakob Jakobsson fiskifræðingur 618.
 Jakob Kristinsson fræðslumála-stjóri 110m.
 Jakob Kristinsson prófessor 600m.
 Jansson, Sven B.F. (rúna-Janne) prófessor 141.
 Japan, japanskur 402.
 japanska 569, 601, 699.
 jarðeðlisfræði 390, 404, 406, 416, 604, 628, 699, 729.
 Jarðeðlisfræðistofa Raunvísindastofnunar 698, 699.
 jarðefnafræði 405.
 Jarðfræðafélag Íslands 697.
 jarðfræði, jarðfræðingar 63, 112, 135, 216, 225, 376, 377m, 389, 404, 455, 604, 628, 699.
 Jarð- og landfræðiskor 616.
 Jarðfræðistofa Raunvísindastofnunar 698, 699.
 jarðhitufræði, jarðhitarannsóknir 405, 641.
 jarðskjálftakort 526.
 jarðskjálftamælingar 405, 526.
 jarðskjálftaverkfræði 703.
 Jarð- og vegtæknistofa Verkfræðistofnunar 702.
 Jarðvísindadeild 537m.
 Jarðvísindastofnun Háskóla Íslands 699, 700.
 jarðvísindi 603, 699.
 Jenny Inga Eidsdóttir ljósmóðir 609m.
 Jensen, Henrik, danskur sagnfræðingur 326, 329.
 Joensen, Johan Pauli, rektor Fróðskaparseturs 571m.
 Jóhann Axelsson prófessor 343m.
 Jóhann Hafstein ráðherra 182n.
 Jóhann Jóhannsson tónskáld 757m.
 Jóhann Sæmundsson prófessor 155.
 Jóhanna Sigurðardóttir forsætisráðherra 575.
 Jóhanna Skaftadóttir bókavörður 474m.
 Jóhannes L.L. Helgason háskólaritari 405m, 453.
 Jóhannes Jóhannesson myndlistarmaður 450.
 Jóhannes Nordal seðlabankastjóri 665, 724.
 Jóhannes Zoëga hitaveitustjóri 405m.
 júlabbal í Háskóla Íslands 748.
 Jómfrúareyjar í Vestur-Indíum 58.
 Jón Jónsson Aðils sagnfræðingur 75, 76, 187.
 Jón Arason biskup 671.
 Jón Árnason alþingismaður 607.
 Jón Ásbjörnsson hæstaréttardómari 55m.
 Jón Atli Benediktsson aðstoðar-rektor 655m, 681.
 Jón Bjarman prestur 253, 254.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Jón Bragi Bjarnason prófessor 714.
Jón Bóasson umsjónarmaður 632m.
- Jón Ólafsson Foss lækni 110m.
Jón G. Friðjónsson prófessor 412m, 719.
- Jón Guðnason prófessor 419m.
Jón Baldvin Hannibalsson ráðherra 646.
- Jón Haraldsson arkitekt 455, 457m.
- Jón Helgason biskup 54n, 72, 73, 73m, 144.
- Jón Helgason prófessor í Kaupmannahöfn 85, 120, 173m, 625.
- Jón Hjaltalín landlækni 37m, 39, 40, 40n, 189m, 279.
- Jón Jakobsson prestur 89m.
Jón Torfi Jónsson forseti Menntavísindasviðs 536m, 538m, 604.
- Jón Aðalsteinn Jónsson forstöðumaður Orðabókar 412m.
- Jón Hilmar Jónsson rannsóknarprófessor 718.
- Jón Jóhannes Jónsson dósent 711.
Jón Kristjánsson prófessor 72, 76.
Jón Magnússon ráðherra 44, 94, 169n.
- Jón H. Magnússon verkfræðingur 514.
- Jón Ófeigsson menntaskólakennari 184m, 635.
- Jón Ólafsson ritstjóri 31.
Jón E. Ólafsson hæstaréttarlögmaður 472m, 473.
- Jón Rósinkranz háskólaritari 269, 270.
- Jón M. Samsonarson handritafræðingur 410m.
- Jón Sigurðsson forseti 19, 20, 21m, 22–24, 26, 31, 32, 35, 38, 46, 51, 56, 59, 61, 70, 96, 98, 200, 202, 203, 265, 274, 276, 400, 758.
- Jón Ásgeir Sigurðsson fréttamaður 346.
- Jón Hjaltalín Sigurðsson prófessor 202m, 219.
- Jón Sívertsen skólastjóri 184m.
Jón Kalman Stefánsson rithöfundur 756.
- Jón Steffensen prófessor 114m, 155.
- Jón Thorarensen prestur 89m.
Jón Thoroddsen rithöfundur 27.
Jón Thorstensen landlækni 39.
Jón Þorkelsson þjóðskjalavörður 56, 70n.
- Jón Þorláksson ráðherra 95, 169–71.
- Jón Þorvarðsson prestur 89m.
Jón Þ. Þórhallsson forstöðumaður Reiknistofnunar 526.
- Jóna Guðný Arthúrsdóttir sjúkraþjálfari 682m.
- Jónas Gíslason vígslubiskup 471.
Jónas Hallgrímsson skáld 30.
Jónas Haralz bankastjóri 365, 366, 368m.
- Jónas Jónassen landlækni 40.
Jónas Jónsson frá Hriflu, ráðherra 96–99, 97n, 104, 104n, 108, 113, 114, 117, 118, 127–32, 146m, 147, 147n, 151, 159m, 162, 169, 169n, 171, 173, 184m, 207, 221, 259m, 274.
- Jónas Fr. Jónsson lögfræðingur 746.
- Jónas Kristjánsson prófessor 410m.
Jónatan Þórmundsson prófessor 345m, 505.
- jónhvalfarannsóknir 405.
- Jónína Ólafsdóttir Kárdal náms- og starfsráðgjafi 625m.
- Jórunn Erla Eyfjörð prófessor 710.
- Jóttland, jóskur 83.
- Judt, Tony, breskur sagnfræðingur 288.
- Júlían Meldon D'Arcy 539m.
Júlfana Sveinsdóttir listmálari 686m.
- Júlfus Sigurjónsson prófessor 709.
- Júlfus Sólness prófessor 589.
- Jöklar á Íslandi*, bók Helga Björnssonar 701.
- Jörgen Pind prófessor 412m, 540m.
- Jørgensen úrsmíðameistari í Kaupmannahöfn 603m.
- Jörundur hundadagakonungur (Jørgen Jørgensen) 136m, 603m, 720.
- Jörundur Svavarsson prófessor 715.
kaffistofur stúdenta og starfsmanna 383, 457, 459, 761m.
Kanada 208, 209m, 255, 379m, 393, 396, 397.
Kanárfeyjar 699.
kandídatpróf, cand. mag.-próf 249, 369.
Kantaraborg á Englandi 469.
Karl Guðmundsson lækni 114m.
Karl Sölvi Guðmundsson forstöðumaður tæknifræðináms Keilis 537m.
Karl Ágúst Ólafsson bókavörður 474m.
karlafræði 580.
karlar í störfum og námi við Háskóla Íslands 177m, 244m, 249m, 251m, 245m, 249m, 581m, 679m.
Karolinska Institutet í Stokkhólmi 680, 716.
Katrín Jakobsdóttir ráðherra 649m, 715m, 746.
Katrín Thoroddsen lækni 51.
Katla, tölva 527.
Kaupmannahafnarháskóli, Hafnarháskóli 25, 25m, 26m, 27–32, 34–38, 43, 44m, 45, 47, 54, 62, 64, 64m, 69, 74–76, 78–81, 100, 108, 112, 129, 138, 139, 147, 150, 163, 164, 164n, 165m, 192, 197, 199, 243, 252, 265, 446, 700, 721m, 771.
Kaupmannahöfn 23, 24, 26–31, 34–42, 35n, 44, 44n, 45, 47, 50m, 52, 54, 55m, 58, 58m, 64, 70n, 76, 80, 81, 85, 100, 139, 148, 165m, 179, 211m, 243, 274, 320, 395, 398, 401, 402m, 625, 677, 739, 772.
Kaupþing, banki 568.
Kárahnjúkar í Norður-Múlasýslu 704, 727.
Kári á Rögvi lögfræðingur 675.
Kári Stefánsson forstjóri 662, 711.
Keflavík í Gullbringusýslu 491.
Keflavíkurflugvöllur 334m.
Keflavíkursjónvarpið, sjónvarp Bandaríkjanna á Keflavíkurflugvelli 339.

- Keilir, miðstöð vísinda, fræða og atvinnulífs 641.
- Keilir nemendakerfi 731.
- Keldnaholt í Reykjavík 565.
- Keldur í Mosfellssveit, síðar Reykjavík 221, 572, 615, 709, 710m.
- kennaraáætlun, áætlun um fjölgun kennara við Háskóla Íslands 408.
- kennarabyggð Háskólans → prófessorabústaðir.
- kennaradeild, fyrirhuguð við Háskólann 176.
- Kennaradeild á Menntavísindasviði 538m.
- kennarafjölgun → fjöldi kennara.
- kennarafundir Háskóla Íslands 109, 127, 378, 411.
- Kennaraháskóli Íslands 245m, 536m, 543, 548, 549, 596, 605, 630, 639, 642m, 643, 644, 652–54, 661, 669, 696, 731, 741, → Kennaraskóli Íslands.
- kennaranám 116, 127, 216, 239, 245, 276, 559.
- kennararéttindi → kennsluréttindi.
- kennaraskortur 376.
- Kennaraskóli Íslands 59, 150, 207, 216, 300, 310, 311, 322n, 337m, 488, 637, 638, 643, 652.
- kennarastarf sem rannsóknarefni 724.
- kennarastofur 84, 93m, 206.
- kennimannleg guðfræði 144.
- kennsla, háskólakennsla 65, 69, 106, 143, 152, 164, 165, 166m, 210, 362, 378, 410, 411, 414–16, 563m, 728, 742.
- kennsluaðferðir, kennsluhættir, námsskipulag 251, 255, 317, 323, 340, 341, 345, 475, 476, 478–85, 535.
- kennslubækur, námsbækur 206, 213n, 254, 266, 269, 443, 758, 769.
- kennslufrelsi (*Lehrfreiheit*) 66, 67m, 68, 70, 151, 545.
- Kennslufræði- og lýðheilsudeild Háskólans í Reykjavík 650.
- kennslufyrirkomulag, kennsluhættir → kennsluaðferðir.
- kennslukönnun 482, 483, 488, 592–95, 593m, 594, 594m.
- kennslumálanefnd háskólaráðs 544, 592, 592m, 594, 595, 616, 666, 678.
- kennslumiðlun Stúdentaráðs 755.
- Kennslumiðstöð Háskóla Íslands 594, 729.
- kennslumisseri 746, 747.
- kennsluréttindi, kennararéttindi 375, 376n.
- kennslusamningur rektors og ráðherra 557, 560, 561, 563.
- kennsluskra Háskóla Íslands 108, 753.
- kennsluskylda háskólakennara 370, 413, 416.
- kennsluspítali → sjúkrahús.
- kennslustjóri Háskóla Íslands 497, 501, 525.
- Kennslusvið Háskólans 544, 594, 595, 731.
- kennsluvarp 768.
- kerfislíffræði 705.
- kerfisskrið (*institutional drift*) 638, 654–56.
- Kerfisverkfræðistofa Verkfræðistofnunar 572, 702, 703.
- Kirkjuritið*, tímarit 172.
- Kirkjustræti í Reykjavík 86m, 93m.
- Kirkjustræti 12, 92.
- Kista í Stokkhólmi 513.
- Kína 718.
- kínverska 569, 601, 718.
- kínverska menntamálaráðuneytið 718.
- „kírúrgíska akademíð“ í Kaupmannahöfn 37.
- Kjarabaráttunefnd námsmanna 351.
- kjaradómur 546.
- kjaranefnd 546, 547, 591, 592.
- kjararáð 546.
- Kjarnfræðinefnd Íslands 403, 772.
- kjarnorka 224m, 403, 772.
- Kjartan Ólafsson augnlæknir 202m.
- Kjartan Sigurðsson arkitekt 449.
- kjör → laun.
- Kjørboe, Frederik, danskur arkitekt 85.
- kjörgreinar 477.
- kjörtímabil rektors 132.
- klassísk fræði, klassísk tungumál 57, 137, 138, 144, 145, → gríska; latína.
- kláði í hrossum 615.
- Klemens Jónsson landritari 19, 19n, 20, 81.
- klínísk lyfjafræði 709.
- klínísk þjálfun læknanema 92, 208.
- klónun 711.
- Knud Zimsen borgarstjóri 87, 88.
- Kolbrún Hjálmtyróttir uppeldis- og menntunarfræðingur 754.
- Kommúnistaflokkur Íslands (1930–38) 104, 196.
- kommúnistar í hópi íslenskunema 254.
- Konfúsústarstofnunin Norðurljós 718.
- Konunglega bókhlaðan í Kaupmannahöfn 401.
- Konunglega skurðlæknaakademían (*Det kongelige kirurgiske Akademi*) í Kaupmannahöfn 37.
- Konungsbók Eddukvæða 410m.
- konur, stúlkur, í störfum og námi við Háskóla Íslands 48, 51, 142, 177, 177m, 178, 241–47, 244m, 245m, 251m, 358, 427m, 435m, 580, 581, 581m, 596, 598, 604, 674, 675, 679m, 763.
- Konur í vísindum á Íslandi*, skýrsla 581.
- kortavefur 734.
- kosningahegðun sem rannsóknarefni 723.
- kosningar til Stúdentaráðs 344.
- kosningaréttur → rektorskjör.
- kosningaspár sem rannsóknarefni 723.
- Kóperníkus, Nikulás, pólskur stjórnufræðingur 63.
- Kr. Guðmundur Guðmundsson tryggingafræðingur 405m.
- Krabbameinsfélag Íslands 708, 712.
- krabbameinsfræði, krabbameinsfrumur, krabbameinsrannsóknir 707, 710, 714.
- Krafla, tölva 527.
- Kraft durch Freude*, samtök 199.
- Kringla Alþingishússins 86m, 93m, 94.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Kristinn E. Andrússon bókaútgefandi 197.
- Kristinn Ármannsson menntaskólarektor 140, 202m.
- Kristinn Ág. Friðfinnsson prestur 463.
- Kristinn Stefánsson prófessor 280m.
- Kristín Ástgeirsdóttir jafnréttisstofustjóri 430, 430m.
- Kristín Björnsdóttir prófessor 394, 442m.
- Kristín Gísladóttir innkaupastjóri Bóksölu 757m.
- Kristín Ingólfadóttir háskóla- rektor 395m, 536m, 548m, 557m, 571m, 579, 587, 655m, 659m, 664, 671, 687, 711, 738, 739, 741.
- Kristín Jónsdóttir sagnfræðingur 430.
- Kristín Rut Jónsdóttir starfsmaður Bóksölu 757m.
- Kristín S. Kvaran alþingismaður 643.
- Kristín Ólafsdóttir dósent 600m.
- Kristín Ólafsdóttir félagsfræðingur 331, 335, 344, 351, 353, 488.
- Kristín Ólafsdóttir lækni 51, 110m, 177n, 178.
- Kristín Vala Ragnarsdóttir forseti Verkfræði- og náttúruvísindasviðs 536m, 537m.
- Kristín S. Valgeirsdóttir starfsmaður Bóksölu 757m.
- Kristín Þorláksdóttir starfsmaður Rafmagnsveitu Reykjavíkur 582.
- Kristjanfa í Noregi 26, 55, 79, → Osló.
- Kristjanfuháskóli í Noregi 55, 77, 77m, 78m, 79, 79m, 134n, 163, 167, 169, 192, → Oslóháskóli.
- Kristján X. Danakonungur 100.
- Kristján Albertsson sendiráðunatur 367, 403.
- Kristján Árnason prófessor í íslenskri málfraði 720, 765.
- Kristján Bergsson forseti Fiskifélags Íslands 121–23.
- Kristján Davíðsson myndlistarmaður 450.
- Kristján Eldjárn forseti 319, 319m, 341n, 345m, 399.
- Kristján J. Gunnarsson fræðslustjóri 314, 318, 320–22.
- Kristján Jónsson ráðherra 19n, 72, 74, 75n.
- Kristján Sveinsson augnlæknir 95n.
- Kristni á Íslandi* I–IV, ritverk 719.
- Kristnihátíðarsjóður 566.
- Kristrún Svala Jónsdóttir ljós- móðir 609m.
- krónu- og brúargerð í tannlækn- ingum 312m.
- krufningur 92.
- kröfugöngur 195m, 328m, 336.
- kröfuréttur 163.
- Küchler, Karl, þýskur Íslands- vinur 48.
- Kuml, félag fornleifafræðinema 743.
- Kveldúlfsbræður (synir Thors Jensen) 147.
- kvenfrelshreyfing, kvenfrelsis- stefna, kvennabarátta, kvenna- hreyfing, kvenréttindahreyfing, kvenréttindi 332, 359, 426–35, 429n, 443, 579, 724, → jafnrétti.
- kvenkynstákn 428m.
- kvenleiki 428, 429.
- kvennaárið 1975 433.
- kvennabókmenntafræði, kvenna- bókmenntir 427, 439.
- kvennaframboð til sveitarstjórna 1982 430.
- kvennafrídagurinn, kvennaverk- fall 24. október 1975 354, 430.
- kvennafræði 426–44, 613.
- kvennaguðfræði 580.
- Kvennakór Háskóla Íslands 758.
- Kvennialisti 428, 430, 430m, 431, 437, 438, → Samtök um kvennialista 1983–99.
- kvennaskólar 59.
- Kvennaskólinn í Reykjavík 170, 242, 243, 452, 453.
- Kvennasumarháskólinn Nordisk Forum 439.
- Kvennasögusafn Íslands 429m, 440m.
- kvennaverkfall → kvennafrí- dagurinn 1975.
- kvenstúdentar 51, 177, 178, 180, 180m, 217, 218, 232, 242–44, 246, 247, 249, 359, → konur.
- kvikmyndafraði 601, 619.
- kvikmyndahús 224, 267, 268, → Háskólabíó; Tjarnarbíó.
- Kvikmyndaskólinn 634.
- kvótakerfi í fiskveiðum 727.
- kynbundið ofbeldi, réttur gegn 728.
- kynferði nemenda, kynjaskipting 249, 251m, 285, 347, 358, 435, 579m, → karlar; konur.
- kyngerfi (*gender*) 426.
- kynhegðun ungmenna sem rann- sóknarefni 714.
- kynhlutverk 428, 434.
- kynhneigð 579m.
- kynjafræði 426, 580, 602.
- kynjahlutfall í Háskóla Íslands → karlar; konur.
- kynjajafnrétti → jafnrétti.
- kynningarfulltrúi Háskóla Íslands 642.
- kynningarnefnd háskólaráðs 544, 642.
- kynslóðarhugtakið 326, 327.
- Kyoto-samningur 727.
- kærunefnd jafnréttismála 577.
- Kölski 545m.
- Könnun á starfsaðstæðum og ljörum starfsmanna Háskóla Íslands*, skýrsla 578–79.
- La Palma á Kanaríeyjum 699.
- Lagadeild Háskóla Íslands 45, 54, 72, 73, 73m, 76, 93m, 108, 112, 116, 116n, 118, 124, 130, 131, 136, 139, 140m, 144, 144n, 148, 149m, 150, 153, 154, 163, 166, 169, 180, 181m, 186, 186m, 187m, 188m, 189m, 190, 226m, 228, 231, 260, 277, 449, 451, 478n, 505, 541m, 543, 549, 586, 597, 598m, 600, 606, 622, 657, 658, 670n, 671, 672m, 675, 678, 723, 727.
- Lagadeild Háskólans á Bifröst 651.
- Lagadeild Háskólans í Reykjavík 650, 659.
- Lagadeild Kaupmannahafnar- háskóla 43, 64.
- Laga- og hagfræðideild, Laga- og viðskiptadeild Háskóla Íslands 130, 226m, 280m.

- lagadeildir háskóla 45, 61.
lagakenntsla, laganám, laganemar, lagapróf → lögfræði.
- Lagarfoss, flutningaskip 491.
- lagaskóli, lagaskólamál 24, 41, 42, 44, 48, 52, 54.
- Lagaskólinn í Reykjavík 32, 41, 41m, 42m, 45, 53, 56, 59, 73, 84.
- Lagastofnun Háskóla Íslands 568, 696, 723, 727.
- landafraði 216, 376, 389, 442, 455, → landfræði.
- Landakot, Landakotsspítali í Reykjavík 92, 95.
- Landbúnaðarháskóli Íslands 642m, 643, 644, 655m, 656, 661.
- landbúnaðarrannsóknir 121.
- landbúnaðarráðherra, Landbúnaðarráðuneytið 222, 644.
- landbúnaðarstörf, landbúnaður 114, 118, 119, 121, 123, 512.
- landfræði 105, 604, 628, 699, → landafraði.
- landhelgisdeila Íslendinga og Breta 253m, 275m.
- landlæknir 37–40, 502.
- Landnámabók 720.
- Landsaðgangur að rafrænum tímaritum og gagnasöfnum 734.
- Landsbanki Íslands 568, 574, 746.
- Landsbókasafn Íslands 136m, 234, 235, 531m, 566m, 733.
- Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn 233, 429m, 473, 582, 720, 733, 750.
- Landsbréf, dótturfélag Landsbanka Íslands 574.
- landsframleiðsla 28m, 31, 291, 299, 373m, 561, → þjóðarframleiðsla.
- Landskerfi bókasafna hf. 734.
- Landsptalalóðin í Reykjavík 394m, 464, 468, 493, 632.
- Landsptali 87, 92, 105, 137, 312m, 445, 467, 468, 571, 645, 699, 705, 707, 708, 711–13, 716.
- Landsptali – háskólasjúkrahús 716–17.
- landspróf miðskóla 295, 295m, 297, 298, 316, 322, 637.
- Landssamband íslenskra útvegsmanna 568.
- Landsfíminn 632.
- Landsskjalasafn, síðar Þjóðskjalasafn, í Reykjavík 84.
- landsskóli 42, 47, 48, 53.
- Landsskrifstofa Leonardo 571.
- Landsyferréttur 41, 157, 157n.
- Lange, Even, norskur sagnfræðingur 289.
- Langjökull 701.
- Langvad, Søren, verkfræðingur 211m.
- Lanzttöndi*, blað 36.
- Larsen, Helge, menntamálaráðherra Dana 401.
- Latin Legum Magister (LL.M.)*, alþjóðlegt laganám á ensku 597, 600.
- latína, latínunám 145, 216, 618, → klassísk fræði.
- Latínuhverfið í Parísarborg 333.
- Latínuskólinn í Reykjavík 23, 24, 32–35.
- Laufey Valdimarsdóttir skrifstofumaður 55m, 177n.
- Laugarvatn í Árnessýslu 159m, 162.
- laun, launakjör, kjör háskóla-kennara 153, 154, 156, 156m, 157, 159–61, 166, 173, 227, 264, 272, 341, 362, 364, 418–20, 423, 424, 546, 547, 561, 588–92, 621, 664, 683.
- launalög fyrir Háskóla Íslands 156, 158, 159, 168, 264.
- launamannaskóli, launamannaverksmiðja 98, 99, 108, 274.
- launamunur, launajöfnuður kynja 428, 429, → jafnrétti.
- launavinna stúdenta 181.
- Láland í Danmörku 82.
- lánasjóðsnefnd Stúdentaráðs 743.
- Lánasjóður íslenskra námsmanna 347–56, 349m, 354m, 576, 583, 634, 636, 636m, 637m, 638, 652, 660, 660m, 661, 675–76, 682, 683, 690, 743, 750.
- Lánasjóður stúdenta 180, 240, 264.
- Lára Magnúsdóttir sagnfræðingur 649m.
- Lárus H. Bjarnason hæstaréttar-dómari 41, 42m, 45, 54n, 56, 72, 73, 73m.
- Lárus Einarsson prófessor í Árósum 154–56, 156n, 167.
- Lee, Alfred, amerískur prófessor 381.
- legókubbar 629m.
- Lehrfreiheit*, hugtak 66, → kennslufrelsi.
- leiðindi 253, 475, → andleysi kennslu.
- leiðsögu- og staðsetningartækni 703.
- Leifur Ásgeirsson prófessor 390, 404.
- Leifur Jónsson læknir 277m.
- Leikfélag Reykjavíkur 756.
- leikfimi → íþróttaiðkun stúdenta.
- Leikgarður, leikskóli að Eggertsgötu 14 754.
- Leiklistardeild Listaháskóla Íslands 652.
- Leiklistarskóli Íslands 638, 651.
- leikskólar 562, 754, → barnaheimili háskólastúdenta.
- Leipzig í Þýskalandi 48.
- Leiruvogur í Mosfellssveit 404.
- lektorar, lektorsstöður 226m, 227, 416, 545–47.
- Leó Kristjánsson vísindamaður á Jarðvísindastofnun 536, 569.
- Lernfreiheit*, hugtak 66.
- lesaðstaða, lesstofur, lestrarsalir 94, 99, 206, 217m, 233, 451, 473, 479m, 518m, 566, 629.
- Lesbók Morgunblaðsins* 400.
- lesstofur, lestrarsalir → lesaðstaða.
- Li Peng, stjórnmálaleiðtogi Kína 746.
- Lidman, Sara, sænskur rithöfundur 339.
- Lilja Dögg Jónsdóttir formaður Stúdentaráðs 751m.
- Linda Margrét Stefánsdóttir ljósmóðir 609m.
- Lindargata í Reykjavík 95, 258, 754.
- Lindvald, Axel, danskur sagnfræðingur 173m.
- Linnæus, Carl, sænskur grasafræðingur 63.
- Lipid Pharmaceuticals, sprotafyrirtæki 709.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- lista- og menningargreinar 722.
 Listaháskóli Íslands 614, 642m, 652, 661, 662.
 Listasafn Háskóla Íslands 629, 632, 633m, 686m, 728–29.
 Listasafn Íslands 450.
 listasaga 619.
 listfræði 601.
 listkennsla, meistaranám 652.
 Listkennsludeild Listaháskóla Íslands 652.
 listskreytingar háskólabygginga 450.
 litrófsgreinar 568m.
 litúrgísk fræði 568.
 Líf- og umhverfisvísindadeild 537m, 707.
 lífeðlisfræði 155, 232, 615.
 lífefnafræði 608, 699.
 lífefnatækni 512.
 Lífefnafræðideild Efnifræðistofu 699.
 lífeindafræði 598, 650.
 lífeyrisréttindi námsmanna 355.
 lífeyrissjóðir 716.
 líffræði, líffræðigreinar, líffræðingar 119, 376, 389, 404, 442, 463, 608, 628, 647.
 Líffræðiskor 647.
 Líffræðistofnun Háskóla Íslands 572, 628, 715.
 líffærafræði 113, 114m, 155.
 líffærameinafræði 136.
 lífhlaup, sprotafyrirtæki 709.
 lífræn efnafræði 405, 699.
 lífsframfræsla → framfærsla.
 lífshættir barna og unglunga sem rannsóknarefni 724.
 lífskjarabylting, lífskjör almennings 290–95, 298, 300, 347, 513, 516.
 lífskjör sem rannsóknarefni 724, 727.
 lífsskoðanir sem rannsóknarefni 724.
 líftækni 511, 513, 514, 699.
 líftæknihús á Keldum 474, 552.
 lífverkfræði 602, 705.
 Lífvísindasetur í Læknagarði 715m.
 lífvísindi 705, 708.
 líf- og heilbrigðisvísindi 697.
 líkskurðarstofa, líkskurður 84, 113, 114m.
 línuleg algebra 767.
 ljóðasamkeppni stúdenta 756.
 ljósmóðurfræði, ljósmæðranám 395m, 599, 600, 609m.
 ljósmyndamaðaramön stúdenta 757.
 Ljósmæðraskóli Íslands 609m.
 ljósrítun 363.
 ljósskauteindatækni 707.
 Ljóstæknistofa Verkfræðistofnunar 702, 704.
 L-listi óháðra stúdenta 744.
 Loftskýtastöðin á Melunum í Reykjavík 103, 445, 455.
 Loftur Þorsteinsson professor 405m, 421.
 loftvarnarnefnd Reykjavíkur 207.
 London 552.
 Lógata 2 í Reykjavík 454m.
Lucky Legs, kvikmynd 268.
 Lund, J. Macody, norskur sagnfræðingur 79.
 Lúndarháskóli í Svíþjóð 150, 150n, 152.
 Lundur í Svíþjóð 390, 739.
 lungnasjúkdómur 710.
 Lúðvíg Guðmundsson kennari 180, 193.
 lyfjabúð fyrirhuguð 627.
 lyfjaefnafræði 709.
 lyfjafaraldsfræði 709.
 lyfjafræði 598m, 627, 664, 666, 672m, 674, 675m, 708, 729.
 lyfjafræði lyfsala 225, 467, 501, 505–07, 542, 599, 600m.
 lyfjafræði lækna 190.
 lyfjafræði náttúruafna 709.
 Lyfjafræðideild Háskóla Íslands 540m, 543, 622, 664, 672m, 708, 709, 712.
 Lyfjafræðingaskóli Íslands 225.
 lyfjagreiningartækni 709.
 lyfjaiðnaður 716.
 Lyfjavísindakjarni – rannsóknasetur í lyfjafræði og lyfjavísindum 709.
 Lyfjaþróun, sprotafyrirtæki 709, 716, 729.
 lyflækningar, lyflækni-fræði, 137, 155.
 Lykla-Pétur, tölvuveirubani 706.
 lýðheilsa, lýðheilsuvísindi 599, 620, 650, 680, 714.
 lýðræði, lýðræðisstjórnkerfi 43m, 334, 335, 565, 753.
 lýðskólar 78.
 Lýðveldishátíðin á Þingvöllum 17. júní 1944 398.
 lýðveldisstofnun 1944 227, 229.
 Lækjargata í Reykjavík 33m, 72, 182m, 193.
 Lækjartorg í Reykjavík 747m.
Læknablaðið, tímarit 172.
 Læknadeild Björgvinjarháskóla 272.
 Læknadeild Háskóla Íslands 54, 72, 73, 73m, 76, 91–94, 93m, 108, 112–14, 114m, 116, 120, 121m, 125m, 132, 132n, 136, 139, 140m, 141, 144, 154, 155, 163–67, 169, 178, 186, 186m, 187m, 188m, 189m, 190, 206, 208, 209, 219, 221, 222, 225, 226m, 227, 228, 232, 233, 247–49, 248m, 249m, 251, 255, 280m, 312m, 343m, 364m, 392, 395, 397, 402, 434, 446, 464, 468, 469, 477, 487–95, 497–500, 502, 540m, 543, 567, 598, 598m, 599, 612, 613m, 650, 661, 671, 672m, 674, 678, 678m, 681, 707, 711, 712, 715, 750, 772, 774.
 Læknadeild Kaupmannahafnarháskóla 37, 64.
 Læknadeild Uppsalaháskóla 63.
 læknadeildarbyggingar 361.
 læknadeildir háskóla 45, 61.
 Læknafélag Íslands 498.
 Læknafélag Reykjavíkur 232.
 Læknagarður, hús Háskólans 467–69, 474, 613m, 628.
 læknakennsla, læknánám 29, 37, 39, 83, 108, 112, 120, 130, 135, 164, 180m, 182, 189, 209, 240, 247–50, 487, 492, 559, → læknisfræði.
 læknanemar 114m, 141, 180, 182, 208, 250, 255, 344.
 læknaskortur 38, 39, 491.
 læknaskóli 24, 37–40, 42.
 Læknaskólinn í Reykjavík 32, 38m, 40, 41, 45, 46, 53, 59, 74, 84, 85, 177.
 Læknabing 491.
 lækningaleyfi 40.
Lækningar – Curationes – Þorkels Arngrímssonar, bók Vilmundar Jónssonar 678.

- læknisfræði, læknanám 23, 38, 40, 41, 53, 61, 63, 82, 165m, 247, 344, 374, 404, 442, 477, 488, 501, 508, 509, 542, 598, 599, 615, 665, 675, 704, 708–11, 727, 763, 767.
- læknisstarf 112.
- lærdómsdeildir menntaskólanna 116, 117.
- Lærði skólinn í Reykjavík 33m, 51, 57, 74, 76, 92, 157, 177, → Menntaskólinn í Reykjavík.
- lög um réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna 1996 546, 658.
- Lögberg, hús á háskólalóð 448–51, 450m, 461, 468, 470, 471, 629.
- lögfræði, lagakennsla, laganám, laganemar 23, 28, 42, 43, 44n, 47, 53, 61, 63, 83, 108, 130, 139, 147, 148, 163, 164, 165m, 181, 189, 190, 227, 233, 247, 248, 248m, 249m, 250, 251, 314m, 369, 374, 384, 436, 450m, 542, 559, 600, 606, 607, 629, 659, 665, 671, 722, 727, 728, 760, 767.
- lögfræðiorðabók 728.
- Lögmannafélag Íslands 572, 659, 728.
- lögregla, átök við hana 336.
- lögskýringarfræði 728.
- lögskýringarnefnd Háskólans 503.
- MA-nám, MA-próf → meistaranám.
- M.Acc.-nám í reikningshaldi 601.
- mag. art.-próf → meistaraþróf.
- Maggi Jónsson arkitekt 461, 462, 463m, 464, 466, 467, 469, 470, 628.
- Magnús Diðrik Baldursson skrifstofustjóri 548m.
- Magnús Gíslason kerfisstjóri Reiknistofnunar 733.
- Magnús Guðmundsson ráðherra 97, 523.
- Magnús Guðmundsson skjalavörður 356, 734m.
- Magnús Tumi Guðmundsson prófessor 537m.
- Magnús Gunnarsson framkvæmdastjóri 374.
- Magnús Jónsson guðfræði-prófessor 74n, 89m, 95, 96, 132, 144, 153m, 160, 160m, 161n, 165, 189m, 202m, 245m.
- Magnús Jónsson lagaprófessor 89m, 115, 116n, 160m, 162.
- Magnús Jónsson frá Mel ráðherra 454.
- Magnús Jónsson veðurstofustjóri 567.
- Magnús R. Jónsson verkfræðingur 211m.
- Magnús Þór Jónsson → Megas.
- Magnús Kristjánsson ráðherra 127, 146m.
- Magnús Már Lárusson háskóla- rektor 230, 270, 280m, 319m, 343m, 346, 374, 400, 402m, 452, 461m, 468, 773m.
- Magnús Magnússon prófessor 311, 343m, 365, 402–04, 406, 413, 417, 419, 421, 523, 527m.
- Magnús Karl Magnússon prófessor 715m.
- Magnús S. Magnússon sagnfræðingur 299.
- Magnús Torfi Ólafsson ráðherra 309m.
- Magnús Pétursson ríkissátta- semjari 550, 551.
- Magnús Stephensen skrifstofu- stjóri Námsráðgjafar 625m.
- Magnús Þórðarson framkvæmdastjóri 277m.
- Maguire, Gail H., Fulbright- gisticennari 612.
- Manitoba-háskóli í Kanada 397.
- mannanöfn, lögmæti 271.
- mannaráðningar → ráðningar háskólakennara.
- mannauðsstjórnun 601, 607, 627.
- mannauður, mannaússjónarmið 306, 306n.
- manneldisrannsóknir 709.
- mannerfðafræði, mannerfðafræði- rannsóknir 526, 711.
- Mannerfðafræðistofnun Íslands 711.
- mannfræði 374, 384, 388, 442, 724, 726, 727.
- Mannheim, Karl, félagsfræðingur 327.
- Mannréttindastofnun 728.
- mannréttindi sem rannsóknarefni 728.
- mansal sem rannsóknarefni 728.
- Marel, nýsköpunaryfirtæki 702.
- Marga Thome prófessor 393.
- Margaret Scheving Thorsteinsson frá 574m.
- Margrethe Katarine Magnússen ljósmóðir 600.
- Margrét S. Björnsdóttir aðjúnt 436, 618, 621m, 669m.
- Margrét Guðmundsdóttir sagnfræðingur 392, 394, 441.
- Margrét Guðmundsdóttir starfsmaður Námsráðgjafar 625m.
- Margrét Guðnadóttir prófessor 434, 437m, 581.
- Margrét Jónsdóttir húsfreyja (eiginkona Þórbergs Þórðarsonar) 472m, 473, 719.
- Margrét Jónsdóttir húsfreyja í Skólábæ 472m.
- María Dóra Björnsdóttir náms- og starfsráðgjafi 625m.
- María Jóhannsdóttir skrifstofu- stjóri 320m.
- María Huld Jónsdóttir starfsmaður Háskólabókasafns 474m.
- María Ragnarsdóttir sjúkrahjálfari 397m.
- María Þorsteinsdóttir sjúkrahjálfari 396.
- markaðshugsun, markaðshyggja 518–20.
- markaður, markaðsmál 514, 521, 522, 620, → vinnumarkaður.
- markmið með og í háskólastarfi 68, 80, 97, 110, 134, 143, 216, 251, 289, 312, 321, 408, 414, 426, 427, 443, 475, 479, 485, 514, 521, 538, 570, 648, 737–39, 742, 771, 776.
- Markús Bjarnason skólastjóri 320.
- marxistar 196.
- massaspektrómetrískar mælingar 405.
- Master of Project Management – MPA 586.
- matreiðsluskólar 59.
- Matsskrifstofa Háskólans í Háskólatorgi 756.
- mats- og greiningarsvið Menntamálaráðuneytisins 541.
- Matthías Viðar Sæmundsson dós- ent 438, 439.

- matvælaefnafræði 699.
matvælaframleiðsla 778.
matvælafræði 607, 608.
matvælaíðnaður 607.
Maurer, Konrad, prófessor 51, 51n, 52.
málfræði 211, 280, → íslensk málfræði.
málmlífræn efnafræði 699.
málfstofur, málfþing 478, 726.
málstol sem rannsóknarefni 714.
máltækni 720.
málvísindi, málvísindamenn 718, 719, 727.
Mánagarður við Eggertsgötu, stúdentagarður 754.
Mánuður til heilsueflingar 757.
MBA-nám 572, 585, 586, 601, 745.
meðganga 710, 713.
Megas (Magnús Þór Jónsson) skáld 353.
meiðsli í íþróttum sem rannsóknarefni 714.
meinafræði 92, 113, 219m, 221, 364m, 707, 710, 710m.
meinataeknar 645, 650.
meistaránám, meistarapróf, mag. art.-nám/próf, MA-nám/próf 109, 218, 249, 250, 375, 540, 542, 599–602, 606, 655, 665–71, 672m, 764.
Melarnir í Reykjavík 85, 88, 89, 99, 225, 232, 252, 270, 276, 474.
Melavöllurinn í Reykjavík 210m.
Memory of the World → Minni heimsins.
Menningarátak stúdenta 1991–92 756.
Menningar- og friðarsamtök íslenskra kvenna 339.
menningarfræði 601.
menningarferfi 520.
menningarmiðlun 568.
menningarsaga, íslensk 20, 69, 135, → Íslandssaga.
Menningarstofnun Sameinuðu þjóðanna (UNESCO) 717, 718.
menntaáætlun Menntamálaráðuneytisins 310, 311, 365, 366.
menntakerfi 36, 289, 291–93, 297, 302, 306, 311, 313, 314, 316, 318, 322, 540, 622, 646, 660, 693, 724, 740, → skóla-kerfi.
menntamarkaður Evrópu 542.
Menntamál, tímarit 316m.
menntamálanefnd Stúdentaráðs 479, 481–83.
Menntamálaráð 690.
menntaskólar, menntaskólanám 229, 295m, 296, 296n, 298, 310, 311, 322, 322n, 323, 324, 324m, 336, 337m, 357, 361, 362, 368, 382, 637.
menntaskóla- og sérskólastig 294, 295m.
Menntaskólinn að Laugarvatni 296, 298m.
Menntaskólinn á Akureyri 112, 175, 179, 244, 245m, 296, 298m.
Menntaskólinn á Ísafirði 323.
Menntaskólinn í Reykjavík 19, 59, 127, 130, 140, 175, 177, 179, 207, 242, 243, 294, 296, 298m, 491, → Lærði skólinn.
Menntaskólinn við Hamrahlíð 323.
Menntaskólinn við Sund 323.
Menntaskólinn við Tjörnina 323.
Menntavísindasvið Háskóla Íslands 281, 536m, 538m, 544, 580, 613m, 653, 661, 696.
menntavísindi 696.
Mensa Academica, mötuneyti stúdenta 181, 182m, 193m, 193, 194.
Mergur málsins. Íslensk orðatiltæki, uppruni, saga og notkun, bók Jóns G. Friðjónssonar 719.
merkjafræði 704.
miðaldrafræði 597, 601.
Miðbæjarskólinn í Reykjavík 323.
Mið-Evrópa 61m.
Miðheimar, tölvufyrirtæki 730.
miðskólar 295m.
Miðstöð framhaldsnáms 691.
Miðstöð munnlegrar sögu 720.
Milli vonar og ótta, bók eftir Þór Whitehead 720.
Minnesota í Bandaríkjunum 624, 680.
Minni heimsins (*Memory of the World*), varðveisluskrá Menningarstofnunar Sameinuðu þjóðanna 717.
Mishkin, Frederic, amerískur prófessor 737, 737n.
MIT, *Massachusetts Institute of Technology* í Boston 513, 680.
Mímir, félag stúdenta í íslenskum fræðum 400.
Mjöltnir, málgagn íslenskra nasista 196.
Moberg, Axel, rektor 150n.
Montaigne, Michel de, franskur rithöfundur 479.
Montreal í Kanada 396.
Morgunblaðið 103, 154, 162, 167, 180, 191, 235, 302, 379, 424, 465, 468, 469, 474, 488, 492, 493, 505, 524, 525, 609, 706, 736.
Mosbech, Holger, danskur prófessor 150.
Mosfellsbær, Mosfellssveit í Kjósarsýslu 710m, 772.
mótmeðlaaðgerðir, mótmeðlafundur, andóf 328, 329, 336, 341, 347m, 351, 352m, 353, 492m, 499, 752, 753.
MPM-nám 586.
MS-nám MS-próf → meistara-nám.
Mueller, Hans A. myndlistarmaður 271m.
München í Þýskalandi 51.
Munksgaard, Ejnar, bókaútgefandi 173m.
munnholssjúkdómur 712.
munnkrabbamein 712.
Myndir daganna, sjálfsævisaga Sveins Víkings Grímssonar 185.
myndlist 652.
Myndlista- og handíðaskóli Íslands 300, 638, 651, 652.
Myndlistardeild Listaháskóla Íslands 652.
myndlistarskólar 637.
Myndlistaskólinn á Akureyri 638, 639, 642m.
Myndmat á æðum augnbotna, námsverkefni 681.
mýlhildi (heilablóðfall) 710.

- Mýrargata í Reykjavík 89.
Mýrdalsjökull 701.
Mývatn í Suður-Þingeyjarsýslu 701.
mæði, mæðiveiki, búfjársjúk-
dómur 615, 709.
mæðrahyggja 51.
mælitækni 703.
nanótækni 627.
Napóleon Bónaparte keisari 26.
Napóleonsstríðin 26, 63.
Napóleonsstíminn 62.
nasismi, nasistar 195m, 196.
Nasistaflokkurinn Þýski 199.
Nationaltidende, danskt blað 81.
NATO → Atlantshafsbandalagið.
Nature, tímarit 700, 739.
Naturlmm, sprotafyrirtæki 709.
nám erlendis, íslenskir náms-
menn erlendis 112, 114, 139,
141, 178m, 209m, 245m, 336,
337, 348, 378, 390, 396, 494,
622–624, 634–37, 676, 677,
679m.
námsbókasafn á Landsbókasafni
– Háskólabókasafni 735.
Námsbraut í hjúkrunarfræðum
392–97, 608.
Námsbraut í kvennafræði 441.
Námsbraut í sjúkraþjálfun 395–
97, 543.
Námsbraut í þjóðfélagsfræðum
380, 381, 386–88, 387m, 391.
námsdvöl doktorsnema við er-
lenda háskóla 668.
námsfni, pensúm 477.
námseiningar, námseiningakerfi,
einingar, einingakerfi, punkta-
kerfi 336, 378, 477, 478.
námsframboð 118, 126, 164, 178,
190, 282, 369, 382, 441, 596,
600, 601, 603, 605, 606, 615,
619, 634, 635, 637, 639, 688.
námskvíði 625.
námskynningar 605.
námslaun 334, 583.
námslán 240, 334, 338, 344, 347,
347m, 348, 350, 351, 352m,
353–56, 576, 582, 614, 634,
652, 660, 661, 682, 683, 683m,
747, 747m, 750, 761, 773.
námsleiðir nýjar 377–80, 494,
508, 596, 605–19, 653, 670,
753.
námslýðræði → stúdentalýðræði.
námsmat, próf 477, 478, 481,
482, 485.
námsnefndir 441, 458, 485, 486.
námsráðgjafi, náms- og starfsráð-
gjafi, starfsheiti 624, 629.
Námsráðgjöf, Náms- og starfs-
ráðgjöf Háskóla Íslands 578,
624, 625, 625m, 629, 756,
761.
náms- og starfsráðgjöf sem rann-
sóknarefni 724.
námsstyrkir 26m, 54, 177, 180–
82, 182n, 183, 183n, 239, 240,
266, 348, 350, 354, 604, 676,
683.
námsfími árlegur 391, → há-
skólaárið; kennslumisseri.
námsækni 625.
námsval 186, 586, 610m.
náttúra Íslands → íslensk nátt-
úra.
náttúrufræði, náttúrufræðigreinar
116, 118, 137, 211, 212, 219,
220, 225, 344, 376, 562, 582,
628, 666, → náttúruvísindi.
náttúrufræðideild, náttúru-
vísindadeild, fyrirhuguð 69,
223, 281, 282.
náttúrufræðifélag, Hið íslenska
223.
Náttúrufræðiskor 389.
náttúrufræðistofnun 361.
Náttúrufræðistofnun Íslands 411,
715.
Náttúrugripasafn Íslands 89,
223–25.
náttúruvísindisfræði 411.
náttúruvísindi 63, 64, 120, 135,
200, 219, 223, 280, 403, 404,
628, 694, 696, 698, 706, 707,
774, → náttúrufræði.
náttúruvörur 714.
neftóbaksfræði 401m.
nefúði 709.
neistaskurðtæki 407m.
Nelson, Barbara Belle → Barbara
Belle Nelson.
nemendaskipti → stúdentaskipti.
Nemendaskrá Háskóla Íslands,
skráning nemenda 269, 271,
458, 629, 747, 756, 763.
Neshagi 16 í Reykjavík 626, 627.
Nesjavallavirkjun 703.
netafræði 702.
netháskóli 734.
netkerfi 530, → Internet.
nettækni 731.
Netverðlaun kennara 595.
New Scientist, tímarit 518.
New South Wales í Ástalfu 288m.
New York 209.
Newton, Isak, breskur vísinda-
maður 63.
Nikulás Runólfsson eðlisfræð-
ingur 44m.
Nisbet, James Love, læknir
121m.
Nisbet, Stanley, prófessor í
Glasgow 314–18, 316m.
Níels Dungal prófessor 104, 122,
153, 154, 154n, 155m, 160m,
161, 162, 167, 168m, 219,
220, 268.
Nína Tryggvadóttir listmálari
171m.
Njörður P. Njarðvík prófessor
740.
Nordische Gesellschaft 199.
Nordisk Forum, kvennasumar-
háskóli 439.
Nordisk kulturfond 265.
Nordplus sprog-tungumálaætlun
623.
Nordplus-stúdentaskipti 571,
622, 623.
*NORDU*net, samtök norrænna
rannsókn- og menntaneta
733.
Norðmenn → Noregur.
Norður-Atlantshaf 703.
Norðurland í Borgarfirði 651.
Norðurfari, tímarit 27, 29.
Norðurland 646, 648.
Norðurland eystra 293m.
Norðurland vestra 293m.
Norðurlandamál 215.
Norðurlandasaga 69.
Norðurlandaþjóðir → Norður-
lönd.
Norðurljós, Konfúsusarstofnun
718.
norðurljósarannsóknir 405.
Norðurlönd, Norðurlandaþjóðir,
Skandinavía 28m, 31, 69, 82m,
98, 112, 135, 139, 150, 152,

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 160, 168m, 182, 194, 201, 211, 212, 215, 279, 280, 290, 362, 366, 381, 439, 443, 460, 464, 561, 575, 591, 614, 623, 684, 690, 708, 771.
- Noregur, Norðmenn 26, 28m, 31, 55, 77, 79, 82m, 167, 169, 169m, 171m, 179, 191, 201, 208, 213, 287, 379m, 456, 614, 622, 631, 651, 711, 760.
- norræn fræði 135, 138, 141.
- Norræna eldfjallastöðin 455, 628, 698, 699.
- Norræna félagið Þýska → *Nordische Gesellschaft*.
- Norræna húsið í Reykjavík 383, 384, 385m, 463m, 464, 465m, 489.
- Norræna ráðherranefndin 215, 622.
- Norræni menningarsjóðurinn 265.
- Norrænudeild (Heimspedeild Háskóla Íslands) 188m.
- Novo Nordisk Foundation Center for Biosustainability* við Tækniháskóla Danmerkur 705.
- nudd 395, 705.
- numerus clausus* → fjöldatakmarkanir.
- nútímafræði 613.
- Nútímans konur. Menntun kvenna og mótun kyngervís á Íslandi*, doktorsritgerð Erlu Huldu Halldórsdóttur 775m.
- Nygren, Anders, guðfræðiprófessor í Lundi 150–52, 150n.
- Ný félagsrit*, tímarit 35.
- Ný Saga*, tímarit 299.
- nýdoktorar 689.
- Nýherji hf. 548m.
- Nýi garður 207, 239m, 447m, 449, 470, 626, 627, 755.
- Nýja dagblaðið*, blað 104, 119, 123, 147n, 151, 243.
- nýja kvennahreyfingin → kvenfrelshreyfing.
- Nýja Mexíkó í Bandaríkjunum 381.
- Nýja bíó í Reykjavík 269.
- Nýja-Sjáland 402.
- nýju tungumálin 55, 137.
- Nýlendusýningin í Kaupmannahöfn 58m.
- Nýnemavika 759.
- Nýskipan í ríkisrekstri*, stefnumótun 556.
- nýsköpunarfyrirtæki 716.
- Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins 681, 716.
- Nýsköpunarsjóður námsmanna 680–82, 749.
- nýsköpunarstjórnin 1944–47 222.
- nýsköpunarverðlaun forseta Íslands 681, 682m, 716.
- Nýtt helgarblað*, helgarútgáfa Þjóðviljans 608, 674.
- næringarfræði 603, 608, 699, 707, 710, 714.
- Næser, dr., danskur fyrirlesari 191, 192.
- Nørlund, Paul, danskur sagn- og fornleifafræðingur 173m.
- Nøregade í Kaupmannahöfn 25m.
- Oculus, sprotafyrirtæki 709.
- Oddaprestakall á Rangárvöllum 545m.
- Oddatala*, stjórnfræðirit Stjórnúddanna 628.
- Oddgeir Stephensen deildarstjóri 28, 29, 35.
- Oddi, hús á háskólalöð 383m, 436, 455, 464, 466, 469, 471, 474, 626, 629, 632, 725, 743, 749.
- Oddi Helgason → Stjórnúddanna.
- Oddur Benediktsson prófessor 527m, 706.
- ofbeldi sem rannsóknarefni 714.
- ofdirfska Íslendinga 134.
- offjölgun menntamanna 113, 118, 487, 494, 495, 498.
- ofnæmi 710.
- Októberfest 759.
- Olsen, Magnus, prófessor í Osló 55n, 123, 167.
- Omega Pharma, lyfjaþróunarfyrirtæki 716.
- omega-3 fitusýrur 699.
- opinber stjórnun og stjórnsýsla 602, 620.
- opinbert svið lífsins 433.
- Orðabók Háskóla Íslands 306, 373m, 412m, 718, 772.
- orkubúskapur 778.
- Orkuskólinn REYST hf. (*Reykjavik Energy Graduate School of Sustainable Systems*) 641.
- Orkuveita Reykjavíkur 641.
- Ormar Þór Guðmundsson arkitekt 466, 467.
- Osborn David, amerískur höfundur 556.
- Osló í Noregi 77, 614.
- Oslóháskóli 771, → Kristjánúháskóli.
- Ostman, Anna Z., sænskur sendikennari 142, 142n.
- Ottosen, Kristian, forstjóri *Studentsamskipnaden* í Osló 456.
- Ottó A. Michelsen forstjóri 524.
- Oxford í Bretlandi 62m.
- Oxfordháskóli 98, 518, 711.
- Oxymap, fyrirtæki í augnsjúkdómarannsókn 681.
- Ódádahraun 243.
- Óðinsvé í Danmörku 645.
- óhagnýt vísindi 522.
- Ólafía Jóhannsdóttir rithöfundur 49–51, 49m, 50m.
- Ólafsdalur í Dalasýslu 320.
- Ólafur V. Noregskonungur 279.
- Ólafur Bjarnason prófessor 364m, 413, 492.
- Ólafur Björnsson prófessor 229, 280m.
- Ólafur G. Einarsson ráðherra 277m, 537, 552.
- Ólafur Ragnar Grímsson forseti 382m, 387, 388, 564.
- Ólafur G. Guðmundsson augnlæknir 341, 342, 342m.
- Ólafur Halldórsson handritafræðingur 401m, 410m.
- Ólafur Hansson prófessor 376m.
- Ólafur Þ. Harðarson prófessor 536m, 541m.
- Ólafur Jensson verkfræðingur 211m, 405m.
- Ólafur Jóhannesson forsætisráðherra 350.
- Ólafur Jónsson bókmenntafræðingur 424.
- Ólafur Jónsson læknir 55m.
- Ólafur Lárusson prófessor 89, 110, 123, 134, 135, 139m, 148, 153m, 163, 189m, 202m, 223, 246, 262–64, 279, 399.
- Ólafur Pálmason íslenskufraeðingur 277m.
- Ólafur Pálsson múrarameistari 405m.

- Ólafur Pálsson prestur 35n.
Ólafur Pétur Pálsson prófessor 537m.
Ólafur Thors forsætisráðherra 301m.
Ólafur H. Torfason kvikmyndagagnrýnandi 700m.
Ólafur Þorgrímsson hæstaréttarlögmaður 193m.
Ólafur Þorsteinsson læknir 140, 202m.
ólfræn efnafræði 699.
Ólína Þorvarðardóttir alþingismaður 675.
Ólsens-hneykslið 77–83, 145.
ónæmi fiska sem rannsóknarefni 615.
ónæmisfræði 707, 710.
Óskar Hafsteinn Óskarsson prestur 577m.
Óskar Árni Óskarsson bókavörður 474m.
Óskar J. Þorláksson dómkirkjuprestur 89m.
óvæð ungbarna sem rannsóknarefni 713.
P. Jak., greinarhöfundur 125m.
Paasche, Fredrik, prófessor 169.
Pallas Aþena, grísk gyðja 76m.
Papadopoulos, George S., höfundur rits um menntun 307.
París í Frakklandi 61, 329, 333, 488, 624.
parkinsonsjúkdómur 714.
Pazandak, Carol, aðstoðarmaður rektors í University of Minnesota 624.
Páll Björnsson sagnfræðingur 341, 346.
Páll Hermannsson alþingismaður 131n.
Páll Hreinsson hæstaréttardómari 577m.
Páll Jensson prófessor 529, 531.
Páll Melsted garðyrkjumeistari 631.
Páll Ólafsson verkfræðingur 405m.
Páll Eggert Ólason prófessor 35n, 115, 139m, 145, 147, 153m, 164, 671.
Páll Pálmason ráðuneytisstjóri 110m.
Páll Sigurðsson prófessor 137m, 241m, 450, 452, 462, 464, 469.
Páll Skúlaason háskólaarektor 520, 521, 561, 574, 596, 613, 629m, 648, 654, 663m, 665m, 670, 686m, 691m, 698, 735.
Páll Theodorsson eðlisfræðingur 402.
Páll Ásgeir Tryggvason sendiherra 399.
Páll Valdimarsson prófessor 674.
Páll Zóhónfásson búnaðarmálastjóri 131, 222.
Páll Þorsteinsson alþingismaður 313.
Pálmi Hannesson menntaskólarektor 130, 243.
PDP 11/34, tölvugerð 526.
Penfield, James, sendiherra 406.
peningamálahagfræði 568.
peningaöfl 518, 519.
pensúm, námsefni 477.
persónuvernd sem rannsóknarefni 728.
Peter Holbrook prófessor 712.
Petersen, Carl S., yfirbókavörður 173m.
Petitbon, Fanny, franskur sendikennari 142.
Pétur Benediktsson bankastjóri 365.
Pétur Gunnarsson rithöfundur 548m.
Pétur Jóhannesson trésmíðameistari 405m.
Pétur Magnússon ráðherra 110m.
Pétur Berg Matthíasson stjórnsmálag og stjórnsýslufræðingur 736.
Pétur Pétursson biskup 32, 34m, 35, 36.
Pétur Sigurðsson háskólaritari 104, 116m, 189m, 268, 270, 272m, 280m.
Pétur T. Oddsson prestur 182.
PISA-könnun á getu grunnskólanna 562.
Pizza '67, veitingastaður 760.
Platón, forngrískur heimspekingur 60, 111.
Politiken, danskt blað 80, 81.
Polymer Enhancement of Cyclodextrin Complexation: in vivo and in vitro observations, doktorsrit Hafrúnar Friðriksdóttur 675m.
Polyteknisk Lærestalt → Verkfræðiháskólinn í Kaupmannahöfn.
Postulasaga Biblíunnar 253.
pólitik, pólitísk hugmyndafræði, hugtakið 288, 332, 333m.
póstmóðernismi 437.
póststrúktúralismi 437.
prestar, prestastétt 32–35, 37, 41, 42, 45, 163, 183m, 230, 238m, 255, 341, 598, 776.
prestaskóli 24, 25, 35.
Prestaskólinn í Reykjavík 32–37, 33m, 34m, 39, 45, 46, 59, 73, 74, 74n, 84, 85, 177.
prestastefna 598.
prestsmenntun 32–34, 37, → guðfræði.
próf, prófafyrirkomulag → námsmat.
prófdómarar 535, 549, 778.
prófessorabústaðir, kennarabyggð Háskólans 213m, 449.
prófessorakönnun → kennslukönnun.
prófessorar, prófessorstöður 22, 74–76, 82, 132, 136, 138, 139, 140m, 142, 143, 152, 153, 156m, 157, 159, 164, 165m, 225, 226m, 227, 228, 228m, 232, 272, 281, 282, 312m, 332, 341, 342, 362, 376, 381, 409, 412–14, 416, 421, 423, 434, 482, 483, 545–48, 551, 581, 589–92.
prófessorsnafnbót 155m.
próffall 490.
prófgjöld 269.
prófgæslufólk 778.
prófhlutakerfi 477.
prófkvíði 625.
prófnúmerakerfi 749.
próftími, próftímabil 746, 747, 749, 753.
Prússland 65, 143.
punktakerfi → námseiningar.
Púki, villuleitarforrit 706.
quadrivium (fjórvegurinn) í menntakerfi miðalda 63.
rafeindarannsóknir, rafeinda-tækni 405, 512, 514, 699.
rafeindareiknir (tölva) 524.
rafmagnsverkfræði 391, 668, 704.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- rafmagns- og tölvuverkfræði 681.
Rafmagns- og tölvuverkfræðideild 537m.
Raforkumálaskrifstofa 523.
rafreiknir (tölva) 523.
raftæknifræði 645.
Raggi, háskólastúdent árið 2001 760.
Ragna Ólafsdóttir náms- og starfsráðgjafi 625m.
Ragnar Árnason prófessor 345m.
Ragnar Ingimarsson forstjóri Háskólahappdrættis 461, 463, 527m.
Ragnheiður Einarsdóttir húsmóðir 180, 181m.
Ragnheiður Guðmundsdóttir lækni 232.
Ragnheiður Líndal Hinriksdóttir (Gógó), starfsmaður Félagsstofnunar 755m.
Ragnheiður Birna Úlfarsdóttir hreingerningakona 705m.
Ragnhildur Helgadóttir ráðherra 309m.
Ragnhildur Richter kennari 439, 442m.
rammafjarlög, rammafjárveitingar 554, 555, 557, 683.
rammalöggjöf um háskólastigið 536–38, 540, 548, 644.
Rannís → Rannsóknamiðstöð Íslands.
Rannsóknamiðstöð Íslands, Rannís 569, 667, 681, 685, 687–89, 691, 707, 713m, 716, 722.
Rannsókn- og háskólanet Íslands hf. (RHnet) 732.
rannsóknarandi 408.
Rannsóknarbygging að Keldum 626.
rannsóknarfelsi 66, 67m, 68, 70, 151.
rannsóknar- og þróunarfyrirtæki 514.
rannsóknarháskólar 171, 408, 535, 547, 563, 565, 631, 638, 654, 655, 660, 674, 675, 675n, 680, 685, 691, 693, 729, 730, 738, 740, 742, 775, 776.
rannsóknarhvatakerfi → hvatakerfi.
rannsóknarleyfi háskólakennara 268, 361.
Rannsóknarmiðstöð Háskóla Íslands í jarðskjálftaverkfræði 572, 703.
rannsóknarnám → rannsóknar-tengt nám.
Rannsóknarnámssjóður Rannís 557, 667, 688.
Rannsóknarnefnd, Rannsóknarskýrsla Alþingis um bankahrunið 590, 722, 735, 737.
rannsóknarprófessorar 557, 690, 691.
Rannsóknarráð ríkisins 220, 302–06, 303m, 310, 403, 404, 565, 566, 665, 674.
rannsóknar- og fræðasetur Háskóla Íslands 649, 649m, 696.
Rannsóknarsjóður Listasafns Háskóla Íslands 686m.
rannsóknarskylda háskóla-kennara 172, 413, 655.
Rannsóknarskýrsla Alþingis í kjölfar bankahruns 2008 → Rannsóknarnefnd Alþingis.
rannsóknarstig akademískra starfsmanna 684, 695, 695m.
Rannsóknarstofa Háskólans 92, 105, 167, 219, 221, 445.
rannsóknarstofnanir, hlutverk og staða 123, 125, 126, 277, 411–17, 511, 535, 537, 723.
Rannsóknarstofnun Háskóla Íslands 123–26.
Rannsóknarstofnun Háskólans í búfjármeinafræði 222.
Rannsóknarstofnun menntamála í Berlín 310.
rannsóknarstöður, rannsóknarstöðustyrkir 414, 688, 689, → rannsóknarprófessorar.
rannsóknartengt nám, rannsóknarnám 557, 559, 664, 667, 669, 670, 679, 766, 771, 776, 778.
rannsóknarumhverfi 361, 408, 411.
rannsóknarvirkni, ritvirkni, virkni háskólastarfsmanna 160, 535, 591, 592, 675, 692, 695, 709.
rannsóknasamningur rektors og menntamálaráðherra 558.
Rannsóknasetur ferðamála 616.
Rannsókn- og fræðasetur Háskóla Íslands á Vestfjörðum 707.
Rannsóknasetur í kerfislíffræði 705.
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands 371, 514, 552, 566, 573, 675, 685, 686, 688, 689, 691, 695.
Rannsóknasjóður Rannís 685, 707.
Rannsóknastofa í hreyfivísindum 714.
Rannsóknastofa í kvennafræðum 426, 440, 442m, 443, 444, 444m.
Rannsóknastofa í kvenna- og kynjafræðum 580.
Rannsóknastofa í lyfjaefnafræði 709.
Rannsóknastofa í lyfja- og eiturefnafræði 572.
Rannsóknastofa í lyfjafaraldsfræði og klínískri lyfjafræði 709.
Rannsóknastofa í lyfjagerðarfræði 709.
Rannsóknastofa um háskóla 663m.
Rannsóknarstofnun á Menntavísindasviði 696.
Rannsóknarstofnun Ármanns Snævarr um fjölskyldumálefni 574m.
Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins 565.
Rannsóknarstofnun í hjúkrunarfræði 713.
Rannsóknarstofnun landbúnaðarins 643.
rannsóknastöð í kvennafræðum, fyrirhuguð 443.
Rannsóknastöð Skógræktar ríkisins 647.
Rannsóknasvið, eitt af stjórn-sýslusviðum Háskólans 544.
Rannsóknþjónusta Háskóla Íslands 514, 570, 571, 589, 654, 729.
rannsóknir, vísindarannsóknir, vísindi 22, 63–66, 68, 69, 105, 116, 119–23, 125, 134–36, 153, 156, 162, 165–74, 203, 210, 217m, 220, 222, 225, 230, 234, 265, 266, 273, 275–77, 279, 282, 286, 287, 297, 298, 300–09, 303m, 341, 359–65, 367, 368, 370–72, 380, 381, 386–90, 394, 395m, 398,

- 402–06, 408, 410–17, 426, 427, 435–40, 442, 444, 463, 471, 482, 483, 485, 489, 510, 511, 513–24, 526, 529, 530, 535, 537, 538, 541, 543, 552, 555, 558, 559, 563, 563m, 567, 570, 572–74, 574m, 578, 580, 587–91, 596, 615, 617, 628, 638, 639, 643, 644, 648, 649, 653–56, 658, 661, 663–65, 667–69, 671, 674–76, 680, 681, 683–85, 686m, 688–90, 692, 693–742, 772, 774–78.
- rannsóknir í þágu atvinnuveganna, lög um 120, 123, 125, 171, 173, 411, 416.
- Rannsóknir við Háskóla Íslands*, ritaskrá 729.
- Rannveig Rist forstjóri 568m.
- Rannveig Traustadóttir prófessor 442m, 577m, 578.
- ratsjárninnslukerfi 703.
- Rauðará í Reykjavík 91m.
- Rauðka → Skipulagsnefnd atvinnumála.
- Rauðsokkahreying, Rauðsokkur 218, 428–30, 433.
- raungreinar 112, 218, 374, 436, 487.
- raunhyggja, bresk 63.
- Raunvísindadeild Háskóla Íslands 220m, 223, 446, 537m, 542, 543, 564, 598m, 601, 603, 606, 616, 617, 666, 667, 672m, 675, 678, 700m, 714, 772, 774.
- Raunvísindastofnun Háskóla Íslands 225, 362, 373m, 390, 391, 402–07, 405m, 407m, 410, 413, 415m, 416, 417, 445, 447, 455, 523, 527m, 528, 536, 564, 571, 696, 698, 700–02, 705, 706, 772.
- Raunvísindabing 697.
- raunvísindi, raunvísindagreinar, raunvísindamenn, raunvísindanám, raunvísindarannsóknir 63, 64, 212, 216, 219, 220m, 307, 360, 376, 377, 380, 389, 402–06, 408, 410, 446, 463, 511, 523, 527, 559, 604, 627, 666, 669, 692, 697, 698, 702, 705, 772.
- Raymond, Jacques, franskur sendikennari 373m.
- Raymond, Marcelle, kona franska sendikennara 373m.
- ráðgjafarnefnd háskólaráðs um nýbyggingar á Háskólalóð 461.
- ráðherraábyrgð sem rannsóknar efni 728.
- ráðningar háskólakennara, ráðningarferli, ráðningarvald, manna ráðningar, stöðuveitingar 142–54, 172, 230, 535, 537, 544–49, 774.
- ráðningarsamningar stundakennara 142, 165, 169, 420, 421.
- ráðsmaður (*administrator*), hugmynd um starfsmann 110.
- refsiréttur 144.
- Regensen, stúdentagarður í Kaupmannahöfn 26m, 30, 100.
- reiknifræði 524, 705.
- Reiknifræðistofa Raunvísindastofnunar 698, 701.
- reikniheili 523, 527m, 529, → tölvur.
- reiknilíkan vegna kennslu 558–61, 630, 658.
- Reiknisetur fyrir hönnun efna og íhluta, rannsóknarverkefni 701.
- Reiknistofnun Háskóla Íslands 454, 491, 523, 524, 526–29, 594–95, 705, 706, 729–33, 752.
- Reinventing Government*, bók 556.
- rekstrar- og viðskiptagreinar, rekstrar- og viðskiptanám 469, 606, 619.
- rekstrarhagfræði 302, → hagfræði.
- rekstur sjávarútvegafyrirtækja, námsbraut 617, 618.
- rekstur tölvukerfa, námsbraut 617.
- rektorsembætti Háskóla Íslands, rektorskjör 109, 110, 132, 132n, 272, 345, 537, 548.
- rennsli grunnvatns sem rannsóknarefni 405.
- RES Orkuskóli (*The School for Renewable Energy Science*) 641.
- reykherbergi 630.
- Reykholt í Borgarfirði 89m.
- Reykjalundur í Mosfellsbæ 89m.
- Reykjanesbær 641.
- Reykjavíkur Apótek 627.
- Reykjavíkurblius, leikverk 764m.
- Reykjavíkurborg, stofnunin 87, 90, 98, 99, 464, 466, 467, 512, 514, 754, 771.
- Reykjavíkurborg 85.
- Reykjavíkurborgstúturinn*, blað 28, 29, 35.
- Reykjavíkurtjörn, Tjörnin 107m, 628.
- Reynir Tómas Geirsson prófessor 715.
- réttarsaga 28, 43, 163, 728.
- réttartannlæknisfræði 712.
- Réttindaskrifstofa stúdenta 749, 750.
- RH-net → Rannsókn- og háskólanet Íslands hf.
- ritarþjónusta → vélritun.
- Ritaskrá Háskóla Íslands* 696, 708.
- ritgerðasmíði í námi 481.
- Ritlauna- og rannsóknasjóður prófessora 590.
- ritlist sem námsgrein 601.
- Ritröð Lagastofnunar* hf.
- ritvélar 360, 361m, → vélritun.
- ritvinnsla, ritvinnslukerfi, ritvinnsluprentarar 529, 530.
- ritvirkni → rannsóknarvirkni.
- Ríki*, blað 77–79.
- Ríkisendurskoðun 604, 641, 651, 760.
- ríkisútgjöld Íslendinga, fjárlög 373m, 560m.
- ríkisútgjöld til Háskólans → fjárveitingar.
- Ríkisútvarpið 150, 700.
- rímfræði 628.
- Rímur fyrir 1600*, doktorsritgerð Björns Karels Þórólfssonar 119m.
- Robert Cook prófessor 593.
- Rockefellerstofnunin í New York 92, 93, 154, 209, 220–22, 224.
- Rogers, William, utanríkisráðherra Bandaríkjanna 346.
- rokktonlist 330.
- Rolls Royce 525.
- Rosenberg, Alfred, þýskur hugmyndafræðingur nasista 199.
- Róbert H. Haraldsson prófessor 694m.

- Rómaborg, Rómverjar 279, 308.
Runsívalsrímur 119m.
runuvinnsla á tölvum 529.
Ruskin, John, enskur rithöfundur 169, 169n.
rúmfræði 63.
rúnafræði 141.
Rúnar Vilhjálmsson prófessor 648, 659.
rússneska 569, 601, 719, 750–51.
ræstingafólk 778.
Rætur Íslandsklukkunnar, bók Eiríks Jónssonar 678.
Rætur málsins, bók Jóns G. Friðjónssonar 719.
Rögnvaldur Ólafsson dósent 702.
rökfræði 721.
röntgen-geislataeki 92, 650.
röntgenlækningar 114m.
röntgentæknar, röntgentækni 645, 650.
Röskva, samtök félagshyggiufólks við Háskóla Íslands 744–46.
safnafræði 602.
Safnahúsið við Hverfisgötu í Reykjavík 84, 85, 234, → Þjóðmenningarhús.
Saga Háskóla Íslands, bók eftir Guðna Jónsson 418.
Saga hjúkrunar á Íslandi á 20. öld, bók Margrétar Guðmundsdóttur 392.
saga Íslands → Íslandssaga.
Saga mannsandans, ritverk Ágústs H. Bjarnasonar 75.
Saga Reykhjartur, ritverk 292.
SagaMedica, sprotafyrirtæki 714.
sagnfræði, sögunám 69, 79m, 139, 176, 179, 228, 280, 376, 384, 436, 442, 484m, 568, 606, 619, 649, 665, 687, 718, 720, 722, 763, 765, → Íslandssaga; Íslands- og mannkynssaga; veraldarsaga.
Sagnfræði- og heimspekideild 539m.
Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands 721m.
samanburðarmálfræði 69.
Samband íslenskra námsmanna erlendis – SÍNE 378, 416n, 622, 634.
Samband íslenskra samvinnufélaga 651.
Samband íslenskra stúdenta erlendis – SÍSE 416, 747m.
sambandslagasamningur, sambandsmál Íslendinga og Dana 127, 128, 229, 265.
sameiginlegt doktorsnám (*Joint Degree*) 668.
sameindalíffræði, sameindalíf-fræðingar 711, 716.
Sameinuðu þjóðirnar 222, 307, 403, 439, 578.
Samfylkingin, stjórnmalaflokkur 431.
samkeppni háskóla 587, 600, 618, 642, 655–63, 775.
samkeppnispróf stúdenta 503, 504, 504m, 599, 601, → fjöldatakmærkanir.
samkeppnispróf umsækjenda 144, 145, 148–50, → ráðningar háskólakennara.
samkeppnissjóðir 565, 656, 729, 739, 776.
Samkeppnisstofnun 572.
samkynhneigð 579, 579m.
samræming prófgráða 210.
Samskiptamiðstöð heyrnarlausra og heyrnarkertra 611.
Samskiptasvið Háskóla Íslands 544.
samskiptatækni 703.
samskipti Íslendinga við umheiminn, rannsóknarefni 720.
samstarf, samvinna milli háskóla 541, 570, 571m, 612, 616, 623, 640m, 641, 644, 646, 652–54, 655m, 656–63, 668, 680, 696, 699, 708, 712, 718, 721m, 724, 726, 733, 734, 738.
Samstarfshópur um auðhringi 525.
Samstarfsnefnd háskólastigsins 536, 537, 643, 653, 654.
samstarfsnefnd skóla og atvinnulífs 729.
Samstarfsnefnd um opinberar framkvæmdir 625–26.
samstarfsnefnd um skipulag Háskólalóðar 466.
Samstund. Fréttabréf Samtaka stundakennara við H.Í. 418m, 422m, 424.
samtfimasaga 360, 419m.
Samtök evrópskra háskóla (*European University Association*) 687, 691.
Samtök stundakennara við Háskóla Íslands 418m, 422–24, 484.
Samtök um kvennalista 1983–99 430, → Kvennalisti.
Samtök um upplýsinganet rannsóknaraðila á Íslandi (SURÍS) 732.
samvinna háskóla → samstarf.
Samvinnuskólinn í Reykjavík og á Bifröst 147n, 229, 638, 651.
San Diego í Bandaríkjunum 705.
San Fransisco-svæðið í Bandaríkjunum 513.
Sandgerði á Miðnesi 715.
Sarajevo í Bosínu-Herzegovinu 751.
Saskatchewan í Kanada 118.
sauðfjárjúkdómar → búfjárjúkdómar.
Saurbær á Hvalfjarðarströnd 89m.
sálarfræði, sálfræði 137, 144, 173, 380, 384, 385, 387, 387m, 388, 442, 499, 565, 606, 714, 770.
sálfræði ritmáls og talmáls sem rannsóknarefni 714.
Sálfræðideild 540m, 613m.
sálgæsla 568.
Sáttmálasjóður Háskóla Íslands 233, 265–69.
Schleiermacher, Friedrich, þýskur guðfræðingur 65, 66.
Science, tímarit 616, 739.
Seðlabanki Íslands 524, 568, 665, 725.
segulmælingar, segulmælingastöð, segulsviðsmælingar 404, 405, 526.
Selecta, efsti bekkur latínuskóla 34.
Selfoss í Árnessýslu 89m, 572, 703.
Selma Jónsdóttir listfræðingur 450, 671.
Selskinna, bók til að safna með framlögum til stúdentagarðs 101.
semínör, semfnaræfingar 478.
sendikennarar → erlendir lektorar.
sendiráð Íslands í Stokkhólmi 337, 338m.

- Setberg, hús á háskólalóð 122m.
setlagafraedi 699.
- Seyðisfjörður 119.
- sérfræðingar, sérfræðingsstöður
407m, 416, 417, 544, 572,
589–91, 681, 685, 692, 694,
701, 711, 722, 776.
- sérleyfisgjald, einkaleyfisgjald
Happdrættis Háskóla Íslands
124, 565.
- sérnám læknakandídata 208,
209m.
- sérskólar, sérskólaleið 24, 295m,
300, 324m, 615, 634, 637,
638, 651, 660.
- sérskólastig 295m, 324m.
- sértekjur Háskólans 563, 563m,
569, 571–73.
- siðanefnd Háskólans 576.
- siðareglur Háskólans 576, 577.
- siðfræði 619, 721, 722.
- Siðfræði lífs og dauða*, bók Vil-
hjálms Árnasonar 721.
- Siðfræðistofnun Háskóla Íslands
565, 722.
- Sigbergur Friðriksson bókavörður
474m.
- Sigfús Johnsen prófessor 700.
- Sigfús Gauti Þórðarson lögmaður
479m.
- Sighvatur Blöndahl lögfræðingur
55m.
- Siglinda Sigurbjarnarson bóka-
vörður 474m.
- Sigmundur Guðbjarnason há-
skólarektor 473, 474, 510,
511, 515–18, 520, 544, 550m,
554, 566, 588, 591, 607, 626,
685, 699, 714, 773m.
- Sigríður Björnsdóttir húsmóðir
(kona Bjarna Benediktssonar)
460.
- Sigríður Björnsdóttir rekstrar-
stjóri 589m.
- Sigríður Erlendsdóttir sagn-
fræðingur 436.
- Sigríður Lára Guðmundsdóttir
bókavörður 474m.
- Sigríður Dúna Kristmundsdóttir
prófessor 384, 428, 437, 438,
442m.
- Sigríður Ólafsdóttir lífefnafræð-
ingur 548m.
- Sigríður Þorgeirsdóttir prófessor
577m.
- Sigrún Axelsdóttir fulltrúi 468m.
- Sigrún Stefánsdóttir
fjölmiðlafræðingur 608, 617m.
- Sigrún Valgarðsdóttir starfs-
mannastjóri 577m.
- Sigtryggur Eiríksson læknir 55m.
- Sigurbjörn Einarsson biskup 230,
245m, 253.
- Sigurður Eggerz ráðherra 145,
170.
- Sigurður Einarsson prestur 150,
151, 202m, 213.
- Sigurður V. Friðþjófsson skrif-
stofustjóri 564.
- Sigurður Egill Garðarsson bóka-
vörður 474m.
- Sigurður Magnús Garðarsson
prófessor 537m.
- Sigurður Guðmundsson arkitekt 99.
- Sigurður Guðmundsson forseti
Heilbrigðisvísindasviðs 536m,
540m, 657.
- Sigurður Guðmundsson vígslu-
biskup 240, 241.
- Sigurður Gunnarsson prestur 59.
- Sigurður Haraldsson starfsmaður
Bóksölu 757m.
- Sigurður Órn Hilmarsson lögfræð-
ingur 740.
- Sigurður Jónsson skólastjóri
184m.
- Sigurður Líndal prófessor 339.
- Sigurður Melsteð prestaskóla-
kennari 32.
- Sigurður Nordal prófessor 102, 104,
119m, 136m, 145, 148, 153m,
167–70, 169n, 171m, 172, 173,
173m, 184m, 187, 189m, 202m,
227, 229, 254, 399.
- Sigurður Pálsson rekstrarstjóri
Bóksölu 757m.
- Sigurður Pálsson vígslubiskup
89m.
- Sigurður Sigurðsson búnaðarráðu-
nautur 58, 167.
- Sigurður Sigurðsson landlæknir
468.
- Sigurður Sigurðsson prestur 55m.
- Sigurður P. Sívertsen prófessor
74, 74n, 94, 99, 115, 137m,
139m, 150.
- Sigurður Sveinn Snorrason pró-
fessor 537m.
- Sigurður Steinþórsson prófessor
668.
- Sigurður Þormar verkfræðingur
211m.
- Sigurður Þórarinnsson jarðfræðing-
ur 112, 224, 225, 421.
- Sigurfinnur Arason umsjónar-
maður 632m.
- Sigurjón Þ. Árnason bankastjóri
746.
- Sigurjón Björnsson prófessor 387,
387m, 388, 461, 463, 500.
- Sigurjón Guðjónsson prestur 89m.
- Sigurjón Ólafsson myndhöggvari
450.
- Sigurlína Davíðsdóttir prófessor
754–55.
- Sigvaldi Thordarson arkitekt 259.
- Silicon-dalurinn í Bandaríkjunum
513.
- Silius, Hariet, finnskur félags-
fræðingur 435.
- Silja Aðalsteinsdóttir bókmennta-
fræðingur 340m, 434.
- Sinfóníuhljómsveit Íslands 756.
- siðari heimsstyrjöld 178, 182–84,
186, 194, 196, 198–202, 208,
214, 221, 233, 235–37, 240,
242, 248, 249, 263, 264, 267,
276, 278, 287–89, 291, 297,
304, 772.
- símenntun, símenntunarnámskeið
516, 563, 618–22, 641, 769.
- Síminn 730.
- SÍNE → Samband íslenskra
námsmanna erlendis.
- SÍSE → Samband íslenskra stúde-
nta erlendis.
- Sívaliturn í Kaupmannahöfn 26m.
- sjálfseignarstofnanir 584, 585,
652, 716.
- Sjálfstæðisflokkurinn eldri 78,
78m.
- Sjálfstæðisflokkur yngri, sjálf-
stæðismenn 97, 124, 131, 132,
147, 147n, 149, 149n, 173,
195m, 196, 222, 228, 302.
- sjávarútvegsfræði 618, 672m, →
fiskirannsóknir.
- Sjávarútvegsstofnun 729.
- sjávarútvegur, sjávarútvegsfyrir-

- tæki, fiskveiðar 105, 114, 118, 119, 121, 123, 292, 512, 555, 556, 616–18, 641, 693, 701, 727, 727.
- sjóréttur 163.
- sjúkdómafræði 144.
- sjúkrahús, spítalar, kennslu-spítalar, sjúkrahúsjálfun læknanema 37–41, 84, 86, 92, 93, 208, 209, 209m, 467, 494, 599, 707, → Borgarspítali; Landakot; Landspítali.
- sjúkrapróf 753.
- Sjúkraþjálfarinn*, tímarit 396.
- sjúkraþjálfun, sjúkraþjálfar, sjúkraþjálfarar, sjúkraþjálfunarnám 391, 395–97m, 501, 502, 508, 509, 542, 543, 598, 599, 611, 665, 708, 714, 772, 774, 776.
- Skagafjörður 671.
- Skagaströnd 648n, 649m.
- Skallagrímur Kveldúlfsson landnámsmaður 167.
- skammdegisþunglyndi 704.
- skammtamælir 568m.
- Skandinavía → Norðurlönd.
- skapandi námsgreinar 722.
- Skarphéðinn í brennuni*, tónverk eftir Hjálmar H. Ragnarsson 758.
- Skarphéðinn Jóhannsson arkitekt 405m, 452.
- skatta- og velferðarmál 724.
- Skálholt í Biskupstungum 242, 243, 436n.
- Skeifan á Háskólalóðinni 250m, 450, 451, 465, 466, 470, 759.
- Skemman, samstarfsverkefni háskóla um varðveislu námsritgerða 734.
- Skerjafjörður í Reykjavík 91m.
- Skerjagarður, stúdentagarður 754.
- skiptistúdentar 596, 597, 623, 624, 635m, → erlendir stúdentar.
- Skipulagsnefnd atvinnumála, Rauðka 121, 123, 125.
- Skipulagsnefnd Háskólans 466.
- Skírnir*, tímarit 35, 172, 398, 427, 434.
- Skjalasafn Háskóla Íslands 270, 574m, 733, 734m.
- skjalastjórn 568, 706.
- skjalavarsla 530, 568.
- skoðanakannanir 723.
- skorir 389, 397, 420.
- skottulæknar 40.
- Skógarhlíð í Reykjavík 628.
- Skógarvegur í Reykjavík 754.
- Skólabær við Suðurgötu í Reykjavík 472m, 473.
- skólagjöld 576, 582–88, 585m, 597, 614, 621, 634, 635, 636m, 641, 646, 651, 658, 660, 675, 676, 745, 775, 777, → skráningargjöld.
- skólahlaup 184m.
- skólakerfi 24, 26, 290, 294, 295m, 296, 297, 300–02, 308, 310, 312, 313, 316, 318, 320–22, 324m, 325, 365, 413, 479, 511, 561, 604.
- skólalóð → háskólalóðin í Reykjavík.
- Skólarannsóknadeild Menntamálaráðuneytisins 301, 306n.
- skólaskylda → skyldunámsstig.
- Skólastjórafélag Íslands 314.
- Skólavörðuholt, Skólavörðuhæð, í Reykjavík 86–89, 88m, 89m, 99, 771.
- Skólavörðustígur í Reykjavík 8m.
- Skólavörðutorg í Reykjavík 96.
- skólaþróun sem rannsóknarefni 724.
- skráning nemenda → Nemendaskrá.
- skráningargjöld, skrásetningargjöld 269, 563, 563m, 583, 584, 587, 742, 760, 763, 775, → skólagjöld.
- Skriffræðið*, bók → *Bureaucracy*.
- Skrælingjafélag → Atlantshafseyjafélagið.
- „Skrælingjasýningin“ í Kaupmannahöfn 58m.
- Skrökva, félag flokksbundinna framapotara við Háskóla Íslands 745.
- Skuggagarðar við Lindargötu, stúdentagarðar 754.
- Skúlagata í Reykjavík 89, 565.
- Skúli Guðmundsson verkfræðingur 211m.
- Skúli Johnsen borgarlæknir 365.
- Skúli Skúlason rektor 649m, 655m.
- Skúli Skúlason ritstjóri 55m.
- Skúli Thoroddsen ritstjóri 44.
- skylduaðild að Stúdentaráði 746.
- skyldunám, skyldunámsstig 294, 322, 324m.
- Skysavarnafélag stúdenta með sérstaka námsörðugleika 578.
- Skýrsluvélar ríkisins og Reykjavíkurborgar – SKÝRR 705.
- slangur, slanguryrði 719, 727.
- Sláturfélag Suðurlands 127.
- Slysavarnafélag Íslands 572.
- smásagnasamkeppni stúdenta 756.
- Smíðja í kvennafræðum og kvennarannsóknnum 437.
- snjóflóð 701.
- Snorrabaut í Reykjavík 91m.
- Snorranefnd, norsk 279.
- Snorri Þór Sigurðsson prófessor 690.
- Snorri Sturluson rithöfundur 200, 278.
- Snyrti-Akademían 634.
- Snaefellsnes 32, 648n, 700m.
- Soffía, félag heimspekinema 743.
- Sovétríkin 151, 196, 201, 379m, 555, 693.
- sókn í prófgráður (*credentialism*) 604.
- Sókrates, forngrískur heimspekingur 594, 625.
- Sókrates-menntaáætlun Evrópusambandsins 571, 623.
- Sókrates-styrkir 571.
- Sóley S. Bender prófessor 395m, 540m.
- Sólgarður við Eggertsgötu, stúdentagarður 754.
- Sólveig Ögmundsdóttir bóka-vörður 474m.
- sósfalismi, sósfalistar 243, 335, 338, 341, 430.
- sósfalísk bylting 337–38.
- Sósfalistasflokkurinn, Sameiningarflokkur alþýðu 222.
- sóttkveikjufræði 137.
- sparnaður → hagræðing.
- Spánn, Spánverjar 287, 707.
- Spegillinn*, tímarit 119m, 125m, 153m, 155m, 184m.
- spégilsjónauki 627.

- Spence, Marjorie, sjúkrahjálfari frá Manítobaháskóla 397.
spilakassar 565.
spítali → sjúkrahús.
spjaldskrá um háskólanema 271, → Nemendaskrá.
sprenging í nemendafjölda 175, 176, 282, 289, 357, 367, 390, 596, 598, → fjöldi nemenda.
sprotafyrirtæki 693, 701, 706, 714, 716, 717, 729, 735m, 740, 776.
Spútínik, félag rússneskunema 743.
spænska 719.
St. Jósefssystur í Landakoti 92.
Stacy, Margaret, breskur prófessor 437.
Staðarstaður á Snæfellsnesi 32, 89m.
staðreyndir, staðreyndasöfnun 480.
staðsetningarkerfi, staðsetningartækni 703.
Staffholt í Borgarfirði 89m.
stafræn endurgerð íslensks safnefnis 734.
Stanford-háskóli í Bandaríkjunum 513.
starfsmannaskipti 623.
Starfsmannasvið, starfsmannastjóri Háskólans 544, 547.
starfsmenntun, starfsmenntunarstig, starfsnám, starfstengd námskeið 517, 596, 637, 654.
Stefán Guðnason læknir 114m.
Stefán Ragnar Jónsson líffræðingur 678m.
Stefán Karlsson handritafræðingur 401, 402, 410m.
Stefán B. Sigurðsson rektor 540m, 655m.
Stefán Stefánsson náttúrufræðingur 70.
Stefán Jóhann Stefánsson ráðherra 181.
Stefán Sörensson háskólaritari 551.
Stefán Þorláksson garðyrkjubóndi 453m.
Stefna Háskóla Íslands 2006–2011, rit 670, 688, 742.
Steindór Gunnlaugsson lögfræðingur 110m.
Steingrímur Baldursson prófessor 404.
Steingrímur Hermannsson ráðherra 303m, 310.
Steingrímur Jónsson rafmagnstjóri 55m, 405m.
Steingrímur Gautur Kristjánsson dómari 479.
Steingrímur Pálsson ráðuneytisstarfsmaður 211m.
Steingrímur Steinþórsson ráðherra 121, 123.
Steingrímur J. Þorsteinsson prófessor 254.
Steinþór Sigurðsson kennari 127.
Steinþór Sigurðsson listmálari 450.
stéttarstaða, þjóðfélagsuppruni, atvinna fedra, nemenda 183, 183m, 184, 238, 238m, 313, 358.
stíllfræði 719.
stjarneðlisfræði 628.
Stjórnarráð Íslands 86, 95, 157, 157n, 159, 164, 269, 270, 547, 550–52, 556, 588, 625, 723, 753.
Stjórnarráðshúsið í Reykjavík 72, 73.
Stjórntæðindi 538.
Stjórnmál og stjórnsýsla, vef tímarit 728.
stjórnmálafræði, stjórnmálafræðingar 382, 382m, 386, 388, 442, 545, 606, 669m, 723, 727.
Stjórnmálafræðideild 541m.
Stjórnmálafræðiskor 620.
stjórnmálaheimspeki 545.
stjórnmálakerfi 520, 776.
stjórnsýsla sem námsgrein 369.
stjórnsýsla, skrifstofulið Háskólans 269–73, 341, 386, 507m, 529, 544–46, 553, 554m, 557, 577, 588, 627, 630, 670, 731, 749.
stjórnsýslulög 1993 546, 576, 577, 658, 728, 774.
stjórnsýslunefnd háskólaráðs 544.
stjórnsýsluréttur 728.
stjórnsýslusvið Háskólans 544.
stjórntækni 703.
stjórnvísindi 384, 385.
stjórnufræði 63, 628.
Stjórnu-Oddi Helgason stjórnufræðingur 628.
stjórnufræðingur, stjórnufræðingur 627, 628, 699.
stofnanarek (*institutional drift*) → kerfisskið.
stofnfrumufraði, stofnfrumurannsóknir 710, 711.
Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi, Árnastofnun 281, 373m, 400, 401, 401m, 410m, 571, 572, 628, 632, 717, 730, 772.
Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum 400, 412m.
Stofnun fræðasetra Háskóla Íslands á Vestfjörðum 649.
Stofnun í erlendum tungumálum 718, → Stofnun Vigdísar Finnbogadóttur.
Stofnun Jóns Sigurðssonar, tillaga um nafn 400.
Stofnun stjórnsýslufræða og stjórnmála 669m, 728.
Stofnun Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum 633, 718, 721m.
Stokkhólmsháskóli 141.
Stokkhólmur í Svíþjóð 176, 337, 338, 390.
Stóra-Núpsprestakall í Árnes-sýslu 89m.
stóri styrkurinn 690, → námsstyrkir.
stórtölur 705, → tölur.
Stórþing Norðmanna 167, 169.
straumfræðileg reiknilíkön 701.
streita sem rannsóknarefni 699.
Strætisvagnar Reykjavíkur 752.
Studentsamskipnaden í Osló 456.
„stumparaskólar“ jóskir 78, 83.
stundakennarar, stundakennsla 164, 181, 226m, 377, 393, 410, 415, 417–25, 419m, 435m, 485, 545, 589, 591, 593, 595, 778.
Sturlugata í Reykjavík 455.
stuttar námsbrautir 368, 369, 601, 615–18.
Stúdentablað, *Stúdentablaðið* 90, 180m, 188m, 194, 195, 219, 225m, 254, 256, 258, 264m, 267m, 275, 331, 340, 342, 344–46, 351–53, 361, 362, 367, 374,

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 375, 378, 422, 424, 428m, 431–34, 457m, 458, 459, 475, 478, 479, 485, 493m, 494–96, 501, 506m, 530m, 564m, 573m, 585m, 610m, 635m, 640m, 683m, 689m, 743, 748m, 754.
- stúdentabylting, stúdentauppreisn 326, 335, 475, 482, 485, 488.
- Stúdentadagur 759.
- Stúdentadansflokkurinn 758.
- Stúdentafélag Háskóla Íslands 191, 192, 333m, 339, 340m, 341, 342m, 374, 378, 494.
- Stúdentafélag hægrimanna 745.
- Stúdentafélag jafnaðarmanna 277m.
- Stúdentafélag Reykjavíkur 117, 137, 191, 192, 399, 566.
- stúdentafjöldi → fjöldi nemenda.
- Stúdentafréttir*, blað 349m.
- stúdentagarðar, stúdentabústaður 26m, 30, 89, 89m, 90, 93, 100m, 101, 105, 105m, 106, 194, 195, 207, 239m, 258, 270, 448, 456, 457, 459m, 460, 733, 754, 755.
- Stúdentahemilið við Hringbraut 756, → Félagstofnun stúdenta.
- Stúdentakjallarinn 459.
- Stúdentakórinn 762m.
- Stúdentaleikhúsið 758, 764m.
- stúdentalyðræði, námslýðræði, þátttaka stúdenta 335, 337m, 342, 344, 458, 485.
- Stúdentamiðlun Félagsstofnunar stúdenta 755.
- Stúdentaráð Háskóla Íslands (SHÍ) 100, 117, 191–97, 206, 259, 261, 270, 277m, 331, 333m, 339, 340, 346, 349m, 350, 351, 365, 367, 378, 384, 424, 432, 432m, 433, 456, 459, 460, 475, 478, 479, 483, 491, 495, 496, 502, 503, 522m, 548, 576, 578, 584, 585, 592, 595, 605, 629, 680, 740, 743–56, 744m, 747m, 751m, 759, 778.
- stúdentaráð, norræn 191, 192.
- stúdentaskipti 194, 622, 623.
- stúdentaskírteini 270, 752,
- stúdentaverksmiðjur 288m.
- stúdentaping 378, 380.
- stúdentspróf, stúdentsprófs-einkunnir 244m, 291, 295–97, 295m, 298m, 300, 315, 322–24, 324m, 348, 364, 368, 369, 488, 491, 502, 508, 636–38, 643, 652, 653, 752.
- Stúlka*, ljóðabók íslenskra kvenna 721.
- styrktarsjóðir, styrktar- og minningarsjóðir Háskólans 180, 269, 573–75, 690, → námsstyrkir.
- Styrktarsjóður Guðmundar Magnússonar 155.
- Styrktarsjóður Margaret og Bent Scheving Thorsteinssonar 574m.
- Styrktarsjóður Toshizo Watanabe 573.
- Styrktarsjóður Þórbergs Þórðarsonar og Margrétar Jónsdóttur 719.
- Stýrimannaskólinn í Reykjavík 59, 181, 207, 320.
- stýritækni 703.
- stærðfræði, stærðfræðinám 63, 64, 216, 290, 389, 390, 404, 406, 416, 487, 559, 562, 602, 603, 701, 702, 772.
- stærðfræðileg eðlisfræði 701, → eðlisfræði.
- stærðfræði-náttúruvísindadeild Kaupmannahafnarháskóla 64.
- Stærðfræðiskor 389, 649.
- Stærðfræðistofa Raunvísindastofnunar 698, 701.
- stöðuveitingarmál, stöðuveitingarrettur → ráðningarmál.
- Suðurgata í Reykjavík 88, 103, 210m, 234, 359, 447m, 452, 463, 467, 473, 514, 523, 627, 632, 754.
- Suðurland 59, 293m, 648n.
- Suðurland*, blað 59.
- Suðurlandsskjálftar 572.
- Suður-Múlasýsla 147n.
- Suðurnes 293m, 648n.
- sumarnám, sumarnámskeið 748, 749.
- sumarvinna námsmanna → vinna með háskólanámi.
- Sundhöll Reykjavíkur 87.
- SURÍS → Samtök um upplýsinganet rannsóknaraðila á Íslandi.
- Surtsey 704.
- súrefnisbúskapur augans sem rannsóknarefni 710.
- Súsanna S. Jónsdóttir ljósmóðir 609m.
- Svanhildur Hólm Valsdóttir framkvæmdastjóri 657, 658.
- Svanur Kristjánsson prófessor 302, 471.
- Svavar Gestsson ráðherra 550m, 608.
- Svavar Sigmundsson forstöðumaður Örnefnastofnunar 718.
- Sveinbjörn Björnsson háskóla- rektor 461, 463, 474, 537, 567, 583, 603m, 612, 621m, 639, 645, 648, 668, 669, 773m.
- Sveinbjörn Gizurarson prófessor 717, 729.
- Sveinn Björnsson forseti 256.
- Sveinn Björnsson forstjóri Iðntæknistofnunar 365.
- Sveinn Víkingur Grímsson biskupsritari 185, 191, 475.
- Sveinn Rúnar Hauksson læknir 490, 491, 492m.
- Sveinn Ingvarsson forstjóri 193m.
- Sveinn K. Sveinsson verkfræðingur 211m.
- Sveinn Torfi Sveinsson verkfræðingur 211m.
- Sverrir Hermannsson ráðherra 439, 577, 685.
- Sverrir Sigurðsson iðnrekandi 632, 633m, 686m.
- Sverrir Tómasson rannsóknarprófessor 717.
- svertingjar 58.
- Sviss 379m.
- Svíþjóð, Svíar, sænskir háskólar 28m, 82m, 141, 142, 162, 179, 209m, 273, 287, 303, 304, 307, 337, 338, 378, 379m, 558.
- sykursýki 681.
- System Althoff*, ráðningakerfi í þýskum háskólum 143.
- sýklafræði 92, 707.
- Sýnisbók íslenskrar alþýðumenn- ingar*, ritröð 720.
- Sæbraut í Reykjavík 91m.
- Sæmundargata í Reykjavík 105m.
- Sæmundur*, tímarit 430m.
- Sæmundur Bjarnhéðinsson læknir 72.

- Sæmundur Sigfússon fróði prestur 545m.
 sænska, sænskur 142.
 sögunám → sagnfræði.
 Söngskólinn í Reykjavík 638, 639, 642m.
 takmarkanir á fjölda háskólanema → fjöldatakmörkanir.
 talmeinafræði 613m.
 tannfyllingar sem rannsóknarefni 712.
 Tanngarður → Læknagarður.
 tannheilsa Íslendinga til forna, rannsóknarefni 712.
 tannholdsbólga, tannholdssjúkdómar 312m, 712.
 Tannlæknadeild Háskóla Íslands 232, 445, 464, 467–69, 471, 477, 502, 503, 505, 508, 509, 540m, 550, 598m, 601, 606, 622, 672m, 712, 750.
 Tannlæknafélag Íslands 312m.
 tannlækningar, tannlæknanemar, tannlæknisfræði 179, 209, 225, 232, 247, 312m, 467, 494, 501, 504m, 542, 557, 559, 598, 601, 630, 665, 685, 708, 713, 750, 769.
 tannplant 712, 713.
 tannréttingar 712.
 tannskemmdir 712.
 tannsmíði 312m, 601.
 tannvernd 712.
 tannþroski 712.
 táknálfraði, táknálfstúlkun 601, 611.
 Teiknistofa Ingimundar Sveinsonar 629.
 teningakast → hlutkesti.
 textafræði 280.
 Tékkóslóvakía 379m.
 Theodór Árnason verkfræðingur 211m.
 Thomasson, Richard F., amerískur prófessor 381.
 Thome, Marga → Marga Thome.
 Thor Thors sendiherra 124.
 Thor. E. Tulinius → Þórarinn Tulinius.
 Thor Vilhjálmsson rithöfundur 340m.
 tilfinningar í námsvali 385.
 tilgangur háskólastarfs 475, 481, 485.
 tilkynningakerfi fyrir skip 703.
 tilraunaalfraði 702.
 Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði á Keldum 219m, 220–23, 263m, 373m, 564, 571, 614, 615, 710, 711, 772.
Times Higher Educational Supplement 342.
 Tinna Laufey Ásgeirsdóttir lektor 548m.
 Tímabréf, þáttur í dagblaðinu *Tímanum* 609.
 Tímaklúkan 97.
Tímarit Háskóla Íslands 520, 703m, 729m.
Tímarit lögfræðinga 728.
Tímarit Máls og menningar 219.
Tímarit um viðskipti og efnahagsmál 728.
Tímarit Verkfræðingafélags Íslands 323.
 tímasókn háskólastudenta 766.
Tíminn, dagblað 97, 104, 162, 345m, 504m, 528m, 608.
 tískuklæðnaður 330.
 Tjarnarbió 268, 270.
 Tjarnargata í Reykjavík 103, 268.
 Tjarnargata 26 í Reykjavík 445.
 Tjarnargata 44 í Reykjavík 445.
 Tjörninn → Reykjavíkurtjörn.
 togskip, togarar 526.
 Torfhildur, félag bókmenntafræðinema 756.
 Torfi Ásgeirsson hagfræðingur 309, 311.
 Torfi Bjarnason skólastjóri 320.
 Tómas Becket erkibiskup 469.
 Tómas Hallgrímsson læknaskólakennari 40.
 Tómas Helgason prófessor 365.
 Tómas Sæmundsson prestur 30, 35, 85.
 tómstundafræði 602.
 tónlist 63, 257, 258, 639, 652, 699, 735.
 Tónlistardeild Listaháskóla Íslands 652.
 tónlistarklúbbur stúdenta 756.
 tónlistarsaga 619.
 tónlistarskólar 301.
 Tónlistarskólinn í Reykjavík 638, 642m, 651, 652.
 tónsmíðar 652.
 transfitusýrur 709.
 traust á Háskóla Íslands 569, 660, 735, 736m, 779.
 Trausti Einarsson prófessor 311, 389, 404, 405m.
 Trausti Ólafsson efnaverkfræðingur 113, 122, 141, 402.
 trésmíðaverkstæði Háskólans 627.
 Tromsø í Noregi, Tromsøháskóli 631, 739.
 trúarbragðafræði 598, 619.
 Tryggingastofnun ríkisins 567.
 Tryggvi Gíslason skólameistari 646.
 Tryggvi Þór Herbertsson alþingismaður 737, 737n.
 Tryggvi Magnússon teiknari 125m, 153m, 264m.
 Tryggvi Þórhallsson forsætisráðherra 144, 146m, 147.
 Tröð, bygging 626, 628–30.
 Tunberg, Sven, sænskur prófessor 176.
 tungumál, tungumálakennsla, tungumálanám 141, 179, 210, 216, 220, 278, 290, 376, 469, 566, 569, 619, 633, 718, 771.
 „tungumáladeild“ 216.
 tungutækni 601.
 Turville-Petre, Gabriel, enskur prófessor 141.
 tækjaverðir 699m.
 tækni (sem námsefni) 369n, 522.
 Tækni- og verkfræðideild Háskólans í Reykjavík 650.
 tækniframfarir → tæknivæðing.
 tæknifræði, tæknifræðinám 315, 552, 559, 645.
 Tæknifræðingafélag Íslands 618.
 Tæknigarður, hús á háskólalöð 473, 474, 513, 514, 515m, 552, 621, 626, 706, 716, 729, 730, 735m.
 tækniháskólar á Norðurlöndum 390.
 Tækniháskóli Danmerkur → *Danmarks tekniske Højskolen / Universitet*.
 Tækniháskóli Íslands 301, 310, 311, 599, 618, 642m, 645, 646, 650, → Tækniskóli.
 Tækniháskólinn í Stokkhólmi 513.
 tækniíðnaður → hátækni.
 tæknileg verkfræði 602.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- tæknimenntun, tækninám, tækniskólar 52, 212, 214, 602.
- Tæknisjóður Rannsóknarráðs 566.
- tækniskólar í Danmörku 645.
- Tækniskóli Íslands 301, 310, 311, 618, 638, 644, 645, → Tækniháskóli.
- tæknivæðing, tækniþróun, tækni-framfarir, tækninýjungar 304, 305, 480m, 511, 513, 522, 619, 654, 658.
- Tækniþróun hf. 514, 716.
- tækniþróunaráætlun Háskólans 513.
- tæensk menningardagskrá 624m.
- tölfræði 384, 405, 415.
- tölvufræði 524, 559, 649, → tölvunarfræði.
- tölvugrafík 631, 767.
- Tölvuháskóli Verzlunarskóla Íslands (TVÍ) 649, 661.
- tölvukerfi 617, 703.
- tölvuleikir 707.
- tölvumyndvinnsla 704.
- tölvunarfræði, tölvunarfræðinemar 601, 603, 612, 613, 617, 618, 621, 631, 649, 701, 705, 706, 729, 760, 767, 776, → tölvufræði.
- Tölvunarfræðideild Háskólans í Reykjavík 650.
- tölvunet, þráðlaust, í byggingum Háskólans 752.
- tölvupóstur 530, 731, 766.
- tölvuráðstefnur 530.
- tölvutækni 511–14, 531m, 702, 706, 731.
- tölvuveirubani 706.
- tölvuvæðing 523–31.
- Ugla, vefur fyrir námsmenn og kennara Háskóla Íslands 731, 749, 753.
- Uleåborg í Norður-Finnlandi 513.
- Um menntamál á Íslandi 1944–1946*, rit Gunnars M. Magnúss 294.
- umboðsmaður Alþingis 577.
- umframfjárförf námsmanna 348–51, 355.
- umhverfisfræði, umhverfisnám, umhverfis- og auðlindafræði 603, 616, 672m, 743.
- umhverfismál 721.
- umhverfisréttur 728.
- Umhverfis- og byggingarverkfræðideild 537m.
- umhverfisvernd 344.
- umræðufundir í námi, umræðuhópar, umræðutímar 478, 480, 481, 484.
- umsjónarmenn húsa, húsverðir 270, 632m, 778.
- undirbúningskennsla 210, 212, 213, → grunnmenntun.
- undirstöðufræðsla → grunnmenntun.
- undirstöðurannsóknir → grunnrannsóknir.
- UNESCO → Menningarstofnun Sameinuðu þjóðanna.
- unglingafræðsla, unglingapróf, unglingaskólar 59, 292, 294, 295, 295m, 323.
- unglingamenning 330.
- universitas*, hugtakið 60, 61.
- University of California* í San Diego 705.
- UNIX-tölvuþjónusta 527.
- Upp úr skúffunum, hugmynda-samkeppni 729.
- Uppbygging Háskóla Íslands – Markmið og aðgerðir 2002–2005*, greinargerð 737.
- uppeldismál 369, 369n, → uppeldisfræði.
- uppeldisfræði, uppeldisvísindi 216, 281, 314, 320, 375, 387, 388, 442, 541, 661.
- Uppeldis- og menntunarfræðideild 538m.
- uppfinningar 716, 717, → einkaleyfi.
- uppgæðsla 704.
- upphringibúnaður 731.
- upphaldsstyrkir stúdenta → framfærslustyrkir.
- Uppkastið, sambandslagafrumvarp 1908 54.
- upplýsingadeild Háskóla Íslands 642.
- upplýsingaiðnaður 705, 706.
- upplýsingalög 1996 546.
- upplýsinga- og gagnanet 529.
- upplýsingaskrifstofa stúdenta 194, 195, 270.
- upplýsingarstefna 63.
- Upplýsinga- og merkjafræðistofa Verkfræðistofnunar 702, 704.
- Upplýsingastofa um nám erlendis 622.
- upplýsingatækni 514, 619, 680, 706, 731.
- upplýsingaveitur 731.
- upplýsingaþjóðfélag 511.
- upplýsingin á Íslandi sem rannsóknarefni 720.
- Uppsala Háskóli í Svíþjóð 63, 771.
- Uppsalar í Svíþjóð 739.
- upptöku- og sjúkrapróf 753.
- utanfararstyrkir háskólakennara og kandidata 266.
- utanríkisráðgjafnefnd Alþingis 127, 128.
- utanríkisnefnd Stúdentaráðs 743.
- Utanríkisráðuneytið 568.
- utanríkisstjórn, utanríkisþjónusta 127, 128.
- Uterine Carcinoma in Iceland*, doktorsritgerð Ólafs Bjarnasonar 364m.
- Úlfjótsgarður, tillaga um nafn 449, → Lögberg.
- Úlrik Arthúrsson arkitekt 452, 453m, 454.
- Úr húsnæðis- og byggingarögu Háskóla Íslands*, ritverk eftir Pál Sigurðsson 137m, 241m.
- útlutningsverðlaun forseta Íslands 702.
- útgerð 114, → sjávarútvegur.
- útlendir stúdentar í Háskóla Íslands → erlendir stúdentar.
- vaðmál sem rannsóknarefni 720.
- Vaka, félag lýðræðissinnaðra stúdenta 147, 195m, 196, 253m, 277m, 340, 341, 341n, 744–46, 744m.
- Vaka, tímarit 148, 172.
- Valdimar Ásmundsson ritstjóri 52.
- Valdimar T. Hafstein dósent 715.
- Valdimar K. Jónsson prófessor 471, 621m.
- Valdimar Örmólfsson íþróttastjóri 590m.
- Valgerður Edda Benediktsdóttir fræðimaður 577m.
- Valgerður Lísa Sigurðardóttir ljósmyndari 609m.
- valnefnd háskólaráðs 605, 606.
- Valtýr H. Valtýsson læknir 114m.
- Varma- og straumfræðistofa Verkfræðistofnunar 702, 703.

- Vatnajökull 701.
vatnaverkfræði 704.
Vatnaverkfræðistofa Verkfræðistofnunar 702.
Vatnsmýrin í Reykjavík 88, 628, 633, 755.
VAX 11/750, VAX 11/780, tölvugerðir 526.
veðurfar, veðurfarsútreikningar 526, 700.
veðurfræði, veðurfræðingar 179, 527, 567, 603.
Veðurstofa Íslands 523, 526, 567, 700.
Vefarinn mikli frá Kasmír, bók Halldórs Laxness 367.
Vefurinn → Veraldarvefur.
Vegur 128 í Bandaríkjunum 513.
veirufæði, veirusjúkdómar 615, 707, 709.
veiting embætta → ráðningar háskólakennara.
veitingarekstur Félagsstofnunar stúdenta 755.
velferð, velferðarkerfi, velferðarmál, velferðarríki 288–90, 292, 299, 329, 330, 382, 556, 720, 723, 724.
velferðarmál sem rannsóknarefni 567, 720, 724.
velferðarþjónusta, velferðarríki eftirstríðsáranna 288, 289.
veraldarsaga 55, → sagnfræði.
Veraldarvefur 702, 753.
Verðandi, stúdentafélag 344, 489.
verðbólga 157, 158, 181, 233, 263–65, 267, 269.
verðbrefaviðskipti, námsgrein 620.
verðlag sem sagnfræðilegt rannsóknarefni 720.
verðtrygging námslána 355, → námslán.
verkefnastjórn, námsgrein 602.
verkefnastykir Félagsstofnunar stúdenta 756.
verkefnavinna í námi 478, 481.
verkefnisstjórn, námsgrein 680.
Verkefnisstjórn um stefnu og samstarf opinberra háskóla 655m.
verkfall háskólanema 352, 352m, 493, 494, 499m.
verkfall kennara fyrirhugað 1989 589.
verkfall stundakennara 424, 591.
verkfræði, verkfræðigreinar, verkfræðikennsla, verkfræðinemar 64, 118, 178, 179, 210–15, 223, 225, 228, 252, 259, 352, 361, 389, 390, 416, 434, 446, 523, 542, 559, 601, 602, 604, 614, 627, 665, 666, 669, 670n, 696, 698, 704, 705, 707, 727, 765.
Verkfræðideild Háskóla Íslands 141, 210, 214, 215, 218, 219, 220m, 224m, 226m, 228, 247, 248m, 249m, 280m, 374–76, 380, 389, 391, 402–04, 418–21, 434, 446, 452, 474, 487, 543, 577, 586, 598m, 601, 603, 629m, 642, 645, 666, 671, 672m, 674, 680, 702, 772.
Verkfræði- og raunvísindadeild 352, 389–91, 391m, 406, 407, 419, 420, 446, 453m, 454, 455, 463, 464.
Verkfræði- og raunvísindadeildarhús, VR I–IV 453m, 454, 461, 474, 626, 627, 699m, 705m.
verkfræði- og raunvísindagreinar 627, 772.
Verkfræðiháskólinn í Kaupmannahöfn (*Polyteknisk Lærestanstalt*) 64, 129, 390.
Verkfræðingafélag Íslands 214, 391, 618.
Verkfræðiskor 389.
Verkfræðiskólinn í Kaupmannahöfn → Verkfræðiháskólinn í Kaupmannahöfn.
Verk- og kerfisfræðistofan hf. (VKS) 731.
Verkfræðistofnun Háskóla Íslands 454, 696, 702, 704, 705.
Verkfræði- og náttúruvísindasvið 281, 536m, 537m, 543, 617.
verkjameðferð 713.
verslunar- og atvinnufræði 126, 127.
Verslunarráð Íslands 572.
verslunarskólar 59.
Verslunarskóli Íslands 229, 296, 298m, 322n, 488, 649, 661.
Vertical Limit, kvikmynd 769.
Vestfirðir 293m, 648, 707.
Vestmannaeyjar 648n, 705.
Vesturbjarlaug í Reykjavík 768.
Vestur-Evrópa 61m, 288, 291, 292, 366, 402.
Vesturheimur 98, 101, 215, → Ameríka.
Vestur-Indíabúar 58m.
Vesturland 293m.
Vesturlandsvegur 710m.
Vesturlönd, vestrænar þjóðir, vestrænn heimur 288–90, 292, 299, 303, 326, 329, 332, 334, 335, 337, 342, 344, 366, 429, 443, 512, 516, 535, 555, 580, 656, 693.
Vetrargarður við Eggertsgötu, stúdentagarður 754.
vettvangsrannsóknir 726.
Vettvangur SÍSE og SHÍ, fréttablað 368m.
Vettvangur Stúdentaráðs, fréttablað 479, 482, 592.
vélaverkfræði 702.
véla- og skipaverkfræði 391.
vérlitun, vérlitunaraðstoð, vérlitunarstúlkur, vérlitunarþjónusta 271, 273, 360, 362, 363, → ritvélar.
véltæknifræði 645.
Vésteinn Ólason prófessor 717.
viðbygging við Háskólabíó 472, 473.
viðhorf sem rannsóknarefni 724.
Viðreisnarárin, bók Gylfa Þ. Gríslasonar 306, 366.
viðreisnarstjórnin 1959–71, viðreisnarárin, viðreisnartíminn 299–302, 301m, 350.
Viðskiptadeild Háskólans á Bifrost 651.
Viðskiptadeild, Viðskiptafræðideild Háskóla Íslands 229, 280m, 381, 419, 463, 477, 505, 541m, 586, 650.
Viðskipta- og hagfræðideild 381, 543, 568, 585, 586, 598m, 600, 616, 622, 626, 642, 661, 671, 672m, 675, 680, 723.
viðskiptafræði, viðskiptafræðikennsla, viðskiptafræðinemar, viðskiptafræðingar, viðskiptagreinar, viðskiptamenntun, viðskiptanam 116, 126, 130, 131, 178, 209, 225, 228, 229,

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- 247–50, 248m, 249m, 277, 302, 442, 469, 472, 477, 518m, 542, 600, 601, 606, 607, 613, 616, 619, 621m, 649, 665, 670n, 722, 727, 753, 760.
- Viðskiptafræðideild Háskólans í Reykjavík 650.
- Viðskiptafræðistofnun Háskóla Íslands 572, 586, 727.
- Viðskiptaháskóli Íslands 127–32, 129m.
- Viðskiptaháskólinn á Bifröst 651, → Háskólinn á Bifröst.
- Viðskiptaháskólinn í Reykjavík 649.
- viðskipta- og hagfræðikennsla 130, 131, 276, 277, 722.
- viðskiptalíf 131, 519, 651, 735, → atvinnulíf.
- Viðskiptaráð Íslands 737.
- viðskiptaráðherra 740.
- Viðskiptaskólinn í Reykjavík 649.
- viðskiptavæðing samfélagsins 657.
- Vigdís Finnbogadóttir forseti 429m, 430, 474, 633, 718, 721m, 735m, 750.
- Viktor Smári Sæmundsson forvörður 686m.
- Vilborg Davíðsdóttir rithöfundur 756.
- Vilhelm Bernhöft tannlæknir 72.
- Vilhjelmina Haraldsdóttir framkvæmdastjóri 500.
- Vilhjálmur Árnason prófessor 721.
- Vilhjálmur Hjálmarsson menntamálaráðherra 354.
- Vilhjálmur Pálmason umsjónarmaður 632m.
- Vilmundur Jónsson landlæknir 110m, 392, 678.
- vinna með háskólanámi 182, 240, 241, 681, 682.
- vinnuherbergi kennara 360, 363, 421.
- vinnnumarkaður 604, 605, 675, 724, 726, 763, 764, 777.
- vinnumat, vinnumatskerfi 589, 590, 594.
- Vinnumatssjóður 552, 588, 590, 591, 684, 695, 734, 774.
- vinnuvernd 724.
- vinstri áratugurinn 343, 344.
- virgni nemenda 481, 760.
- visna, búfjársjúkdómur 615, 709.
- Vietnam, Vietnamstríð 331, 334–36, 339, 346.
- Vífílfell, gosdrykkjaframleiðslufyrirtæki 627.
- vísindabylting 16. og 17. aldar 63.
- Vísindafélag Íslendinga 200, 210, 211, 536.
- Vísindagarðar 633.
- vísindanefnd háskólaráðs 544, 589, 655, 667, 678, 679, 694.
- vísindarannsóknir, vísindastarfsemi → rannsóknir.
- Vísindaráð 665.
- vísindaráð Háskólans á Akureyri 661.
- Vísinda- og tækniráð Rannís 722.
- vísindasaga 700m.
- Vísindasjóður 403, 566, 665, 669, 674, 675, 725.
- Vísindasvið Háskóla Íslands 667, 695.
- vísindastarf → rannsóknir.
- vísindastefna 286, 287, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 510.
- Vísindavefur Háskóla Íslands 643.
- Vísir*, dagblað 125m, 150m, 184m, 223, 268, 409, 523, 526.
- VMS hugbúnaðarumhverfi 527.
- Vogaskóli í Reykjavík 323.
- Vonarstræti 4 í Reykjavík 272m.
- Vopnafjörður 74.
- Vor Frue Plads* í Kaupmannahöfn 25m.
- vormisseri → kennslumisseri.
- Voss á Hörðalandi 191.
- VR I–IV → Verkfræði- og raunvísindahús Háskólans.
- vöflur bakaðar á Háskóladegi 741m.
- Völuspá*, útgáfa Sigurðar Nordal 172.
- Washington D.C. í Bandaríkjunum, Washingtonfundur 1961 308.
- Watanabe, Toshizo, japansk-bandarískur athafnamaður 573.
- Wegener, Gustav Theodor, listmálari 20m.
- What's Buzzin' Cousin*, kvikmynd 268.
- Williams, R.J.P., enskur rannsóknarprófessor 518, 519, 520m.
- Wilson, James O., amerískur höfundur 556.
- Winnipeg í Kanada 403.
- Wolfgang Edelstein prófessor 310, 314.
- Working Papers*, ritröð 726.
- yfirheyrslur sem kennsluáðferð 164, 166, 255.
- yfirvinna háskólastarfsmanna 588, 589, 591, 685.
- Yggdrasill*, blað Skemmtifélags íslenskra og erlendra stúdenta 379m.
- Yggdrasill, félag nemenda í umhverfisfræði 743.
- Yrsa Sigurðardóttir rithöfundur 722.
- Yrsa Þórðardóttir sálgreinin 441.
- Zimsen, Knud → Knud Zimsen borgarstjóri.
- þátttaka stúdenta → stúdentalýðræði.
- þekkingarfræði 721.
- þekkingariðnaður 516.
- þéttiefnafræði 407m.
- Þingeyjarsýsla 39.
- Þingholt í Reykjavík 465m.
- Þingholtsstræti 25 í Reykjavík 84.
- Þingholtsstræti 28 í Reykjavík 41m, 84.
- Þingvallastræti 23 á Akureyri 647m.
- Þingvellir 146m, 219, 460.
- þjálfunarhermir 703.
- Þjóðarbókhlaða 212m, 234, 235, 474, 475, 564, 566m, 627, 632, 653, 720, 733, 760.
- Þjóðarframleiðsla, Þjóðartekjur 292, 303–05, 303m, 364, 371, 372, 516, 656, → landsframleiðsla.
- Þjóðarsáttarsamningar 1990 555.
- Þjóðarspegil, málþing félagsvísindafólks 697, 725m, 728.
- Þjóðartekjur → Þjóðarframleiðsla.
- Þjóðarvitund, Þjóðerni, Þjóðerniskennd, Þjóðernistilfinning 20, 26, 43, 44, 46, 48, 53, 56, 70,

- 79, 98, 99, 227, 339, 345, 399, → föðurlandsást.
- Þjóðernisdramb, þjóðremba 21, 131, 345.
- Þjóðermisinnar 196, 339.
- Þjóðfélagsfræði, þjóðfélagsvísindi 320, 344, 345m, 379–88, 382m, 391, → félagsfræði, félagsvísindi.
- Þjóðfélagsfræðideild 352, → Félagsvísindadeild.
- Þjóðfélagsuppruni 358, → stéttarstaða.
- Þjóðfræðadeild, Þjóðfræðastofnun, hugmynd 118, 281, 282.
- Þjóðfræði 715, 729m.
- Þjóðháttadeild Þjóðminjasafns 241, 259.
- Þjóðkirkja Íslands 568, 611.
- Þjóðleg menntun, þjóðleg menning, þjóðlegur skóli 23, 24, 26, 27, 30, 36, 49, 258, 277.
- Þjóðleg vísindi 46.
- Þjóðleikhúsið 101, 756.
- Þjóðmenningarhús í Reykjavík 136m, → Safnahúsið við Hverfisgötu.
- Þjóðminjasafn Íslands 89, 90, 122m, 241, 259, 455, 465m, 524, 631, 632, 681.
- Þjóðólfur*, blað 49, 53, 54n.
- Þjóðrækni → þjóðarvitund.
- Þjóðskjalasafn Íslands 89, 568.
- Þjóðskóli, þjóðskólahugmyndir, þjóðskólafmynd 23, 24, 26, 27, 30, 36, 46, 61, 98, 99, 107, 108, 175, 176, 200, 203, 274, 278, 279, 281, 611, 649, 649m, 689m, 742, 752.
- Þjóðvarmarfélag stúdenta 277m.
- Þjóðverjar 141, 201, 208, → Þýskaland.
- Þjóðviljinn*, blað 104, 205, 253m, 254, 268, 338, 341, 451, 452, 488.
- Þjóðviljinn ungi*, blað 44.
- Þjóðvinafélag, Hið íslenska 524.
- Þjóðþing Dana 400, 401.
- Þjónusturannsóknir 171, 514, 696, 726.
- Þorbjörg Sveinsdóttir ljósmóðir 48, 49, 49m.
- Þorbjörn Broddason prófessor 382m, 387, 609.
- Þorbjörn Sigurgeirsson prófessor 224m, 280m, 390, 403, 404, 405m, 421, 607, 701.
- Þorgerður Einarsdóttir prófessor 427, 435, 441, 577m.
- Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir ráðherra 557m, 651, 656, 739.
- Þorgrímur Pétursson starfsmaður Bóksölu 757m.
- Þorgrímur Sigurðsson prestur 89m.
- Þorkell Arngrímsson prestur 678.
- Þorkell Jóhannesson háskóla- rektor 146, 147, 147n, 264m, 277, 399.
- Þorkell Jóhannesson prófessor í lyfjafræði 600m.
- Þorlákur Ófeigsson byggingar- meistari 203, 206.
- Þorlákur Skúlason biskup 45n.
- Þorleifur Hauksson íslensku- fræðingur 340m.
- Þorleifur Jónsson bókavörður 474m.
- Þorskálýsi 699.
- Þorskensím 714.
- Þorsteinn Einarsson íþróttafull- trúi 260.
- Þorsteinn Gylfason prófessor 721, 722.
- Þorsteinn Hallsteinsson surtur 700m.
- Þorsteinn Pálsson ráðherra 740.
- Þorsteinn Sigfússon prófessor 407m.
- Þorsteinn Thorsteinsson kaup- maður 47.
- Þorsteinn Vilhjálmsson prófessor 345m, 389, 643, 700m.
- Þorsteinn Þorsteinsson sýslu- maður 55m.
- Þorvaldur Skúlason listmálari 632.
- Þór Vilhjálmsson dómari við EFTA-dómstólinn 450, 452, 478n.
- Þór Whitehead prófessor 720.
- Þórarinn Jónsson bóndi á Hjalta- bakka 158.
- Þórarinn Tulinius (Thor. E. Tulin- ius), athafnamaður í Kaup- mannahöfn 100.
- Þórbergur Þórðarson rithöfundur 175, 187, 191, 719.
- Þórdís Kristmundsdóttir prófessor 434.
- Þórður Eyjólfsson hæstaréttar- dómari 148.
- Þórður Harðarson prófessor 469.
- Þórður Eydal Magnússon pró- fessor 712.
- Þórður Sveinsson geðlæknir 72.
- Þórður Sverrisson forstjóri 548m.
- Þórður Þorbjarnarson fiskifræð- ingur 122.
- Þórhallur Jóhannesson læknir 55m, 110m.
- Þórhallur Vilmundarson prófessor 400.
- Þórir Einarsson prófessor 471, 505.
- Þórir Ragnarsson bókavörður 474m.
- Þórir Kr. Þórðarson prófessor 230, 298.
- Þórný Perrot bókasafnsfræðingur 474m, 757m.
- Þóroddur Th. Sigurðsson verk- fræðingur 211m.
- Þóroldur Þórlindsson prófessor 381, 384, 471, 591.
- Þórsnes á Snaefellsnesi 700m.
- Þórsteinsjóður 573.
- Þórunn Sigurðardóttir íslensku- fræðingur 442m.
- Þráinn Eggertsson prófessor 726– 27, 741.
- Þrándheimur í Noregi 390.
- Þrándur, dulnefni 58n.
- Þreyttar einingar sem mælikvarði á námsmagn 558, 559, 561, 685.
- Þriðji heimurinn 331, 344.
- Þrjú hundruð bestu háskólar í heimi 742.
- Þroskaþjálfaskóli Íslands 638, 644.
- Þroskunarfræði 710.
- Þróun persónulegrar hæfni, nám- skeið 619.
- Þróun rannsókna og tilrauna á Íslandi 1950–1960*, skýrsla Rannsóknaráðs 302.
- Þróunarfélag Íslands hf. 514.
- Þróunarnefnd Háskóla Íslands 1983–84 471, 472, 536.
- Þróunarnefnd Háskólans 1994 619.
- Þróunarnefnd háskólaráðs 544.
- Þróunarsjóður EFTA um samstarf menntastofnana 623.

ALDARSAGA HÁSKÓLA ÍSLANDS 1911–2011

- Þróunarsjóður háskólarektors 616.
 Þróunarstjóri Háskólans 544.
 Þröstur Haraldsson blaðamaður 608, 609.
 Þuríður Pálsdóttir verkefnisstjóri 507m.
 Þyngdarmælingar í rannsóknum 405.
 Þýðingfræði 601, 718.
 Þýðingasetur Háskólans 718.
 Þýska, þýsk fræði, þýskukennsla, þýskunám, þýskunemar 133m, 141, 179, 199, 216, 719, 759.
 Þýskaland 26, 51, 64–66, 98, 139, 141, 141n, 143, 151, 154, 154n, 179, 179n, 196, 198, 199, 211, 215, 287, 302, 366, 379m, 443, 639, 690, 765, →
 Þjóðverjar.
 Þýskalandsvinir 154n.
 æðri vísindi, hugtak 63.
 Æskulýðssamband Íslands 743.
 ætíðvönn 714, 715.
 ævisagnarannsóknir 725.
 Ögmundur Jónsson verkfræðingur 405m.
 öldrunarfræði 602.
 öndvegissstyrkir Rannís 701, 720, 722.
 Örebro í Svíþjóð 436.
 Örfirisey í Reykjavík 91m.
- Örn Garðarsson rafmagnsverkfræðingur 224m.
 Örn Helgason prófessor 556.
 örtölvur 529, 702.
 Öryrkjabandalag Íslands 726.
 öryrkjar, staða þeirra sem rannsóknarefni 724.
 Öskra, hreyfing byltingarsinnaðra stúdenta 745.
 Össur hf. 548m.
 Össur Skarphéðinsson ráðherra 347m.
 Östby, Kjell, sænskur sagnfræðingur 331.
 Öxnadalur í Eyjafjarðarsýslu 42.